

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

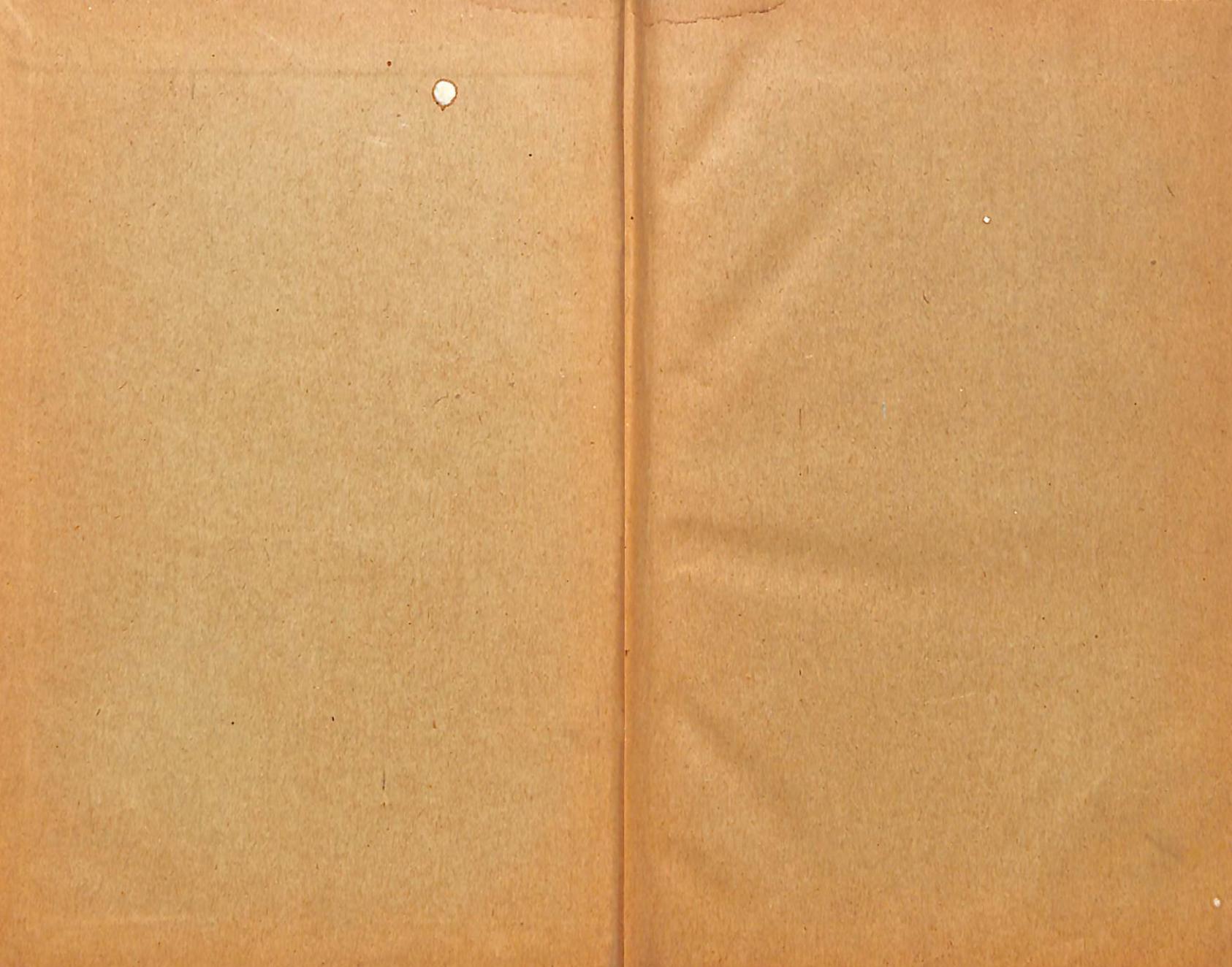
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԶԻՆԼԻ
ԵՐԵՑ ՀՅՒՆԻՆ
ՊԵՐՁԵՄՔ ՀԱԼԸ

Սահմանադրության Թանձնախումբ

Հ. Բ. Ը. Ա. - Հայեա Գուշակը 348

Նույնագույն

2004

721-ԱՀ

802

ԶԻՆԼԻ

ԵՐԵՑ ՀՅՈՒՄԻՆ

ԹԷՐՁԷՄԷ ՀԱԼԸ

(ՀՅՈՒՄԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ)

ԵՐԵՑ ՀՅՈՒՄԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

մարգարետ ջլիլսնկ 1 բնակ 324 և 8 օգոստոս 322
տարի 203 և 2097 նոյեմբերի 1 թիվ 1 համապատասխան թիվ 1 համապատասխան

մարգարետ ջլիլսնկ 1 բնակ 324 և 8 օգոստոս 322
տարի 203 և 2097 նոյեմբերի 1 թիվ 1 համապատասխան թիվ 1 համապատասխան

մարգարետ ջլիլսնկ 1 բնակ 324 և 8 օգոստոս 322
տարի 203 և 2097 նոյեմբերի 1 թիվ 1 համապատասխան թիվ 1 համապատասխան

մարգարետ ջլիլսնկ 1 բնակ 324 և 8 օգոստոս 322
տարի 203 և 2097 նոյեմբերի 1 թիվ 1 համապատասխան թիվ 1 համապատասխան

ԽԱԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹԴԱՌԱ Ի ԱՌ ՅԱԿՈԲ ՊՈՅԱԶԵԱՆ

1906

ՄՈՒԳԱՏՏԵՄԵ

802-այ

114-74

Պու քիթապտա կեօրիւէճէք օլան հեքեայէ զինլի պիր չօպանըն նրիսթիյան 'հօմիւնիւն վէ փա'ալիյէթինին հեքեայէսի օլուպ՝ պու զաթ գըրդ իւշ եաշնտա իքէն իրիսթիյանլըզ գապուլ էթափ, վէ ալթմըշ եաշնտա օլուղը հալտէ՝ 1896տա ֆետրվար այցնտա վէֆաթ էյլէտի : Պու հեքեայէ ինկիզնէ օլարագ Միսիս Հօլարա Թէյլըր թարափընտան գալէմէ ալընմըշ օլուպ՝ պու գատըն Տախիլի Զինտէ օլան միսիօնէր տա'իրէսինին մէշհուր միւ'էսիսիսի Տօք. Հըտուրն Թէյլըրըն կէլինի իտի : Տօք. Թէյլըր 4904տէ վէֆաթ էթափի :

Միւ'էլլիֆէնին Զինլի չօպանըն 'հօմիւն վէ ա'մալը հագգընտա եազպըզը պու հեքեայէ Տախիլի Զինտէ չալըշան միսիօնէր տա'իրէսի հագգընտա պա'իս ի մէրագ վէ ի'թինա օլան չօքշէյլը Տավի տիրի : Զինտէ շիմտի ոլ շիրքէթին թագգիպէն 800 միսիօնէրէրի չալըշմագտա օլուպ՝ ոլ միսիօնէր շիրքէթինէ 'ա'իտ օլան էլլի ալթը միսիօնէրէր 4900 սէնէսինտէ Զինտէ վագը' օյան տհվալ արասլնտա մարտիրոս օլուըլար: Միւսիս Թէյլըրըն գալէմէ ալընլըզ հեքեայէի զիյատէսիլյէ իթիթարա մէճպուր օլուշշըզ տըր Լաքին պուրատա տէրէ օլունան նուսուսալը՝ պու քիթապը օդույանլարըն ճիւմլէսինէ աթիտէքի նոգթալարը միւ'էսիսի պիր թազտա պէյան էթմէյէ քեափի օլուզլարընս էմին իզ:

4. Խնձիլ միւժտէսի հէր իգլիմտէն, հէր բէնքտէն, հէր ճինստէն վէ մէտէնիյէթին հէր տէրէճէսինտէն օլան ատէմէլէրէ 'այնի վէճհէլ միւ'էսիսի տիրի : Գրիստոսըն զաթը շարդտա վէ ղարպտա, պէօյիւք գըթ'ալարտա վէ տէնիզին ատալարընտա ատէմէլէրին կէօղէրի էօնիւնտէ թէրփի' դըլընտըդտա՝ 'այնի դուվզէ ի ճագիպէյէ մալիք տիրի :

2. Խրիսթիյան 'էօմբիւ վէ թէճըփաէ ի զաթիյեսի, Տիհն ի Մէսիհնին 'այնի հագիգաթլարընըն վէ վագը'ալարընըն տէրք վէ ֆէջմի վէ խրիսթիյան խրտմէթինին խարիճի շէքլ ու սուրէթլէքը՝ Ադսա ի Շարդ գապիկլէրի արասընտա՝ պիղէ Ղարպտա մա'լիւմ օլանլարտան մուհըմմ պիր տէրէճէտէ Փարգլը օլանարը պիթթապ' մէ'մուլ օլունուր:

3. Պու հիբեայէ հէր օգույանտա իւմիա էթտիյիմիզէ կէօրէ մուհագիգագ սուրէթտէ շու հագիգաթ հագիգընտա տիրի վէ մէջվէտար պիր թէ'սիր հասրլէտէճէք տիր. շէյլէքի Ալլահըն վա'տլարը թէմամ թապի'ի մա'նալարըյլէ գապուլ օլունդրտա՝ պէօյլէ գապուլ էտէն ատէմ տա'մա Ալլահ իլէ իլհագլետա եալայրոց, քէնտի ըուհընտա եէվմի իշ- թիյաճընա կէօրէ ըուհանի պիր գուվվէթ թահսին էթտիյինի հիսս էտէր: Պու Զինիր չօպանըն էօմբիւ տու'ա իսի, վէ անըն օն եէտի սէնէիք խրիսթիյան 'էօմբիւ նիւն վէ ֆա'ալիյէթինին մուհիպ ի Տայրէթ տէրէճէտէ պէօյլէք վէ մուկիթէլիք նէթիճէլէրինին ճիւմէսի տէ շու պիրենիք պէօյլէք վագը'անըն վէ քէնտի խրիսթիյան թէճըփաէ ի զաթիյէսինին վէ 'էօմբիւնիւն սէմէրէսի, եա'նի "Ալլահ իլէ պէրապէր իշլէմէքտէ օլարընըն," (2 Կոր. 6. 4) նէթիճէսի իսի: Ուէսթմինսթը ուլու քիլիսէսինտէ ձօն վէ Զարլլ Ուէսլինին թէգքեար լէվլասը իւզէրինտէ շէօյլէ եալլլմըլ աըր "Ճէփ սինտէն էիխօ աըր քի Ալլահ պիզիմ իլէ տիր" (Ես. 8. 10): Ալլահ 17 սէնէլէր պու Զինիր չօպան իլէ իսի: 0 տակսի շիմ տի օն սէնէտէն պէրէ Ալլահըն հուզուրընտա օլուապ' սէրափիմ իլէ պէրապէր քէնտի Խէլասքեարընը եիւղ եիւղ կէօրմէքտէ տիր :

4. Երեց Հշինին ճիննէրտէն 'ազապ չէքմէքտէ օլանլոր հագիգնտա պէյան էթտիյի էֆքեարընա, վէ պու էֆքեարընըն թաստիդի զլմնընտա զիքր էթտիյի 'աճիպ վագը'ալարա տա'իր Շիշ պիր իլահաթ վէրմէքսիգին սալթ զիքր էտիպ կէլմէք պիզէ միւնսսիպ կէօրիւնտիր: Անըն էֆքեարըննա թէվզէքեար օլայան կիւնաքեարըն ճիւմէսի տախի աղ եա չօգ շէրիր ըուհըն թէ'սիրի թահիթընտա աըրլար, նասուլ քի ճիւմէ միւնլէր տախի աղ եա չօգ ըուհ

իւլ Գուտուըն թէ'սիրի թահիթընտա պուլունուրլար : Ահա ը ձէտիտի տիգգաթլընն միւթալա'ա էթտիյի միզտէ 'այան աշխեար կէօրիւնիւր քի 'Ահա ը ձէտի- տին թա'իմի անըն էֆքեարընը 'աճա'իպ սուրէթտէ թաս- տիգ էտէր, վէ 'Ահա ը ձէտիտի թէֆէրըու'աթլըլէ թէֆ- թէի էտէն պսւնու կէօրէճէք տիր: "Սիլ Ալլահըն հէյքէի օլուապ' տէրունինիզտէ Ալլահըն Բուհու իգամէթ էթտիյինի պէլմէզ մի սինիլ" (1 Կոր. 3. 16, 17, 6. 19): "Ի'թա'աթ- ազպլգ օղուլլարընտա . . . 'ամիլ օլան ըուհ' (Եփես. 2. 2): "Զիրու պիզիմ ճէնկիմիլ գան վէ թէն իլէ օլմայրպ' . . . անճապ սէմամիլյաթտա օլան շէրիր ըուհըն իլէ տիր :" Ե- փես. 6. 12:

Ճ. Գ. Ն.

ԶԻՆԼԻ ԵՐԷՑ ՀՇԻՆԻՆ

ԹԷՐՁԷՄԷ Ի ՀԱԼԸ

ՊԱՊ 1

ՊԻՐ 'ԷՕՄՐԻՒՆ ՐՈՒՀԱՆԻ ԹԷՊԵՏՏԻՒԼԻՒ

Զին տիյարընտա Շանսի վիլայէթինտէ
տաղլարըն ալթընտա Ղարպի Զանկ տէնիլէն
քէօյտէ՝ իշխտիլմէտիք պիր վագը՝ա վուգու՝
պուլմուշ իտի՝ Քէօյին էնալիսի ֆէվդ էլ 'ատէ
թահրիք օլունտու՝ Տիւնեանըն տիյարլարընտա
վուգու՝ պուլմագտա օլան թէպէտիւլաթ վէ
թէրագգիյաթ հագգընտա պու քէօյիւլէրին
խապէրի եօգ , անճագ քէնտի գօնչուլարընըն
հալլէրի , քէնտի վիլայէթլէրինտէ վուգու՝ պու-
լան հարէքէթլէր , ալը վէրիշ քէյֆիյէթլէրի ,
մէվսիմին մահսուլլարընըն պոլ եախօտ գըթ
օլմալարը հագգընտա տիւշիւնիւրլէր իտի՝ Եա-
գգընլարտա պա՛զը մուճիպ ի էսէփ թէպէտ-
տիւլաթ վագը՝ օլմուշ տըր՝ Օլ վիլայէթտէ
“ղարիպ թիւթիւն” (աֆիօն) գուլլանմագ ’ա-
տէթի եէրլէշմէզտէն էվկէլ , Շանսի էնալիսին-
տէն պիր չօգ գըմինըն վագթ ու հալի ըա-
հաթ իտի՝ Արա սըրա գըթլըգտան պիր չօգ

քիմսէլէր թէլէֆ օլտըլար իսէ տէ , սէլամէթ վէ պէրխօրտարլըգ էքսէրլիյա հիւքմ սիւրմէքտէ իտի :

Լաքին շիմտի դարիպ պիր շէյ , իշխտիլմէտիք պիր վագը՝ա հէր քէսին տիգգամթընը ճէլզ էտէր , վէ ումումի պիր հայրէթէ պա՛իս օլուր իտի :

Նէ իտի պու դարիպ վագը՝ա : Շոլ ՚իլմ վէ հիքմէթ սահիպի Հշի՝ խրիսթիյան օլմուչ : Էվլէթ , “էճնէպի շէյթանլար” ֆէնտիյլէ սիւրէնմիշ տիր : Իքի սէնէ էվլէլ պու եէնի տինին վա՛ըլարը ոլ վիլայէթէ կէլտիքլէրի զէման էհլ ի վագար ատէմէլէր պիլտիլէր քի պա՛զը ճահիլ քիմսէլէր ալտանաճագլար : Լաքին քիւմին խամթր ու խայլընա կէլիր իտի քի կոնժիւկիոսըն պու շակիրտի , պու ՚ալիմ վէ սահիպի նուփուղ օլան Հշի հէր քէստէն էվլէլ ալտանաճագ : Պիլա շիւպհէ խրիսթիյան օլմագ պէօյիւք պէլիյէ տիր տէյիւ տիւշիւնիւրլէր իտի : Ատէմին պիւթիւն ահվալ ու էվասփը զիհիրէնէնէք տիր : “Ոճա՛իպի պու տըր քի Հշի էվլէլտէն պէրի էճնէպիլէրտէն վէ անլէրէ միւթէ՛ալլըգ օլան հէր շէյտէն իքրահ էտէր իտի : Եյ վա՞ն քի շիմտի անլէրին սէօղլէրինի տիկլէտիքտէն պաշգա անլէրէ րի՛այէթ վէ մուհապէթ կէսոմթէրմէքտէ իտի : Տահա զիյատէսի վար : Անլէրէ Զին լիսանընը թա՛լիմ էտէր , անլէրին խամթրը իշխն պիր միւտտէթ շէհրէ նազլ էտէր իտի , վէ համթա անլէր իլէ պիր օլմուշ տըր : Սէպավէթինտէն պէրու

՚իպատէթ էթմիշ օլտըղը փութլարը թէրք վէ պա՛զըլարըն տէյիշինէ կէօրէ իհրագ էթմիշ իտի : Էճտատընըն հէլքէլնիքլէրինէ պիլէտ տաշնա թափընմայօր իմիշ . քիւնլիւք եագմայօր իմիշ , վէ հէփսինտէն զիյատէ ՚աճա՛իպ օլտըգ սէնէլէրճէ էսիր օլտըղը ափիօն իշմէք ՚ատէթինտէն քիւլիյէն գուրթուլըշ տըր : Էվկիլսա ափիօն հազըրլայը իշմէք իշխն վէրէ կէլտիյի վագթը՝ եէնի գապուլ էթմիշ օլտըղը տինին այինլէրինէ սարչ էթմէքտէ տիր : Կէնէ կիւնտիւղ էճնէպի խօնալարըն կէթիրմիշ օլտըգլարը քիթապլարը միւթալա՛ա էթմէքտէ , վէ դարիպ իրահիլէր թէրէննիւմ էյլէմէքտէ , վէ տիզ չէօքիւպ էճնէպիլէրին կէօրիւնմէզ վէ մէզպահը օլմայան Ալլահընա տու՛ա էտիյօր , վէ հիչ անլաշըլմազ քէյֆիյէթ պու տըր քի Հշի նէրէտէ իսէ վէ նէ իլէ մէշղուլ օլսա եււղիւ մէսէրրէթլէ փարլար , վէ զաննէտէրսին զայէթ ա՛լա պիր միրասա վարևս օլտըղը խապէրինի ալմըշ տըր :

Թագաթ գօնչուլարը իգրար էտէրլէր իտի քի ՚պու զարիպատինիեռութարղը իշխն՝ “նէ՛սէրվէթ , նէ՛ րիւթպէ գազանմրշ տըր : Բահաթ կէշինմէտէն իսէ էվլէլքինտէն զիյատէ էլլէրիյլէ իշլէյօր իտի : Պունուն սէպէպի սօրուլարղնտա ՚ջրա՛աթ ուսուլընը էօյրէնիյօրըմ քի պաղչէ վէ թարլալարըմ տահա զիյատէ մահսուլտար գըլայըմ ,” տէր իտի : “Ռւէմատան պիւրիսի թօփրաղը թէփսին , գօյուն վէ ուղըր կիւթսիւն , վէ քէնտի էլիյլէ չալը վէ օտուն

տէվշիրսի՞ն մի : Եվլէթ , իրատը պու եօլ իլէ զիյատէլէշիր , ամմա՝ միւթէպէր ատէմիէր արարնտա օլան ի'թիպարընը պունա գուրպան էթմէք օլո՞ւր մը :

Շիւպհէ եօդ տըր քի Տինի Մէսիհիյի գա պուլ էթմէքլէ 'ալիմ Հշի ըէֆիդէրինին ի'թի պարընը ղա"իպ էթմիշտիր : Արթըգ անա սէ լամ պիլէ վէրմէզլէր իտի : Անլէր իւմիտ էթմիէր քի պէօյլէ հարէքէթ էթմէլէրիյլէ Հշի 'աղլընը պաշընա թօփլայաճադ տըր : "Երյա գամա այինի" (վաֆթիղ) անըն իւցէրինտէ ինրա օլունտըլընը պիլտիքէրինտէ իւմիտէրի գալմատը վէ անտէն գաթ'ը 'ը 'ալագա էթափիլէր :

Պիր Հէյտէն տօլայը Հշինին գոնչուլարը մուն հագդագ սուրէթտէ գանտըլար քի "ինսաննա Հշի պու եէնի թարիգի թէրք էթմէյէ իլզամ վէ ինպար օլունմաղսա պիլէ Ալլահնա անըն 'աղըպէթի տէհէթլի օլուր : Շէյթանըն թէ՛ սիրաթը թահթընա տիւշէճէք վէ մախուֆ պիր պէլայա օղրայաճադ : " Ղարպի Զանկ գարիյէ սինին էհալիսի պէօյլէ տիւշինտիւլէր , վէ պիրի պիրի իլէ պէօյլէ սէօյլէշիրէր իտի : Պու արատա Հշի քէնտիսի հիշ եօլընը շաշրբայարագ զահիպ օլուրը թարիգտէ տէվամ էթտի : Զանն էտէրսին եէնի պիր տիւնեայա կէլմիշտիր : Անըն իւզէրինէ կիւնէշտէն ա'լա պիր նուր տօլատու : Եվլէթքի սէնէլէրտէ չոդ միւշ քիլ մէս'էլէլէրէ վէ հալլ օլունմազ շիւպհէլէրէ օղրամըշ տըր : Լոլիւմտէն գօրդար իտի : Էօլիւմտէն սօնրա կէլէճէք մախուֆ վագը'ալար

անա տէհէթ վէրիր իտի : Եվլէլտէն աֆիօն զէնճիրիյլէ պազը իտի : Շիմտի աղատ տըր : Բուհճա եէնիլէնմիշ օլարագ սաֆի վէ րիյա սըդ մուհապէթ , վէ մէսէրէթ գալպինի վէ 'էօմրիւնիւ տօլտուրըյօր իտի : "Ալլահըն էվլատընըն ճէլիլ հուրըրիյէթինէ նա"իլ օլտու :" Րօմ. 8. 21 :

Հշինին 'էօմրիւնտէ վուգու' պուլմըշ օլան թէպտիլաթըն նէ՛ գատար պէօյիւք վէ տէրին օլուրընը թէմամըլյլէ անլայըպ հիսս էտէնլէր քէնտի էհլ ի պէյթի իտի : Թապի' աթլէ՛ չապըգ ղազապլանըր , ամիրանէ հարէքէթ էտէր , վէ գարլը գօնուլմաղա թէհամմիւլ էթմէզ մուսիրը պիր ատէմ իտի : Քէնտի հալիմ , ՚իֆֆէթլի վէ միւթի' զէվճէսի անըն թէպտիլ ի էֆքեար ը տինիյէսինի անլամատը վէ պէյէնմէտի , ամմա զէվճինին թավը ու հարէքէթի' աճա"իպ վէ կիւզէլ սուրէթլէ թէպտիլ օլուրընը կէօրտիւ վէ հիսս էթտի : Պու հանըմըն 'էօմրիւ պիր պէօյիւք քէտէրլէ տօլմուշ իտի : Պիրիճիք էվլատը տահա մա'սում իքէն վէֆաթ էթմիշ , վէ չօճուղը օլմայան գատընըն 'այլ վէ գասավէթինի շէքէր իտի : Զէվճի անը պօշայա պիլիր եախօտ սաթա պիլիր իտի իսէ տէ՛ պունու եափմատը : Լաքին պէլքի պիր կիւն օլուր քի պու պէլայա օղրայաճադ : Շիմտի իսէ զէվճի քէնտի կիպի հալիմ օլուա՝ տա"իմա թաթլը սէօյլէր , վէ կէրէք քէնտիսինէ կէրէք սա"իրլէրէ մուհապէթ կէօսթէրիր , վէ խուսուսա քէնտի էհլ ի պէյթի տախի քէնտի գապուլ էթմիշ օլուրը թա' :

լիմաթը ը տինկիյէյի գապուլ էթսինլէր տէյիւ
զիյատէսիյլէ արզու իտէր իտի :

կիւն պէ կիւն հանըմ դէվճինին ահվալ ու
ամալընը կէօգէտիր վէ մէքագը արթար
իտի : կէճէլէյին ույանտըլընտա չօդ տէֆ'ա
դէվճինին քիթապը Մուգատտէսի օդույուպ չօլ
կէօրիւնմէզ Ալլահա կէրմի իլէ տու'ա էթմէք-
տէ օլարզընը պուլտու : Հէր կիւն պիւթիւն
էհլ ի պէյթինի թօփլայըպ անլէր իլէ պիրլիք-
տէ Ալլահա 'իպատէթ էտէր իտի : "Նիշիւն
պէօյէ եափար : Գօնչուլարը անը իսթիհզա է-
տէրէր : Նիշիւն քէնտի եէնի փիքը ու գա-
նըլարընը քէնտիսինէ մախսուս սագլայամազ :"
Պու սիւ"ալլէր իլէրի կէլիր իքէն եխնէ պէլի
տիր քի Հշի քէնտիսինէ միւթէ՝ ալլրդ օլանլա-
րըն ճիւմէսինին վէ գօնչուլարընըն հիւմն ի հալ
վէ սէլամէթ ի ըուհանիյէլէրինէ էվլէլքինտէն
չօդ զիյատէ միւշթագդ օլուր, վէ սէօղ վէ
'ամէլ վէ ահվալընտա հիշ միւրայիլիք էսէրի
կէօրիւնմէզ իտի :

Զինլիլէր շէյթանլար վէ ճիննլէր վէ քէօ-
թիւ ըուհարտան չօդ գորգարլար վէ անլէրին
միւհիք թէ"սիրաթընտան գուրթուլմագ ի-
շիւն չօդ շէյլէր եափարլար : Հշինին ագրա-
պասը՝ "Մութլագա պու ատէմ շիմտի շէյթա-
նըն թահիթ ը թէսարրու ֆընա տիւշէճէք," տէր-
լէր իտի : Անլէրէ մուճիպ ի հայրէթ պիր շէյ
իտի քի Հշի էվլէլքի կիպի շէյթանտան գորգ-
մատըգտան պաշգա՝ եէնի պիր իսմ իթթի-
խազ էթմիշ տիր, եա'նի "ղալիպ ի շէյթան,"

իսմինի ալմըշ տըր : Պու իսմի միւթէնասիրանէ
իթթիխազ էթմէմիշ տիր : Տահա փութփէրէսիթ
օլարզը հալտէ շէյթանըն թէ"սիրաթ վէ իլ-
վալարընա վէ կիւնահարա էսիր օլարագ գըրգ
սէնէտէն զիյատէ եաշամըշ իտի : Քրիստոսա վէ
անըն վա'տարընա ճան ու տիլտէն թէվէքըիւլ
էթտիյինտէ, եա'նի շէյթանըն թահիթ ը հիւ-
քիւմէթինտէն Ալլահըն թահիթ ը հիւքիւմէթինէ
նագլ էթտիյինտէ՝ շէյթանա վէ հէփ իղվա-
լարընա ղալիպ կէլմէք իշիւն ճիւմիյէյէ գատիր
օլան Ալլահըն գուվէթիյլէ մութլագա շէյթա-
նա վէ ճիւմիէ խատէմէսինէ ղալիպ օլա պիլէ-
ճէյինէ շիւպհէ էթմէյէրէք ինանըր իտի, վէ
պու տախի եալընըզ քէնտի գուրթուլմասը ի-
շիւն տէյիլ, անճագ սա"իրէրին շէյթանտան
գուրթուլմալարը իշիւն տախի մուհագդագ-
պուլունաճազընը գապուլ էտէր իտի :

Խրիսթիյան տիյարլարընտա հալ նասըլ ի-
սէ՝ փութփէրէսիթ տիյարլարընտա շէյթանըն
ատէմէրին իւզէրինէ օլան թէսալիւթիւ 'ա-
ճիպ վէ գուվվէթի թարզ իլէ զահիր տիր:

Հշինին պու մատտէտէ թութըրզը մէպտէ"
հէր շէյտէ Շապպըն վա'տ օլունան իմոտատ վէ
գուվվէթինէ շէքք ու շիւպհէտէն 'արի օլա-
րագ նա'սըլ կիւվէնմէսիյլէ թէմսիլ օլունտու:
Մու'ալիմի վէ Գըլազուզը օլան Քրիստոս վէ
ըուհ իւլ գուտս իլէ նէ գատար սրգը 'ալա-
գասը վար իտիյի վէ պէօյիւք տիւշմէնի շէյ-
թանա գարշը Ալլահըն գուվվէթիյլէ նա'սըլ
ճէնքլէշտիյի, վէ օլ վագըթտան վէֆաթ էթ-

տիյի կիւնէ տէք՝ եա՞նի 17 սէնէ միւտտէ՝
թինտէ նէ՛ տէրէնէ րուհանի պիր զալիպ օլ-
տըղը՝ աթի իւզ զիքը հիքեայէտէն աշիքեար
օլաճագ տըր՝ Հէր կիւն տու՞այա չօդ վագըթ
թախսիս էթտի, վէ չօդ տէֆ'ա տու՞ա իլէ
պէրապէր օրուն, հաթթա տէֆ'աթէն 48 վէ
72 սա՞աթ պիլէ օրուն թութար իտի։ Եվվէլ-
տէն պէրի գարարլը վէ մուսիրը պիր ատէմ
օլտըղը կիպի, խրիսթիյան օլտրգտան սօնրա
պիւթիւն՝ ագլ վէ գուվէթ վէ վագթընը
բապպա թագտիս էտիպ՝ հէր վէճհէլ վէ հէր
չարէյի գուլլանարագ՝ սա՞երլէրի Քրիստոսա
տա՞վէթ էթմէք էմէլիյլէ չալրշը իտի։ Յիւ-
սուս հագդընտա սէօյլէմէմէսի միւմքին տէյիլ
իտի, վէ սօն նէֆէսինէ գատար պու միւժ-
տէյի ի՞լան էտէր իտի։ Եվ էհալիսինտէն օ-
լան գատընլար թէ՛աճճիւպ էթտիլէր քի է-
ֆէնտիլէրի քէնտիլէրէ րուհանինէ թա՞լիմ
էթմէք իսթէր իտի։ Խրիսթիյան օլմագտան
էվվէլ անլէրէ հիշ պիր շէյ թա՞լիմ էթմէզ ի-
տի։ Օգումագ եազմագ պիլմէզլէր իտի։ Լա-
քին ինճիլոէ մուհարէր տիլփէզիր հիքեայէ-
լէրի տինլէտիքլէրինտէ՝ Քրիստոսըն քէօրլէրէ,
ճիւղամըրարա վէ ճիննլիյլէրէ շիֆա վէրտիյի-
նի, վէ ճէմա՞աթլարա թաթլը թաթլը թա՞-
լիմ էթտիյինի, վէ էնճամ պէօյլէ պիր ջա-
թըն խաչա կէրիիպ ատէմէրին ուղուրընա էօլ
տիյիւնիւ իշիմտիքլէրինտէ՝ գալպէրի հարէ-
քէթէ կէլիպ Ցիսուսը սէվմէմէք էտէմէզլէր իտի։
Խրիսթիյան օլմագտան էվվէլ չշի քէնտի

էօյէ վալիտէսինի էվինտէն գօվմուշօլուպ՝ օ չօդ
սէֆիլ հալտէ եաշայօր իտի։ Շիմտի օլ զէ-
վալլը գատընը արայըպ տէտի քի՝ “Պիզէ կէ-
րի կէլ, վալիտէ, սանա պէտ մու’ամէլէ էթ-
տիմ, շիմտի էվիմին էյի օտասընը սանա վէ-
րէճէյիմ, սէնին թէ՛այ.յիւշիւնիւ գայլրտըգտան
մա՞տա, սանա հիւրմէթ վէ մուհապպէթ կէօս-
թէրէճէյիմ, վէ կէօրէճէքսին սէնին իշիւն նա՛-
սըլ կիւղէլպիր թապութ թէտարիք էտէճէյիմ։”
(Պու սօն վա՞տը պիզէ չօդ զարիպ շէյ կէօրիւնիւր,
Էաքին իխմթիյար Զինլիլէր էվլատընըն քէնտի-
լէր իշիւն թէտարիք էթմիշ վէ խանէյէ կէ-
թիրմիշ օլտրգլարը գըյմէթլի թապութլար-
տան տօլայը չօդ իֆթիխար էտէրլէր)։ Եվվէլ
էմրտէ իխմթիյար գատընա գօրգու կէլտի, վէ
օղլընըն սէօղիւնէ ինսանամազ իտի։ սօնկրա
գանմըշ վէ կէլիպ էսքի հիւրմէթ վէ րահա-
թընտա իմրաը էօմր էթմիշ տիր, վէ գօնչու-
լար՝ “Խրիսթիյան օլմագ օլ գատար ֆէնա
պիր շէյ տէյիլ իմիշ,” տէրլէր իտի։ Հշինին
պիրատէրլէրի օ Խրիսթիյան օլմագտան էվվէլ
քէնտիսինտէն գալթ՝ ը ալագա էթմիշ իտի-
լէր, վէ Հշի անլէրէ պիրէր պիրէր կիտիպ՝
քէնտի գապահաթընը իգրար իլէ անլէրէ մու-
հապպէթ կէօսթէրիպ ճիւմէսի իլէ պարըաը
վէ գօնչուլարը՝ “Ֆիլ հագիգէ օլ Ղարպի մու-
’ալիմէրին թա՞լիմաթը գուվվէթլի տիր,”
տէրլէր իտի։

Անիտէ Հշինին իմանը պէօյիւք պիր թէճ-
րիպէյէ օղրատը։ Անըն զէվճէսի անըն Խրիս-

թիյան թա՛լիմինի գապուլ էթմիշ իտի , ամմա պիրտէն պիրէ անտէ փէնա պիր թէպէտտիւլ զուհուր էթտի : Գարա սէվտա անը սարա տը : Խթիհասը դալմատը , ույգուսը դաշտը , տէհչէթէ տիւչար օլտու : Ագլընը շաշրմատը : Պէլի պիր ՚իլէթի եօդ իտի : Քէնտխինի զապիթ էտէմէզ իտի : Պախուսուս Փամիլեա տու՝ասը վագթընտա չըլարըը պաղըրըր իտի : Պու չըլարըը վէ պաղըրը իխմիյարի տէյիլ իտի : Պունա դարշը քէնտխինի զապիթ էթմէյէ չաւ լըշըր իտի , ամմա պիհուտէ չալըշըր իտի : Իւ բատէթի էլինտէ տէյիլ իտի : Աղընտան քիւ ֆիւրանէ սէօղէր չըդար իտի : Տիվանէ կիպի հարէքէթ էտիպ նիհայէթ օտանըն տէօշէմէս սի իւղէրինէ էօիիւ կիպի տիւշէր իտի :

Օ զէման գօնչուլարը՝ “Խթէ էօթէտէն պէրի տէտիյիմիլ կիպի օլույօր : Իւահլարըմըզը թէքը վէ անլէրէ նագզը ը հիւրմէթ էթտիյի իշխն հանրմը Շէյթանըն թահթը ը գուտրէթինէ էօիր թութուլտու , ‘զալիպի Շէյթա՞ն’ մը . պագաւ լլմ նէ՛ օլաճագ ,” տէտիլէր :

Հշի զիյատէսիյլ միւքէտտէր վէ միւզթաւ րիպ օլտու : Տու՝ա էթտի . թէքրար պէ թէք րար տու՝ա էթտի . վէ զէվճէսինին հալը կիթտ տիքճէ ֆէնալաշտը , վէ օ թագաթտան տիւշէյօր իտի : Օ զէման Հշի պիւթիւն էհլ ի պէյթի իլէ պէրապէր 72 սա՛աթ օրուն թութտու , վէ տու՝ա իլէ բապպըն ճիւմիէ վա՛տլարընա սա՛րըլարագ Ալլահա տայանտը , Սօկրա զէվճէսինին եանընա կէլիպ Յիսուսըն իսմիյլ անտէն

չըդուն տէյիւ Շէյթանա էմր էթտի : Հանըմ օլ անտէ գուրթուլտու : Հազիգաթէն վէ թէմամին գուրթուլմը օլտըզը օլ վագթտան ի՛թիպարէն խսպաթ օլունտու : Օլ վէճհէլէ արթըգ ասլա էզիյէթ չէքմէտի : Օլ կիւնտէն ի՛թիպարէն զէվճինին րուհանին ըէֆիզի վէ անըն հէփ իշէրինտէ եարտըմնեսը օլտու :

Պու վագթ՝անըն թէ՛սիրի գօնչուլարը իւ զէրինէ պէօյիւք վէ կէնիշ վէ պագը իտի :

Զօգ ատէմէյէր կիրակի կիւնիւնտէ Հշինին խանէսինտէ օլան ՚ալէնի ՚իպատէթէ տէվամ էտէրլէր իտի : Զօգ էվլէրտէ փութփէրէսթ ային ու ՚ատէթէրի զա՛իֆլէնիր իտի : Պիթթապի՛ պունուն իւզէրինէ Հշինին իմանը զիյատէսիյլէ քէսպի գուվկէթ էթտի : Բապպըն սէօղէրինէ վէ վա՛տլարընա տահա զիյատէթէ թէվքքիւլ էտիպ՝ հայաթ միւժտէսինի հէր թարափա տահա զիյատէ շայ՝ էթմէյէ շայրէթի արթար իտի , վէ թէ՛սիրաթը չողալըպ սէօղէրի վէ էօրնէյի միւ՛էսսիր օլուր իտի :

պէօյլէլէրին խասթալարը իւղէրինէ էլլէրինի
գօյուալ Յիսուսըն իսմիյէ տու'ա էտէրէք,
Ռապպըն շիֆա իհսան էթմէսինի րէճա էթտի,
վէ չօդ տէֆ'ա իփազաթ պուլուլար : “Վէ ի-
ման էտէնլէր իլէ չու 'ալամէթլէր պէրապէր
պուլունաճագ . եա՞նի պէնիմ իսմիմէ ճիննլէր
չըգարաճագլար , եէնի լիսանլար սէօյլէյէճէք-
լէր . եըլանլար թութաճագլար , վէ միւհիք
շէյ իչսէլէր տախի ասլա անլէրէ զարար վէր-
մէյէճէք . խասթալար իւղէրինէ էլլէրինի գօ-
յաճագլար , անլէր տախի շիֆա պուլաճագ
տըր : Անլէր տախի չըգըպ հէր եէրտէ վա'զ
էտէրլէր իտի , Բապպ տախի անլէր իլէ , ամիլ
օլուպ՝ պէրապէր պուլունան 'ալամէթլէր վա-
սրթասըրլէ քէլամը իսպաթ էտէր իտի :” Մար.
16. 17, 18, 20:

Հշի պու քէլամիալը տիգգաթլէ օգույուալ
միւթալա'ա էտէր իտի , վէ հէր նէ գատար
էճնէպի լիսանլարը սէօյլէմէք լիւզումընը հիսս
էթմէտի , վէ մուղիրը եըլանլարա րասթ կէլ-
մէտի իսէ տէ , քէնտի էլիյլէ , վէ Քրիստոսըն
գուվէթիյլէ խասթալարա շիֆա իհսան օլու-
նաճաղընա ինանըր իտի , վէ Բապպ անըն ի-
մանընը թաստիգ էյլէտի :

Եանկցուէն քէօյինտէ ըուհանի ինթիպահ
չօղալտրգնա գօվալայըշ տախի չօղալտը , վէ եէնի
խրիսթիյանլարա գօնչուլարը թարափընտան չօդ-
հադ գուլզըրգ օլտոււշի պու հագգուըզպգլարտան
տոլայը մահալի հիւքիւմէթէ թէշէքքի էթտի վէ
պու իշտէ տէվամէտիպ մուվաֆփագ օլտոււշի լա-

ՃՇԻՆԻՆ ՍԱ՞ՐՈՒԵՐԻ ԽԸՏՄԵԹ ԵԹՄԵՍԻ , ՎԵ
ՄԱ'ԼԻՒՄԱԹ Ը ՏԻՆԻՑԻ ՎԵ ԹԷՃՐԻՊԻ Ի
ԶԱԹԻՑԷՃԵ ԹԷՐԱԳԳԸԸԸ

Ղարպի Զանկտան եէտի միլ ուզագ՝ տաղլար
արասընտա Եանկցէանկ տէնիլէն պիր քէօյտէ
լի իսմինտէ իքի շիֆթնի պիրատէրլէր , Հշինին
վաֆթիզ օլունտըղը վագըթտա վաֆթիզ օլ-
տըլար : Պու խրիսթիյան պիրատէրլէր չօդ գօ-
վալայըշ շէքիյօրլար իտի , վէ թէսէլիյէ վէ
իմտատա միւհժաճ իտիլէր : Հաֆթա պէ հաֆ-
թա Հշի օլ քէօյէ կիտիպ լի պիրատէրլէրին
էվինտէ քիթապը Մուգատտէսի օգույարագ
վէ թէֆսիր էտէրէք 'ալէնի 'իպատէթ իճրա
էտէր իտի : Քէօյիւլէր Յիսուսըն շիֆա միւ՛-
ճիզէլէրինին հիքեայէսինի տինկէտիքլէրինտէ
“Ոէն տէրսին քի Յիսուս տահա հայաթտա
տըր , վէ տիւնեատան կիթտի իսէ տէ , սէնին
տու'ալարընը տինկէր : Շիմտի վէ պուրատա
խասթալարըզա շիֆա վէրէ պիլի՞ր մի ,” տէ-
տիլէր : “Եվէթ , վէրէպիլիր ,” տէտի Հշի : “Պա-
նա շիֆա վէրտի , ադիօն էսարէթինտէն պէնի
գուրթարտը : Զէվճէմի Շէյթանտան խէլաս
էթտի : Թէվպէ էտիպ քիւլիյէն անա թէվէք-
քիւլ էտէնլէր իշիւն եափամայաճաղը հիշ պիր
շէյ եոգ տըր ,” տէտի :

Պունուն իւղէրինէ հէր նէրէտէ հադիդի
թէվպէ վէ իման նիշանէլէրի կէօրտիւ իսէ՝

քին սօկրաքի սէնէլէրտէ պէ օյլէնէ ոլեօլ իլէ միւտաշէլէ էթմէք րուհանինէ ֆա՛խտէլի օլմայըպ՝ պէլ ըի ըուհանի թէրագդըյա վէ եալընըլ Ալահա թէվէքքիւ էթմէքիյէ զարարլը օլորդընա գանմըշ արը՝ Պէ օյլէ գանմասընա պիր սէպէպ պու օլուռ քի Եանկցուէն Խրիսթիյանլարը սափի վէ խալիս իման վէ տիյանէթ խուսուսնտա իլէրիլէմէտիլէր ։ վէ պա՛զըլարը փութ փէրէսթլիյէ կէրի տէնտիւլէր ։ Գովալյարշ վէ տիւնէվի զայ'աթ Ալլահ թարաֆընտան կէօնտէրիլէն պիր թէրպիյէ վէ թէնրիպէ մագամընտա զապուլ օլունուրսա իմանըն քէսպ ի գուվլէթ էթմէսինէ պա՛իս վէ րուհանի շէյլէրին գըյմէթինի ակլամագլըղա պիր վասըթա օլապիլէնէյինէ ինանըր իտի ։

Հշի ումուրը ը րուհանիյէտէ տահա քէմալէ եէթիշմէմիշ իտի ։ Քիւթիւպ ի մուգատատէսէյի չօդ միւթալա՛ա էտէր իտի ։ վէ չօդ խուսուսնարտա գէզգ էլ ատէ թէրագդի էթմիշ իտի ։ Ամմա Քրիստոսըն մէքթէպինտէ իլէրլէյէնէյի տահա չօդ տէրէնէլէր վար իտի ։ Մէսէլա էնտատա ՛ուպուտիյէթ էթմէք մատաէսի հագդընտա պիր Խրիսթիյանըն վազիֆէ վէ պօրճուն տիր տէյիւ օլ զէման կէրէյի կիպի տիւշինմէմիշ իտի ։ Պիր թագըմ պէօյլէ եազըլը թէզքեար թաշլարը խանէսինտէ գալտը ։ Պունլարտան պիրիսինին պէլիսիզ սէպէպտէն պիր պիրինի միւթէ'ագդըպ իքի սապահ եիւդ իւսթիւ տիւշտիյիւնիւ պուլմասը քէնտիսինի տիւշինտիւրտիւ ։ վէ հէր նէ գատար պէօյլէ

թէզքեար թաշլարընը պիլա ՚իպատէթ վէ եալընը էնտատա հիւրմէթ ֆիքրիյլէ սագլամագ միւֆին իսէ տէ ։ եինէ անլէրի է աքի եէրտէ սագլամագ պաշգալարա սիւրչմէք սէպէպի օլածաղընտան քիւլիյէն պու գատիմի ՚ատէթտէն վազ կէչտի ։

Ոնկրա քէնտի թարլալարընտան հաշհաշը տէֆ' էթտի ։ Օլ մահսուլ հէփոխնտէն զիյատէ իրատ կէթիրիր իտի իսէ տէ ։ ատէմէրէ մուզիրը օլան մահսուլըն քէնտի էլինտէ գալմասը կիւնահ օլորդընա գանտը, վէ արթըզ պու իրատտան մահրում օլուռ ։ Խընզիրէրի տախի չիֆթիյինտէն տէֆ' էթտի ։ “Նափաք շէյլէր իլէ իսթիլաթ էթմէմէլի իլ” տէր իտի ։ Վէ ես 52. 11 ։ Նափաք շէյէ տօգունմայընըզ, անըն իշինտէն չըգընըզ, թահիր օլունըզ” քէւլամընը զիքը էտէր իտի ։

Հշի պիր պէօյլիւք հագիգաթ տահա եա՞նի պիր միւմինին Քրիստոսըն էլէմէրինէ հիսսէտար օլմադ իմթիյազը հագիգաթընը պիթթէտին էօյրէնմէյէ պաշլատը Յիսուսըն խաթըրը իշիւն վէ սա՞իրէրէ խըտմէթ էթմէքլէ քէսրի նէփս էթմէք պիր Խրիսթիյան իշիւն մութլագ սուրէթտէ Փարզ օլորդը Հշիյէ աշիքեար կէօրինտիւ ։

Պիր զէման ։ Տին ի Մէսիհիյի գապուլ էթտիյի վագըթտան պիր սէնէ սօկրա ։ ՚ատէթի իւլլէ 13 միլ մէսափէ օլարագ շէհրէ ՚ալէնի ՚իպատէթ իշիւն եաեան կիթմէքտէ իքէն Րապպըլըզ Յիսուսըն Գողգոթայա քէնտի խա-

շընը թաշրտղը իւզէրինէ թէֆէքիւր էտիյօր
իտի, վէ 'իպատէթտէն սօնրա խանէսինէ տէօն-
մէք իւզրէ օլտրղընտա փադիր պիր ատէմ
եանընա կէլիպ մէ' մուլ էթմէտիյի պիր շէյ
տիլէտի, եա'նի տէրհալ Պէյազ Տաղ նամ
գարիյէյէ կիտիպ մուհիք տէրէճէտէ խասմա
օլան վէ թիսուս հագդընտա իշիթմէյէ արզու-
քէշ պուլունան պիր գատըն իշիւն տու'ա էթ-
մէսինի անտէն րէճա էյլէտի: Մէզքիւր գա-
րիյէ օն եէտի միլ էօթէտէ իտի: Նէ՛ արապա
նէ տէ հայվան թէտարիք օլունմըշ իտի: Եօլ
իզսիզ վէ պիր աղ տախի մուխաթարալը իտի:
Վէ քէնտիսի իլէ պէրապէր եօլըլըդ էթմէք
իւզրէ օլ թարաֆա քէնտի էվինէ կիտէն հիչ
պիր քիմսէ եօգ իտի: Լաքին պու շէյլէր ա-
նըն օրայա կիթմէմէսինէ ասլա պիր սէպէպ
օլամազլար իտի:

Սա'աթտան սա'աթա եօրուլըշ վէ եալը-
նըզ օլարագ իլէրի կիտէր իտի: Նիհայէթ ադ-
շամ օլտու վէ Հշի տահա քէօյտէն իւչ միլ
պէրիտէ օլան հըզը պիր ագընթըյա անճագ
վասըլ օլմուշ իտի: Պիր ազտան գարանլըդ
օլտու, վէ նէ՛ այ նէ՛ տէ քէվքէպլէր կէօրիւ-
նիւրլէր իտի: Օլ տաղըլդ եօլլարտա կէճ գալ-
մըշ օլան եօլնըլարըն՝ պախուսուս գըթլըդ
վագթընտան պէրի տահա զիյատէ գօրդու-
սըզճասընա օրալարտա կէզմէքտէ օլան գուրտ-
լարըն հիւնումինէ տիւչար օլտրդլարընը պիլիր
իտի: Վէ քէնտիսի օրատա օյալանըր իքէն
էօյլէ սէսլէր իշիթմտի քի գուրտլարըն եագ-

լաշմագտա իտիքլէրինէ շիւպհէսի գալմատը :
էվլէթ, անլէր անըն եօլը իւզէրինտէ իտիլէր :
Անլէրին ուլումալարընըն սէսլէրի կիթտիքնէ
տահա եազըն կէլիրլէր իտի, վէ նիհայէթ
գարանլըդտա անլէրին քէնտի էթրաֆընը ալ-
մըշ իտիքլէրինի ակլատը: Լաքին Պիրիսինին
չուզուրը քէնտիսինէ տահա եագըն իտի:

Օլ թէհիլիքէ տագիքէսինտէ քէնտի տիզ-
լէրի իւզէրինէ տիւչէրէք Հշի օ կէօրիւնմէզ
Տօսթա եիւքսէք սէսլէ ֆէրեատ էյլէտի: Նէ
վագը՝ օլտրղընը եախօտ նա'սըլ գուրթուլաը-
լընը ասլա ակլամատը, լաքին սօնրա վագըֆ
օլտրղը շէյ պու իտի քի էթրաֆընտա պիր
սիւքիւթ հիւքմ սիւրմէքտէ վէ քէնտիսի եա-
լընըզ պուլունմազտա իտի:

Օ տէմիշ տիր քի՝ "Հէր շէյ կիթտիքնէ ղա-
րիպ սուրէթտէ սիւքիւթ վէ սաքին օլտու:
Գուրտլարըն նէ վագըթ նապէտիտ օլտրզլա-
րընը վէ նէ՛րէյէ կիթտիքլէրինի պիլմէմ: Լաքին
արթըդ կէրի կէլմէտիլէր: Հագիգաթէն բապպ
պէնիմ գալգանըմ վէ մուհաֆըզըմ իտի:"

Պիր աղ սօնրա օլ գարիյէյէ վասըլ օլտու,
վէ շօլ խասմա գատընա վէ իհթիմալէն պուն-
տան էվլէլ հիչ պիր խրիսթիյան կէօրմէմիշ
օլան անըն տօսթլարընա ինճիլ միւժտէսինի
սէօյլէմէք մէսէրէթինէ նա"իլ օլտու: Անլէ-
րին 'էօմրէրինտէ պու իշիթտիքլէրի շէյլէրին
նէթիճէսի նէ՛ օլտու պիլմէյիզ: Լաքին պու
պիր մըգտար էղա վէ ճէֆայը հավի պուլու-
նան խըտմէթ ինըասընտա քէնտիսինին նա"իլ

օլտըղը օլ զիքը շայան գուրթուլուշը վէ պէ-
րէքէթի վա՞րդ քէնտիսի ասլա ունութմատը։
Խրիսթիյան ՚էօմիւնիւն օլ իլք սէնէլէրին-
տէ քէնտիսինին մուխմասար գայտարընտա
էօյէ պա՞րը հիքեայէլէր պուլունուր քի պուն-
լար պիզէ քիւչիւք շէյլէր կէօրիւնէ պիլիրլէր։
Լաքին օլ զաթըն աէրին բիյասրզլըդնա, վէ
քէնտիսի իշիւն պիթիւն ՚էօմրիւնիւն պիր
թէք փարչա օլուպ՝ տիւնեէվի իլէ րուհանի,
վէ պէօյիւք իլէ քիւչիւք արապընտա ֆարդ
օլմատըլընա, անճագ հէր հալու քէյթիյէթլէր-
տէ Ալլահա տա՞իր վէ քէնտի գավմընա թէ՞սիր
էթմէք պապլնտա պիր մագսէտ հիւքմ սիւր-
մէքտէ օլտրզընա տա՞իր անըն իմանընա վա-
դրֆ օլտրզըմըլտա՝ պու քիւչիւք շէյլէր չօգ
մուհիմ օլուրլար։ Պու իման իլէ ՚էօմրիւն
թէֆէրրու՞աթընտա տէրին մա՞նալար կէօրիւր,
վէ իքինճի տէրիճէտէն օլան սէպէպիլէրէ ազ
էհէմիյէթ վէրիր, վէ հէր շէյի քէնտիսինին
անըն իլէ եիւրիւմէքտէ օլտըղը քէտէրին իրա-
տէթինէ եախօտ միւսա՝ ատէսինէ ՚աթփ էտէր
իտի։

Պիր ախշամ կէճ վագըթ տավարընը էվէ
կէթիրմէյէ կիթմիշ իտի։ Տիք պիր պայըրըն
եամաճընտան կէչէր իքէն, իմթիմալէն միւլա-
հազալարա տալիր օլտրզընտան, այաղը գայ-
տը վէ էփէյի եիւքսէք պիր սէտտէն աշաղը
եռուվարլանտը։ Պու գաղա անըն էօլիւմիւնէ
սէպէպ օլապիլիր իտի, լաքին ՚աճա՞իպ տիր
քի անճագ խաֆիֆճէ պէրէլէնտի։ Աղը աճը

իլէ թըրմանարագ եինէ եօգարը եօլա չըգտը,
վէ վազը՝ օլան շէյտէն աոլայը թէշէքրի էտէ-
մէք եէրտէ, պու վագը՝ իւզէրինէ տիւշիւն-
մէյէ վէ պունտան քէնտիսինէ նէ տէրս էօյ-
րէնմէք կէրէք իտիյինէ տա՞իր միւթալա՝
էթմէյէ պաշլատը։ Պունտա պիր մէրամ օլմալը
տըր, “Էյի ատէմին ատըմլարը Բապպ թարա-
ֆընտան սապիթ զըլընըր” (Մէղ. 37. 23)։
Քէնտի ատըմլարընըն նիշիւն պէօյէ մէ՞մուլ
էթմէտիյի պիր վագըթտա գայմասընա միւ-
սա՞ատէ օլունմըշ իտի։

Վէ սօնկրա անլատը քի եիւրիւտիյիւ վա-
գըթտա եօլը կէօղէթմէքտէ իտի։ Տիգդաթ-
սըզ պուլունմըշ վէ պէօյէճէ մուզայագայա-
տիւշմիւշ իտի։ Վէ կիթտիքճէ րուհանիճէ ա-
շաղը էնմէք, վէ Ալլահ իլէ եիւրիւմէքտէ տիգ-
գաթսըզ պուլունմագտան իլէրի կէլէն տիւշ-
մէքլէր նէ գատտար աղըր նէթիճէլէրի մուճիպ
օլաճագլար տըր։ Գալպի պիթիւն պիթիւն
ույանտը, վէ սէմայա տօղրու եօլճըլըգ էթ-
տիյի սըրատա էվիլըինտէն զիյատէ տիգ-
գաթլը պուլունմաղա վէ տու՞ա էթմէյէ տէ-
լալէթ օլունտու։

Թէքրար պունտան պիր ազ սօնկրա պու
կիպի պիր իիմթարա եինէ միւհթաճ օլտու, վէ
ատէմի միւթէվաղը՝ զըլար շու վագը՝ այը հի-
քեայէ էտիյօր։ Պիր վէճհէք քէնտիսինէ տիգ-
գաթ էթմէքտէն ֆարիղ կէլմիշ, վէ քէնտի
փութփէրէսթ խըսըմլարը իլէ պիր տա՞վայա
թութուլմաղա թէճրիպէ օլունմըշ իտի։ Պու

Եւէ էօյլէ տալտը քի Ալլահա հիւրմէթ կէ-
թիրմէյէն պիր թարզտա հարէքէթ էթտի:

Եսկըշ հարէքէթ էթմիշ օլտըղընը հիսա
էթտիյինաէ անիտէ գուվլէթլի, վէ ազդըն
պիր քէօփէք անըն իւզէրինէ հիւճում էթտի,
վէ անը եէրէ վուրտու, վէ անը փարչա փարչ-
չա էտէճէք իտի: Պու մուխաթարա էսնասըն-
տա Շէյթանըն թէսալլիւթլէրինին նէ՛ գատար
միւտհիշ օլտըգլարը ֆիքրի քէնտիսինէ կէլտի,
զիրա օ տախի “կէօմիւրտէյէն արսլան կիպի
քիմի եռութսուն տէյիւ արայարագ տոլաշըր”
(Պետ. 5. 8): Քէնտիսինի խէլաս էթմէսի ի-
շին քէմալը կէրմի իլէ բապպա ֆէրեատ էթ-
տի, վէ վագը՛ օլան իկը շէյ պու օլտու քի
քէօփէք հիշ պիր զահիրի սէպէպ օլմատըլը
հալտէ շէքիլտի կիթտի, լաքին պունու միւ-
թէ՛ ազըպ Հշի փէք հազիդի վէ տէրին թէվպէ
իլէ թէվպէ էթտի վէ քէնտի պէօյիւք տիւշ-
մէնի (Շէյթանը) ֆիրարա մէճպուր գըլտը:

Հշինին ասլ թապի՛ ամթընտան իտի քի պու
մէնզարէյի կէօրէնլէր քէօփէյի թա՛զիպ էտիպ
տէօյմէք իսթէտիքլէրինտէ Հշի գօյ վէրմէտի,
վէ տէրուն ի տիլտէն,

“Խայր, պու շէյ պէնիմ սէմավի ֆէտէրի-
մին թէքտիրի տիր, պէն պու տէրսէ միւհա-
թաճ իտիմ: Պունուն իլէ քէօփէյին նէ՛ ալա-
գասը վար,” տէտի:

Շիմտի պունլարըն ճիւմէսի պիզէ փէք
սափի շէյլէր կէօրիւնիւրլէր, լաքին հագիգաթըլը
հալտէ էօյլէ մի տիր: Պէլքի պիզ քէնտիլէ-

ըիմիզ ’ինայէթտէ նէշվ ու նէմա պուլտըգնա,
վէ Ալլահըլլզ իլէ տահա զիյատէ տէվամի վէ
սըգը պիր թարզտա եիւրիւտիւքնէ պիզ տախի
հէր նէ գատար ֆարգլը պիր եօլ իլէ օլսա
տա, Ալլահ պիզտէն քէնտի եիւզիւնիւ
սէթր էթտիյի հալտէ Սնը տահա զիյատէ հիսս
էտէճէյիզ:

Հէր նասըլ իսէ էն զիյատէ իխթիյար խրիս-
թիյան իշխն պիլէ Հշինին խրիսթիյան էօմրիւ-
նիւն իլք կիւնլէրինտէն էլէ կէթիրիլիշլ օլան
շու աթիտէքի շէհատէթտէն էօյրէնիլէճէք
պիր շէյ եօգ մը տըր:

“Շէյթանըն պիր չօգ հիւճումէրի սէպէպին-
տէն պէն վէ զէվճէմ ույանըգ տուրուպ տու՛ա
էթմէք իշխն տահա զիյատէ հազըր պուլուն-
մագ իւզրէ եաթաղա կիթմէք իշխն ֆէք ազ
տէգ'ա էլպիսէլէրիմիզի սոյունմըշըզ. Պա՛զէն
թէնհա պիր մահալտէ պիւթիւն կէճէլէրի
տու՛ա իլէ կէշիրտիմ, վէ րուհ իւլ գուտսնա-
զիլ օլտու: Զօգ տէգ'ա վալիտէմ պիզիմ եա-
թագ օտամըզտա կէճէ եարըսընա տօզրու պիր
ըշըգ կէօրիւր իտի, վէ անտէն պիզիմ հալա
Սէմավի ֆէտէրիմիզին հուզուրընտա պէքլ-
մէքտէ օլտըղըլըզը ակար իտի:

“Պիզ տա՛իմա պիզիմ միւլահազալարըմըզ,
սէօզէրիմիզ վէ ամէլլէրիմիզ վասըթասըյիէ
բապպը խօշնուտ էթմէյէ չալըշմըշ իզ, լաքին
շիմտի պիզիմ զա՛աֆըմըզը պունտան էվիզլ
հիշ օլ գատար հիսս էթմէտիյիմիզ տէրէճէտէ
հիսս էտէրիզ, վէ պիզիմ հիշ օլտըղըմըզը

տույարըզ, վէ անճադ Ալլահըն իրատէթինի
արամաղլէ տիր քի՝ պիղ իշլէմէքտէ վէ իսթի-
րահաթ էթմէքտէ, սէլամէթտէ եախօտ մու-
խաթարատա, պօլրգտա եախօտ իհթիյաճտա
օլսադ, հէր եէրտէ վէ հէր զէմանտա րուհ
իւլ Գուտսա կիւվէնէրէք անճադ րապպըն
պիղիմ իշին թա՛եին էթմիշ օլտրզը իշի ին-
րա էտէ պիլիրիզ: էկէր մուվաֆիքագը. էթէ
նա՛իլ օլտրգ իսէ ճիւմիէ ՚իզզէթի պիղիմ Սէ-
մավի Փէտէրիմիզէ վէրտիք: Էկէր մուվաֆ-
փադ օլմատրգ իսէ ճիւմիէ ՚այպը պիղ քէն-
տիլէրիմիզ ալտրգ: Գալպէրիմիզ տա՛րմա
պու վազ՚իյէթտէ պուլունուրլար իտի:”

ՊԱՊ 3

Քէ ՅՅ ՓՈՒԹԼԱՐԸՆԸ ՍՃԼԾԳՏԱՆ ԷՅԼՄԵԼՔԻՐԻ

Հշինին խրիսթիյան 'էօմրիւնիւն իլք կիւնլէ-
րինտէ անըն խրիսթիյան իմանընըն խալիս իման
օլտրզընա՝ արալարընտա եաշատրզը էէմա՛աթըն
անա օլան միւնասէպէթինին թէպէտտիւլ էթմէ-
սինտէն զիյատէ տահա էյի պիր իսպաթ պէլքի
օլամազ: Գօնչուլար՝ խուսուսա Զինտէ պիր
ատէմին նաուրլ եաշատրզընը փէք էյի պի-
լիրէր:

Քէնտի ճիւմիէ պիլտիքլէրինին անա գարց
չըգտրզլարընտան, վէ տինինի թէպտիլ էթ-
մէսինին նէթիճէսի օլարադ հէր տիւրիւ պէ-
լայա օղրայաճաղը հագզընտա փէյղամպէրլիք-
լէր էթտիքլէրի վազըթտան պէրի անճադ
պիր եա իքի սէնէ կէշմիշ իտի: Լաքին վա-
գը՝ ալարըն մանթրզը անլէրի գանտրըմաղա
պաշայօր իտի: Հէր նասըլ իսէ անլէրին կէօ-
տիյիիւ իւզրէ պու Հշի սէնէլէրտէն պէրի օլա-
կէլտիյինտէն զիյատէ շատ ու մէսրուր վէ
տահա էյի իտի: Ոնըն Փամիլեա ՚ալագալա-
րը մութլու վէ էմվալը էյիճէ գայըրըլմշ պիր
հալտէ պուլունուր իտի: Վէ պունլարտան
զիյատէ օլարադ ճիւմէսի անտէ հիւքմ սիւ-
րէն եէնի հիլմ վէ սաքին թավիր ու հարէքէթէ
րաղմէն անտէ զարիպ պիր գուվվէթ վար իտի,
վէ անտէ անկաշըլմասը միւմքին օլմայան թէ՛սի-
րաթ պուլունտըզնա անլէր վազըփ իտիլէր,

ամմա անը հիշ պիրիսի իզահ էտէմէղ իտի :
Պու մէս"էլէ հագզընտա եազ կիւնէրինտէ վէ
դը կէճէլէրինտէ չօգ միւպահէսէ էտէրլէր,
վէ նէթինէսի պու օլուր իտի քի՝ էկէր անըն
թապի՝ պուլունտըղը տինէ տօղրու տէյիլ իսէ
տէ, պու խրիսթիյան 'ալիմէ տօղրու ան-
լէրին հիւրմէթ վէ րի՝ այէթի արթար վէ չօղա-
լը իտի :

Քէօյտէ իխթիյար մէճիսինին եախօտ 'ա-
յան մէճիսինին հէր քէսին արզու էթտիյի
րիյասէթ մէվզը'ը իշիւն մահալի ինթիխապ
վագթը եագլաշմագտա իտի : Պու րիյասէթ
մէ"մուրիյէթինէ չօգ մուհիմմ մատտէլէր տա-
խիլ իտի . զիրա րէ"իս վէրկիլէրին թօփլանմա-
սընա, գանուն վէ նիզամաթըն հրֆզ օլուն-
մասընա, մահալի հուգուգըն միւտաֆա'ասը-
նա, հէյքէլէրին վէ 'ումումա միւթէ'ալլրդ
պինալարըն գայըրըլմասընա, վէ սէնէնին հէր
մէվիսինտէ վագթ' օլան պայրամլարըն իճրա-
սընա մէս"ուլ իտի : Գուվվէթ սահիպի վէ թէճ-
ըիպէքեար պիրիսի օլմասը թալէպ օլունտըղը
կիպի՝ զինկիլէրին 'այարընճա սահիպ ի իսթի-
գամէթ օլմասը տախի լազըմ իտի : Հաղի-
գաթը հալտէ անլէր պու մատտէ հագդընտա
նէ գատար տիւշիւնիւրլէրսէ օլ գատար աշի-
քեար օլուր, ամմա 'ագլա գարշը կէօրիւնիւր
իտի, լաքին մէս"էլէնին իշինտէն շրգամազըար
իտի, վէ եավաշ եավաշ շու ֆիքրտէ իթթի-
ֆագ էթտիլէր քի պու րիյասէթ մէ"մուրիյէ-
թինէ՝ շիմտի արթըգ աֆիօն իշմէյէն չշի 'ալիմ-

տէն պաշգա հիշ պիրիսի միւնասիպ տէյիլտիր:
Պու կիպի պիր նէթիճէյէ կէլմէլէրի ղարիպ
պիր չէյ իտի, լաքին Զինլիլէր հէսսաս ատէմ-
լէր օլուպ՝ Տին ի Մէսիհինին մէպտէ"լէրինին
'ամէլի գըյմէթինտէն տախի պի խապէր տէ-
յիլ իտիլէր : Իմտի քէօյիւն միւթէպէրանը
չշի իլէ կէօրիւշէրէք, պու 'աճիպ մէս"էլէյի
անըն էօնիւնէ գօտըլար, վէ գօնչըուլարընըն
էյիլիյի իշիւն քէօյիւն րէ"իսի օլմագլըգ վա-
զիփէսինի տէր 'էօնտէ էթմէքլէ լազըմ կէլէն
ֆէտաքեարլըզը էյլէմէսինի անտէն րէճա էյ-
լէտիլէր :

'Ակիմ չշի ճէվապէն, «լ աքին միւհթէրէմ
տօսթլար, պէնիմ շիմտի պիր խրիսթիյան օլ-
տըլըմը վէ սիզէ խըտմէթ էթմէյէ ղայր ի
միւնասիպ իտիյիմի ունութտընը՝ զ մը, վագա'ա
օլ թէքլիփինիզի պիր մէ"զունիյէթ 'ատտ է-
տէրիմ," տէտի :

Անըն գօնչըլարը շաշըրմըշ պիր հալ իլէ'
«Օ տէտիյինիզ սիզին զամիրինիզէ 'ա"իտ պիր
քէյփիյէթ տիր, վէ պու մատտէյէ հիշ 'ալա-
գասը եօգ տըր ,” տէյիլ ճէվապ վէրտիլէր :

“Ճէմ միւհթէրէմ էֆէնտիլէր, պիլմէլիսի-
նիզ քի սիզին հազիր պիրատէրինիզ տա"իմա
Յիսուս Քրիստոսըն քիլիսէսինին ումուրըլէ
մէշըուլ տըր : Կէճէ կիւնտիւզ 'ատի իշէր ի-
շիւն ասլա պօշ վագթըմ եօգ, հէմ տէ նէ' գա-
տար 'ալի պիր մէվգը' օլսա պիլէ տիւնեէվի
իշլէրէ կիրմէք պապընտա պէնտէ պիր կէօնա
արզու պուլունմազ:”

Լաքին ըէտոտ էթմէսինին ֆա՛խտէսի եօդ իտի : Քէօյլիւլէր իթմթիֆագ ը արա իլէ Հշիյի ինթիխապ էթմիշէր վէ մէս"էլէյի օլմուշ պիթմիշ պիր շէյ կիպի անա խապէր վէրիյօրլար իտի :

Հշի ճէվապէն՝ “Միւհթէրէմ փէտէրլէր, էկէր պէնիմ պու մէ՛մուրիյէթի գապուլ էթմէմէ հաղիգ ալծ ը հալտէ արզու էտիյօր իսէնիզ՝ իքի շարթլարըմ վար տըր քի անլէր հագդընտա իսրար էթմէլիյիմ,” տէտի :

Անլէր Հշինին շարթ տէմէսինի գապուլ էթմէզէսինէ՝ “Անճագ գաթ՛ի էմրլէր վէր տէ, սիզ նէ տէրսէնիզ պիզիմ իշիւն գանուն հիւքմիւնտէ օլաճագ տըր,” տէյիւ ճէվապ վէրտիլէր :

“Լ. Փէնտիլէր, սիդ պանա հաստոէն դիյատէ հիւրմէթ վէ րի՛այէթ կէօսմէրիյօր սընըդ: Պէնիմ պիրիննի շարթըմ պու տըր քի փութշարըն ՚իպատէթինտէ թագտիմ օլունան գուրա պանլար, եախօտ հէյքէլին վէ մէվսիլէրին պայրամիարը իլէ հիչ պիր վէ ճնլէ ՚ալագատար օլամամ: Քէօյլիւն պէրխօրտարլըզը վէ հասաւըն պուլըզը իշիւն հայ օլան Ալլահա տա՞իմ իւլ էվգամթ տու՞ա էտէճէյիմ: Լաքին Անլըն իսմինէ նագդ ը հիւրմէթի մուճիպ օլաճագ հիչ պիր շէյ եափամամ:”

Հշիյէ հայրէթ վէ թէ՛աճճիւպիւ մուճիպ օլարագ իխթիյարլար անըն պու շարթլարընա անիտէ մուվաֆագաթ էթտիլէր, զիրա քէօյին միւթէպէրանը քէնտի արալարընտա պու կիպի պիր թէքլիֆ իշիւն զաթէն քէնտիլէրինի

հազըրլամըշլար իտի : Անլէր Հշինին Յիսուսըն իսմիյլէ թագտիմ էթտիյի տու՛ալարըն ղայէթլէ միւ"էսսիր օլարդլարընը կէօզէթմիշէր իտի : Վէ քէնտի թարաֆլարընտան Հշինին Ալլահընըն լութֆ ու ՚ինայէթինի թալէպ էտէճէյի իշիւն փէք խօնուտ օլարլար :

Լաքին անլըն իքիննի շարթընը հիչ մէ՛մուլ էթմէզլէր իտի : Հշի սէօղիւնէ տէվամ էտէճէք, “Միւհթէրէմ փէտէրլէր, պէնիմ սօն սէօղիւմիւ տինվէյինիզ: Պէն պու մէ՛մուրիյէթի գապուլ էտէրսէմ տէյիլ եալընըզ պէն քէնտիմ փութլարա գուրպան թագտիմ էթմէք տէն կէրի տուրաճաղըմ, անճագ թալէպ էտէճէյիմ քի պիւթիւն քէօյ էհալիսի տախի՝ ՚այնի շէյի էթսին : Էկէր հէյքէլի քետամիլէն գափատըր, վէ պիւթիւն սէնէտէ ՚ալէնէն հիչ պիր փութ՛ ՚իպատէթի ինրա օլունմայաճազընը վա՞ա էտէրսէնիզ, օլ վագըթ վէ անճագ օլ վագըթ պէն տախի սիզէ խըտմէթէթմէյէ բազի օլուրըմ,” տէտի :

Ալմի իւսթ օլուպ խէլէճանա կէլէրէք մէճլիս՝ “Էյ վա՞ն, պու շարթը գապուլ էթմէք գապիլ տէյիլ: Պու խուսուստա հիչ պիր շէյ տէյէմէյիլիզ: Անա մուվաֆագաթ էտէմէյիզ,” տէյիւ Փէրեատ էթտիլէր վէ տաղըլտըլար :

“Էօյլէ իսէ էֆէնտիլէր, պէն տէ սիզին թէքլիֆինիզի գապուլ էտէմէմ,” տէտի Հշի գաթ՛ի սուրէթտէ:

Պիր վագըթ պու մէս"էլէ նէթիճէսիզ գալար, լաքին Հշի քէնտի գօնչուլարը թարաֆըն-

տան թէքրար մէճիսէ տա՞վէթ օլունտըդտա ,
կէօրտիւ քի անլէր քէնտի թէքլիֆինի գա-
պուլ վէ անը թէ՞քիտ էյլէմէյէ հազըրլան-
մըշլար իտի :

Պու չէյ զարիալ պիր իսթիսնա իտի , լաքին
հալլէր էյի կիտէր իտի : Հշի քէնտի էլինտէն
կէլէնի ետիտը վէ չօդ տու՞ա 'արզ էտէր իտի :
Ենէնին խիթամընտա քէօյիւն ումուրը օլ
վագթա դատար ասլա օլմատըդլարը տէրէճէտէ
մուվաֆֆադը յէթէ նա՞իլ օլմուշար իտի , վէ
րէ՞իս Հշի 'այնի շարթլարլէ թէքրար ըէ՞իս
ինթիսապ օլունտու :

Հշի պու իշի բապպա էտէր կիպի թէքրար
տէրէօհտէ էթտի , վէ նէթիճէսի օլարագ հա-
սատ էյի , վէ ագչէճէ իշլէր մուվաֆֆագ հալ-
տէ իլէրի կիթտի , վէ քէօյտէ սէլամէթ վէ
խօնուտի հիւքմ սիւրէր իտի : Պիթթապ՝ ին-
թիսապ իւշիննիւ տէֆ'ա օլարագ Հշիյէ միւ-
սա'իտ իտի , վէ մէտհիյէլէրլէ անը եինէ մէ՞-
մուրիյէթինտէ իպգա էյլէտիլէր : Շարթլարը
թէպտիլ էթմէք հագդընտա հիշ պիր չէյ տէ-
նիլմէտի , վէ Հշի անլէրէ խլումմէթ էթմէյէ
թէքրար բազի օլտու : Թէքմիլ իւչ սէնէ հէյ-
քէլ գափալը գալտը , վէ փութլարա 'իպա-
տէթ եօլընտա հիշ պիր 'ալէնի պայրամ ին-
րա օլունմատը : Լաքին քէօյ մուվաֆֆագ
հալտէ իտի :

Իւշիննիւ սէնէնին նիհայէթինտէ Հշի թէք-
րար իթթիֆագը արա իլէ ինթիսապ օլուն-
տու : Լաքին պու վաղըթտա անըն միւպէշիր

իշի վէ սա՞իր վազիֆէլէրի օլ դատար չօղալ-
մըշլար իտի քի արթըգ լազըմը մէրթէպէ
քէօյիւն էհալիսինին իհմէյաճաթընա պադա-
մաղ իտի , վէ քէմալը նէզաքէթ ամմա գաթ'ի
սուրէթտէ օլ մէ՞մուրիյէթի րէտտ էթտի , վէ
ինրա էթտիյի հիւսն ի խըտմէթտէն տօլայը
թէպրիք օլունտըդտա՞ ըիյասրզճասընա ճէվապ
վէրիպ՝ “Պէքրի դարիյէ էհալիսի պա'զը իիւ-
զումմըզ մէսարիֆէրտէն գուրթուլը տրը”
տէտի , վէ ’իլավէթէն “պու միւտտէթտէ փութ-
լար աճլրդլարընտան էօլմիւշ օլմալը տըրլար :
Ընէրի թէքրար ճանլանտըրմաղա շարջմայր-
նըզ ,” քէլամընը տախի սէօյէտի :

— ๓ ๓ ๓ ๓ ๓ ๓ ๓ ๓ —

ՊԱՊ 4

ԱՅԻՍՆ ՄԵԼՃԱՌՈՒԱՆԵԼԵՐԻ

Հշինին քէօյիւ էն եագըն օլան միսիոնէր մէրքէղինտէն օն միլ ուզագ իտի: Անըն քէն տի խանէսի խրիսթիյան թէ՞սիրաթը իշխն պիր մէրքէղ օլտու: Զօդ քիմսէլէր ուզագ մահալլէրտէն կէլէրէք անըն էնլի պէյթի իլէ պէրապէր թապղըն կիւնիւնտէ խրիսթիյան ՚իպատէթինէ միւլհագ օլուրլար իտի: Թէ՞ատ տի օլունանլարա վէ միւնթաճիյնէ միւսափիր փէրվէրլիք կէօմթէրմէք վէ եարտըմ էթմէք չշի վէ զէվճէսի կիպի պիթթապ՝ ճէօմէրտ վէ ֆէտաքեար զաթլար իւզէրինէ աղըր պասար իտի: Զիրա պաշտայտրա եարտըմ էթմէք իշխն վասորթալար թէտարիք էթտիյի ուրատա, անըն զէվճէսի չշիյէ քէնտի կէլինլիք էսվապւ լարընտան պիր թագըմ էլպիսէ վէ պա՛զը միւնէվչէրաթ թագտիմ էթտի, վէ զէվճինին անլէրի ալրպ միւնթաճիյն իշխն իսմի՛մալի պապընտա իպրամ էթտի, վագա՛ա չշի զէվճէսինտէն պու չէլէրի թալէպ էթմէյի ասլա խամըր ու խայալընտան կէշիրմէմիշ իտի:

Գըսմէն պաշտալարա եարտըմ էթմէք իշխն քէնտինէ պիր մէնպա՛, վէ գըսմէն տախի խրիսթիյան թէ՞սիրաթընըն նէշրինէ պաշտա

պիր մէրքէղ թէտարիք էթմէք մագսէտիյլէ քէնտի խանէսինտէն պէշ միլ ուզագ վէ չարշը օլան պիր քէօյտէ պիր էճզաճը տիւք քեանը աշտը: Աֆիօն իշմէյէ էսիր օլմուշ օւլանլարը գապուլ վէ անլէրի օլ հալտէն գուր թարմագ մագսէտիյլէ օլ ճիվարլարըն մէրքէղի օլան վէ չընկ թընկա եագըն պուլունան պիր քէօյտէ Տին ի Մէսիհիյի գապուլ էթմիշ օլան թան խմինտէ պիր եէրլի խրիսթիյան թարա Փընտան տախի պիր մէլճա՛խանէ քիւշատ օլունտու:

Պու մէլճա՛խանէտէ իշ պիր սէնէ քէմալը մուվաֆիագը յէթլէ տէվամ էթտի, վէ չօդ քիմսէլէրէ կէրէք ճիսմանի կէրէք րուհանի չօդ մէնփա՛աթը մուճիպ օլտու: Հշի տա՞հմա թանա քէնտիսինին տէր ՚էօհտէ էթտիյի պու իշտէ նասիհաթ վէրիր վէ եարտըմ էտէր իտի: 1883 սէնէսինին պահար մէվսիմնտէ պիր միւշքիյէ հասրը օլտու:

Օլ մէլճա՛խանէ կէշէն սէնէ զարֆընտա աչբգ օլուպ՝ չօդ քիմսէլէրէ մուճիպ ի պէրէքէթ օլ մուշ տըր: Զօդ խասթալար թահթը թէտա վիտէ օլտըղընտան՝ զիյատէ մու՛ալէճէյէ իհթիյաճ օլտու: Յան չէրէ ատէմ կէօնտէրիպ ՚ատէթ իւզրէ օրատան մու՛ալէճէ գապուլ էտէճէյինի մէ՛մուլ էտէր իտի իսէ տէ, ի՛լաճ գալմամըշ իտիյինէ, վէ միսիոնէրլէրին տախի ուզուն պիր եօլըլըրդ իշխն չէրտէն կիթմիշ օլտըղլարընա տէհէթլէ վագըփ օլտու:

Թամիմ պու էսնատէ Հշի օլ մէլճա՛խանէյէ

կիթմէք իշխն պիր արզուտան թէշվիդ օլուն տու վէ հալ ու քէյֆիյէթլէրտէն խապէրտար օլմատըլընտան քէնտիսինին կէլտիյի իշխն կէսթէրիլէն ֆէվդ էլ՝ ատէ սէվինճ վէ մէ սէրբէթաէն տոլայը հայրան գալտը:

Ցան Հշիյէ խիթապէն՝ “Միւհթէրէմ պիրատէր, պիզի գութթարմագ իշխն սէնի մութալագա թապպ կէնտէրմիշ տիր։ Պիզ չամուրլը պիր չութուր իշխնտէն աղըը վէ աճը իլէ թրըմանարագ եօդարը չըգմագտա օլան ատէմիշը կիպի իզ։ Վէ շիմտի նէ եօդարը չըգա պիլիրիզ նէ աշազը էնէ պիլիրիզ։ Եալվարըրըմ սանա, չապրդ պիզի խէլաս էթմէք իշխն պիր չարէ տիւշին,” տէյիւ նիտա էթտի։

Հադիգաթը հալտէ պու միւշքիլ պիր հալ իտի, վէ Հշի պու խուսուստա ցանտան զիյատէ պիր շէյ պիլմէզ իտի։ Լաքին պիր խուսուստա էմին իտի։

Հիմ ճէվապէն “իշ Ալահըն տըր, գօրգմաշըն։ Ատէմիշը էլինիզուէ նէ զատար ի՛լաճ գալմըշ իսէ վէրինիզ։ Պէն էվէ կիտէնէյիմ վէ պագայըմ նէ։ Էտէպիլիրիզ,” տէտի։

Հշի օլ կիւնիւ եիրմի միլ եօլ կիթտի, վէ վագթընըն պէօյիւք դըսմընը տու՞ա էտէրէք կէշիրտի։ Պու խուսուստա Հշի իշխն տախի անըն ’էօմիւնտէ պիր պիւհրան իտի իսէ տէ, թամմ օլ սըրատա պունա վագըֆ տէյիլ իտի։ Օրատա պարընմըշ օլան քիմսէլը եարտըմ էտիլմէք վէ տէրհալ էտիլմէք կէրէք իտի, իշիլ կիւնիւ միլ պունտա իտի։ Վէ Ալահ շիւպհէսիզ

քէնտիսինէ պու պաստա պիր նուր իհսան էտէնէք, զիրա անէրէ եարտըմ էթմէք իշխն պաշգա քիմսէ մէյտանտա եօդ իտի։

Քէնտիսի պէօլիէ թէրէտախւտ էթմէքտէ իքէն զաթէն քէնտիսինէ շու ֆիքր եա՞նի մութլագա թապպ քէնտիսինին Զին ’իլաճլարը հագդընտա օլան պիլկիսինի իսթի’մալ էտիպ շիմտի տիւքէնմիշ օլան էճնէպի ’իլաճլարընըն եէրինի թութաճագ պիր թէրքիպաթ թէտաը ըիքի պապընտա քէնտիսինէ եարտըմ էտէնէյի ֆիքրի կէլմիշ իտի։ Պու ֆիքր էվլէլա միւթէճասիրանէ պիր շէյ կէօրիւնտիւ իսէտէ, անըն իւզէրինէ տիւշիւնտիւքնէ զայրէթ վէ ճէսարէթ հիսս էթտի։ Պու ֆիքր քէնտիւ տէրունինտէ չապըդ չապըդ տէվէրան էտէր իտի, վէ խանէսինէ վասըլ օլորդը կիպի հէման պու խուսուստա թէճրիպէլը իճրասընա թէշէպպիւո էթտի։

Պու խուսուստա շէօլիէ եազմըշ տըր։ “Տու՞ա վէ օրուճլէ թապպա մունթազըր օլուսմ, վէ անտէն ըէճա վէ նիյազ էյլէտիմ քի հապլարը թէտարիք իշխն հա՛նկը էճզալար, վէ հէր պիր էճզատան նէ՛ գատար գօնըլաճաղընը պանա քէշփ, վէ հապլարը չարչապըդ թէտարիք էթմէք, վէ օլ գէվալըլարա կէօմիւրմէք իշխն պանա գուտրէթ իհսան էյլէսին, շէօլիէ քի ափիօն իսթի’մալընը թէրք էթմէյէ չալըմագտա օլանլար օլ հապլարտան ալընլար վէ սէլամմէթէ նա՛իլ օլունլար։”

Վէ սօնրա փէք սափի պիր թարզտա օլ

հապլարըն սուրէթի թէրթիպի թամմ նէ օլտրղը քէնտիսինէ քէշփ վէ պէյան օլունտու : 'իլաճլար քէնտի մաւազասընտա է լինտէ իտիլէր, վէ չի հալա օրուն թութ մագտա իքէն, րէշէթայը ալար 'իլաճը թէրթիպ էթտի, վէ 'աճէլէ կէրի եինէ մէլճա' խանէյէ գօշտու :

վէ օրատա ֆան վէ քէնտիսի պու 'իլաճըն Ալլահտան օլտրղընա էմին օլարագ անը խաս թալարա վէրտիլէր : 'իլաճ զիյատէսիլէ մուվաֆփագ օլտու, վէ միննէթտար դալպէրէ հէր համոր Ոնա սունտըլար :

Հապլար թամմ քէնտիլէրին միւհթաճ օլտրղըր շէյ իտի : վէ մէսարիփսիղ վէ գօշայճա եափըլըր, վէ պէօյիւք մըդտարտա թէտտարիք օլունապիլիր վէ աղ վագըթտա սուրէթի թէրթիպի թահսիլ օլունա պիլիր պիր շէյ իտի : Պու խուսուս աֆիօնտան դուրթուլմագ իշիւն ատէմիլէրէ մէլճա' խանէ թէտտարիք էթմէք իշինին պիւթիւն պիւթիւն ֆարգլը պիր սուրէթ ալմասընա սէպէպ օլտու : Արթըգ էճնէպիլէրին 'իլաճլարընա իհթիյաճ դալմատը, վէ պու խուսուստա էտիլէն դայրէթլէր նիշիւն ուսուլ իւզրէ թէրագգը էտիպ պու իշ թայրատան եարտըմ ալմագսըզըն իէրի կէօթիւրիւլմէյէճէք իտի : վէ պու սիւ'ալ չինին ֆիքրինէ պունտան զիյատէ պիր սիւ'ալ տախտի կէթիրտի :

“Պուրատա ուզուն միւտտէթտէն պէրի իւզէրինէ տիւշիւնմէքտէ օլտրղըմըզ օլ մէս'էլէ,

եա'նի հէր թարափտա ատէմիլէրի ինճիլին թահթը ը թէ"սիրաթընա նէ վէճհլէ կէթիրմէք, վէ կէջիմ խուսուսընտա պա'զը տէրէճէ եարշարմա միւհթաճ օլան խրիսթիյան քիմսէլէրէ պիր իշ թէտտարիք էթմէք մէս'էլէսի հագգընտա պիր նուրա մալիք տէյիլ մի իզ :”

Պու նուր վասրթասըլյէ հէր շէյի պէրրագ թարզտա կէօրտիւլէր վէ փէք թապի'ի թարզտա թէրագգը էթտիլէր : Անախմար քիլիտէ ույտու, գափույը աչտը, վէ Փուրսաթ վէ իւմիտին հավի պուլունտըգլարընտան զիյատէ կէնիշ պէրէքէթլէրէ սէպէպ օլտրլար :

Ա.զ վագըթտա մէլճա'խանէ իշիւն եէնի թէտտարիք օլունան 'իլաճ զիյատէսիլէ թագտիր օլունտու : Թէտտափի օլունմագ իւզրէ միւրաճա'աթ էտէն ճիւմէ խասթալարը նէրէյէ եէրլէշաիրէճէյի խուսուսընտա ֆան միւշքիլաթա տիւչար օլտու : Հշի չօդ տէֆ'ա անըն եանընա կէլիր, վէ պա'զէն կիւնէրճէ գալլը վէ չօդ խուսուսլարտա անա եարտըմ էտէրի իտի : Իշ կէրէք ագչէնէ կէրէք ըուհանիճէ մուվաֆփագ պիր հալտէ պուլունուր իտի, վէ իսթիգպալտա պու իշ իշիւն տահա պէօյիւք զայրէթլէր էթմէք պապընտա զաթէն քէնտի եիւրէքլէրի պու իշին իշինտէ օլան քիմսէլէրին թէրագգըսնա պա'իս օլուր իտի :

Պու կիպի պիր իշէ իհթիյաճ պուլունտըլընա տա'իր Շանսի էյալէթինտէ ասլա ֆարգլը տիւշիւնէն պուլունմագ իտի, զիրա օրատա ումումէն տէնիլտիյի իւզրէ ատէմիլէրին տէյիլ

օնտա օնու անճագ օնտա օն պիրի աֆիօն լու-
թի՛մալ էտէր իմիշ:

Սայքի երւզ սէնէ գատար պու մուճիպի ի
մէվթ օլան՝ ատէթ ջինտէ հիւքմթէրմա օլմագ-
տա իտի: էնսէպի թաճիրլէր վասըթասըլըլէ
իտխալ էտիկրէք աֆիօն իսթի՛մալը ջինին
հատտորդ հիսապսրդ էհալիփի արասընտա
հայրէթի մուճիպ սիւր'աթլէ իլէրի կիթմիշ
իտի: Պու ախղ ու ի՛թայը մէն՝ էթմէք պա-
պընտա էտիլէն հէր զայրէթ սէմէրէսիլ գալ-
տը, զիրա իվոփալըլար ճիտտի սուրէթտէ
պու իչէ գուվզէթ վէրիրլէր իտի: Ջինլիլէր
քէնտի իրատէթլէրինէ գարշը օլարագ քէնտի
տիյարլարնա քիւլիյէթլի աֆիօն գապուլ
էթմէյէ մէճպուր օլըրդլարընտան, ջին հիւ-
քիւմէթի նիհայէթ պիր նէլ' միւտափա'ա
զըմինտա, ջին թօփրազընտա հաշհաշ զէր'
վէ թիմարընը մէն՝ էտէն որդը գանունլարը
կէվշէթաի, վէ նէթիճէսի պու օլուու քի՝ պուզ-
տայ հասրլ էտէն ա'լա թօփրազլար հէր եէր-
տէ աֆիօն եէթիշտիրմէյէ հասր օլունտըլար:

Շանսի էյալէթի տիյարըն տախիլի ոլ պիր
գըսմիարնտան զիյատէ տէյիլ իսէ տէ, ոլ պիր
գըսմլարը գատար պու երւզտէն միւթէզարըիր
օլմուշ իտի: Աֆիօն իսթի՛մալը պէլասը շէնր-
լէրտէն քէօյլէրէ, վէ էրքէքլէրտէն գատրն-
լարա եայըլտը, վէ մա'սումլար պիլէ զանն է-
տէրսին պու զէհիր իչիւն պիր արզույա մալիք
օլարագ տիւնեայա կէլիրլէր իտի: Հշինին
կիւնլէրինտէ ոլ գատար՝ ումումիլէմիշ օլան
պու աֆիօն իսթի՛մալինին մախուփ էսարէ-

թինտէն գուրթուլմաղա անճագ պիր գաչ
քիմսէլէր մուվաֆֆագ օլմուշար իտի, շէօյլէ
քի չշի բանթօնտա պուլունան վէ կոնփիւ-
կիոսըն շակիրտլէրինտէն սայըլան՝ ալիմէրէ
աֆիօն պէլասընտան գուրթուլմագ իչիւն էթ-
տիյի նասիհաթա անըն էյալէթինին ատէմէրի
զիյատէսիյլէ եանդօ վէրտիլէր:

Օլ ճիվարլարըն քէօյլէրինին իխթիյար-
լարը շէօյլէ եազմըլշար տըր: «Պիզ իխթիյար
սէն՝ աթքենարլար ֆամիլեալարըմըզըն կէշիմինի
թէտարիք էթմէք պապընտա սօն տէրէճէ
սըդըրըրըզ: Պու շէտիտ ֆագրը հալ, վէ տէրտ
ու քէտէր քեամիլէն աֆիօնըն մուճիպ օլտրըը
մաղարրաթ եիւզիւնտէն տիր: Եա մու'ալիմէր,
սիզէ զիյատէսիյլէ եալվարըր ըէճա էտէրիզ
քի ֆագիրլէրէ մէրհամէթէն քէօյլէրտէ ա-
ֆիօն իսթի՛մալընըն մէն'ինէ տա"իր պիր գա-
նուն գօյասընըզ:

«Պիզէ կէլինճէ, չիէն-ֆընկըն էյեամը
հիւքիւմէթինտէ պիլզ քէնտի էմէյիմիլլէ կէ-
շինէ պիլիր իտիք: Թրնկ-չինին էյեամը հիւ-
քիւմէթինտէ իսէ պիր կէշիմ էլէ կէթիրմէք
կիւճ օլտու: Պունուն սէպէ պի նէ՞ իտի: Հիէն-
ֆընկըն էյեամը հիւքիւմէթինտէ ինկիլմէրա-
տան սէքսէն եախօտ տօգսան պիկ սանտըրդ
թիւթիւն քէրահէթի կէթիրիլտի, վէ ջինտէն
էլլի միւեօն ունս կիւմիւշ (պիր ունս Զ տիրհէմ
տիր) վէ սալթ բանթօնտան օն սէքիլ միլեօն
չըդտը:»

«Պունտան մա'տա ոլ էնսէպիլէրին էնզա-
րընը իչէնլէր չօդ տէֆ'ա անըն թէ"սիրաթըց-»

լէ չափունկըղա վէ գումարա տէլալէթ օլունուրլար վէ պու տախի բանթօնտա աշրդտան սէնէվի պիր գաչ միլեօն իսրաֆընա սէպէպ օլուր : Հէփսի պիրլիքտէ օլարադ էճնէպի մէմ լէքէթլէրէ կիտէն վէ իորաֆ եօլըլիէ կիտէն մէպլաղ հիսապ օլունտրդտա բանթօնտա սէնէվի երրմի միլեօնտան զիյատէյէ պալիղ օլուր : Մէշրու իհթիյաճաթ իշիւն մըգտարը քեաֆի ագչէ ելիմիզտէ գալմասը նա՞որլ միւմքին օլուր :

“Իշ վէ ախզ ու ի’թա ոլ գատար ազ օլտըղը հալտէ պիզիմ կիպի իսմթիյար սէն’աթքեարլար պիր իշ նա՞որլ ելէ կէշիրէ պիփիրիդ :

“Աֆիօնտան հասրլ օլան մազարրաթ էն քէօթիւ, էն զիյատէ ֆաղը ը հալը միւնթիճ, էն զիյատէ տէրտ ու քէտէրի մուճիպ վէ էն զիյատէ զէհիրի տիր՝ տէնիլէ պիփիր : Եա մու’ալիմէր, հուզուրընըղտա եէրէ գատար էյիլէրէք սիզէ ըէճա վէ նիյազ էտէրիդ քի հէր թարաֆտա քէօյ էհալիէրինի թա’լիմ էտէսինիդ, վէ քէօլէրին ’այան մէճիսլէրինտէն թալէպ էտէսինիդ քի աֆիօն իշմէյի մէն’ էթափնէր : Օլ վագըթ ագչէ պիզիմ մէմէքէթիմիզէ կէրի կէլէճէք, ախզ ու ի’թա կիթտիքճէ ճանլանաճադ, վէ պիզ փաչափրա կիպի էլպիսէլէրտէն վէ տիւննիփտէն գուրթուլաճաղրզ : Օլ վագըթ ճիւմէշ շէհրէրտէ վէ քէօլէրտէ էրքէլէր վէ գատընլար, իխմիյարլար վէ կէնճէր հագիդաթէն սիզէ միննէթտար պուլունաճագլար :

Մէ՛յուսիյէթէ տիւչար օլմուշ զէվճէելր վէ վալիտէլէր շէօյլէ եազտըլար : “Պիզ, գատընլար, ’ալէնէն պէյան վէ իփատէ էտէրիզ քի, քէտէրէ ղարգ օլմուշ վէ մէ՛յուս պիր հալտէ հուզուրընըղտա զամքին պիր շիքեայէթ տէօք մէյէ աճէլէ էտէրիզ : Եէրէ գատար էյիլէրէք եալվարըրըզ քի քէօյլէրտէ աֆիօն իսմթիմալինի մէն’ էթմէք իշիւն գանունլար գոնուլուն :

“Պիզ կէնճլիյիմիզտէ զէվճէրիմիզին խանէլէրինէ կիթտիյիմիզտէ սողուգտան վէ աճլըգտան ճէֆա չէքմէզ իտիք : Լաքին զէվճէրիմիզին վէ օղուլլարըմըզըն աֆիօն իսմթիմալինէ պաշտազգլարը վադըթան պէրի՝ զըրմըզըլար կիյէն օղան էվատլարըմըզ, վէ եէշիլէլ կիյէն գըզ էվլատլարըմըզ զանն էտէրսին թարֆէթիւլ ’այնտա փաշափրայար կիյէյէ մէճապուր օլտըլար : Միւզէյէն տիվանխանէլէր վէ ա’լախանէլէր հէփսի տէ աֆիօն իշմէքլէ մահվ օլտըլար : Էվլէլէրի քէնտի փամիեալարընը հըֆզ ու հիմայէ էտէ պիլէնէլէր տիլէննի հալինէ տիւչմիւշէր տիր : Եաթագլարտա եօրզան եօգ, վէ մութպախ թագըմիարընտա իսէթա’ամ եօգ տըր : Անլըգ՝ լաքին եէյէճէք պիր շէյ եօգ, սողուգ՝ ամմա կիյէճէք եօգ : Գապահաթ շիւպհէսիզ աֆիօնտա տըր : Պիզիմ մէ՛յուսիյէթիմիզտէ պաղրըմըզը եադան հիսսիյաթը պէյան վէ թա’րիֆ էթմէք պիզիմ իշիւն կիւն տիր : Հետ հօս եալութընը հաւ հաւլըւլըւլըւլ որը :

“Եա մու’ալիմէր, պիզ քէօյլէրին իւմիտի

հալինտէ չօգտան սիզէ պագմագտայրզ։ Եերէ էյիլէրէք, բէճա վէ նիյազ էտէրիզ քի՝ պու մատտէյի նազարը տիգդաթա ալասընրզ, վէ հէր եերտէ ճէմա'աթա նասիհաթ էտէսինիզ քի քէնտիլէրինէ մուզիրը օլան պու շէյլէրի սաթըն ալմասընլար, շէօյլէ քի էրքէքէր վէ դատընլար սաղ գալսընլար։ Պու եոլ իլէ սիզտէն պէրէքէթէ նա՛իլ օլաճագ օլանլար պիկ ֆամիլեալարտան վէ օն պինկ խանէ խալզընտան զիյատէ օլաճագ։ Գատընլար վէ չօճուդլար սէվինէճէք, վէ քէօյլէրին էհալիսի հագիգաթը ը հալտէ մէս'ուտ օլաճագլար տրը։”

Լաքին կոնփիւկիոսըն ուսուլը պու զէվալըլարա քէնտի իհթիյանձլարընտա եարտըմ էթմէք իշիւն նէ գուվէթէ մալիք իտի։ Սահիպ ի նուֆուզ օլան քիմսէլէրտէն փէք չողը քէնտիլէրի ափիօն իշմէյէ էսիր իտիլէր։ Էճնէպիլէր ճէպրէն մէմլէքէթի զարդ էտէն վէ թուփան սուլարը կիափի “ճէրեան էտէն պու զէհիրի” կէթիրտիքճէ գանունլարըն ֆա՛իտէսի եօգ իտի։ Վէ ափիօն իշմէք ատէթինտէ իլէրի կիմմիշ պիրիսինին անտէն գուրթուլմասը իշիւն օլան իւմիտ՝ սուլըն պայըրտան եօգարը չըդմասը վէ աթէշին եագմամասը կիափիսըրը իտի։”

Լաքին պու պիւթիւն փէրիշանիյէթտէն վէ ըէզալէթտէն չշի գուրթուլմըշ, վէ անա գուլօլմուշ օլան պինլէրճէ քիմսէլէրէ իւմիտ վէ եարտըմիշ կէօնտէրիլմիշ իտի։”

Ցան—սուէն մէլճա՛խանէսինին իշի հէմ

միւշքիլաթ հէմ տէ մուճիպի ի ղայրէթ օլան ահվալ իլէ տոլու իտի, վէ չշի վէ անըն մուշավինլէրի չօգ տէֆ'ա քէնտի իման վէ ղայրէթլէրինի զիյատէսիյլէ թէճրիպէ օլունմըշ պուլուրլար իտի։ Տու՛ա պէօյիւք պիր մէնպա իտի, վէ քէնտի ըէճա վէ նիյազլարընա ճէվապ օլարագ չօգլարը խէլաս օլուրլար իտի։”

Խսամթալըր արասընտա պա՛զըլար, մէսէլա քէնտիլէրէ նամա՛լիւմ օլանլար, աֆիօն իսթի՛մալընտան հասըլ օլան խսամթալըլա ՚իլա վէթէն պաշգա աղըր խսամթալըգլարտան տախի՝ ազապ չէքմէքտէ օլապիլիրէթ, վէ անլէրին ափիօն խսամթալըլը իշիւն վէրտիքէրի ՚իլաճըն պու խսամթալըգլար իլէ մախուֆ սուրէթտէ գարըմասընտան գօրգուլըր իտի։ Պաշգալարը թամմ ափիօն խսամթալըլընտան գուրթուլմագ իշիւն լազըմ օլան ՚իլաճը ալմըշլար, վէ ափիօն իսթի՛մալընը պիրտէն պիրէ թէրք էթմէլէրի էվլէլքի ՚իլէթին թէքրար մէյտանա չըգմասընը մուճիպ օլաճագ իտի։ Պու կիափի խուսուսուլարտա հալլէրին նէ սուրէթ քէսապ էտէճէյինի էվլէտէն պիլմէք միւժին տէյիլ իտի, վէ կիւնտիւզ եախօտ կէճէ հէր հանկը սաշաթտա մուհիլիք էմարէլէր մէյտանա չըգա պիւթրէր իտի քի մուճիպ ի մէվթ օլաճագլարընտան գօրգուլուր իտի։”

Մէճա՛խանէնին քիւշատընըն իլք կիւնլէ՛ընտէ պիր խսամթանըն օրատա էօմէսի պիւթիւն իշին խսարապընա սէպէպ օլապիլիր իտի։ Լաքին հէր նէ վագըթ պու կիափի մուզայա-

գալար զուհուր էտէճէք օլուր իսէ Հշի քէն-
տիսինի տուայա վէ օրուճ թութմաղա վէրիր
իտի, վէ պա'զէն կիւնլէրծէ պիրի պիր իւս-
թիւնէ պէօյլէ եափար իտի: Պու կիպի հալ-
լէրտէ Ալլահըն գուտրէթի փէք աշիքեար սու-
րէթտէ կէօրիւնիւր իտի, վէ ինսանի հէր եար-
տըմ ֆա"իտէսիզ օլուրղընտա էն զիյատէ
միւղթարիպ հալտէ պուրունան խասթալարտան
չոգլարը շիփայս նա"իլ օլուրլար իտի: Պու
եշլէր տէյարտա հէր թարափտա շայ' օլունտըդ-
տա հէր ճինս մարադ վէ տէրտլէրտէն ճէֆա
շէքմէքտէ օլան խասթալար ուզագ մահալէրա
տէն կէլիրլէր վէ մէլճա"իսանէյէ միւրաճա'աթ-
լէ քէնտիլէրի իշիւն տու'ա թագտիմ օլուն-
մասրնը րէճա էտէրլէր իտի:

Պու խուսուստա Հշի շէօյլէ եազմըշ արը:
“Օլ վագլթտա Բապպ կէրէք մէլճա"իսանէտէ
կէրէք էթրափ քէօյլէրտէ տու'ա վասըթա-
սըյէ չօդ խասթալարը սաղալթմագ վէ ճինն-
լէր չբգարմագ պապընտա չօդ տէֆ'ա պէնի
իսմի՛մալ էթմիշ տիր: Էլլի ալթմըշ դատար
էրքէքլէր Բապպ Յիսուսա իման էթտիկէր վէ
նիզամը սուրէթտէ ֆան-Սուենտէ ՚իպատէթ-
իշիւն թէճէմիւ՛ էտէրլէր իտի: Պու շէյ պէ-
նիմ խրիսթիյան ՚էօմիւմիւն տէօրտիւնճիւ
սէնէսինտէ վագը՝ օլուու:”

Լաքին Հշի վէ անըն րէֆիգլէրի սալթ-
քէնտիլէրի տու'ա էթմէքլէ խօշնուտ օլմատը-
լար: Խասթալարըն տախի տու'ա էթմէլէրի
իշիւն միւմին օլան հէր վասըթայը իսմի՛մալ

էտէրլէր իտի: Մէլճա"իսանէյէ տախիլ օլան
հէր պիր քիմսէնին սապահ վէ աղշամ'իպա-
տէթինտէ հազըր պուլունմասը մէ՛մուլ օլու-
նուր իտի:

“Եկէր հագիգի վէ հայյ օլան Ալլահա տու'ա
էթմէյէ րազի օլմազ իւենիզ, պիզ սիզին
խասթալթտան էյի օլաճաղընըզըն մէս"ուլի-
յէթինի իւզէրիմիզէ ալամայրզ,” տէրլէր իտի:

Զիրա Հշի սալթ ՚իլաճ վասըթասըլլէ պա-
գը պիր շիփա միւմքին օլուրղընա ի'թիմատ
էթմէզ իտի: Քէնտի թէճըիպէ ի զաթիյէսին-
տէն ափիօնըն սիհրի արգասընտա ափիօնտան
տահա զիյատէ պէօյիւք պիր գուվվէթ մէվ-
ճուտ իտիյինէ էմին իտի: Կիւնահ անըն ֆիք-
րինճէ Շէյթանտան զապթ օլունմագ, վէ ա-
փիօն իսմի՛մալը ՚ատէթի իսէ՛ Շէյթանըն ա-
տէմին րուհընը պազմատըդը գուվվէթլի զէն-
ճիրլէրտէն պիրիսի իտի: Տէմիրտէն իրատէթ
սահիպի օլան ատէմէր օլ պէնտլէրի զըրսա-
լար պիլէ, պունունէ Շէյթանըն թէսալիւ-
թիւնտէն գուրթուլամազլար, վէ պէօյլէլէրին
օնտա տօգուզը չօդ կէմէզտէն օլ պէլայա
եինէ էսիր օլաճաղլար արը: ՚իլաճ էյի, վէ
ինթիյաճ սա'աթընտա էտիլէն եարտըմա վէ
կէսութէրիլէն հէմտէրտլիյէ պէհա եօդ արը,
լաքին Հշի անճագ պիր գուրթարընը թանըր
իտի քի Օ ասլա ՚աճիզ գալմազ իտի:

Պէօյլէճէ Հշի էվլիլ էմրտէ ատէմէրի Քրիս-
տոսա տէլալէթ էթմէյէ չալրչըր իտի, վէ հայյ
օլան Խէլասքեարըն գուտրէթինտէն պաշդա

նէ քէնտի քէնտիլէրինէ նէ տէ պիր կէօնա
մու'ալէճէյէ ի'թիմատ էթմէմէլէրի իշխն
անլէրէ րէճա վէ նիյազ էտէր իտի : Քէնտի
պիւթին գուվէթէրի վէ անլէրէ վէրիլէ
պիլէն հէր եարտըմ՝ հագիգի միւճահէտէ պաշ-
լատըլընտա հիչ պիր ֆա'իտէ էթմէտիյի կէօ-
րիւնիւր իտի, վէ գէվալլըլար քէնտի իղթիրապ
սա'աթլարընտա պու հագիգաթա իման էթ-
մէյէ հազըր պուլունուրլար իտի : Սօկրա 'ա-
մէլի թէճրիպէ կէլտի, վէ տու'ալարա ճէվապ
օլարագ էզա վէ ճէֆա չէքմէքտէ օլանլարա եէ-
թիշէն եարտըմ օլ միւ'ճիզէ օլտու քի շու էլ-
լի ալթմըշ քիշիլէրտէն չօդլարընը իլք տէֆ'ա
օլարագ Յիսուսըն այազլարընա ճէլպ էթտի :

Օլ սաֆի վէ մա'սումանէ տու'ալարտան
սօկրա չօդ տէֆ'ա նանըլ տէրհալ ճէվապլար
իհան օլունտրընը կէօրմէք 'աճա'իպ պիր
շէյ իտի : Լաքին Հշիյէ վէ ըէֆիգլէրինէ պու
շէյ փէք թապի'ի կէօրինիւր իտի, զիրաթագ-
տիմ օլունան տու'ա Յիսուսըն իշնէ տէյիլ
մի իտի :

Մէսէլա պիր տէֆ'ա էթրաֆտա պուլու-
նան պիր քէօյտէն իւչ քիշիլէր կէլտիլէր, վէ
մէլճա'խանէյէ գապուլ օլունմազը բէճա էյլէ-
տիլէր : Էօյէ վազը' օլտու քի Հշի օլ վազըթ
օրատա պուլունտու, վէ կէլէն ատէմէրին
սիննլէրինէ պագարագ անլէրի գապուլ էթ-
մէք խուսուսընտա շիւպի' էտէր իտի : Անլէ-
րին հէփսինին սիննի կէչկին օլուպ՝ էն կէնճի
ալթմըշ եաշընտան զիյատէ իտի, վէ ուզուն

միւտտէթտէն պէրի աֆիօն իշմէք 'ատէթինէ
էսիր օլմուշ քիմսէլէր իտիլէր : Լաքին շիփա
պուլմազա օլ գատար արզուքէշ իտիլէր քի
նիհայէթ գապուլ օլունտրըլար, վէ մէլճա'՝
խանէնին մէպտէ'լէրի անլէրէ խուսուսիյլէ
պիլատիրիլտի :

Պիր եա իքի կիւն գատար հէր շէյ կիւզէլ
կիթտի, վէ իխթիյար ատէմէլէր ինճիլ ի Շէ-
րիթէն զիյատէսիյլէ մահզուզիյէթ հիսս է-
տէրէր իտի : Լաքին իւշիւնճիւ ադշամ անլէր-
տէն պիրիսի մէյուսիյէթ հիսս էթտի, վէ կէ-
ճէլէյին օլ պիրէրինի չաղըրտը, վէ քէնտի իզ-
թիրապընտա եարտըմ օլմագ իւզրէ պիր շէյ
վէրմէլէրի իշիւն Հշիյի եախօտ ֆանը ույան-
տըրմալարընը անլէրտէն րէճա էթտի :

Անըն տոսթլարը՝ “Նիշիւն անլէրէ պէք-
լէյէլիմ : Ոէնին միւհթաճ օլտըլըն շէյ ’իլաճ
տէյիլ տիր : Տիզ իւզէրի կէլ, վէ տու'ա էտէ-
լիմ,” տէյիլ նիտա էթտիլէր :

Ուզագտա Զին մէմէքէթինին տախիլի գըս-
մընտա քի շիւք պիր քէօյտէ փէրիշան վէ մա-
զարա կիպի պիր օտատա, իւչ իխթիյար ա-
տէմէր կէճէ եարըլնտա եալընլզճա տիզ
իւսթիւ կէլտիլէր : Օլ 'աճիպ Խէլասքեար օ-
րատա մը իտի, վէ էսքի վագըթտա օլտըլը
կիպի հազըր եարտըմ օլարագ ճէվապ վէրէ-
ճէք մի իտի :

Ֆէրեատ թիթրէր պիր թարզտա գարան-
լըգ իշինտէ եօգարը ջրգտը : “Եա Յիսուս, պա-
նա եարտըմ էյլէ : Պէնի գուլթար : Պէնի
շիմտի գուլթար :”

Պիր գաչ տաղիդէ սօնկրա ճէֆա չէքէն պու
ատէմ սաքին պիր թարզտա քէնտի փամուգ
եօրդանը իշինէ սարըլըշ օլարագ թէքրար
եաթմըշ իտի : Ահ ու էնին էթմէյօր իտի : Ա-
նըն տէրտ ու քէտէրի կէչմիշ կիթմիշ իտի, վէ
պիր ազ սօնկրա ույդույա տալտը :

Օլ պիրլէրի պիրի պիրլէրինէ ֆըսըլտայա-
րագ՝ “Յիսուս հագիդաթէն պուրատա տըր,”
տէտիլէր : Վէ անլէր տախի սապահա գատար
ույտուտըլար :

Սապահայըն էրքէն շաղ ու մէսրուր պիր
հալտէ գալգտըլար, վէ քէնտի հիքեայէլէրի-
նի սէօյլէմէյէ արզու էտէրլէր իտի, վէ ըասթ
կէլտիքլէրի քիմսէլէրէ թէպէսսիւմէրլէ տօլու
եիւզլէրլէ սէօյլէրլէր իտի :

“Կէլըշ՞ք մի : Վայ ելպէթթէ կէրշէք : Պիզ
օլ խուսուստա հէր շէյի պիկիրիդ : Սիզին Յի-
սուսընըզ հագիդաթ ը հալտէ տու՞այը իշխտիր
վէ ճէվապ վէրիր :”

Անլէր մէսէրլէթ վէ ի՞թիսատէ օլ տէրէ-
ճէ մէս՛ուտ իտիլէր քի պու հալըրի պաշգա-
լարա սիրայէթ էտէր իտի, վէ չօդ գալպ-
էրտէ իման թագվիյէթ պուլտու, զիրա պու
կիպի պիր շէհատէթէ գարշը տուրմագ միւ-
քին տէյիլ տիր :

ՊԱՊ 5

ԽՈՒՍՈՒՄԸ ԹԷՃՐԻՊԵԼՔԻ

Էրթէսի սէնէ չշի օլ վիլայէթին մէրքէզի
շէնինի զիյարէթ էյլէտի : Հշինին զիյարէթի էս-
նասրնտա օրանըն խրիսթիյանլարը արասընտա
իխթիյար պիր գատըն վար իտի քի չշի անըն
խանէսինտէ քէնտի էվինտէ պուլունույօր կի-
պի հիսս էտէր իտի : Քէնտի զէվէսսինին վէ
վալիտէսինին վաֆթիզ օլունմալարը թէ՛սիր
օլունմըշ օլտրզը կիպի պու գատընըն տախի
վաֆթիզի թէ՛սիր օլունմըշ իտի, վէ թէ՛սիրինին
սէպէպի Հշինին պու գատընա հէմտէրտ պու-
լունմասընա վասրթա օլտու :

Պու գատըն պիր եա իքի սէնէ էվլէլ խրիս-
թիյանլըզը գապուլ էթմիշ օլմաղէ անըն մու-
հապպէթ վէ իմանր՝ վէ խրիսթիյան էօմրիւ-
նին՝ իմանընա մութապըզ օլտրզը հագգընտա
շիւպինէ եօգ իտի : Վէ լաքին քիլիսէյէ գա-
պուլ օլունմալը ասլա բէճա էթմէտի, վէ
զանն էտէրսին վաֆթիզ մէս՛էլէսի զիքը օ-
լունտըգտա միւզթարիպ օլուր իտի : Գատըն
միսիօնէրլէր պու մէս՛էլէյի ակլայամաղլար, վէ
չան իսմինտէ օլան պու գատընըն նիշիւն կէրի
տուրտըզընը պիր տիւրլիւ իզահ էտէմէզլէր իտի:

Նի՞ճայէթ պիր կիւն ասուտէ պիր գօնուշ՝
մա արասընտա պու իխթիյար գատըն քէնտի
դալպի իւղէրինտէն եկւքիւ աթար :

Ֆիքրի պիր չէյ իլէ միւզթարիպ տիր կի-
պի՝ “էյ վա՞հ, քե՛աշքի պէն անճադ թիսու-
սա հագիգաթէն թապի՞ օլան պիրիսի օլսամ,
վէ վաֆթիղ օլունսամ,” տէտի :

Անըն եանընտա պուլունան միսիօնէր զի-
յատէսիյլէ մէրադ էտէրէք՝ “վէ նբ՛շիւն օլ-
մայաճադ որն . սէնի կէրի թութաճադ պիր
չէյ վա՞ր մը,” տէյիւ սիւալ էթտի :

“Պէնի՞ մի . վայ, շիւպհէսիղ վար . պէն
Անըն հագիգի շակիրտի նա՞օրլ օլա պիլիրիմ:
Պէն օլ իշի ասլա եափամամ,” տէյիւ նիտա
էթտի գատըն՝ միւքէտտէր պիր թարզտա :

Անըն տօսթու քէմալը լէթաֆէթլէ՝ “Լա-
քին հա՞նկը իշի . թիսուս օլ իշին հէփսինի ին-
րա էթմէմիշ մի տիր,” տէտի :

“Ո՞հ, էվլէթ, վէ պէն անը սէվէրիմ, վէ
իւէլաս իշիւն անճադ Անա կիւվէնմիշիմ: Լա-
քին պիլիրիմ քի Շապալ թիսուս տէմիշ տիր
քի քէնտի շակիրտլէրի պիւթիւն տիւնեայա
կիտիպ հէր մախլուդա ինճիլի վա՞զ էթսինլէր:
Էյ վա՞հ, պէն օնու էթմէյէ գատիր տէյիլ իմ:”

Վէ քէնտի միսիօնէր տօսթընլն օլ տագի-
գէտէ քէնտիսինէ ճէվապ վէրմէյէ զայր ի
մուգթէտիր իտիյինի կէօրէրէք՝ սէօղիւնէ տէ-
վամէ՝ “Պէն թիսուս հագդընտա ատէմէրէ
սէօլէմէյի սէվէրիմ: Օղլըմա վէ կէլինիմէ վէ
գօնշուլարըլըզըն հէփսինէ սէօլէմիշիմ, վէ

եագըն օլան պա՛զը քէօյլէրէ եազըն կիտէ-
պիլիրիմ: Ո՞հ, պէն թիսուս հագդընտա սէօյ-
լէմէյէ գօրգմամ: կիւճլիւյիւմ օնտա տէյիլ
տիր,” տէտի :

“Լաքին իխթիյար վէ չօդ գուվկէթսիզ
իմ: Օգույամամ: կէօղլէրիմ կիթտիքնէ տօ-
նուդ կէօրմէքտէ տիրլէր, վէ անճադ պիր ազ
եօլ եիւրիյէ պիլիրիմ: կէօրիւյօրունըզ քի
էճնէպի տիյարլարա կիտիպ ինճիլի վա՞զ էթ-
մէք սէնիմ իշիւն գապիլ տէյիլ տիր: էկէր
տահա էրքէն, պէնիմ կէնճ օլտըզըմ վագըթ
կէլմիշ օլսա իտինիզ, — լաքին շիմտի վագթըմ
կէշմիշ տիր: Պէն անըն շակիրտի օլսամամ:”

Միսիօնէր գատըն պու իխթիյար գատընա
քէմալը կէրմի իլէ Խէլասքեարըն քէլամիա-
րընըն մա՞նասընը իղահ էթտի, վէ քէնտիսինէ
տօզրու օլան մուհապակէթտէն թէշվիդ օլունա-
րադ իճրա օլունան հէր պիր իշի քէմալը խօշ-
նուտի իլէ Յիսուսըն գապուլ վէ զիյատէպիյլէ
թագտիր էտէճէյինի անա պէյան էթտի: Շօլ
տուլ գատընըն հէյքէլ խաղինէսինէ աթտըզը
հէտիյէյի Յիսուսըն պիլտիյինի, վէ քէնտիսինէ
զիյատէ խըտմէթ էթմէյէ զայր ի մուգթէտիր
օլան պաշգա պիրիսի իշիւն “կինտէն կէլտի-
յինի իճրա էթտի,” (Մար. 14. 8) տէտիյէ
քէլամը զիքր էթտի:

“Եւնուն կէտէյնէ: Պու օ տէմէք մի տիր:
Ո՞հ, էվլէթ, օ օլմասը կէրէք տիր:” Վէ օլ
վագըթ օլ սէվկիւլիւ իխթիյար գատըն վագ-
թիզ օլունմագ իշիւն կէլէճէք կիրակիյէ գա-
տար կիւճլէ պէրլէտի: Քէնտի եէնի մէ՛ղու-

Նիյէթինտէն տօլայը մէսէրրէթլէ տօլու օլաւ-
րագ՝ օլ քիւչիւք քիլիսէնին էն էյի ա'զալարըն-
տան պիրիսի օլոռու, վէ էլինտէն կէլտիյինի
էթմէք պապընտա օլան շէվդ վէ ղայրէթի ճի-
հէթիյլէ չօդ տէֆ'ա պաշգալարա պիր թէշվիդ
օլուր իտի:

Պիր տէֆ'ա ֆանթա—լիտէ վադը՝ օլան
վէ ճիտանի պիր սուրէթ քէսապ էտէճէյինտէն
գօրգուլան պիր վէլվէլէ սէպէպինտէն 'ալ էլ
'աճէլէ Հշի օրայա շաղրըլար: Շիմալի շէտիտ
պիր գըշ հիւքմ ֆէրմա օլմագ տա իտի, լաքին
տէրհալ կիթափ: Քէնտի կօնուղընա պիւ-
րիւնմիւշ օլարագ օլ տաղըդ եօլլարտան մէ-
շագդամթլը եօլճըլըզա գաթլանտը, վէ մահալը
մագսուտընա վասըլ օլտըգտա կէօղլէրի էօ-
նիւնէ աշըլաճաղընը պիտիյի մէնզարէլըրտէն
տօլայը գալպի տէրունինտէ ղայէթլէ միւզ-
թարիպ իտի:

Զանկ խսմինտէ իքի պէլլի խրիսթիյան պի-
րատէրլէր պօշ պիր շէյ իշիւն ղավզա էթմիշ-
լէր, վէ պաշգա պիր գաշըլար տախի իշին ի-
շիւնէ գարըշմըլար իտի: Պու ֆէնա հալ եա-
յըլարագ գօնչուլար վէ տօսթլար պիր եէրէ
թօփլանմըլար վէ զանն էտէրսին քէօյիւն
պիւթիւն էհալիսի թահրէք օլունմըշ պիր զա-
լապալըզա թահիլ օլունմըշ իտի: Պու նախօշ
մէնզարէ արասընտա քիւչիւք Զանկ եանլնտա
տուրմագտա օլան սաթըլը քէմալը ղաղըլէ
գտափմըշ վէ պէօյիւք գարնտաշընըն պաշընա
աթմըշ իտի: Սաթըլը քէսքին վէ աղըր իտի,

վէ էկէր տարպէ տօղրուտան կիտիպ վուրմըշ
օլսա իտի, շիւպհէսիզ մուճիպ ի մէվթ օլաճագ
իտի: Լաքին ասլ վուրմագ իսթէտիյի քիմսէյի
վուրմայըր՝ սաթըլը կիթմիշ վէ խրիսթիյան-
լըզա թալիպ օլան Քօն խսմինտէ պիրիսինի
տիզինտէն աղըրճա եարալամըշ իտի:

Մախուփ պիր տագիգէ իտի, զիրա գաթլ
նիյէթիյլէ սաթըլը աթմըշ, վէ վուրան իսէ
քիւշիք պիրատէր օլտըլընտան, ճինայէթ
օն գաթ զիյատէ պէօյիւք սայըլըր իտի: Հէմ
տէ զէվալըշ Քօն աղըրճա եարալանմըշ, վէ ա-
նըն ճիւմէ աղրապասը իշին իշինէ գա-
րըշմըշար իտի: Ղափլա պիր տազիգէ թէսքին
օլմուշ վէ սօնրա պիթթապ' էվլէլքինտէն զի-
յատէ շիտտէթ քէսապ էթմիշ իտի: Իքի պի-
րատէրլէրին ղազապընը թէսքին էթմէք իշիւն
հիշ պիր շէյ ֆա'իտէ էթմէտիյի կիպի՝ եարա-
լաննըն տօսթլարը տախի գաստէն մարազա-
յը տահա զիյատէ պէօյիւտիւրլէր իտի: Խշթէ
պու աղըրատա իտի քի զիյատէսիյլէ գօրգարագ
պա'զը խրիսթիյան քիմսէլը Ղարպի Զանկ
քէօյիւնէ վուգու' ի հալի խապէր վէրմէք ի-
շիւն պիր ատէմ կէօնտէրտիլէր:

Հշի պու նիզա' եէրինէ վասըլ օլտըգտա
հալլէրի մէ՛մուլ էթտիյինտէն տահա ֆէ-
նա պուլտու: Զանկ պիրատէրլէրին պարըշ-
մասընըն իմքեանը կէօրիւնմէզ իտի: Քօ-
հըն թարաֆտարլարը պունու պիր ֆուր-
սաթ 'ատտ էտէրէք' պէտէլ օլմագ իւզրէ
զատտարանէ մաթլուպլարտա պուլունույօրլար

իտի, վէ հէփսինտէն ֆէնասը օլարագ Քրիստոսըն իշխ փութփէրէսթլէրին էօնիւնտէ աշխքեար սուրէթտէ թահգիր օլունմագտա իտի։ Շէյթան ղալէպէ էթմիշ, վէ պու կիւճիւյիւն նէ՝ գատար պէօյիյէ պիլէճէյինի քիմսէ տէյէմէզ իտի։

Հէր կէօզ Հշիյէ պագըյօր իտի։ Օ նէ՞ տէյէճէք իտի։ Պու իշէ հա՞նկը թարաֆընտան էլ վուրաճագ իտի։ Թամմ օլ վագըթտա հէր շէյ անըն մէհարէթ վէ գուվվէթինտէն ասըլը կէօրիւնիւր իտի։ Պու կիպի պիր ղավղա նիզա՝ արասընտա սէօյլէնիլէն եանկըշ պիր սէօզ պարութա պիր գըղընըմ մադամընտա օլաճաղը կիպի՝ պիր կէօնա գօրդու վէ զա՞աֆ ալամէթի տախի իշի տահա ֆէնա էտէճէք իտի։ Հշի հալին նէ դատար մուխաթարալը օլարընը էյի կէօրտիւ։ Էսքի՝ ատավիթլէր վէ քէօյ նիղալարը եէնիտէն մէյտանա չըդմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ, վէ պիր եա պիր գաչ տա՞վալար զուհուր էտիպ օլ տա՞վալար վասըթասը.յլէ պիր թագըմ փարատան ջրդմագլրա վէ միւթէզարրիր օլմագլրա շիւպինէ եօգ իտի։ Զիրա Զինտէ պիր շէյ պաշգա պիր շէյ եօլ աշար վէ պէօյլէճէ սօնսըզ պիր զէնճիր թէշքիլ էտէր։

Վէ պունտան զիյատէ օլարագ պու շէյին արգասընտա նէ պուլունտըլընը, եա՞նի պու խրիսթիյան պիրատէրլէրին ղազապը ալթընտա մախութ պիր հագիգաթ վար իտիյինի պիլիր իտի։ Քի պունլար Շէյթանըն ֆէնտ վէ տէսիսէլէրինէ

մէյտան վէրմիշէր, վէ անըն ֆէնտլէրինէ գարշը քէնտիսի հազիգաթը ը հալտէ գուվվէթսմիզ պուլունմագտա իտի։

Վէ էօյլէ պիր շէյ եափտը քի անը հիչ պիր քիմսէ մէմուլ էթմէզ իտի։ Հիչ պիր սէօզ սէօյլէ մէքսիզին կէշտի կիթափ, վէ անլէրի էօյլէ պրագտը։ Անլէրի թա'եփա եախօտ հիւքմ էթմէնին ֆա"իտէսի եօգ իտի։ Անլէր օլ տագիգէտէ քէնտի ՚ազլ վէ զամիրլէրինէ միւրաճա'աթ օլունմասընա թէհամմիւլ էտէմէզլէր իտի։ Պէօյլէճէ Հշի թամմ եօլտան կէլտիյի հալ իիէ՝ թա'ամ եէմէտէն վէ իսթիրահաթ էթմէտէն պիր եէր, եալընըզնա տու'ա էտէպիլէճէյի պիր մահալ արատը։

Հշի թէքրար ատէմէրին եանընա կէլէնէ գատար է փէյի վագըթ կէշտի, վէ անըն նէ էթմէքտէ օլուրընա տա"իր անլէր օլ դատար մէրագ էթտիլէր քի սայքի պիր ազ վագըթ նիղա՞տան վազ կէշտիլէր։ Վէ Հշիյի կէօրտիւ.ըլէրինտէ անճագ անլէրին թէ'աճճիւպիւ արթտը։ Զիրա ղաղապա կէլմիշ օլան ղավղաճըարա պիր շէյ սէօյլէյէճէք, եախօտ Քօհըն ագրապասընը պարըշըրմագ իշիւն չալըշաճագ եէրտէ՝ տօղրու եարալանմըշ վէ ՚ումումի ալթիւթիւք մինասէպէթիյէ պիր քէօշէտէ թէրք օլունմըշ օլարագ օթուրմագտա օլան ատէմին եանընա կիթտի, վէ աղըըյան տիզինէ պիր շէյ եափմագ իշիւն անտէն միւսա'ատէ իսթէտի։

Անըն պու իշի ատէմէրին էֆքեար վէ հիս-

սիյաթընը հագիգաթը ը հալտէ թէպտիլ էթտի , վէ չշի եարայը՝ կլաճլար իլէ սարտըլը էսնատէ անըն իլէ քէմալ ը լէթափէթլէ գօնուշմագ ֆուրսաթընը էլէ կէշիրտի , շէօյլէ քի պագանլար պիլէ ոլ հագդուզըլգտան տօլայը աղ չօդ ֆարգլը տիւշիւնմէյէ պաշատըլար :

Սօկրա տահա Ք. օհ իլէ մէշլուլ պուլունտը ղը սըրատա վագը՝ օլմուշ օլան ճիւմէ շէյլէր իշիւն պէյան ը թէ՛էսիւֆ էթմէյէ պաշատը , վէ պու շէյլէրին 'այպը քէնտիսինէ վէ օրատա հազըր պուլունան վէ քէնտիլէրինի խրիսթիյան թէսմիյէ էտէն քիմսէլէրէ 'ա'իտ օլտըլընը իգրար էթտի : Իշթէ պու վագթտա ղալապալըլըն հիւսն ի թէվէճճիւհիւնիւ ճէլպ էթմիշ օլարագ՝ սայքի հէր նէ իսթիրսէ տէյէ պիլիր իտի : Եավաշ եավաշ իլէրի կիթտի , վէ տահա քէնտիսինի ոլ ֆէնալըղա սէպէպ օլանլարտան պիրիսի սայար իտի , թա քի տօղը րուտան տողրույա խրիսթիյանլարա սէօյլէյէ պիլտի , վէ պիլիթիւն մէս'էլէյի ֆարգլը պիր սաթհ իւզէրինէ գալտըրտաը : Պու կիւնահ տէյիլ եալընըզ պիրի պիրէրինէ՝ եախօտ քէնտի քէօյտաշլարընա գարշը իտի , անճագ քէնտիլէրի զիյատէսիյլէ սէվլէն ջաթա , վէ անը քէնտիլէր քէնտի գալպէրինին տէրինէլէրին տէն վէ հագիգաթէն սէվտիքէրի ջաթա գարշը օլտըլընը պիլտիրտի : Սօկրա Զանկ պիրատէրլինի էօլտիւրմիւշ օլաճագ իտին , տէյիւն նիտա էյլէտի :

օլան Շէյթանըն ղալէպէսի , վէ քէնտիլէրին պու եօլ իլէ թէքրար սալպ էթտիքլէրի վէ աշըգտան աշըղա րիւսվա էյլէտիքլէրի Քրիստոսըն գալպինին տէրտ ու քէտէրի հագդընտա անէրէ սէօյլէտի (Խպր. 6. 6) : Անլէրին իքիսինին տախսի քէնտի խաթալարընը իգրար էթմէլէրի իշիւն քէմալ ը կէրմի իլէ անէրէ եալվարտը , զիրա հէր իքիսի տախսի գապահաթլը իտի , վէ էկէր Ալլահ քէնտի մէրհամէթիլէ միւտախսէլէ էթմիշ օլմասա իտի , հալլէր նէ՛ գատար ֆէնա նէթիճէլէրէ վարա պիլիր իտիյինի անլէրէ տէր խաթր էթտիրտի :

"Ոէն էյ քիւչիք Զանկ պիրատէր , կիթ , վէ տիզ իւզէրի կէլէրէք սէնի վասփ օլունմազ փէրիշանիյէթ վէ զամիր իզթիրապընտան խէլաս էթտիյի իշիւն Բապպա 'արզ ը շիւքրանիյէթ էյլէ : Էկէր Բապպ ոլ տարպէյի պիր եանա չէվիրմիշ օլմասա իտի , սէն շիմտի պէօյիկք պիրատէրինի էօլտիւրմիւշ օլաճագ իտին , " տէյիւն նիտա էյլէտի :

վէ սէօզիւնէ տէվամ էտէրէք՝ ա' գօհա կէլինճէ՝ օ հագիգաթը ը հալտէ մէմնունիյէթէ շայէսթէ տիր : Զիրա պաշգասընա աշըլաճագ եարայը քէնտիսի քէնտի շախսը իւզէրինէ ալարագ՝ տահա պէօյիւք պիր զարարըն մէնինէ սէպէպ օլմուշ , վէ ինթիմալէն քէնտի տօսթընըն էօլիւմիւնիւ տախսի մէն՝ էյլէմիշ տիր , " տէտի :

Պու սէօզլէր մէս'էլէյէ պաշգա պիր հէյ'էթվէրտիլէր : Քօհ իւզէրինէ մէտհ ու սէնա նազա-

ըըյլէ պագտըլար, վէ օ պու էսնատէ քէնտիւ-
սինի վէլի նի'մէթ մէվգը'ընը հա''իզ տիր զանն
է.յլէմէյէ պաշլատը : Քօհըն աղրապասը քէն-
տի իրատէթլէրինէ գարշը օլարագ՝ թէսքին
օլուլլար իտի : Զանկ պիրատէրէր իսէ քէն-
տի քէնտիէրինէ կէլմէյէ պիր ֆուրսաթ պուլ-
մուլլար իտի : Պունու միւթէ'ագըպ Հշինին կէ-
րէք խրիսթիյանլարա կէրէք փութփէրէսթլէ-
րէ խիթապէն էթտիյի իխթար ու նասիհաթ-
լարը օրատա պուլունանլար զիյատէսիյլէ թագ-
տիր ու թահսին էթտիյէր, վէ Հշի նիհայէթ
հագիգի իմանըն մէպտէ"լէրինի անէրէ իզահ
էթմէյէ միւզթէտիր օլուու քի՝ շիմտի պէօյլէ
աճընըլաճագ սուրէթտէ եանլըշ թարզտա
կէսթէրիլմիշ իտի :

Լաքին Հշի պունտան պիր ատըմ տախի
իլէրիյէ կիթտի : Քէլամլար հէր նէ գատար
մուգնի' տախի օլսալար՝ նէ եարայը սաղալթ-
մաղա նէ տէ միւթէզարրիր օլմուշ տիղէ շիփա
պախշ էթմէյէ գատիր օլմատըգլարընը պիլիր
իտի : Ա.մէլի պիր շէյ տախի լազըմ իտի :
Զանկ պիրատէրէրէ թազմինաթ վէրմէլէրի ի-
շին նասիհաթ էթմէնին ֆա"իտէսի օլմատըղը
կիպի, Քօհլարա տախի 'աֆվ էթմէլէրի իշին
իխթարտա պուլունմագ պօշ իտի : Անլէր տա-
հա պունուն իշին հազըր տէյիլլէր իտի :
Պունտան մա'տա էօրնէքիէ վա'զ էթմէք սալթ
սէօղ իլէ վա'զ էթմէքտէն տահա գուվլէթլի
տիր : "կէլ. . . պանա թապի' օլ" տէյէ պիլ-
մէք՝ տա"իմա էն պէլիդ վա'զ տըր :

'Ա.մէլի պէտէլ վէրիլմէք կէրէք իտի, զիրա
բօն իշ իշլէյէմէզ հալէ կէլմիշ, վէ չօգ տա
աղըը վէ անը չէքիյօր իտի : Անըն ագրապասը
գանի' օլմալը վէ մէնզարէյի սէյր էտէնլէր ի-
սէ խրիսթիյանլըղըն սալթ սէօղ իլէ տողրու
վէ միւթէպէր օլմատըղընա գանա'աթ հասրէ
էյլէմէլի իտիլէր : Վէ հէփսինտէն զիյատէ
մուհիմմ խուսուս Զանկ պիրատէրէրին քեա-
միլէն սուլի օլմալարը, վէ խրիսթիյանլարըն
պէօյլէ պիր կիւնահը խաֆիֆնէ կէշիպ կիտէ-
մէզ իտիյինի, վէ 'աֆվ օլունսա տախի, աղ-
րը վէ էլէմի վէ զայ'աթը մուճիպ օլաճաղընը
հիսս էյլէմէլէրի խուսուսը իտի :

Հշի ագչէ սարփ էթմէք թէտարիքիյլէ կէլ-
մէմիշ իտի : Լաքին եանընտա հիչ տէ պիր վա-
սըթասը եօգ տէյիլ իտի : Քէնտի քէլամլարը
լազըմ կէլէն թէ"սիրի իճրա էթսինլէր տէյիւ
պիր միւտտէթ քէօյտէն ըրգտը, վէ էն եա-
գըն օլան վէ ըէհին իլէ էօտինն ագչէ վէրէն
պիր տիւքեանա միւրաճա'աթ էյլէտի վէ
թէքրար քէօյէ կէլտիյինտէ կօճուղը սըրթըն-
տա տէյիլ իտի : կօճուղընըն սըրթընտա օլ-
մատըղը տէրհալ պէլի օլուու, զիրա պէօյլէ
պիր գըշ կիւնիւնտէ կօճուդ սըզ օլտըղը հալ-
տէ օլ պիր էլպիսէլէրի քէնտիսինի հըփզ
էթմէյէ քեափի տէյիլլէր իտի : Լաքին քէն-
տիսինէ էտիլէն իխթար ու նասիհաթլարա
գուլագ ասմայարագ Քօհա վէ անըն ֆամիլ-
եասընա տէյիլ պիր պէտէլ մագամինտա,
անճագ վագը' օլան շէյ իւզէրինէ քէնտի

խրիսթիյաննա տէրտ ու քէտէրինի պէյան, վէ Քօհա վէ անըն ֆամիլեասրնա քէնտի հէմ տէրտլիյինի իպրազ էյլէմէք իւզրէ անլէրէ ճէօ մէրտլիքլէ պիր մէպլազ վէրտի:

Սօկրա կէօզ եաշլարը լէ վէ 'ան սամիմ իւլ գալպ՝ Զանկ պիրատէրլէրէ սուլն օլմաշ լարընը, վէ ճիւմէ խրիսթիյանլարա տախի հագիգի թէվպէ իլէ կիւնահլարընը Ալլահա իգրար էյլէմէլէրինի րէճա էյլէտի: Հշիյի քէնտիլէրին գապահամը իշխւն իղթիրապ վէ զիյան շէքմէքտէ կէօրմէյէ Զանկ պիրատէրլէր տայանամազլար իտի: Անլէրին էօվքէ վէ զազապը քետամիլէն թէսրին օլմուշ իտի: Մուհապա պէթ վէ րուհանի իթթիփագ ի'ատէ օլունմըշ, վէ Հշի պաշդա եանկըշ շէյլէրի տի զէլթմէյէ մուդթէտիր օլմուշ, վէ խրիսթիյանլարըն օլ քիւչիւք զիւմիլէսինի պազը եօլլարլէ տահա գուվլէթլի պիր հալէ գօմուշ իտի, զիրա պումուճիպ ի քէտէր օլան վագը'ա չօդ ֆարզլը թարզտա խիթամ պուլա պիրիր իտի: Անըն գուրպան էթտիյի շէյլէրին երինի տօլտուշ բամազլար իտի, վէ պէյլէ մուհաֆազա օլունմարշ պիր հալտէ տախի զըշ կիւնիւնտէ օլ ուզուն եօլնըլըլը էթմէյէ անը գօյ վէրմէյէ մէճպուր օլտրդլարը իշխւն միւզմարիպ օլուրլար իտի: Լաքին օ իսրար էտէրէք անլէրէ թէսէլի վէրմէյէ չալըշտը:

“Զարարը եօդ. պէնիմ պօրճում տըր, Ալլահ պէնի սիզին եիւ քիւնիւզիւ թաշըմազա վէ սիզի ասլ պէնիմ էվլատըմ մագամընտա

գայըրմաղա տա'վէթ էթմիշ տիր: Պանա պունու էթմէք կէրէք տիր, զիրա սիզի սէվէրիմ, վէ սիզի գալպիմտէ թաշըրըմ, վէ պէօյէ էթմէմէք էտէմէմ,” տէտի:

Օլ վագըթտան ի'թիպարէն թապպըն իշի օլ Փան-թալի նամ քէօյտէ խուսուսի պիր սուրէթտէ թէրագ գը էտէր իտի: Խրիսթիյան լար պիրի պիրլէրինէ եազըն կէլտիլէր, վէ անլէրին սայըրս իւզէրինէ չօդ քիմսէլէր զամմ օլունտու: Չօդ կէշմէտէն ադիօն իշէն չօդ քիմսէլէր անտէն գուրթուլմագ իւզրէ իստատ իշխւն միւրածա'աթ էթտիլէր, վէ Հշի օլ քէօյտէ պիր մէլճա՛խանէ քիչատընա մէճպուր օլտու: Պուշէյ օրատա պէրէքէթի մուճիպ օլտու, վէ օրատա կէրէք ճիսմանիճէ կէրէք րուհանիճէ խէլաս օլան ատէմէլէր ինճիլին միւժտէսինի ուզագտա օլան չօդ մահալէրէ կէօթիւրտիւլէր:

Վէ Զանկ պիրատէրլէր ասլա կէրի կիթմէտիլէր: Աէնէլէր կէշտիքճէ անլէր տահա զիյատէ Փա՛իտէլի քիմսէլէր օլուրլար իտի: Անլէրտէն պիրիսի եանի օլ հիւճում էտէն քիւք գարնտաշ՝ քիլիսէտէ փէք Փա՛իտէլի պիր սարկաւագ օլտու, վէ օլ պիրիսի էվլէլա պիր սարկաւագ վէ սօկրա պիր մու'ավին երէց օլտըլը կիպի՛ սօկրալարը տախի պիր գաշ սէնէլէր Զին մէմէքէթինին էն ուզագ պիր զըթ'ասընտա վէ քէնտի խանէսինտէն պիկ միւ էօթէտէ օլան պիր մահալտէ պիր միսիօնէր մագամընտա չալըշտը:

լարտա իտի քի էքսէրիյա իշի իշիւն եէնի էֆ-
քեար վէ եէնի թէտպիրլէր էլէ կէմիրիր , վէ
Ալլահըն սատագաթլը հագընտա թազէ վա-
հիլէրէ նա"իլ , հէմ տէ քէնտիսինին դայր ի-
քեաֆի իտիյինէ տա"իր տահա տէրին հիսսի-
յաթա մալիք օլուր իտի :

1884ին իպթիտալարընտա պէօյլէ պիր
փուրսաթլէ՝ ջաս—չնկ նամ պէօյիւք չէհրին՝
պիր եիւք մագամընտա քէնտի եիւրէյի իւզէ-
րինէ գօնուլմը իտիյինի հիսս էթտի : նէ գա-
տար տու'ա էտէրսէ օլ չէհրին էհալիսի իշիւն
օլ գատար զիյատէ միւղթարիպ օլուր իտի ,
զիրա պունլար ըունանի խէլաս թարիդինէ
տա"իր հիչ պիր պիլկիյէ մալիք օլմայարագ-
եաշարլար վէ էօլիւրլէր իտի :

Լաքին չի անլէրին իհթիյաճաթլընա եար-
տըմէթմէք իշիւննէ եափա պիլիր իտի : Շիմոլի-
յէ գատար պիր չէհր տէրունինտէ իշէ պաշլա-
մազը տէրէօնտէ էթմէմիշ իտի : Քէնտի ֆա'ա-
լիյէթի տա"իրէսի քէօյ էհալիսի արասընտա ,
վէ քէնտի . ճիւմէ մէլճա"խանէլէրի քէօյիւլէր
արասընտա թէ"սիս օլունմը իտի : Վիլայէթին
պէօյիւք չէհրլէրինտէ իշ աշմագ , վէ չէհրտէ
պէօյիւմիւշ վէ չէհր ուսուլ վէ էֆքեարընա
թապի' , վէ խրիսթիյան իմանընա գարշը տա-
հա չօդ եակլը ի'թիգատա զահիպ օլան քիմ-
սէլէր արասընտա՝ եէնի պիր իշէ թէշէպպիւտ
էթմէք քեամիլէն ֆարգլը պիր չէյ իտի :

Պունտան մա'տա օլ վագըթտա քէնտի ի-
շինի թէվոի' գըլմագ հագ գընտա տիւշիւնմէ-

ՊԱՊ 6

ԵԷՆԻ ՊԻՐ ԹԷՐՍԳԳԸ

Հչի քէնտի մէս"ուլիյէթլէրին արթըպ չօ-
ղալմասըլէ պէրապէր տու'այա տախսի զիյա-
տէսիյլէ միւհթաճ պուլունտըզընը հիսս էտէր
իտի : իպթիտատէն տու'աքեար պիր խրիս-
թիյան օլուշ իտի : Լաքին շիմոտի 'ատէթ իւզ-
րէ էտիլէն սապահ վէ ախշամ տու'ալշարընըն ,
վէ կիւնիւն մու'այեէն սա'աթլարընտա ինրա
օլունան 'ալէնի իպատէթլէրին քեաֆի օլմա-
տըգլարընը հիսս էտէր իտի : Ալլահըն էֆքեա-
րընա վագըթ , վէ անըն տօլուլըզընըն քէն-
տիսինէ քէշփ օլունմասը իշիւն տահա զիյատէ
ուզուն վագըթ վէ տահա զիյատէ սսուտէ
սա'աթլար Ալլահա մունթապըր պուլունմասը
կէրէք իտի : իմտի քէնտի իշինին քէնտիսինի
իտարէ վէ գօմանտա էթմէսինէ վէ քէնտի
վագըթ վէ էֆքեարընը զապթ էթմէսինէ միւ-
սա'ատէ էտէնէք եէրտէ , աչըգտան հէր շէյի
սա'աթլարճա վէ պա'զէն կիւնլէրճէ եախսօտ
կէնէլէրճէ պիլէ թէրք էտէր , վէ չօդ տէֆ'ա
օրուճ թութարագ քէնտիսինի քեամիլէն տու-
'այա վագփ էտէր իտի : իշմէ պու վագըթ-

Նին ֆա՛հտէսի նէ՞ իտի ։ Եօլ մէսարիֆի իշխն
պիլէ ելինտէ վասըթա օլմատըղը հալտէ պիր
մէլճա՛խանէ աշմասը նէ՞րէտէ գալըր ։ Իմտի
տողրուար պու ֆիքրին իճրասը հիշ միւմքին
կէօրիւնմէզ իտի ։ Պու ֆիքր Ալլահտան օլամազ
տէյիւ տիւշիւնտիւ ։ Պու ճիւմիէ իլէ նէ՛ գա-
տար տու՛ա էտէր իսէ գալպի պու շէճր իլէ
օլ գատար եիւքլիւ պուլունուր իտի ։

Դէնտիսինին պիր շէյ եափամազ իտիյինի,
փարասը օլմատըղընը, պու շէյին դայր ի միւմ-
քին իտիյինի րապպա պօշընա թէքրար պէ
թէքրար պէյան էթտի ։ Զաօ—չէնկ մէրքէզի
մէզգը՛ը, պէօյիւք փուրսաթլարը, զիյատէ-
սիյլէ շէրիր վէ ափիօն իսթի՛մալընա էսիր օլ-
մուշ օլան էհալիսի, վէ հիշ պիր քիւմէնին
անլէր իշխն վազիֆէ էտինմէտիյի էօլ-
մէզ ճանլարը իլէ գարանլրդ իշխնտէ եար-
արմ տիլէյէն էլլէրինի քէնտիսինէ տողրու ու-
զաթմըշ օլարագ տուրմազ տա տըր կիափի կէօ-
րիւնիւր իտի ։ Լաքին հէր շէյի պիլէն րապպ
թիսուս պէքլէտի, վէ չշինին ճէվապ վէրմէ-
սինի մէ՛մուլ էտէրճէսինէ պէքլէտի ։ Վէ զանն
էտէրսին՝ “Պիւթիւն հիւքիւմէթ պանա վէ-
րիլտի” (Մատ. 28. 18) վէ “պէն հէր վագըթ
սիզին իլէ պէքրապէր իմ,” (այէթ 20) տէ-
մէքտէ իտի ։

Կիւնիւքլէրին պիրէր պիրէլ զա՛իլ օլմասը,
վէ չշինին ճիւմիէ աղիւլանէ ի՛թիրազլարընըն
էրիյիա մահզ օլմալարը փէք աճա՛իպ իտի ։
Փարա՞մը ։ Լաքին ատէմէլէրին գալպէրինի ա-

շաճագ վէ ճանլարը ճէլպ էտէճէք օլան շէյ
փարա՞մը մը իտի ։ Բապպ օլ իշխն իճրասընը իս-
թէտիյի հալտէ, լազըմ օլան շէյլէրին ճիւմէ-
սինի տէ թէտարիփ էտէմէզ մի իտի ։ Պիր
շէ՞ճր մի, վէ օլ գատար ուզագտա՞մ մը պու-
լունուր ։ Էվլէթ, լաքին երիքովըն հիսարլարը
էլ տօգունմագուզըն երգըլուր ։ Վէ Զաօ—չէնկ
փէք օլ գատար ուզագտ մը ։ Պունլարը տիւ-
շիւնմէյէ պաշլատըլընտա կէօրտիւ քի, հէր
նէ գատար օլ շէճր քէնտի քէօյիւնտէն իքի
կիւնիւք եօլ ուզագ իտի իսէ տէ, օրայա եէ-
թիշիլմէսի դայր ի միւմքին օլան պիր շէյ տէ-
յիլ իտի ։ Զիրա պու շէճր պաշլընա շէճրէ կի-
տէն ճատտէ իւզէրինտէ պուլունուր, վէ ’ա-
ճա՞իպի պու իտի քի զաթէն աշըլմըշ օլան
մէլճա՛խանէլէր ֆան—սուէնտէն անըն ճէնուպի
հիսարլարընա տողրու պէջ միլ մէսափէլիք պիր
եէրտէ թէքմիլ պիր զէնճիր թէշքիլ էտէրլէր
իտի ։ Պիւթիւն եօլտա պու պասամազ թաշ-
լարընը հազըրլայան վէ թէրթիպ էտէն քիմի՞ն
էլի իտի ։

Լաքին նազարը միւթալա՛յա ալընաճագ
’ամէլի թէֆէրրու՛աթ վար իտի, մէսէլա, պու
եէնի աշըլաճագ իշի քի՞մ տէր ’էօհտէ էտէ-
ճէք իտի ։ Հշի քէնտիսի կիտէմէզ իտի ։ Վէ
էկէր քէնտի մու՛ալինէրինտէն պիրսի միւ-
նասիպ վէ կիթմէյէ արզուքէշ պուլունսա իտի
պիլէ՛ եօլ մէսարիփի իշխն փարա օլմատըղը
հալտէ անը նա՞որ կէօնտէրէ պիլիր իտի ։
Շիմտի սիւ՞ալ զանն էտէրսին պու իտի ։
“Էլիկտէ նէ՞ վար ։”

“Ավայ, եա Ռապպ, պիր աղ՝ ՚իլաճտան մա՞ւտա պիր շէյ եօդ : Անճագ շու աֆիօնտան վազ կէչմէյէ չալըշանլարա վէրիէն հապլար վար :”

“Փէք ա’լա . անլէր պէնիմ պէրէքէթիմ իւլէ պէրապէք քեափի տէյիլէ՞ր մի :”

Վէ թէքրար տիւշիւնտիյ յիւնտէ անըն պէօյլէ օլա պիլտիյինի կէօրտիւ : Եկէր իման իլէ կիթմէք իշխն իլէրի կէլէն ատէմէլը պուլունուր, վէ պունլար հապլարը ալարագ մէլճա՞խանէտէն մէլճա՞խանէյէ եայան եօլըլըգդ էտէրէք թա շէհրէ եազըն օլան քէօյէ գատար պէօյլէ եէթիշէճէքլէր, վէ քէնտիլէրէ տէլալէթ էթմէսի իշխն օրատա Ռապպա մունթազըը օլաճագլար իտի իսէ, նի՞շիւն օլ իշ կէօրիւէմէյէճէք իտի :

Նի՞հայէթ պու շէյին միւմքին իտիյինէ գանմըշ օլարագ՝ չշի քէնտի խանէ խալլընր տու’աէթմէք վէ պու ֆիրըէ նա’սըլ տէլալէթ օլունմըշ իտիյինի անլէրէ սէօյլէմէք իւզրէ պիր եէրէ թօվլատը : Իշխն փէք կիւն օլաճաղընը անլէրէ աչըգդ սուրէթտէ սէօյլէտի . զիրա օրանըն ատէմիէրի նիզա՞նը վէ էճնէպի իման սայտրգլարը հէր շէյէ գարշը զիյատէսիյլէ միւթէ’ասուրպ օլտըլարընը, վէ եէնի աչըլաճագ մէլճա՞խանէ իշխն վէրէճէյի պիր շէյի օլմատրընը, վէ հէման շիմտիլիք քէնտինին վէրէ պիլէճէյի անճագ իւչ պիկ հապ, վէ պիրլիքտէ տու’աէթմէք իշխն էմին պիր վա’տ մէվճուտ իտիյինի անլէրէ զիրը էյլէտի : Լաքին պու վէյֆիյէթլէր պունլարա իզահ օլունտըգտա, հէր շէյ ֆարզլը կէօրիւնտիւ, ֆան վէ օլ պիրլէրի պունլարա տոլրու

անըն թէտարիք էտէճէյինէ, վէ պու իշի մուճիպ ի պէրէքէթ գըլաճաղընա իման էտէր իտի : Վէ օլ քիւչիւք զիւմրէ արասընտա պունուն պէօյլէ իտիյինէ իման էտէն սա”իր քիմսէլէր պուլունմասը ’աճա”ի՞պ մի իտի :

Պու ճիւմիէ իլէ պու եէնի թէշէպպիւսիւ ուզուն ուզատըյա թա’րիֆ էթմէք իշխն չօդ վագըթ լազըմ օլմատը, վէ պիր իքի կիւն զարֆընտա Սի վէ Զէնկ իսմինտէ օլան խրիսթիյան գարնտաշլար եօլա չբգմագ իշխն քէնտիլէրինին սատէ թէտարիքեաթլարընը կէօրիւպ պիթիրտիլէր : Քէնտի քիթապլարընը վէ եաթազլարընը, ’իլաճը վէ պիր աղ մըգտար տախի թա’ամ կէօմիւրէրէք՝ շիմալէ տոլրու օմուզ միլ եօլըլըգդ էտէրէք ֆանըն քէօյիւնէ վասըլ օլտըլար, վէ օրատա մէլճա՞խանէյէ մուհապէթլէ գապուլ օլունտըլար, վէ քէնտի հիքեայէլէրինի անլէրէ սէօյլէտիլէր :

Ոնլէրին սէօլզէրինի իշխտէնլէր, “Նէ՞ տէյօրընըզ շէհրտէ սիզին եէրինիզ եռուրտընըզ եօդ, վէ պիր եէր իսմիճար էթմէք իշխն տախի փարանըզ եօդ, վէ պէօյլէ պիր իլէ պաշլամագ իշխն տախի սէրմայէնիզ եօդ : Իւչ պիկ հապտան պաշգա պիր շէյինիզ եօդ : Սիզ Զաօ-չէնկատէ քէնտինիզի տիւչարը միւշքիլաթէթմէքտէն պաշգա նէ՞ եափա պիլիրսինիզ,” տէյիւ իսրար էթատիլէր :

Լաքին հալ ու քէյֆիյէթլէր պունլարա իզահ օլունտըգտա, հէր շէյ ֆարզլը կէօրիւնտիւ, ֆան վէ օլ պիրլէրի պունլարա տոլրու

իշթիրաքը ը հիսուլէ տօլտըլար, վէ պու դարն տաշլարը տու' ալարընտա զիքը էտէնէքլէրինի վա՛տ էյլէտիլէր. Հէմ տէ անլէրէ եօլըլըգ-լարընըն օլ պիր մէնզիլինէ եէթիչէնէ դատար քեափի տէրէնէտէ ազըգ վէրտիլէր, վէ անլէրի Սու—փու նամ մահալէ տօղրու եօլա չը-գարտըլար.

Սի վէ ջէնկ պէօյլէնէ դայրէթլէնտիրիլիշ օլարագ ելէրի կիթտիլէր, վէ թա շէնրի օրատան կէօրէպիտիքլէրի պիր մահալէ կէլիննէյէ դատար պիր եա իքի կէնէ ֆան—թա—լիտէ վէ օլ պիր մէլճա"խանէլէրտէ դալտըլար: Սօն մէլճա"խանէտէն էօթէտէ վէ ջաօ—շէնկ շէնրինին ճէնուպինտէ վագը՝ վարօշլարա եազըն պիր քէօյտէ խրիսթիյանլրդա թալիպ պուլունան պիր ատէմ սաքին օլուր իտի քի անըն խամինին նէ իտիյի պունլարա պիտիրիլմիշ իտի, վէ օրայա վասըլ օլտրդլարընտա պաշգա պիր շէյ եափմայլպ՝ անճագ տօղրու անըն խանէսինէ կիթտիլէր վէ նէ իշիւն եօլա ըլգմըշ օլտրգլարընը անա սէօյլէտիլէր:

Պու շէյ անա իւմիտոսիզ պիր թէքլիֆ կէօրիւնտիւ, լաքին անլէրի պիր գաչ կիւն քէնտի եանընտա գալմագ իշիւն տա'վէթ էթտի, վէ անլէրէ հիշ պիր ճէսարէթ վէրմէմէյէ չօդ տիգաթ էտէր իտի:

Վէ անլէրէ սէօյլէյէրէք՝ "Շէնրին ատէմլէրինին գապա վէ ճաճիլ" օլտրգլարընը պէյան էթտի, "Շիւպհէսիզ պիր մէլճա"խանէյէ ինթիյաճ վար, լաքին սիզին էճնէպի տին իլէ

'ալագատար պուլունտըլլնըզը պիլէրէք անլէր սիզին քէնտի արալարընտա եէրլէշմէնիզէ 'ագլըզզաւընա ի'թիրազ էտէնէքլէր," տէտի:

Պու չօդ իհթիմալ կէօրիւնտիւ, վէ գարն տաշլար շէնր իշինտէ տօսթլար գաղանմաղա չալրշմաղտան էվլէլ պիր իքի կիւն տու'ա իլէ կէշիրմէյէ գարար վէրտիլէր:

Պու էմնատէ թապպ անլէր իշիւն իշէմէքտէ իտի: Խապէր չապուգ կիտէր, վէ ջաօ—շէնկ էնալիսի սօգազլարտա վէ չայ տիւքքեանլարընտա զաթէն անլէրին կէլմէսի հագգընտա սէօյլէշմէքտէ իտիլէր. Հէր նէ գատար քէնտիլէրէ նամա'լիւմ իտի իսէ տէ, Զշինին մէլճա"խանէլէրինին շէօնրէթի շէնրէ եէթիշմիշ իտի, վէ օրատա հիւքմ սիւրմէքտէ օլան թէ՛ասսուպա րազմէն օլ շէնրին ափիօն իշէն էշիլիսինտէն չօգլարը պու պէլատան գուրթուլմագ իշիւն օլան պու իւմիտի թէսսավփուրը մէմնունիյէթլէ գապուլ էթմէյէ հազրը իտիլէր:

Պէօյլէնէ Սի վէ ջէնկ մէ՛մուլ էթմէտիքլէրի պիր զիյարէթ գապուլ էթտիլէր: Տու'ա էթտիքլէրի սըրատա միւսափիր օլտրգլարը խանէնին սահոպի անլէրի գափույա չաղըրտը, վէ օրատա պէքլէմէքտէ օլան իքի զաթլարըն քէնտիլէրի իլէ կէօրիւշմէք արզուսընտա պուլունտըգլարընը անլէրէ պէյան էյլէտի: Պու կէլէնլէր արզուքէշ վէ տօսթանէ քիմսէլէր կէօրիւնիւրլէր իտի: Պունլարըն շէնրտէն օլտրգլարը աշիքեար օլուպ՝ պէրապէրլէրիննէ փարա կէթիրմիշլէր վէ պիր գաչ պին մանկը

իփէ տիզիլմիշ օլարագ այագլարընըն էօնիւն~
տէ պրագլըմըշ իտի :

Քէմալ ը տէպտէպէ իլէ եէքտիկէրէրինի
սէլամիատըգ տան սօնկրա Սի՝ քէնտիլէրէ կէօս~
թէրիլէն հիւրմէթտէն տոլայը զիյատէսիյլէ
մէմնուն վէ մահզուզ օլորդլարընը մահրէմանէ
անլէրէ պէյան էյլէտի :

Շէհրտէն կէլմիշ օլան ատէմիշը իսէ ճէվա~
պէն՝ “Պիզ քէմալ ը խօշնուտի իլէ իշիթմիշ իզ
քի սիզ, էֆէնտիլէր, պիզիմ արամըզա խայրլը
մագսէտլէրլէ կէլմիշ սինիզ. վէ շու էճնէպի
թիւթիւնէ գուրպան կիտէնլէր իշիւն խայրխա~
հանէ պիր միւ՛էսսէսալթ քիւշատ էտէճէք ի~
միշ սինիզ,” տէտիլէր :

Սի քէմալ ը հիլմէ ճէվապէն՝ “Րազպէթլու
չէհր էհալիսի քէնտի չէհրինին տիվարլարը ի~
շինտէ պիր իգամէթկեահ հիմմէթ էտէճէք
օլուրլար իսէ” քէնտիլէր քէմալ ը արզու իլէ
խըտմէթ էտէճէքիլինի պէյան էյլէտի :

Շէհրտէն կէլմիշ օլանլար իսէ՝ “Րէճա է~
տէրիզ. սիզ օլ խուսուստա հիչ մէրագ էթ~
մէյինիզ. Պիզ. սիզին քիւշիւք գարնտաշլարը~
նըզ, հէման միւթէպէր պիր մէճա՛խանէ օլա~
ճագ մահալի իսթիճար էտիպ տօնատաճաղըզ,
անճագ նիյազըմըզ պու տըր քի սիզին ուզագ~
լարա գատար նամ վէրմիշ օլան շիֆանըզըն
պէրէքէթլէրինէ պիզ տախի նա՛իլ օլա պիլէ~
լիմ,” տէյիւ արզու պէյան էյլէտիլէր :

Վէ ՚իլաճ իշիւն փէշինէն թէ՛տիյէ էթմէք
իւղըէ ազչէ չըզ արտըլար, վէ պունլարըն հէ~

ման օլ վագըթ վէ օրատա լազըմ օլան հէր
թէտարիքեաթը կէօրմէյի տէր'էօհտէ էյլէմէյէ
հազըր օլտըգլարը անլաշըլտը : Մէճա՛խանէ
քէնտի քէնտինի գայրըրը հալէ կէլտիյինտէ
սարփ օլունան սէրմայէ ի'ատէ օլունաճագ եա~
խօտ ֆա՛իզի թէ՛տիյէ էտիլէճէք իտի :

Կիւճիւքիլէր տէֆ' օլտըգ տա վէ քէնտի
տու՛ալարընա քէնտիլէրին տիլէտիքլէրինտէն
վէ տիւշիւնտիւքլէրինտէն զիյատէ ճէվապ ալ~
տըգլարընտա Սի վէ ջէնկին գալպլէրի հայ~
ըթէթլէ տոլտու : Պունտան տահա ա՛լա վէ լա~
թիֆ պիր չէյ օլամազ իտի : վէ պիր ազտան
միւթէպէր միւսաֆիրլէր կիպի չէհրին սօդագ~
լարը իշինտէն անլէրին րէֆագաթը վէ հիմա~
յէսիյլէ կէտիքլէրինտէ շէհրին իշինտէ հիշ
գապուլ օլունմայաճագ ատէմէր կիպի կիրսէ~
լէր իտի հալլէրի նէ՛ գատար ֆարգլը օլաճա~
զընը տիւշիւնտիւլէր :

Պու հալ անլէրէ եվվէլա պիր րիւյա կիպի
կէօրիւնտիւ, վէ խանէյի իսթիճար օլունմըզ,
իչէրի էշեա կէօնտէրիլմիշ, վէ լամպալար, չա~
նագ չէօմլէք, մաթպախ թաղըմը, ուն, եազ,
չայ վէ լազըմ օլան սա՛իր շէյլէրի պօլ պօլ
թէտարիք էտիլմիշ կէօրտիւքլէրինտէ կէրչէք
օլմայաճագ տէրէճէտէ ՚աճա՛իպ կէօրիւնտիւ :
Միւմքին ի մէրթէպէ չարչապըգ իշէ պաշլ~
տըլար, զիրա քէնտի եէնի տօսթլարը թէտա~
վիյէ պաշլամագտա պիր կիւն պիլէ զայ' օլ~
մամասը իշիւն փէք արզուքշ իտիլէր : Պիր
սէօղ իլէ սէօյլէյէրէք՝ պու էյի խապէրի քէն~

տի քէօյլէրինէ վէ օրատա քէնտիլէր իշխն
տու՞ա էտէնլէրէ կէօնտէրմէք իշխն սայ քի
վադըթ եօդ իտի, վէ անլէրէ պու խապէրլէր
տահա եէթիշմէզտէն ջաօ—չէնկտէ մէլճա”
խանէ հէր վէճհէ թէ”սիս օլունմըշ իտի :

Խպթիտատէն Ալլահըն պէրէքէթի պու իշ
իւղէրինէ խուսուսի պիր թարզտա կէլմիշ իտի :
Զօգ կէշմէզտէն Հշինին մէս”ուլիյէթի թահ-
թընտա պուլունան ճիւմիէ մէլճա”խանէլէրտէն
զիյատէ պէօյիւք օլուու : Էն էվվէլ օրայա
գապուլ օլունանլար էօյլէ մուճիպի խօշու-
տիյէթ օլաճագ սուրէթտէ շիփա պուլտըլար
քի՝ անլէրտէն սօկրա չօգլարը օրայա գապուլ
օլունտըլար, վէ ալթը այ զարֆընտա եիւզ
խասթալար քէմալը մուվաֆֆագը, էթլէ թէ-
տավի օլունմըշլար իտի : Պու ատէմէրտէն չօգ-
լարը փութփէրէսթլիքտէն տէօնիւպ հէրա-
րէթի խրիսթիյանլար օլտըլար : ՕԼ պիր մա-
հալլէրտէ օլտըլը կիպի կիրակի կիւնլէրին-
տէ նիզամլը սուրէթտէ րուհանի խլտմէթլէր
թէ”սիս, վէ էնճամ պիր քիլիսէ թէշքիլ
օլունտու քի պունուն ա՛զալարընըն սայըսը
1903 Սեպտեմբերտէ իւշ եիւզէ պալիդ օլ-
մուշ իտի :

Պու եէնի թէրագը պիւթիւն էթրաֆ մա-
հալլէրտէ րուհանի զայրէթ վէ պէրէքէթի մու-
ճիպ օլսու : Հշի շիմտէ էլինտէ տահա զիյատէ
մատտի վէ ագչէնէ վասրթալարա մալիք օլա-
րագ պիր գաչ եէնի մէլճա”խանէլէր տախի
աշտը, վէ հէր եէրտէ ճանլար խէլսա օլուր,

վէ քիւչիւք քիլիսէլէր թէշքիլ օլունուր իտի :
թէնկ-թիւսէնտէ քէնտի էնզանը տիւքքեանը
իշ ’ալագատար օլարագ պիր տէ մէլճա”խանէ
քիւչատ էթտի, վէ քէնտի խանէսինտէ իսէ
հէմ էրքէրլէրին հէմ գատընլարըն թէտավի-
սի իշխն մահալլէր թա’եին էյլէտի : Պու խու-
սուս իսէ Հշինին խանէ խալզը արասընտա ի-
լէրի կէօթիւրիւէն իշի զիյատէսիյլէ չօղալթ-
տը, լաքին անըն էթրաֆընտա եէնի եէնի
մու’ավինլէր մէյտանա կէլիր, վէ ֆուրսաթ-
լարը չօղալտըգնա անէր Ալլահըն վասրթա-
լարընա միւրաճա’աթ էթմէյի զիյատէսիյլէ
էյրէնտիլէր :

Պէօյլէճէ 1884իւն խիթամընտա եա’նի քէն-
տիսինին խրիսթիյան օլմասընտան պէշ սէնէ-
տէն պիր ազ զիյատէ պիր միւտտէթտէ՝ Հշի
զաթէն էփէյի կէնիշ պիր իշխն պաշընտա պու-
լունույօր իտի : Սէքիզ օն մէլճա”խանէ թէ”-
սիս օլունմըշ վէ թէնկ-թիւսէնտէն քէնտի
քէօյիւնին ճէնուպինէ տօղրու, վէ ջաօ—չէնկ
շէրինէ շիմալէ տօղրու գըրգ միլ մէսաֆէտէ,
վէ գարիյէլէրտէ վէ քէօյլէրտէ պիւթիւն օլ
խսթթ ի զէրինտէ միւ”մինլէրին քիւչիւք զիւմ-
րէլէրի ՚իպատէթ իշխն նիզամլը սուրէթտէ
թէճէմիւ’ էտէրլէր իտի :

Լաքին Հշի տահա գանա’աթ էթմէմիշ ի-
տի : Անճագ պիր պաշանկըն օլմուշ իտի :
Քրիստուըն մուհապէթինտէն մէճպուր գըլը-
նարագ՝ վէ հէր թարաֆտա զայ՝ օլմագ տա
օլան ճանլուրըն իհթիյաճընը կէօրէրէք էթրա-

Փընտա հիւքմ սիւրէն գարանլրդա Նուրը կէօա
թիւրմէք զայրէթիյլէ տահա զիյատէ եանար
վէ թումուշը իտի :

Զաօ—չէնկտէն տահա զիյատէ շիմալէ տօղ-
րու վիլայէթին մէրքէզի օլան շէնրէ տահա
եագըն վէ պիր կիւնիւք եօլ օլան պաշդա պիր
մուհիմմ շէնր պուլունոր իտի, քի անըն հագ-
դընտա Հշի ոլ կիւնէրտէ չօդ տի շիւնիւպ
թէֆէքքիւր էթմէքտէ իտի : Հօհ—չօ շէնրի
կիւզէլ մէվգը՞ր, չօդ էհալիսի վէ իշինէ կիր-
մէք վէ չըգմագ խուսուսընտա օլան սուհու-
չէթիյլէ պիրլիքտէ հազիգաթը հալտէ հալա
ինճիին նուրընտան մահրում օլարագ տուր-
մագտա իտի : Օրատան կէչէն միսիօնէրլէր
եօլճըլըգլարը էսնասընտա օրայը զիյարէթ
էթմիշ իտիէր, լաքին պու եօլտա էքիլէն
թօխմ կէօրիւնիւր պիր մէյվէ կէթիրմէմիշ ի-
տի : Պու շէնրտէ պիր մէլճա՞խանէ աշմագ ի-
շիւն Հշի այլարճա արզու էտէր իտի, լաքին
էլլէրի պաշդա իշլէ տօլու օլուպ՝ ադչէճէ տա-
խի սօն տէրէճէ տարլըգտա իտի :

Պունուն իլէ պէրապէր Հօհ—չօ իշիւն տու'ա
էթտի, վէ անըն իհթիյաճաթը իշիւն տու'ա
էթմէքտէն պաշդա պիր շէյ եափամատըզըն-
տան տօլոյը տահա զիյատէ միւզթարիպ
իտի : Հէր սապահ ֆամիլեա տու'ասընտա
ոլ շէնրի զիքր էտէր, վէ օրայա իշճիլէր
կէօնտէրմէսի իշիւն աշըգտան Ալլահա րէճա
էլլէր իտի :

Նիհայէթ չշինին զէվճէսի իշթիրաք ը հիսոլէ
տօլու օլարագ անա կէլիպ տէտի քի՝

“Խայլը վագըթտան պէրի Հօհ—չօ իշիւն
տու'ա էթտիք : Շիմտի պիր շէյ եռէճէթ վագըթ
տէյիլ մի : Նիշիւն օրայա ատէմլէր կէօնտէ-
ըիպ Զաօ—չէնկտէ վէ պաշգա մահալլէրտէ
օլարդը կիպի օրատա տախի պիր մէլճա՞խանէ
աչմայալըմ :”

Զէվծի ճէվապէն՝ “Քէմալ ը մէսէրէթլէ
աշաճագ իտիմ, լաքին պէօյէ պիր իշ մասրափ
իսթէր, վէ էլիմիզտէ փարա եօդ տըր,” տէտի :

Ընըն հանըմ՝ “Պու իշ իշիւն նէ դատար
փարա լազրմ տըր,” տէյիւ սիւ”ալ էթտի :
“Ոթուզ պին մանկըր մը : Շիւպհէսիլ օ պէօ-
յիւք պիր մէպլաղ տըր,” տէյիպ օտատան
չըգտը կիթտի :

Լաքին պու հանըմ Հօհ—չօ շէնրինին իհ-
թիյաճաթընը ունուտամաղ իտի, վէ անէպա
ինճիլ միւժտէսինի ոլ շէնրէ կէօնտէրմէք ի-
շիւն քէնտիսինին էտէնէյի պիր շէյ եօդ մը
տըր տէյիւ պիւթիւն կիւն ախշինմէքտէ ի-
տի : Լաքին օթուզ պին մանկըր : Պիր վագըթ
պունու թէտարիք էտէ պիլիր իտի : Լաքին
շիմտի էլինտէ գալան շէլլէրին հէփսինին տէ
գըյմէթի ոլ գատար տէյիլ տիր : Պու ճիւմէ
իլէ ոլ շէնր էհալիսինին Յիսուս հագդընտա
իշթմէլէրի խուսուսընտա զիյատէսիյէ իշթի-
յագ շէքէր իտի :

Էլթէսի սապահ Հշի թէքրար Հօհ—չօ ի-
շիւն տու'ա էթտի վէ անըն իհթիյաճաթը ի-
շիւն բապպա նիյաղ վէ րէճա էյլէտի, վէ օ-
րատա չարչապըգ պիր մէլճա՞խանէ քիւշատը

միւմքին օլմասը իշխն եալվարտը : Յամիլեա
տու'ասը լսիթամ պուլտու : Հշինին զէվճէսի
էքէրիյա էթտիյի իւղրէ օտատան չըդըպ կի-
տէնէք եէրտէ մասայա տօղրու կէլտի , վէ
զէվճինին էօնիւնէ պիր քիւչիւք փաքէթ գօ-
յարագ քէմալը սիւքիւնլէ

“Զանն էտէրիմ , բապա պիղիմ տու'ալա-
րըմըզա ճէվապ վէրմիշ տիր , ” տէտի :

‘Ո՞նա՞իպ , նէ՞ տէմէք իսթէր իտի : Հշի փա-
քէթի եօդ արը դալտրտը : Փաքէթ աղջր ի-
տի , վէ պիր գաչ սարզը իլէ սարըլըշ իտի :
Նիհայէթ իչ թարափտա , ըէնքլի պիր մէնտի-
լին իշխնտէ ջինլի պիր գատրնըն հէփսինտէն
զիյատէ թագտիր էթտիյի թէքմիլ պիր միւ-
ճէվճէրաթ թագըմը վար իտի : Ալմուն վէ
կիւմիւշ եիւզիւքլէր վէ պիլէզիքլէր : Սաչ պաղ-
լամագ իշխն ա՞լա իշնէլէր , քիւփէլէր , վէ
քէնտիսինին կէլինլիք հէտիյէսինի թէշքիլ է-
տէն պաշտա զիյնէթլէր վար իտի :

Հշի կէօղլէրի կէօդ եալտրըլէ տօնուգ-
լանմըշ օլարագ քէնտի զէվճէսի իւզէրինէ
պագտը , վէ անըն կէօրիւնիւշինտէ օլան թէ-
պէտիւլիւ շիմտի անլուր իտի : քէնտիսինին
հա՞իզ օլտրզը մէվզը՝ տա պուլունան էվիլ պիր
գատրնըն թէզեինաթընըն ճիւմէսի կիթմիշ
իտի : Անըն փարմագլարընտա նէ եիւզիւք նէ
տէ քէնտի սաշլնըն սիյահ էօրկիւսիւ ալթըն-
տա կիւմիւշ իշնէլէր կէօրիւնիյօր իտի . ան-
ճագ սաշլարընը սատէ ճէ պիր իփլիքլէ պաղ-
լամըշ վէ պամպու թէլիյլէ պիրի պիրինէ կէ-
շիրմիշ իտի :

վէ զէվճինին եարը նասիհաթ եօլը սէօ-
լէտիյի սէօղլէրէ ճէվապ օլարագ՝ “Զարարը
եօգ . պէն պու շէյլէր օլմագսըզն եաշայա
պիլիրիմ : Հօհ-չօ էհալիսի ինճիլէ մալիք օլ-
սուն , ” տէտի :

Հշի օլ գատար գըյմէթլի օլան պու հէ-
տիյէյի ալտը վէ անընլէ պիր մէճնա”իսանէ
քիւշատ օլունտու , վէ ազ վագըթ զարֆընտա օլ
շէհրտէ պիր նուր վէ պէրէքէթ մէրքէզի օլտու :

Զօգ խասթոլար օրատա քէմալը մուվափ-
փագըյէթլէ թէտավի օլունտրլար , վէ չօգ
կէշմէզտէն օրատա պիր իշ աչըլտը քի պու իշ
պու կիւնէ գատար տէվամ էթմէքտէ օլան
նիզամը սուրէթտէ պիր միսիօնէր մէրքէզի
օլաճագ գատար թէրագգը էթտի :

զիյատէսիյլէ քէսքին պիր ֆիրասէթի կէօսթէ-
ըիր իտի :

“Պօշ վէ աղըր իլէրի կիտէն պիր ատէմ տէ-
յիլ իտի : Անըն թափր ու հարէքէթի պէրրագ-
վէնազիք օլուպ, տա” իմա մէշուլ, հէր չէյի կէօ-
րիւր, վէ նէզաքէթ վէ թէրպիյէսի տա” իմա
գուսուրսը իտի : Լաքին անըն նէզտինտէ խա-
ֆիֆ վէ իւզումըզ պիր չէյ գապուլ օլունմա-
տըզը կիպի պօշսիւ” ալպէրլէ փագըթ սարֆ էթմէք
տախի եօդ իտի : Օ՝ պիր ֆիքր սահիպի օլուպ,
ոլ ֆիքր իսէ րուհը ճէլզ ետէ պիլէն էն պէօ-
յիւք ֆիքր իտի : Անըն իշխն Ալլահըն մէվծու-
տիյէթի պիր հագիգաթ իտի : Հէր չէյտէ վէ
տա” իմա Ալլահ իլէ եաշար իտի : Անըն ’էօմ-
րինտէ հիւքմ սիւրէն արզու ճանլարը գուր-
թարմագ արզուսը իտի :”

“Անըն իլէ չօդ կէօրիւշէ պիլտինի՞զ մի՞”

“Եվզէթ, վագա’ա պուղտայ խարմանը իտի :
Օ պիր գաչ տէֆ’ա ֆինկ—եանկա կէլտի, վէ
կիւնլէրնէ օրատա պիզիմ եանրմզզտա գալտը :
Չօդ ուզուն միւքեալէմէր էթտիք : Պէն ա-
նըն վա’զ վէրտիյինի տախի թէքրար պէ թէք-
րար իշխմտիմ, զիրա հէր կիւն խրիսթիյանլար
իլէ պիրլիքտէ Քիթապը Մուգատտէսի միւ-
թալա’ա էթտիյիմիզ կիպի, հէր կէճէ տախի
ըուհանի մէճիսլէրիմիզ օլուր իտի : Անըն պու-
լունտըզը եէրտէ պիր քիմէնին “այաղընըն
ալթընտա օթ պիթմէզ իտի” : Պէն անըն իշխ-
րինի նասըլ սրբասընա գոտըզընը տախի կէօր-
տիւմ, վէ անը նէ գատար կէօրտիւմ իսէ ա-

ՊԱՊ 7

ՀՅՒՆԻՆ ԲԷՍՄԵՆ ԶՈՊԱՆ ԹԱԽՍԻՑ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ
ՏԻՐԵՔԹՅՈՐ ՍԹԵՎԼԱՆՍՐՆԸՆ ՇԵՀԱՏԵԹԻ

1885 սէնէսինին եաղ մէվսիմինտէ Զինին
Տախիլի Միսիօնէր իշի ինկիլթէրա տար իւլ
ֆիւնունլարընտան կէօնտէրիլէն գուվէթի
կէնճէր զիւմրէսիյլէ թագվիյէթ պուլտու
վէ պու սէնէտէ իտի քի ոլ միսիօնըն միւտիրի
օլան Մր. Սթէվլընսըն երէց Հշիյի շախսէն
թանրտը :

Աթիտէքի իֆատէ երէց Հշինին վէֆաթըն-
տան սօնկրա ոլ թէճրիպէքեար միսիօնէր թա-
րաֆընտան պու Զինիլ պիրատէր հագդընտա
պու քիթապըն միւնէպիֆէսի իլէ էթտիյի միւ-
քեալէմէ տիր :

“Խայր, անտէ իւզէրինէ չօդ պագըլաճագ-
պիր հէյ” էթ եօդ իտի : Լաքին պիր քիմսէ ա-
նըն իլէ պիր սա’աթ կէշիրէճէք օլուա, անըն
պիր մէրամ ու մագսէտ վէ միւժտէ սահիպի
վէ էպէտիլիք իշխն եաշայան պիրիսի օլու-
զընը կէօրիւր իտի : Անըն կէօզլէրինտէ էօյլէ
պիր չէյ վար իտի քի պէրրագ պիր գանըշ վէ

Նըն հիլմ ու հիքմէթի վէ դուտրէթի պէնիմ
իւղէրիմէ օլ դասար զիյատէ թէ՞սիր էթտի՞ :

“Անըն իլէ տու՞ա էթտի՞նի՞ղ մի՞ :

“Հշի իլէ պիրլիքտէ պուլունմագ վէ տու՞ա
էթմէմէք գապիլ տէյիլ իտի՞ : Հէր շէյտէ ա-
նըն իլք հիսս ի թապի՞սի Ալլահա տէօնմէք
իտի՞ : Օլ եազ սապահլարընտա օրթալլդ ա-
ղարմաղտան չօդ էվլէլ պէն անըն հավինին
օլ պիր ուճընտա քէնտի օտասրնտա սա՞մթ-
լարնա տու՞ա վէ թէրէնիւմ էթմէքտէ օլտը-
ղնը իշխտիր իտիմ : Տու՞ա անըն էօմրիւնիւն
քիւրէ ի հավասը իտի , վէ քէնտի տու՞ալարը-
նա փէք պէլի ճէվապլար մէ՞մուլ վէ դապուլ
էտէր իտի :

“Պիր տէֆ’ա անըն իլէ եօլճըլդ էտէր ի-
քէն պիր քիւչիք խանա վասըլ օլտըդ , վէ
պիր ֆագիր դատընըն քէնտի խասթա վէ աղ-
ըլ շէքմէքտէ օլան չօնուղընը դուճաղընա ալ-
մըշ օլարագ անա կէլտիյինի զիքը էտէրիմ :
Ատէմէր հէր եէրտէ պու վէճհլէ անա կէլիր-
լըր իտի՞ : Անլէր անըն Ալլահըն ատէմի իտիյի-
նի վէ քէնտիլէրէ եարտըմ էտէ պիլիր օլտը-
ղնը պիլիրլէրի իտի՞ : Անըն քէնտիլէրէ հէմտէրտ
օլմագ իշխն տա՞իմա . հազըր պուլունտըղընա
էմին օլարագ՝ անլէրին քէնտի մուզայտգալա-
րըլլէ նա՞սըլ թապի՞ի թարդտա անըն էթրա-
ֆընա թօվլանմալարը փէք տիդ գաթա շայան
իտի՞ : Մէսէլա պու վալիտէ Հշինին պու խան-
տա պուլունտըղընը ակլար ակլամագ քէնտի
տէրտ ու քէտէրինտէ անա կէլտի :

“Հշի անը գարշըլամագ իշխն տէրհալ այա-
ղա գալգտը վէ՞ , Պիր շէյ եօդ . միւղթարիպ
օլմա : Զօճուդ չար չապրդ էյիլէշէք տիր ,
տէտի : Սօնկրա հէման օրատա չօճուղը գուճա-
ղընա ալտը , վէ շիֆա պուլմասը իշխն տու՞ա
էթտի : Գատըն զիյատէսիլէ միւթէսէլլի օլ-
տու , վէ կիթտի : Պիր գաչ սա՞մթ սօնկրա չօ-
ճուղը սօգագտա էօթէյէ պէրիցէ գօշմագտա
կէօրախիմ , վէ պիթիւն պիթիւն էյի վէ
մէս՛ուտ կէօրիւնիւյօր իտի : Պիր քիմաէ Հշի
իլէ պէջլէ շէյլէր կէօրմէյէ ալրշմըշ օլուր իտի :

Պիր շէյի ասլա ունութմայաճաղրմ : Պու շէյ
Փինկ—եանկտաքի վագը՝ օլան գօն ֆէրանստան
սօնկրա իտի : Հշի վէ էփէյի խրիսթյան գարն-
տաշլար հալա օրատա պուլունուրլար իտի :
Նէ՛ վագը՝ օլմագտա իտիյինի կէօրէյիմ տէ-
յիւ կէճէլէյին կէճ վագըլթ Մր . Քասաէլլզ պէնի
արշարը չաղըրը : Քէնտիսի իլէ պէրապէր
սէսսիզնէ դարշըտաքի հավիյէ կիթտիք : Եագ-
լաշտըլըլըզտա աղլայլը վէ եալաշ սէսլէ ըէճա
վէ նկյազ սէտալարը իշխմտիք : Անլէր , օլ
սէվկիւլիւ ատէմէր , անլէրտէն պիր չօղը օ-
րատա իտիլէր , վէ տիդ իւսթիւ կէլմիշէր ի-
տի . վէ Հշի տախի օրթալարընտա օլուպ՝ քէն-
տի . քէ պէջլէրինտէ օլան սէվկիւլիւ ագրապալա-
րընըն վէ տօսթլարընըն Ալլահա տէօնմէլէրի
իշխն Անա նիտա էթմէքտէ իտիլէր : Զօդ-
լարը աղլումագտա իտիլէր : Վէ թուհ իւլ
գուտըն գուտրէթիյէ թագտիմ օլունան պու
տու՞ալարըն հէրարէթ վէ սատէլիյի փէք զիւ-

յատէ կէօղէ չարփար վէ ատէմին գալպինէ տոգունուր իտի :

“Անլէր տու’այա, շէֆի’անէ տու’այա թէվէք քիւ էտէրլէր իտի : Պու կիպի տու’անըն եալընը րուհանի փէհիվանանէ պիր շէյ իտիյինէ վէնէ թիճէսի անճագ տու’ա էտէնէ միւնհառը օլոր զընա անլէրի գանտըրմաղա չալըշմանըն ֆա” իտէսի եօդ իտի : Անլէր պու տու’անըն գուվ վէթինի կէրէք քիւլէր իշիւն տու’ա էտիյօրշար իտի իսէ անլէրին էօմրլէրինտէ, կէրէք ասլ քէնտի էօմրլէրինտէ փէք ա’լա պիլիրլէր իտի :”

“Օլ կիւնլէրտէ չշինին իշի սէնին իւղէրինէ նէ կիպի պիր թէ” սիր պրագտը : կէնիշ պիր իշ տէյիւ կէօրիւնտիւ մի սանա :”

“Ոճա” իպ թարզաա կէնիշ կէօրիւնտիւ : Մէլճա” խանէլէր օլ վազըթ պիլէ չօգ օլուպ՝ մունթաղամ վէ մուվաֆֆագ պիր հալտէ իտիլէր : Հշիտէ խարիդ իւլ ’ատէ իշ գապիլիյթի վար իտի : վէ տէր էօհտէ էթտիյի հէր շէյի թէքմիլ ինրա էտէր իտի : Անլն պէօյիւք էնլ ի պէյթի էյիճէ թէրթիպ օլունմըշ, վէ հէր պիրիսինին իշի փէք նիղամլը սուրէթտէ սըրասընա գօնուլմըշ իտի : վէ մէլճա” խանէլէր իշիւն ՚իլաճ եափմագ իշի կէօրմէյէ շայէսթէ պիր մէնզարէ իտի :”

“Պիր զ.աչ ֆարգլը չշշիտ հապլար եափմաղ մը իտի :”

“Շիւպհէսիզ եափար իտի . պիրա ֆարգլը ֆարգլը աղըլարըն շիփասը իշիւն անլէրին ճիւմլէսինէ այրը այրը իսմէլը վէրիր իտի : Պիրիսի լօհ

—ուէն Ուան—թսի եախօտ ձէննէթ հապը . վէք խօշ պիր րէշէթա իտի պու : Լաքին աֆիօն խասթալըլնըն թէտավիսի իշիւն նիղամլը սուրէթտէ վէ պիրի պիրի արգասընտան իսթի’ մալ օլունան իւշ ճինս հապ վար իտի : Պիրինճիսինին իսմի Սէնկ—մինկ Ուան եախօտ հայաթ վէրէն հապ իտի : Սօնրա Քու—մինկ Ուան եախօտ հայաթ թէ” սիս էտէն հապ կէմիր իտի : Վէ իւշիւնճիւսի վէ սոնը ֆիւ—իւէն—ուան եախօտ ի’ ատէ ի սըհհէթ հապը իտի : Պունու խասթալար մէլճա” խանէտէն ջրգարգտան սօնրա իսթի’ մալ էտէնէքլէր իտի :

“Պիւթիւն իշ վէք մէրագ էտիլիր պիր իշ իտի : Պէն անըն մէլճա” խանէլէրի վասըթասըլլէ խէլաս օլմուշ չօգ քիմսէլէր կէօրտիւմ : Վէ տահա սօնրա իշ պէօյիւտիւքնէ արամըզտա վագը՝ օլան տօլու վէ նիղամլը սուրէթտէ պիր միւքեաթէպէ վասըթասըլլէ պանա հէր շէյի պիլտիրիր իտի : Օ կիւղէլ վէ չապըգ եազար իտի , վէ չօգ տէֆ’ա պանա կէօնտէրմէք իշիւն եաղտըլը մէթուպլար պիր եարտա եախօտ տահա ուզուն օլուրլար իտի :”

“Պիր վա’ըզ մագ ամբնտա անըն պաշընա խասսիյէթէրի նէ իտի :”

“Օ քիւթուրուզ վէ իղամ էտիճի պիր վա’ըզ իտի , վէ քէմալ ը ճէսարէթլէ սօգագլարտա պիլէ վա’զ էտէր իտի : Անըն սուրէթի իփատէսի փէք կիւղէլ վէ գիյատէսիյլէ ճալիպ իտի : Օ տա” իմա ջինլիլէրին էյի էօրնէքլէրին տէն պիր չօղընը իսթի’ մալ էտէր , լաքին

փութփէրէսթ ճէմա'աթլարա խիթապ էթտիյի
սըրատա պիլէ Զինլիիլը արասընտա փէք միւ'՝
թէպէր օլան քիթապլարը փէք աղ տէֆ'ա
զիրը էտէր իտի : Անըն եէկնանէ մըզրաղը Ռլ-
լահըն քէլամը իտի : Ճէմա'աթ կէրէք փութ-
փէրէսթլէր կէրէք խրիսթիյանլար անը տիկ-
լէմէյի սէվէրէլը իտի , վէ օ անլէրին տիդդա-
թընը սա'աթլարնա ճէլպ էտէպիլիր իտի : Ա-
նըն վա'զլարը պաշլրնա թէֆսիր նէվինտէն
իտի , վէ պէն չօգ տէֆ'ա անըն հաղիգաթը
իզահ վէ պէյան էթմէսի թարզը իւզէրինէ
հայրան գալլը իտիմ , զիրա եէնի եէնի փիքը-
լէր մէյտանա կէթիրիր իտի : Քրիստոսըն
թէճրիպէսի իւզէրինէ անըն վէրտիյի փէք
մէջուր պիր վա'զը Եշիթմիշ իմ : Օլ նութգը-
նըն 'ազիմ թէ"սիրի պու կիւնէ դատար փիք-
ըմտէ տիր :

"Լաքին պախուսուս պիր երէց մադամըն-
տա տահա զիյատէ մէջնուր իտի , վէ փէք
թապի'ի սուրէթտէ պիր չօպան իտի : Ճէմա-
'աթլար անա քէնտի գալպէրինի աշարլար ,
վէ օ անլէրին րուհանի րէֆահը հալի Եշիւն
փէք զայրէթի վէ ույանըդ իտի : Պու խուսուս
պանա զիյատէսիլէ թէ"սիր էթմիշ տիր : Օ
հէր քէսին եիւքիւնիւ թաշըր իտի :"

"Պանա էօյլէ կէօրիւնիւր քի պաշգալարա
եարտըմ էթմէք սըրըընը ասլ քէնտի շէքտիյի
ճէֆալար վէ տիւչար օլորզը իզվալար վասը-
թասըլէ էօյրէնմիշ իտի , էօյլէ տէյլօլ մի :

"Էվլէթ , քէնտի պաշընտան չօգ շէյլէր

կէչմիշ վէ տահա միւճահէտէնին օրթասըն-
տա իտի :

"Իղվա նէ տէմէք օլորզընը օ էյի պիլիր
իտի : Օ Ալլահ իլէ տէ , վէ էկէր միւնասիպէթլէ
տէյէ պիլիր իսէք Շէյթան իլէ տախի 'ալա-
գատա պուլունմիշ իտի : Զիրա օ Լուտերին
Ռւարթպուրկտա պուլունտրզը վագըթ ըասթ
կէլտիյի թէճրիպէ ի զաթիյէ կիոկի զարիպ
ահվալը տէրխաթը էթտիրիր շէյլէրէ թէսա-
տիւֆ էթմիշ տիր : Լաքին պու կիպի ճիւմէ
միւճահէտէլէրտէ տիզ իւզէրի կէլէրէք զալիպ
օլմազը էօյրէնմիշ իտի : Իզա էտիճիյէ գարշը
տու'ա վէ օրուճլէ ճէնքիչիր իտի : Տիւչար օլ-
տրզը մուզայագա հէր նէ տախի օլսա տէր հալ
Քիթապ ը Մուգատտէստէն էօյրէնտիյի պու
տէրսէ միւրաճա'աթ էտէր իտի :"

"Պէօյլէ չօգ տէֆ'ա օրուճ թութմասը անը
զա'իֆէնտիրմէզ մի իտի :"

"Խայր , 'աճա"իպ տիր քի պու սէպէպտէն
հիշ պիր զարար կէօրտիյիւր զահիր օլմազ ի-
տի : Անըն թապի'աթը էօյլէ ըուհանի պիր
թապի'աթ իտի քի օրուճ թութմասը անա
թապի'ի պիր շէյ իտի : Եօլճըլըդ էթտիյի վա-
գըթտա պիլէ՝ իշ խուսուսընտա պիր կիւճիւք
հագդընտա տիւշիւնիւպ տու'ա էթտիյի սը-
ռատա թէքմիլ իքի եա իւչ կիւն օրուճ թութ-
տրզընը պիլիրիմ : Նէ դատար զիքը էտէրսէմ
պէօյլէ վագըթլարտա չայ պիլէ իշմէզ իտի :
Միւթալա'այա եախօտ տու'այա տալմըզ օլա-
բագ փէք սիւքիւթ պիր հալտէ տուրուր իտի :

Լաքին իլահի գուվելթլէ 'աճա'իպ թարզտա
հըֆղ օլունուր իտի : Վէ էկէր թա'ամ էթ
մէտիյի իշխն պիր իխմար էտիլէնէք օլսա ի-
տի , քէմալ ը պէշաշէթլէ թէպէսափւմ էտէր
վէ թէն—թո—թէն լննէն աէմափի փէտէրին
'ինայէթի' տէր իտի : Միւնդէվիլէրէ մախսուս
օլան սա'իգալարլէ օրուն թութմազ իտի :
Նէ տէ ճէսէտի քէսր վէ ճէպր էթմէք մագ-
սէտիյլէ օրուն թութար իտի , անճագ քէնտի-
սինէ տու'ատա պիր մէտար օլմագ իւզրէ
օրուն թութար իտի : Օրուն թութազզը
հալտէ տահա էյի տու'ա էտէպիլիր իտի-
յինի պա թէճրիպէ կէօրմիւշ իտի : Պէօյլէ
վագրթարտա անըն հուզուրընտա էօյլէ պիր
հալ վար իտի քի թա'րիփի միւմքին տէյիլ
տիր , վէ հիչ պիր միւքէտտէր հալ էսէրի իւ-
զէրինտէ կէօրիւնմէտիյի կիսփի էօյլէ պիր
ճիտտիյէթ վէ իլահի շէյլէրին էօյլէ պիր գուվ-
վէտէն փի'յիլէ կէլմէսի միւշահէտէ օլունուր ի-
տի քի , պէն քէնտիմի օլ պիր տիւնեատան օ-
լան պիր քիմսէ իլէ սէօյլէշմէքտէ իմ կիպի
հիսս էտէր իտիմ:

“Եյի անկայօրըմ քի սիզ անըն էփափը
զաթէյէսինին գուսուրլարընը վէ զա'իփ թա-
րաֆլարընը կէօրմէզլիքտէն կէլմիշ սինիզ : Պու
ճիւմէ իլէ պէրապէր սիզ անըն ամիրանէ հա-
րէքէթինի վէ վագրթ վագրթ պաշգալարըն
բէ'յինէ սայքի էհէմմիյէթ վէրմէտիյինի կէօր-
միւշ օլմալը ալնըզ , տէյիլ մի :

“էվվէթ , օ փէք միւսպէթ պիր մէսլէյէ

սիւլուք էտէր իտի , լաքին պու միւսպէթ մէս-
լէյինի օլ քէլիմէնին 'ատի մա'նասըյլէ ալա-
րադ զուրուր եախօտ ՚ինատճըլըդ իւէ գարըշ-
տըրմագ թէհիկէսի եօդ իտի : Պէն անը
թանըտրզըմ վագրթտա անըն իսթի'մալ էթ-
տիյի փէք 'ումումի պիր թա'պիր շու իտի :
թիէն—թուհթիհ չի—ի : ‘Ալլահըն իրատէթի’
եախօտ Ռէմափի փէտէրին իրատէթի' վէ ա-
նը էմին վէ գաթ'յիէն գարարկիր գրլան խու-
սուս պաշընա Ալլահըն Փիրըինէ մուհագգագ
սուրէթտէ քէնտիսինին վագրթ օլմասը իտի :
Ռապպըն իրատէթինի ակլամագ իշին զիյա-
տէսիյլէ անա մունթազըր պուլունուր իտի :
Վէ Ռապպըն իրատէթի իզհար օլունմըշ իտի-
յինի պիր տէֆ'ա հիսս էթտիյինտէ արթըգ
անտէն շաշմասը միւմքին տէյիլ իտի : Պէօյլէ
պիր մէզգը' թութմագտա շիւահէսիպ մուխա-
թարա վար իտի . վէ օ պաշգալարըն բէ'յլէրի-
նէ լազըմը մէրթէպէ էհէմմիյէթ վէրմէմէյէ չօդ
մէյեալ իտի , լաքին անըն իւզէրինէ իրար
էթտիյի խուսուս քէնտի թարիգի տէյիլ՝ ան-
ճագ Ալլահըն թարիգի իտի :

“Վէ տախի փէք պիփէրվա իտի վէ է խուսուսի
շէյլէրիշիւն պէլլի սուրէթտէ տու'ա էթմէյէ թէ-
րէտտիւտ էթմէդ , վէ էկէր պէօյլէ տէյէ պիփիր
իսէք Ալլահը քէնտի վա'տլարըյլէ թութմագ-
իսթէր իտի : Շիմտի օ իշ պիթտի . պիզ անը
Սէմափի փէտէրէ թէրք էթտիք : Օ օլ իշի
պիփիմ իշիւն իճրա էտէնէք տիր : Իշմէ անըն
վա'տը , տէր իտի : Եախօտ էկէր պիր շէյ
հագգընտա տէլալէթ օլունմըշ իտկյինէ ինա-

նըր իտի իսէ , բապպըն քէնտիսինէ խապէր վէրմիշ օլորղը շէյի սէօյէմէյէ թէրէտտիւտ էթմէզ իտի : Ատէմիշէր անը անլամատըլար վէ անըն միւֆթէլսիր վէ նագդը հիւրմէթ խաշմարնա տիւշմիշ իտիյինի զանն էթափիէր , լաքին անտէքի րուհ տահա զիյատէ դաւիթին ըուհը իտի : Բապպ քէնտիսինէ խօշ կէօրիւնէնի եափարն՝ (2 Միւլ 10. 12) վէ եափաճադ տըր տէյիւ պիլիր իտի , չիւնքի պէօյլէ տէյէն պիր իման վէ հէր քէսէ սէօյէմէքտէն գօրդմայան պիր իման սահիպի իտի : Օ պա՛զէն եակըլիշը օլուր իտի , լաքին փէք չօդ տէֆ'ա անըն տօղըու օլորղը իսպաթ օլունուր իտի : ”

“Ո՞նտէ պաշգալարը տէլալէթ էթմէք վէ անլէրէ թէ՛սիր իշէթմէք իշիւն պիր միւնասէպէթ վէ լիյագաթ կէօրախնիւղ մի : ”

“Օլ խուսուստա փէք տիգդաթա շայան պիր գուտրէթէ մալիք իտի : Ֆէվդ էլ ատէնուֆուղ սահիպի իտի : Զահիրի հիշ պիր զայրէթ էթմէքսիզին զանն էտէրուին հէր քէսիւղէրինէ իճրա ի նուֆուղ էտէր իտի : Ատէմէլքը պիր հիսա ի թապի՛ի իլէ կիպի անըն արդասընտան կիտէրլէր վէ անա իթիմատ էտէրլէր իտի : Օլ վագըթ տախսի օ ֆէ՛լ վէ ամէլտէ էօնէ տիւշմէք պապընտա , վէ ղայրէթ վէ միւպաշէրէթ վէ ճէսարէթէ միւհթաճ օլան իշլէր խուսուսընտա պէօյիք գուվիթէ մալիք իտի :

“Լաքին հէփսինտէն զիյատէ աճա՛իպ օլան խուսուս անըն րուհանի ֆիքրի վէ տէրին վագդի ը նէփսի իտի : Ոնըն իշիւն էօմրտէ , հիշ պիր շէյ , վէ տիւնեատա հիշ պիր շէյ ,

եօդ , անճագ պիր շէյ — Քրիստոս իշիւն վէ ինսանլարըն ճանլարը իշիւն—մուհապպէթ վար իտի : Անըն մալիք օլորղը ճիւմէյ շէյէր , վագըթ , փարա , խանէ , տօսթլար վէ պիզզաթ՝ էօմր պիլէ Ալլահըն մէզպահը իւղէրինէ գօնուլմըշ իտի : Պէնիմ օլ եազ մէվսիմնտէնա”իլ օլորղըմ կիպի անըն իլէ պուլունմագ ֆուրսաթընա՝ խրիսթիյան էօմրիւ վէ խրտմէթի հագգընտա քիւլլիյէն եէնի վէ քեամիլ պիր թէսավվուր ալմայրննա հիշ պիր քիմէնին նա”իլ օլմասը միւմքին տէյիլ իտի : ”

Տահա սօնրալարը Տախիլի Զին Միսիօնէր միւ”էսսիսի օլան Մր . Հըտուն Թէյլըր Հշի իլէ շախսէն ալագա փէյտա էթափ , վէ անըն Հընկ-թընկ վիլայէթինի զիյարէթ էթափի էսնատէ իտի քի Հշի բէսմէն միւտիր երէց եանի հագիգաթը հալտէ օլ վիլայէթ վէ անա միւթէ՛ալլըդ իքի ճիվարլար իւղէրինէ եպիսկոպոս թախսիս վէ թա՛եին օլունտու :

Շիւպհէսիզ Ալլահըն պու իշի թէ՛սիս վէ թէփսի՛ էթմէք իշիւն գուլանմըշ օլորղը ատէմտէն պաշգա քիմսէ իւղէրինէ տիւշիւնմէզլէր իտի : Վագա՛ա անճագ ֆինկ—եանկ քիլիսէսի իւղէրինէ իսմէն մու՛ավին երէց իտի իսէ տէ , Հշի ղաթէն անտէն կէնիշ պիր տարիէտէ չալրշմագտա իտի : Անա Հընկ-թընկ չօպանը օլմագ իւղը էլ գօմագ անըն թէ՛սիրինի արթտըրմագ տէյիլ , անճագ անտէն թէնզիլ էթմէք օլաճագ իտի : Զիրա հագիգաթը հալտէ օ խրիսթիյանլարա օ եօլտա

կէրէք օլ իքի ճիվարլարտա վէ պա'զը տէրէն
ճէ տախի ըրմաղըն զարպ ճիճէթինտէ խըտմէթ
էթմէքտէ իտի : Անըն մէվգը'ը պի էմալ պիր
մէվգը' իտի : Ճէմա'թ անա՝ ..Պիզիմ Զօպա-
նըմըզ" թէսմիյէ էթմէյի սէվէրլէր իտի : Իմ
տի տու'ա վէ միթալա'ատան սօնրա պու
խուսուսը գապուլ վէ անը րէսմէն օլ իւչ
ճիվարլար իւզէրինէ միւտիր երէց թա'եին
էթմէյէ գարար վէրիլտի քի ճիւմէ քիլիսէլէր
անըն խըտմէթ վէ իտարէսինին պէրէքէթլէ-
րինէ նա"իլ օլալար : Պէօյլէնէ օ հէր նէրէտէ
քէնտիսինէ ինթիյան կէօրի լիւր իսէ օրայա
կիթմէյէ ազատ օլուպ՝ իշին իւլիտէ էն վա-
սի' թարզտա թէրագգըսընա պիր եարտըմ օ-
լաճադ իտի :

Լաքին պու գարար վէրիլտիքտէն սօնրա
մէ"մուլ օլունմատըգ պիր կիւճլիւք զուհուր
էթափ : Զիրա պու շէյ չշիյէ պիլտիրիլտիքտէ
կէրի չէքիլտի վէ պու մէվգը'ը գապուլ էթ-
մէքտէն թէրար պէ թէրար իմթինա' էլլէտի :

“Պէն քէնտիմ զա'աֆ վէ գուսուրլարլէ
տոլու օլունորմ հալտէ ճիւմէ պու քիլիսէլէր
իւզէրինէ նէզարէթ էթմէքլիյի նա՞սըլ տէր
’էօհտէ էտէպիլիրիմ . օլ գատար մէս"ուլիյէթի
օլան պու վաղիփէլէրի թէճրիպէքեար էճնէպի
մու'ալիմէրէ պրազմագ տահա էյի օլուր ;”
տէյիւ իտափ'ա էտէր իտի :

Լաքին պու մէս"էլէյի նազարը տիգ գաթա
ալմասը քէնտիսինտէն րէճա օլունտըլընտա ,
էքսէրի պու կիպի միւթէրէտտիտ պուլուն-

տըղը հալէրտէ էթափիի իւզրէ քէնտիսինի
տու'այա վէ օրուն թութմաղա վէրտի : Յագաթ
եինէ քէնտիսինին պու մէվգը' իչիւն զայր ի
միւնասիպ օլուղը գիքրինտէն էօժէյէ կէչէ-
մէզ իտի : Նիհայէթ Մր. Սթէվլնսըն անա
կէլտի վէ տէտի քի ,

“Պիրատէր չշի , սէն պու մէվգը'ը գապուլ
էթմէքտէն նա՞սըլ կէրի տուրա պիլիրսին :
Սէնի պու մէվգը'է Ալլահ քէնտիսի տա'վէթ
էթմիշ , վէ շիմտի սէնին չէքինտիյին իշտէ սէ-
նի զաթէն սէնէլէրնէ իսթի'մալ էթմիշ տիր :
Պու շէյ սէնին իշիւն եէնի պիր իշ տէյիլ , ան-
ճադ Անըն սէնին վասըթանէն էթմէքտէ օլուղ-
դը վէ զաթէն էթափի իշին աշըգտան թանըլ-
մասը տըր ,” տէտի :

Անըն պու եօլտա սէօյլէմէսի չշիտէ պիր
իլզամ հասըլ էթափ : “Վայ , Մր. Սթէվլնու-
նըն տէտիյի տողըու տըր : Տապպ պէնի պու
քիւչիք քիլիսէլէրի գայըրմաղա իպթիտատէն
պիրի մուգթէտիր գըլմըշ տըր : Էկէր Օ պէ-
նիմ վասըթամիէ տահա իշլէմէյէ վէ տահա
կէնիշ իշլէր կէօրմէյէ բազի իսէ պէն անը րէտտ
էթմէյէ նա՞սըլ ճէսարէթ էտէ պիլիրիմ ,”
տէտի :

Պէօյլէնէ կիւճլի'ք ֆէթհ օլունտու , վէ չշի
քէնտիսինի Ալլահըն միւղթէտիր գըլմասընա
թէսլիմ էտէրէք , օլ գատար չօդ չէլլէրի հա-
վի օլան պու մէվգը'ը գապուլ էթափ : Վէ
Ալլահըն քիլիսէսինտէ հագիգի գըլաղուզ վէ
րէհպէր , իլք վէ պէօյիւք օլմագլըգ , խաչ թա-

Հրմագտա, խըտմէթտէ վէ թէքքի նէֆս
եօլընտա պուլունտըլընը թէճրիպէ ի զա-
թիյէսիլէ հալա էոյրէնմիշ իտի: Քէնտի-
սինին ըռւհանի խըտմէթէ տա'վէթ օլունմըշ
օլուղընըն իսպաթընը Պողոսըն “Պիր րէսու-
լըն՝ ալամէթլէրի” (1 կոր. 4. 1—13: 9. 2:

2 կոր. պապ 4. վէ 11. 5—12, 15) նէ իտի-
յինի թէքքար պէ թէքքար զիքը էտէրէք
թաստիդ էտէր իտի, վէ պունլար քէնտիսի
իշխն հազիգ աթ վէ մուհիմմ մանայը հավի
իտիլէր: Լաքին “Պու չէյլէրէ քի՞մ միւսթա-
”իտ տիր” (2 կոր. 2. 16) տէյիւ գալպինտէն
կէլէն ֆէրեատա՝ “իսթի՛տատըլմըզ Ալլահտան
տըր” (2 կոր. 3. 5) ճէվապընը վէրմէյի էոյ-
րէնմիշ իտի:

Պու տազիգէ Հշինին ’էօմիւնտէ փէք մու-
հիմմ պիր տագիգէ օլուպ՝ կէլէնէք սէնէլէրին
իշի իշխն եէնի պիր տա'վէթ հիսսի վէ տէրին
պիր թագտիս ի նէֆսլէ տօլու պուլունտըլը
տազիգէ իտի: Օլ տու'ալարըն թէզքեարը,
վէ օլ վազըթ՝ ահա վէ պէրէքէթլէ քէնտի
իւզէրինէ գոնըլան էլլէր քէնտիսինէ Ալլահ
թարաֆընտան թանին օլունմըշ օլուղընա
տա'իր էոյլէ պիր հիսս իհսան էթտի քի հիշ
պիր կիւճիք վէ զայրէթի նագզ էտէն հիշ
պիր խուսուս անը զո՞իլ էտէմէզ իտի:

—————

ՊԱՊ 8

ԸՐՄԱՂԲՆ ԴԱՐՊ ԹԱՐՍՑԵԼ

Եօլըլար Փինկ—եանկըն ճէնուպինէ տօղ-
րու եօլըլըգ էթտիքլէրինտէ, ուզագ տա վէ
եագընտա օլան պիր չօգ քէօյ խանէլէրինէ
’ավտէթ էտէն խրիսթիյանլար վասրթասըլլէ
օլ կիւնէրին պէրէքէթլէրի եէթիշիր իտի:
Մր. թէյլըլըն զիյարէթի խիժամ պուլմագ
իւզրէ իտի, լաքին օլ վիլայէթտէն այրըլմաղ-
տան էվվէլ օրասընը տախի կէօրմէի տիր տէ-
յիւ հիսս էթտիյի պիր եէր վար իտի, վէ Հշիյէ
մուճիպ ի մահզուզիյէթ օլմադ իւզրէ Մր. թէյ-
լըր Հշինին քէյինտէ հիշ տէյիլ իսէ պիր կի-
րակի կէշրմէք իւզրէ քէնտիսինէ քէմալը
կէրմի իլէ էտիւէն տա'վէթի գապուլ էթտի:
Լաքին օլ ճիվարտան վէ ըրմաղըն օլ պիր
թարաֆընտան օլան խրիսթիյանլար իլէ կէօ-
րիւշմէք իշխն օլ ճէնուպի չէհրտէ էվվէլա
պաշգա պիր գօնֆէրանս մէճիսի ագտ օլու-
նաճագ իտի: Օլ էսքի միսիօն խանէսինտէ
թօվլանմըշ օլարագ՝ խրիսթիյանլարտան չօգ-
լարը զաթէն պէքէմէքտէ իտիլէր, վէ չօգ
կէշմէզտէն Փինկ—եանկտա օլ ալիւճթէրէմ
7

միւտիր երէց” քէմալը շէվդ ու մուհապակթէթլէ ասլ պէօյիւք միսիօնէր մէրքէ զինաէ գապուլ օլունտու : Շան—սիտէ էն էվֆէլ խրիսթիյան օլմուշ օլանլար , եա՞նի ծէյվիտ չիլի թանըմըշ օլան քիմսէլէր , վէ անլէր իլէ պէրապէր ըրմաղըն զարպընտան տաղլըգ մէկլէքէթտէն փէք եագընլարտա խրիսթիյանլզա թալիպ պուլունանլարըն պիր զիւմբէսի պէքլէմէքտէ իտիլէր :

Օլ ագշամ շէհատէթ մէճլիսինտէ հիքեայէ օլունան հիքեայէլէր զիյատէսիլյէ մէրագ ճէլպ էտէր հիքեայէլէր իտիլէր , վէ պաշտա չոգլարը արասընտա թա—նինկ խրիսթիյանլարընտան օլան օլ սէվկիւլիւ ջիու նամ գարնտաշ տախի պուլունուպ՝ պու զաթ Քրիստոսա օլան իմանա նա՞ոըլ ճէլպ օլունմըշ իտիլինի հիքեայէ էլլէտի :

‘Ո՞ճա’հպի շու իտի քի պու գարնտաշ թիւ սուսը պիր Պուտաա հէյքէլինտէ պուլըշ իտի քէնտի էսքի տօսթու քեահին ջանկ գըսա պիր դայպուպէթտէն սօնկրա թա—նինկէ , ավտէթ էթմիշ , վէ ջիու քէմալը մէսէրրէթլէ անա խօշ կէլտինիզ տէմէք իւզրէ անըն եանընա կիթմիշ իտի : Պուտաա հէյքէլինին էյվանընըն ասուտէ պիր օտասընտա տօսթանէ ուզուն պիր միւքեալէմէյէ կիրիշմիշլէր իտի : Պիր աղ սօնկրա օլ ’ալիմին սէրի՛ կէօզիւ թօզը պիր րափտա զարիպ կէօրիւնիւլիւ պիր քիթապ կէօրտիւ :

վէ քիթապա պագմադ իշիւն րափա տօղը րու կիտէրէք՝ “Միւհթէրէմ պիրատէր , օրատաքի նէ՞ տիր ,” տէտի :

“Օ , էճնէպիլէրին պիր քիթապը տըր . եօլ ճըլըգ էթտիյիմ էսնատէ էլիմէ կէշտի . էճնէպիլէրին միւթէպէր պիր քիթապը տըր . անաչոգ էճէմմիյէթ վէրէճէյինի զանն էթմէմ ,” տէտի :

Լաքին ջիու մէրագ էթտի : Թապի’աթտան վէ ալմըշ օլտըլը թա’իմ ու թէրպիյէ վասըթասըլյէ տախի օգումաղը , միւթալա’այը սէվին պիրիսի օլմաղլէ ’ալ էլ ’ումում իսթի’մալ օլունան քիթապլարըն ճիւմէսինի չօգտան օգումըշ պիթիրմիշ օլուպ՝ քէնտի տիփումասընը ալտըգտան սօնկրա միւթալա’ատա տէվամ էթմիշ իտի : Օլ տաղլըգ քէօյլէրինտէ օգույաճագ չօգ պիր շէյ եօգ իտի : Անլէր ճատտէտէն սափա պիր եէրաէ պուլունուրար , վէ օլ քիւշիւք շէհրին ’ագլի վէ ֆիքրի ’էօմրիւ տուրղուն պիր հալտէ իտի : Լաքին պու քիթապ եէնի պիր շէյ իտի , վէ անըն սահիֆէլէրինի տօյմազնասընա թէգթիշ էթմէյէ պաշտաը : Խիթիյաը ջանկ քէմալը ասուտէկի իլէ քէնտի չըպուղնը իշէր , վէ պուկսուր եազմաղա , վէ փութլարըն էօնիւնտէ տա’իմա եանար սագլամաղա մէճպուր օլտըլը գանտիլէրէ տիգգաթ էթմէքտէ իտի , լաքին ջիու զիյարէթինին գալան գըսամընտա պաշտա պիր շէյէ ճէլպ օլունմայը իլք տէֆ’ա օլարագ տիգգաթը օլ ’աճիպ հիքեայէյէ ճէլպ վէ ճէզպ օլունմըշ իտի :

Պու օգուտըլը Մարկոս ինճիլի իտի : Վէ օլ ’էօմրիւ օլ գատար սատէ վէ օլ գատար ’ալի հալինտէ օգուտըլճա անըն պիւթիւն

գալպի անա զապլթ վէ բապլթ օլունտու։ Թէք-
րար պէ թէքըրար հէյքէլէ քէնտի իսմիյար
տոսմթընը կէօրմէյէ վէ ոլ քիւշիւք քիթապը
միւժալա՞ա էթմէյէ կէլիր իտի, թաքի ոլ քի-
թապըն միւնտէրիճաթը պաշտան պաշա քէն-
տի ֆիքրինտէ փէրչինէնտի։ Լաքին նէ քեա-
հին ջանկ, նէ տէ հագդլարընտա իշիթմիշ ոլ-
տըլը հէր հանկը պիր քիմէ քէնտիսինին
պիմէյէ զիյատէսիլէ արզու էթտիի շէյլէր
իշին անա պունտան զիյատէ պիր շէյթալիմ-
էտէպիլիրլէր իտի։

Նազարէթի Յիսուս, Եէհուտիլէրին մէլիյի,
իան Ուլլահ, կէօմիւքճիւլէրին վէ կիւնահ-
քեարլարըն Տօմթու — պու 'աճիպ Մու'ալլիմ
քիմ օլապիլիր իտի։ Նէ՛ գուտրէթ, հիքմէթ
վէ մուհապակէթ։ Ատէմէլէրին “Հէր շէյի էյի
էյլէտի” (Մար. 7. 37) տէմէլէրի 'աճա՛իպ տէ-
յիլ իտի։ Լաքին պու հիքեայէ նէ՛ ղարիպ պիր
թարզտա խիթամ պուլույօր։ Գարանլըգտա
էօլտիւ, վէ կիւնէշ տօղար իքէն իշմէ — գը-
յամ էթմիշ տիր։ Պու շէյ հագիզի օլապիլը
մի, վէ էկէր հագիզի իսէ պու շէյլէրին ճիւմ-
լէսի նէ՛ վաղըթ վաղը՝ օլմուշ տըր։ 0 շիմտի
նէ՛րէտէ տիր։ ինճիլ նէ՛ տիր։ Պիր քիմսէ
նա՞որդ աիման՝ էտէ պիլիր։ վէ ոլ վա՛իզէր
նէ՛րէտէ պուլունորլար։

Կիւցիւք պու իտի։ Անլէրտէն հիչ պիրիսի
զարպի տաղլարա կէլմիշ օլմամալը։ Զալըշա
պիլտիյի գատար չալըշը իտի իսէ տէ, պու
քիւչիւք քիթապը իղահ էտէ պիլէճէք հիչ պիր

քիմսէ հագգընտա պիր շէյ իշիտէմէզ իտի։
վէ լաքին քիթապ օրատա իտի։ Անը քիմ
կէթիրմիշ իտի։ Օլ քիթապ կիպի պաշգալարը
տախի վա՞ր մը իտի։ Պու քիթապըն թա՛լիմի-
նի իղահ վէ թա՛լիմ իշին պիր շիրքէթ վա՞ր
մը իտի։ Էկէր վար իսէ քէնտիսի ոլ շիրքէթէ
'ա՛իտ օլմագ իսմէր իտի։ Լաքին օ հիչ պիր
ում պուղամազ իտի։

Նիհայէթ պիր սէնէ գատար սօնրա վիլա-
յէթին ճէնուպինէ պիր լնկիզ կէլմիշ վէ
փինկ — եանկտա պիր տին թա՛լիմ էթմէքտէ
վէ ոլ տինէ սթիառա հագգընտա միւժտէ՛
թէսմիյէ էյլէմէքտէ իտիյինէ տա՛իր քէնտի-
սինէ պիր խապէր եէթիշտի։ Անըն իսմի Տէյվիտ
չիլ իմիշ, վէ օ էօյլէ քիթապլար սաթմագտա
իմիշ քի Զանկըն հէյքէլտէքի քիւչիւք Մատօսը
կիպի քիթապլար իմիշ, Ա՛հ, Զիու կիտիպ անը
կէօրմէյէ նա՞որդ արզու չէքէր իտի։ Լաքին
փինկ — եանկ տաղլարըն էօթէսինտէ իւչ կիւն-
լիւք եօլ իտի, վէ Զիու քէնտի չիֆթիյի վէ
մէքթէպի իլէ ոլ գատար մէշլուլ օլտըղը հալ-
տէ ոլ գատար ուղագ պիր եէրէ շիւպհէսիզ
կիտէմէզ իտի։

Պիր գաչ այ սօնրա քէնտի շակիրտէրին-
տէն պիրիսի պէօյլւք պիր իմթիհան իշին ա-
շաղը ճէնուպէ տօղրու կիտէճէք իտի, վէ
շէհրտէն 'ավտէթինտէ պէրապէր իքի էճնէպի
քիթապլարը տախի կէթիրտի քի պունլարըն
քէնտի մուալլիմինէ մագպուլ օլաճաղընը պի-
լիր իտի։ Զիու անլէրի քէմալը շէվգլէ գա-

պուլ էլլէտի, վէ կէօրմիւշ վէ իշիթմիշ օլ-
տըղը հէր շէյ հագգընտա օլ տէլիդանլըյա
սիւ'ալ էթտի : լաքին պու եէնի տին հագ-
գընտա զիյատէ պիր մա'լիւմաթ ալամատը ան-
ձադ պու էճնէպիլլէրին սաքին օլուրդլարը
մահալըն ատրէսինէ վաղըֆ օլտու :

Պիր սէնէ սօնկրա պու թալէպէ թէքրար
կիթտի վէ պու տէֆ'ա պէրապէր թէքմիլ պիր
'Ահա ը ձէտիտ կէթիրտի :

«Պէն անը տա"իմա օգումադտա իտիմ,
ամմա ազ անկար իտիմ : Պանա թէ"սիր էտէն
պիր շէյ Յիսուսըն էպէտի հայաթա կէօթիւ-
րէն եոլ էնսիզ վէ գափու տար տըր , վէ ա-
նը պուլանլար ազ տըր' (Մատ. 7. 14) տէ-
տիյի քէլամ տըր : Պէն, էյվահ , վագրթ կէչ-
մէքտէ վէ ՚էօմրիւմիւն սօնը կէլմէքտէ տիր ,
ամմա պէն օլ եօլտա տէյիլ իմ , վէ պէլքի ա-
նը պուլմազա ասլա միւգթէտիր օլմայաճաղըմ;
տէյիւ ախշիւնտիւմ :

Իքի սէնէ տահա աղըր աղըր կէչտի կիթ-
տի , վէ նիհայէթ Զիու արթըգ թէհամմիւլ
էտէմէզ իտի : Հէր շէյի թէրքլէ ճէնուպէ
փինկ—եանկա տողրու եօլա շբգտը , վէ օլ
էճնէպինին խանէսինին նէրէտէ պուլունտըլը-
նը սիւ'ալ էթտի : Տէյվիտ չիլ կիթմիշ
իտի , ամմա Մը . Տըէյք քէնտիլլէրի զիյարէթէ
կէլմիշ օլան զաթըն գուվէ ի ֆիքրիյէսինի
կէօրէրէք՝ օրատա պիր գաչ կիւն գալմա-
սընը , վէ քէմալը սիւրիւնլէ մէս'էլէլլէրի
թէքթիշ էլլէմէսինի անա իպրամ էթտի :

Զիու պունու քէմալը մէմնունիյէթլէ գապուլ
էթտի : Վէ Զիու օրատա պուլունտըլը կիւն-
լէրտէ Ղարպի Զանկ քէօյիւնտէն 'ալիմ խրիս-
թիյան Հշի օրայա կէլտի : Հշինին եարտըմ վէ
իշթիրաք ը հիսսի միսիօնէրին եարտըմ վէ իշ-
թիրաք ը հիսսինէ 'իլավէ օլունարագ՝ հէր շէյի
Զիու իշիւն պէրրագ. վէ վաղըն զըլարլար : Վէ
Զիույէ քէշֆ օլունան վահի նէ՝ աղիմ իտի :

Տաղլարըն իւզէրինտէն անըն քէնտի էվինէ
'ավտէթէ նա՛սըլ 'աճէլէ էթտիյինի , վէ քէն-
տի իխթիյար տօսթընը եինէ արայրպ պուլ-
տըլընը , վէ Պուտտա մէզէպինին հէյքէլին-
տէ նա՛սըլ ուղուն միւքեալէմէլը էթտիթէ-
րինի , վէ Զանկ նամընտա օլան օլ Պուտտա
քեահինինի Խէլասքեարլնըն այագլարլնա նա՛-
սըլ տէլալէթ էթտիյինի , եախօտ պու ինճիլ
միւժտէսինի կէնիշէ պիլտիրմէք իւզրէ պիր-
լիքտէ նէ զայրէթ վէ մուհապպէթլէ չալըշմա-
ղա պաշատըգլարլնը թա'րիփ էթմէյէ պու
սահիֆէլլիրին միւսա'ատէսի եօգ աըր : Անլէը
չօգ թէ'ատտի չէքտիլը : Լաքին անլէրին
գալպէրինտէ օլան աթէշ տահա փարլագ
սուրէթտէ ալէվլէնիր իտի . վէ պաշգալար տախի
Զիունըն վէ Զանկըն ՚էօմրէրինի թէճտիտ
էթմիշ օլան պէրէքէթ իշիւն հասրէթ չէքմէյէ
պաշատըլար :

Պիր տէֆ'ա Զիու փինկ եանկտա իւչ այ-
տա պիր իճրա օլունան տու'ա մէճիսինէ
քէնտի պիրատէրինի կէօթիւրտիւ , դիրա պու
կէնն տախի Շապպը թանըմաղը էօյրէնմիշ ի-

տի : 'Ավոէթէրինտէ խանէ խալդլարընը պէօս
յիւք պիր մուզայագատա պուլտըլար : Զիունըն
եէկեանէ չօճուղը թէհիքէի սուրէթտէ խաս-
թա օլուպ՝ քէնտիէրին էվէ եէթիշմէլէրին-
տէն պիր գաչ սա՞մի սօնրա վէֆաթ էթտի :
Պիրատէրի տախի խասմա օլուու , լաքին ա-
նըն խասթալըլընըն գըսա միւտտէթինտէ՝ վէ
բապպ իլէ պուլունմագ իւզրէ անըն եանընա
կէօշ էթտիյի տագիգէյէ գատար՝ զալիպ պիր
մէսէրրէթէ թէքրար պէ թէքրար : 'Նիւքրէր
օլուն Ալլահա , շիւքրէր օլուն Ալլահա . Յի-
սուս հագիգաթը հալտէ ատէմէրին Խէլաս-
քեարը տըր , ' տէր իտի :

Զիու տահա սօնրատան քէնտիսինէ վագը՝
օլաճագ օլան իզթիրապլարը իմա էթմէք իս-
թէյէրէք՝ ‘Պանա օլ պիր կիւն՝ ’Ա.ճէպա պու-
գապուլ էթտիյիմ տինտէն իրթիտատ էտիպ
փութլարա ‘իպատէթ էտէճէք մի իմ , տէյիլ
մի իմ՝ տէյիւ սիւ’ալ էթտիքլէրինտէ , պէն
Ալլահըն իմտատընա թէվէքքիւլ էտէրէք աս-
լա՝ տէյիւ ճէվապ վէրտիմ : Պունուն իւզէրինէ
մանտարին (մէ՛մուր) պէնի շէտիտ սուրէթտէ
տէյոյտիւրտիւ : Շիմտի պէնիմ տիփիօմամը պէն-
տէն կէրի ալմաղա նիյէթի վար ալր : Լաքին
պէն անլէրին նիւմլէսինի հիշ սայարըմ : Յի-
սուս պիղիմ իշիւն անտէն չօգ պէօյիւք պիր
ճէլալ հրֆզ էյլէմքթէ տիր : Հագիգաթը ը
հալտէ պու խէլաս էօլիւլէրտէն տիրիլմէք կի-
պի տիր : Պիզ քի Յիսուսա կիւվէնմիշիզ , հիշ
պիր շէյին մահիլ էտէմէյէճէյի պիր սէլամէթէ
մալիք իլ , ' տէտի :

’Աճա”իպ տէյիլ տիր քի խրիսթիյանլար
անը — օլ սրճագ գանլը վէ ճէսուր ատէմի
սէվտիլէր , վէ անըն թա-նինկ քիլիսէսինէ չօ-
պան թա’եին օլունմասընը քէմալը մուհապ-
պէթլէ գապուլ էթտիլէր , վէ քէնտի իլսմի-
յար տօսթը Զանկ օլ վագըթ մու’ալին չօպան
իտի : Զիույէ էլ գօմագ խրտմէթի գօնֆէրանս
մէճլիսինին սօն իճթիմա՛ընտա վագը՝ օլուու ,
վէ օլ խրտմէթ էսնասընտա պէշ սարկաւագ-
լար տախի թա’եին օլունմտըլար :

Անէր Մր. Թէյլլրը կէրի քէնտիլէրի իլէ
պէրապէր զարպի տաղլարա կէօթիւրմէք իշիւն
չօգ արզու էթտիլէր իսէ տէ , վագթըն միւ-
սա’ատէսի եօգ իտի , վէ Մր. Թէյլլրը Հշի իլէ
ղարպի Զանկ քէօյիւնէ կիտէճէյինտէն ֆինկ—
եանկըն գափուսընտա ուզուն պիր վէտալաշ-
մագ վագը՝ օլուու վէ պիրի պիրլէրինտէն այ-
րըլտըլար : Վէ հէր նէ գատար ‘Միւհթէրէմ
միւտիր երէց’ անլէրէ րէֆագաթ էտէմէզ ի-
տի իսէ տէ , թա-նինկ խրիսթիյանլարը էյի
խապէր կէօթիւրտիւլէր , զիրա Մր. Սթէվըն-
սըն՝ քէնտիլէրէ օլ գատար մա’լիւմ վէ սէվ-
կիւիւ օլան երէց Հշի իլէ պիր ազ սօնրա
քէնտիլէրի զիյարէթ էթմէյի վա’տ է՛թմէմիշ
մի իտի :

Օլ սէրին եազ ախշամը գարանլըգ պասար
իքէն Մր. Թէյլլրը վէ պէրապէրիննէ օլանլար՝
Հշինին քէնտիլէրին իսթիրահաթը իշիւն կիւ-
դէլէ թէտարիք օլունմը օլան խանէսինէ քէ-
մալը մուհապէթլէ գապուլ օլունմըլար ե-

տի։ Թա—հսի—նիէն եա՞նի „Պէօյի՞ք մէս՞ու տիյէթ սէնէսի” եախօտ “Րապպա մագպուլ սէնէ” թա՞պիրի գրըմըզը զէմին իւզէրինէ օլարադ իրի եաղըլարլէ եաղըլմըշ վէ միւսաֆիր խանէյի թէզերին էթմէթոտէ իտի։ Վէ հէփ գափուլարըն իւսթ էշիյի վէ եանլարը՝ իւզէրէրին տէ միւսափապ այէթէլը վէ տիւսթիւր իւլ՝ ամէլ օլան քէլամլար եաղըլմըշ օլան կէնիշ վէ ուղուն գըրմըզը քեաղըտլարլէ միւզէյէն իտիլէր։

Մր. Աթէվլընսըն պու վագը՝ այը զիքը էթտիյի սըրատա՝ “Հէր շէյ դայէթ ճալիպ իտի, վէ պիզէ փրէնսուէրէ էտիլէնէք իրրամ ու ՚իշ զէթի էթտիլէր,” տէմիշ տիր։ Վէ միսիօնըն տիրէթօրլարընը քէնտի տամը ալթընա գապուլ էթմիշ օլորը իշիւն չշի հատտուրդ մէս՝ ուտիյէթ հիսս էտէր իտի։

Օլ մէշղուլ կիւնէրտէ չօդ մէս՝ էլէլէր իւզէրինէ միւպահէսէ օլունածագ իտի։ Մէսէլա եէնի էլ գօնուլմըշ չօպանլարը իլէ քիլիսէլէրին արշարըտան մատտի եարտըմ ալմայարագ քէնտի քէնտիլէրինի իտարէ էթմէլէրի, մէլճա՛ խանէլէրին մատտի ահվարը վէ քէսպ ի վիւսամթ էյլէմէլէրի, վէ ինճիլ միւժտէսի պիրիսինին ուղագլարա կէնիշճէ եայըլմասը իշիւն օլան էն ա՛լա վասըթալար նէ օլորը մէս՝ էլէլէրի թահթը միւզաքէրէյէ ալբնըր իտի։ Հինին փիքրինի հէր շէյտէն զիյատէ զապթ էթմիշ օլան վէ շիմտի Մր. Թէյլըրա պէյան էյլէտայիի պիր արզու՝ մուհմմ պիր թարիդլէ եէնի պիր ատըմ ալբնմասը իտի։ Վիլայէթին պայընա

շէնրինէ էթմիշ օլորը օլ սօն զիյարէթի էսանասընտա օրատա միսիօնէր իշինին պիր շէքլ ու սուրէթինի կէօրմիւշ վէ անտէն զիյատէսիյլէ միւթէ՛էսիր օլմուշ իտի։ Զիրա օրատա տէյիլ եալընըլ միսիօնէրէրին զէվէլէրի շէնըին գատընլարը վէ չօնուգլարը արամընտա չալըրըլար, անճագ կէնճ վէ էվի օլմայան գատընլար քէնտի պիւթիւն վագըթլարընը մէքթէպլէրէ վէ թէպչիր ի պէշարէթ իշինէ վագ փ էթմէյէ ազատ օլարագ իշէմէքտէ իտիէր։ Թամմ լազըմ օլան պու, վէ քէնտիսի քէնտի թարլասընտա թամմ պու կիսի իշճիւըրին զուհուրը իշիւն հասրէթ չէքմիշ վէ տու՛ա էյլէմիշ իտի իսէ տէ, շիմտիյէ գատար հիշ պիր պէօյլէ իշճի իշճի կէլմէմիշ իտի։

“Էվիի օլմայան կէնճ գատըն իշճիւըրէ էշտտա ի իհթիյան վար արը։ մէսէլա շիմտի չօհ—չօտա՛՝ տէտի չշի։

Մր. Թէյլըր անըն սէօղիւնիւ քէսէրէ ՚Ո՛հ, չօհ—չօ հազգընտա հէր շէյի պանասէօյլէ։ Օլ տա՛իրէ ի թէպչիրիյէ տու՛այա ճէշ վագ օլարագ խուսուսի պիր հէտիյէ իլէ աշըլմասը մը,” տէյիլ սիւ՛ալ էթտի։

Հշի ճէվապէն՝ “Էվիվէթ։ օլ վագը՝ այա օլ գատար ուղագտան վագըթ օլորը զմը,” տէտի։

“Շիւպհէսիդ վագըթ օլորգ, վէ պէն օլ հէտիյէյի թագտիմէ թէշվիդ էտէն մուհապա պէթտէն տոլայը Ալլահա համտ էթտիմ։”

Սօնրա քէնտի միհմանտարը օլան օլ նէծիպէ գատընա եա՞նի չշինին զէվէսինէ տէօ-

նէրէք՝ “Սէնին ճիւմլէ միւճէվհէրաթը լնտան հէմ կէլինլիք հէտիյէլէրիկտէն պիլէ այրըլմագ սանա կիւճ կէլմէտի մի,” տէտի:

“Ո՛հ, խայր, կիւճ կէլմէտի. օ հէտիյէ թիսուս իշխն իտի,” տէյիւ ճէվապ վէրափ դա- տըն տէրհալ.

Վէ անըն զէվճի “Օլ տա” իրէ ի թէպիւիյէ- տէ օլան իշ գէք իւմտիփ պիր իշ օլմուշ տըր: Օրատա զաթէն եիրմի քիշիլէր իմանա կէլմիշ- լէր տիր: Լաքին էյվա՞հ անլէրին արասընտա հիչ պիր գատըն եօդ տըր: էթրաֆըլըղտա օ- լան խանէլբրտէ հիւքմ սիւրէն իղթիրապը վէ գարանլըզը կէօրտիքնէ գալպէրիմիլ չօդ տէֆ’ա քէտէրէ տոլար վէ օրատա վէ հէփ շէրըլէրտէ պուլունան նիսա թա” իֆէսի արա- սընտա չալըմագ իւզրէ Յիսուսըն մուհապպէ- թիյլէ տօլու գատըն միսիօնէրլէրին հասրէ- թինի չէքիյօրըզ,” տէտի:

Մր. Թէյլըր՝ “Լաքին պու նա՞սըլ օլապի- լիր. էվի միսիօնէրլէր պիր գաչ տանէ օլուպ՝ ճիւմիէսի տէ սա” իր տա” իրէի թէպիւիյէլբրտէ մէշզուլ տըրլար,” տէյիւ սիւ”ալ էթտի:

“Եվիթ, պիղ օլ խուսուստա տիւշինմուշ իդ: Անլէրին քէնտի իշէրինի թէրք էթմէլէ- րինի թալէպ էտէմէյիդ. լաքին էկէր սիղ, էյ միւհթէրէմ էֆէնտի, պիղէ իքի եախօտ զի- յատէ՝ էվի օլմայան միսիօնէր գատընլար վէ- րէճէք օլուրսանլըզ չօհ—չօ մէս” էլէսի փէք էյի թարդտա հալլ օլունմըշ օլուր,” տէտի:

Էօթէտէն չշինին զէվճէսի՝ “Պիղ անլէրէ

մուհապպէթ կէօսթէրիպ անլէրէ մուգայեէտ օլաճաղըզ, վէ անլէրին օլ ճիվարտա գատըն- լար արասընտա խէլասքեար հագգընտա սէօյ- լէմէյէ էյի ֆուրսաթլարը օլաճագ տըր,” տէտի:

“Լաքին կէնճ վէ էվի օլմոյան գատընլար իշին մէմիէքէթլէրինտէն տըշարը չըգմագ, վէ վալիտէն վէ տօսթլարըն մուհապպէթինէ գար- շը վէ չօհ—չօ կիպի պիր Զին շէնինտէ եա- լընըզ վէ սիղին ճէմուաթըլնըզ վէ պիղիմ ճէ- մա’ աթլարըմըզ արասընտա գատիմուէն պէրու հիւքմ սիւրէն ի’թիգ ատա գարշը օլարագ սա- քին օլմագ կիւճ տիր:

Հշինին զէվճէսի քէմալը շէվզլէ “Պիղիմ Զին գատընլարը չարչապըգ ակլոյաճագլար: Շիւպհէսիզ պէլքի պիղիմ տիւշինիւպ ակլա- տըզըլրդտան զիյատէ կիւճ օլաճագ տըր: Լա- քին պիր վէ պէլքի իքի գատընլարըն Յիսու- սըն մուհապպէթինտէն թէշփիդ օլունարագ չօհ—չօ գատընլարընըն ինճիլէ մալիք օլմալա- րը իշին օրայա կիթմէյէ հազըր պուլունա- ճագլարընը զանն էթմէ՛զ մի սինիզ,” տէտի:

Մր. Թէյլըր զիյատէսիյլէ միւթէ՛էսսիր օլ- տու, վէ օլ խուսուստա նէ էտիլէ պիլիր իտի- յինի նազարը միւթալա’ այա ալաճաղընը վա՛տ էյէտի, վէ հիշ տէյիլ իսէ օլ շէնր իշին իքի գատըն միսիօնէրլէր թապպ քէնտիսի ինթի- խապ էթսին վէ կէօնտէրսին տէյիւ խուսուսի տու’ալար թագտիմ օլունտու, վէ պու տու’ա- լարա թապպ հէման օլ սէնէնին սօկ այլարըն- տա փէք կիւզէլ ճէվապ իհսան էթտի:

Օլ սա՞աթլարըն ճիւմիէ միւ քեալէմէլէրին ~
տէ խուսուսա պիրի պիրէրինտէն այրըլաճադ ~
լարընք պիլտիքլէրի ճիհէմիէ խուսուսիլէ մու ~
գատտէս պիր չէյ վար իտի : Պունլար սօն գո ~
նուշմալար , սօն տու'ալար վէ ոլ սէվկուլիւ ~
զմթըն վէ պէլքի Շան—սի գարիյէսինէ ար ~
թըգ կէլլէյէնէք օլան Մր. Թէյլըրըն քէնտի ~
լէրտէն մուֆարադաթընտան էվկէլ վագը՝ օ ~
լան սօն մէճիսլէր իտիլէր : Լաքին պիր պէ ~
շաշէթ վէ մէսէրրէթ տախի վար իտի քի պու ~
նուն միսլի չշնին էհլ ի պէյթի արասընտա ~
պիէ նատիրէն կէօրիւլմիշ իտի . զիրա Մր. ~
Սթէվընսըն վէ Մր. Սլէնի Սլիթհ օրատա ~
իտիլէր , վէ վիլայէթին պաշըճա չէհրինտէն ~
կէլմիշ օլան Տր. կտուարտս հէմ տէ փինկ— ~
եանկ Երէցի Սօնկ վէ նէհրին ոլ պիր թարա ~
քընըն Երէցի Զիու տախի օրատա հազըր պու ~
լունուրլար իտի :

Կիրակի կիւնիւ կէլտիքտէ խրիսթիյանլարը ~
իշնէ ալաճագ գատար պէօյիւք հիշ պիր եէր ~
պուլունմատըղընտան , պիր թէնթէ իլէ կիւզէլ ~
ճէ էօրթիւլմիշ օլան պիր քիւչիւք եյվան քիլիսէ ~
խըտմէթինի իճրա էտէր իտի : Մապահ խըտ ~
մէթինէ՝ քէնտիսինէ մախսուս օլան ոլ 'աշդ ~
ու կէրմի իլէ Զիու աէլալէթ էյլէտի , վէ ոլ ~
սա՞աթտան պաշլայարագ պիւթիւն կիւն ոլ ~
'իպատէթ մահալը տօփ տօլու իտի , վէ ախ ~
շամ կէօլկէլէրի էնտիյինտէ պիր չէհատէթ ~
մէճիսի իլէ կիւնիւն խըտմէթէրինէ խիթամ ~
վէրիլտի , վէ պու մէճիստէ Ալահըն 'աճա"իպ~

Աէր իճրա էտէն ՚ինայէթի հաղ զընտա ատէ ~
մին եիւրէյինէ տօգունուր չօգ հիքեայէլէր ~
հուզզար թարաֆընտան նազլ օլունտու : Ա՞ն , ~
էօլէ շատ ու մէսրուր իմանլէ , էօյլէ փարլա ~
յան կէօղէրլէ նադլ օլունան ոլ հիքեայէլէր ~
տախիլի Զին մէմէքէթի լնճիլին պէրէքէթլէրի ~
նէ նա՞իլ օլուն տէյիւ եիրմի սէնէտէն պէրի ~
տու'ա էթմէքտէ օլան Մր. Հըտոըն Թէյլըրըն ~
գալպինի նա՞սրլ հարէքէթէ կէթիրտիքլէրինի ~
քիմ թա՞րիփ էտէ պիլիր :

Լաքին էրթէսի սապահըն ոլ սաքին սա ~
'աթլարը ատէմին գալպինէ տահա զիյատէ ~
տօգունուր վէ ունուտուլմայաճագ սա՞աթլար ~
իտիլէր : Պու սա՞աթտա իսէ Ղարպի Զանկ ~
քէօյինտէ իլք տէֆ'ա օլարագ՝ օլ էօլէն , լա ~
քին աոլա կօլմէյինին մուհապէթինին թէլ ~
քեարը վէ «պունու պէնիմ զիքրիմ իշիւն էյ ~
լէյինիղ» (Ղու. 22. 19) տէյէնին մուհապէ ~
թինին զիքրի իճրա օլունույր իտի : Փարլագ ~
եազ կիւնէշի օտայա կիրմիշ , վէ պիր աղտան ~
այրըլաճագ օլան տօսթլար Բապպըն սօֆրա ~
սընըն էթրաֆընա թօփլանտըլարը սըրատա ~
քէմալը սիւքիւնէ օլ սէվկուլիւ պաշլար իւ ~
զէրինէ տիւշմիւշ իտի :

Սօկրա կէրիյէ սահիլէ տօղրու էտիլէճէք ~
վէ օն հաֆթա եա զիեատէ սիւրէճէք օլան ~
եօլնըլըգ իշիւն թէտարիքեաթ կէօրիւլմէյէ ~
պաշլանըլըգ : Էօյէտէն սօկրա կէճ վագըթ ~
Մր. Թէյլըր վէ պէրապէրինճէ օլանլար եօլա ~
չըգտըլար , զիրա կիւնտիւզիւն սընաղընտա վէ

թօղընտա եօլըլըգ էթմէտէն իսէ կէծէլէյին
եօլըլըգ էթմէյի իսթիյար էյլէտիլէր ։ Քէօյ-
տէն էփէյի քիմսէլէր իսթէր իսթէմէղ անլէրէ
ուղուրլար օլուն տէմէք իշիւն անլէր իլէ կիթ-
տիլէր ։ Վէ “միւհթէրէմ երէց” անլէրէ “ար-
թըգ էլվէրիր” տէմէյինճէ կէրի տէօնմէյէ
դանմատըլար ։ Լաքին օլ վագըթ պիլէ Հշի ա-
նը թէրք էթմէյօր իտի ։ Անըն գալպինտէ չոգ
էֆքեար, չոգ սիւալլէր, չոգ արզու վէ իշ-
թիյագ վար իտի, վէ օլ սաքին օվատա չոգ
միլէր եօլը պէրապէր կիթտիլէր ։

Նիհոյէթ այրըլաճագլարը վագըթ կէլտի ։
Վէ եավաշ եավաշ օլ միւնֆէրիտ զաթ իլէ
քէնտիսինտէն այրըլըպ պաշգա վազիփէլըրէ
կիտէն օլ սէվկիւլիւ տօսթլար արասընտաքի
մէսափէ կէնիշլէնիր իտի ։

Հշի օլ ախշամը գարանլըգ պասար իքէն
եալընըգնա ՝ավտէթ էթտիյինտէ, օլ ՚էօմի
իշիւն տիւշիւնմէքտէ իտի քի Ալլահ անը էօյլէ
իսթի’մալ էթմիշ վէ պէրէքէթէ վասըթա գրւ-
մըշ իտի, վէ սօնլրա քէնտի ՚էօմիրիւ հադզըն-
տա տիւշիւնտիւ ։ Եէտի սէնէ էվիլ քէնտի-
մինին անըն վասըթասըլլէ քրիստոսա տէլա-
լէթ օլունմըշ օլուրզը Տէյլիտ Հիլ շլ շէ հրին
գափուսընտա քէնտիսինի մահրում պիրթարզ-
տա պրագըպ կիթտիյի վագըթտան պէրի
քէնտի իւզէրինտէ վէ էթրաֆլնտա նէ՛ դաշ-
տար թէպէտտիւլաթ իլէրի կէլմիշ իտի ։ Օլ
վազըթ քէնտի էնլ ի պէյթի վէ գօնշուլարը
արասընտա խրիսթիյան անճագ քէնտիսի իտի ։

Շիմտի — վէ գալպի պիւթիւն օլ մէլճա”խա-
նէլէրէ վէ քիլիսէլէրէ, քէօյէրտէ օլան օլ
թէճէմմիւլէրէ վէ փէրաքէնտէ խրիսթիյան-
լարա կիթտի քի՝ պունլար օլ իւչ վասի’ ճի-
վարլարտա պուլունուրլար վէ անլէր իւղէրինէ
քէնտիսի պէօյլէ մուղատտէս պիր վազիփէյէ
թա՛եին օլունմըշ իտի ։ Վէ պու տահա սալթ
պիր պաշանլըն իտի ։ Կէլէճէք կիւնլէր նէ՛ կէ-
թիրէճէքլէր իտի ։

Այ օ տաղլար իւղէրինէ տօղորզընտա Հշի
քէօյէրի պիրի պիրի արգասընտան կէօրէ պի-
լիր իտի, վէ անլէրտէ պիր սիւքիւթ հիքմ
սիւրէր վէ օրալարտա էրքէքլէր վէ գատընլար
գարանլըգ վէ զուլմէթ իշինտէ եաշարլար վէ
էօլիւրլէր իտի ։ Վէ տահա քէնտիսինին կէօ-
րէմէտիյի պիր չոգ գասապալար վէ շէհրէլ
վար իտի, վէ անլէրտէն էօմէտէտէ տահա եիւզ-
լէրճէսի պուլունուր իտի քի անլէր տախի
կիւնահ վէ իզմէրապ իլէ տօլու իտիլէր ։ Պուն-
տան էվլէլ հիշ օլ գատար իհթիյանլարը վէ
ֆուրսաթլարը հիսս էտիպ անլէր հագզընտա
տիւշիւնմէմիշ, վէ քէնտիսինին Ալլահա միւհ-
թաճ իտիյինէ հիշ օլ գատար տէրինճէ վա-
գըթ օլմամըշ իտի ։ “Աիզէ Ալլահընըզըն քէ-
լամընը սէօյլէմիշ օլան միւրշալէրինիզի տէր-
խաթըր էտիպ’ թակր ու հարէքէթլէրինին
նէթիճէսինէ տիգգաթ էթմէքլէ իմանլարընա
միւգթէտի օլունրզ ։ Յիսուս Քրիստոս տիւն վէ
պու կիւն վէ իլ էլ էպէտ հէման օ արը ։”,
’իպր. 13. 7, 8.

“Յիսուս Քրիստոս . . . հէման օ տըր :” Ան-
էր իշխն “հէման օ” օլտըղը կիպի պիղիմ ի-
շխն տախի “հէման օ” տըր : Անէր կէշէրէր
լաքին օ պագը գալըր : Խմախ թարիֆ օլուն-
մազ իհթիյաճ, եալընըզլրդ, հասրէթ վէ ար-
զու պիր չէյ մի տիր : Էնկինէ կիթ : Յիսուս
Քրիստոս . . . հէման օ տըր :

Իւշ հագթա սօնրա Հշի Մր. Աթէվլընուն
իլէ պէրապէր քէնտի վասի՝ թարլասոնը զի-
յարէթ, քիւշիւք քիլիսէլէրի թէքիլ, վէ
նէրին զարպընտա Զիունըն տա”իրէսինտէ
իմանա եէնի կէլմիշ օլանլարը վաֆթիզ էթ-
մէյէ թէշպիւս էթտիյինտէ՝ ’էօմրիւնիւն
խըտմէթինին եէնի պիր շէքլ ու սուրէթինէ
պաշամը իտի :

Ալլահըն Ռուհընտան հազըրլանմըշ վէ տէրք
վէ ֆէնմէ մուգթէտիր զըլընմըշ պիր գալպ
իշխն Ալլահըն քէլամընտա նէ՛ աիրի պիր
գուվէթ մէվճուտ տըր : Սէքիզ սէնէ էվվէլ
Պուտտա մէզէպինին պիր հէյքէլինտէ՝ Մար-
կոս Խնձիլինին պիր նուսխէսի հավի պուլուն-
տըղը միւժտէ իշխն պիր օգոյան պուլուշ
իտի : Անտէն սօնրա կէշէն պէշ ուզուն սէնէ-
լէրտէ օլ քիմաէնին ’էօմրիւնտէ հազիթաթըն
թօխումը նէշլ ու նէմա պումազ տա իտի :
Էթրաֆնտա հիւքմ սիւրմէքտէ օլան րուհա-
նի տէրին զուլմէթ արասընտա քէնտիսինին
պիլտիյի հազիգաթը, վէ քէնտիսինէ վասրլ
օլմուշ օլան օլ ազ շէյի գապուլ էթտի, վէ
կիթտիքնէ տահա տօլու նուրա տէլալէթ օ-

լունտու : Պիր գաչ կիւնիւք եօլ կիթմէյինճէ
քէնտիսինտէն մա’տա նէ պիր խրիսթիյան նէ
տէ խրիսթիյանլըլա թալիպ օլան պուլունուր
իտի : Վէ Բապպը թանըյան վէ սէվէն պիր
քիմսէյէ միւտտէթի ’էօմրիւնտէ ասլա րապթ
կէլմէմիշ իտի : Լաքին նիհայէթ օլ տագիթէ
կէլտի քի անտէ սա”իր մրւ”մին գալպէր իլէ
իլհագլըգտա պուլունտու վէ “Ալլահըն ’ազիմ
նուրը անը պուլուու : ”

Օլ վագրթտան պէրի անճագ իւչ սէնէ
կէշմիշ՝ լաքին չօգտան կէօմիւլմիշ օլան թօ-
խունտան պահաըըն սընագ կիւնէշինին թէ՛-
սիրիյլէ նամըլ չապուգ պիր հասատ հասըլ օ-
լուր : Օլ բուհտան ճէլպ վէ ճէղպ օլունարագ-
սուսըգ ճանլար տիրի սույը արատըլար : Պուն-
տան էվլէլ օլտըղը միւտտէթ գատար վէ
տա”իմա Յիսուս Քրիստոս մէսթուր գալա-
մազ իտի :

Օլ քիւշիւք հէյքէլտէ եաթմագտա օլան
քիթապ հայաթպախշ միւժտէյի անճագ պիր
քիմսէյէ սէօյլէմիշ իտի : Լաքին տիրի վէ մու-
հապէթ էտէն պիր գալպ պուլունտըղը կի-
պի, վէ օլ գալպ Անըն պէօյիւք խէլասընըն
մէսէրէթիյէ թաշգըն օլտըղը հալտէ՝ խէլաս-
քեար քէնտիսինի չօգլարա իզհար էտէպիլիր,
վէ օլ տիրի ինճիլ սէօյլէմէյէ պաշատը : “Վէ
պէն եէրտէն եիւքսէյէ գալտըրըլտըզրմտա,
ճիւմէյի քէնտիմէ չէքէճէյիմ” (Յով. 12. 32) :
Էվլէթ անլէր Անա ճէլպ օլունմըլար իտի :
Քեահին Զանկ վէ Զիունըն պիրատէրի վէ իխ-

թիյար վալիտէսի տախի Անա չեքիլիշէր, վէ տահա չօգլարը տախի, քէնտիլէրինինքի կիպի պիր 'էօմրտէ նա՛իլ ոլաճագլարը պէրէքէթ իշիւն աճըդյը վէ սուսամըշ իտիլէր: վէ պու խրիսթիյանլար նէ գատար զիյատէ քէնտի բապալլարընըն թա՛լիմաթընը քէնտի 'էօմրլէրինտէ կէօմթէրտիլէր, վէ անըն խաշնա միւլհագ օլտըգլարը իշիւն շատ ու մէսրուր օլտըլար, վէ տիւչար օլտըգլարը թէ՛ատտի վէ ճէ ֆալարա բաղմէն անըն սէվկիւկիւ իսմինի եղրար էթտիլէր իսէ, ոլ գատար զիյատէ ոլ «եիւքույէ գալըըրըլըշ» օլան Խէլասքեար պաշտա գալըւէրի քէնտի սէլամէթ վէ մէսէրւէթինէ ճէլպ վէ ճէզպ էյլէտի:

Վէ սօկրա միսիօնէրէր օրայա կիթտիլէր, վէ օրատա Ալլահըն տիրի պիր իշինի պուլարագ ոլ իշին նէշը ու նէմա պուլմասընա քէնտիլէրինի վագփ էթտիլէր: վէ պէրէքէթ ոլ գատար եայըլտը քի Մր. Սթէվընսըն վէ չի տաղլարտան էօմէյէ եօլըլըդ էտէրէր քիլսէր թէշքիլ՝ վէ փինկ եանկա գատար եօլնըդ էթմէյէ առա փուրսաթլարը օլմայան չօդ եէնի միւ մինէրի վագթիլ էթմէյէ միւպաշէրէթ էյլէտիլէր:

Հագիգաթըն պու ուղագ չէհրէլտէ վէ քիւշիւք քէ օյէրտէ պուլունան չօդ գալպէրէ նա՛սըլ եէթիշտիյինի, վէ եօլըլարըն տէրէլէրտէն նա՛սըլ կէշտիքէրինի վէ տաղլարըն թէփէլէրինէ չըդարագ ոլ խօշ վէ իզմիդ մահալլէրտէն կիւնտէն կիւնէ եօլըլըդ էտիպ Ալ-

լահըն 'այան աշիքեար իշէմէքտէ օլտըղընը կէօրէրէք նա՛սըլ շատ ու մէսրուր օլտըգլարը ըը չիմտի պուրատա թա՛րիֆ վէ պէյան էթմէյէ չալըշմայըլ, Եէթիշտիքէրի իլք չէհր թա նինկ օլուպ՝ օրայա իւչ կիւն տաղլարըն սըրթլարլնա թըրմանարագ չըգըպ օրալարտա պուլունան սու աղընթըրլարընտան կէշէրէք եէթիշտիլէր, լաքին անլէր օրատա թէրագգը էթմէքտէ օլան փէք ճալիպ պիր իշ պուլտըլար, վէ միսիօնա միւթէ՛ալլըգ խանէտէ գալտըլար քի՝ օրատա Մր. Քասսէլլ քէնտիսինի ճէմա՛աթա օլ տէրէծէ սէվկիւլիւ գըլմըշ իտի քի միւմայիլէյին տահա զիյատէ իհթիյան հիսա օլունան պաշտա պիր եէրէ կիթմէք իշին անլըրտէն այրըլորդընտա՝ գուվժէթի ատէմէթ չօնուգլար կիպի աղլատըլար: Խըրիսթիյանլարը վէ վագթիլ օլունմագ իշին միւրաճա՛աթ էթմիշ օլանլարը թօփլայարագ տիք վէ տար պիր վատիտէն եօգարը զարպա տօղրու ջիունըն խանէսինէ կիթտիլէր, պու վատիտէ իսէ եագընլարտա եաղմըշ օլան եաղմուրտան հասըլ օլան սէյլլէր աշաղը Սարը Ըրմաղա տօղրու ագան պիր չէլլալէ թէշքիլ էտէրլէր իտի:

Օրատա էօլէ պիր մուհապտէթէ գապուլ օլունտըլար քի պունու հիւքմ սիւրէն փութփէրէսիլիք զուլմէթի արասընտա միւտտէթի 'էօմրէրինտէ անճագ պիր տէֆ'ա ըասթ կէշէն խրիսթիյանլար աղլայա պիլիրլէր: չի պու ճիվարը իլք տէֆ'ա օլարագ զիյարէթ էտիյօր իտի, վէ օ խուսուսի պիր մանա իլէ անլէրին

ասլ քէնտի “չօպանը” տէյի՞լ մի իտի : Զիու
քէնտիլէրին թա՞եին օլունան եէնի երէցի մա-
դամընտա հազրը օլտրղը հալտէ անլէր իլք
տէֆ’ա օլարագ թօվիլանտրլար , վէ պու թէ-
ճէմմիւտէ՝ քէնտիլէրէ իսմէրիյլէ եյիճէ մա’-
լիւմ վէ իշլէրի իշիւն սէվկիւլիւ օլան միսիո-
նէրլէրի իլք տէֆ’ա օլարագ եիւզէ թա-
նըյաճագլար իտի , վէ ճէմ օլ կիւնլէրտէ թա—
նինկ քիլիսէսինին բէսմի քիւշատը վէ ֆէն րր-
մաղընըն ղարպ թարաֆլնտա տախի իլք վափ-
թիլ այինլէրի իճրա օլունաճագ իտի : Ճէմ
պու կիւնլէր թէ՛ատտի չէքմէքտէ օլտրգլարը
կինլէր իտի , վէ րապա Յիսուս իլէ միւշարէ-
քէթտէ պուլունմագ վէ անըն ճէֆալարընա
էօլիւմէ գատար պիլէ օլան հիսոսէտար օլմագ
իհթիմալիյէթի վէ մէ՛զունիյէթի հագգընտա
ճիւմլէ գալալէրտէ ճիտտի պիր հիսոիյաթ
հիւքմ սիրմէքտէ իտի :

Պէօլիճէ տաղլար արասունտա օլան օլ Զիու-
նըն խանէսինտէ կէշիրիլէն սա՛աթլարըն պէ-
րէքէթ վէ ճիտտիյէթի թա՛րիֆ օլունմագ ։
Պէօլիլէ պիր թէճրիպէ ի զոմթիյէյէ նա՛իլ օլ-
մագ միսիոնէրին նասիպինին օլ էճրի տիր քի
պունու սաթուն ալմագ իշիւն օլ միւպարէք
ահվալ տահա մա՛իւմ օլմագտան հէր նէ պէ-
հա լազըմ իսէ թէ՛տիյէ օլունմագ կէրէք տիր
Ճիւմլէ գալալէրի պիր էտէն մուհապպէթ վէ
մէսէրէթի հիսո էթմէք . Շէթանըն զուտ-
րէթինտէն հագիգ աթ ը հալտէ գուրթարըլրշ
վէ Ալլահըն էլլատլարընըն ճէլիլ րուհանի

Հուրրիյէթինէ կէթիրիլմիշ օլան օլ սաֆտէ-
րուն վէ զայրէթլի էրքէթլէրին վէ գատընլա-
րըն չէհատէթլէրինի իշիթմէք ’աճա՛իպ պիր
հալ օլուպ՝ ուզագտա Զինին օրթասընտա պիր
մաղարա կիպի սայրի չամուր իշինտէ օյուլուշ
պիր օտատա սրգը սրգը տօլմուշ օլարագ պի-
րի պիրի արգ ասընտան տու՛ա թագտիմ էթ-
մէլէրի զանն էտէրսին օրասընը սէմանըն պիր
գափուսը էտէր իտի : Պայզըն վէ տօնուգ պիր
ըշդլէ եանմագտա օլան գանտիլէր , վէ պիրի
պիր արգ ասընտան չագուգ չապուգ կէշէն
սա՛աթլար կէճէ եարլընա գատար տէվամ
օլունտու վէ շափագ սէօքմէք իւղրէ իտի , վէ լա-
քին տու՛ա մէճլիսլէրի տահա իսիթամ պուշ-
մաղլար իտի :

Ամմա էրթէսի կիւնիւն մէնզարէլէրի ատէ-
մին գալպինէ տահա զիյատէ մուճիպ ի մէսէր-
րէթ օլուրար իտի . զիրա փութիէրէսթ քէյ-
լիւլէրին զալապալըզ արասընտա պիր ՚ազիմ
սիւքիթ հիւքմ սիւրտիյիւ հալտէ , օն տօ-
գուգ էրքէթլէր վէ գատընլար վաֆթիզ օլու-
նարագ քէնտիլէրին Քրիստոսա օլան իմանլա-
րընը իզրար էթտիքլէրի սրբատա օլ ճիվարը
իհաթէ էտէն պայզըլլար Ալլահա թազ տիմ օ-
լունան համտ ու սէնալարա եանգօ վէրտիլէր ,
վէ թէքրար ախշամիւթիւ Զիունըն խանէսինտէ
միւ՛մինլէրին օլ քիւչի ք զիւմրէսի իլք տէֆ’ա
օլարագ րապպըն սօֆրասընըն էթրաֆլնտա
թօվիլանտրգլարընտա րապա անլէրէ չօգտան
քէնտիսինի իզհար էթմիշ իտիյի կիալի՝ անլէրէ

պու էքմեք փարէէմեք վասըթասըյլէ տախի
պէյան վէ իզնար էյէտի :

Պէօյէ ֆուրսաթլարը թէրը էթմեք վէ
քէնտիլէրէ էտիլէն բուհանի եարտըմ վէ թա-
լիմի էօյէ շէվդ վէ զոյրէթլէ գապուլ էտէն
քիմսէլէրտէն այրըլմագ կիւճ իտի : Լաքին
Զիու անլէր իւէ գալտը, վէ բուհ իւլ դուտս
թարաֆլնտան պաշլանըլմըշ օլան իշ Անըն
տէվամի իհթիմամինտան մահրում գալմայա-
ճագ իտի : Անլէրին ճիւմէսի թէքրար պիր
եէրէ եանի սէմավի մէսքէնլէրինէ կէլտիքլէ-
րինտէ քէնսիէրէ սօնկնա գատար սէլամէթլէ
տէլալէթ էտէնին, վէ թա—նինկ խրիսթիյան-
լարընրն պաշլարընը օլ կէլէճէք գարանլրդ
սա՞մթլար իշնտէն կէշիրէրէք մարտիրոսլրդ
շէրէֆինէ նա՞իլ օլանա գատար անլէրէ գըլա-
դուղայանին սատագաթը հազգընտա՞ օլ չոդ
մէսքէնլէրի օլան փէտէրին խանէսինտէ իւզէրինէ
սէօյէյէճէք նէ՛ գատար շէյ պոլունաճագ արրի :

Եօլճըլար եօգարըյա տօղրու չըգըպ՝ եէ-
շիլ վէ կիւդէլ վատիլէր իշնտէն ագան պիր
տաղլրդ տէրէ պօլընճա կիտէրէք Զիունըն
քէօյինտէն շիմալէ տօղրու իւշ կիւնիւք եօլ
օլան պաշգա պիր ճիվարա կէլտիլէր քի պու-
րալը Ալլահրն պէրէքէթիյլէ Զիու զիյարէթ
էյլէմիշ իտի :

Պուրասը թէնհա վէ իզսիդ պիր քէօյ ի-
տի . վէ պու էճնէպիլէր ուզուն միւտաէթ
թըրմանըրճասընա էթտիքէրի պիր եօլըլըդ-
տան սօնկա ախշամ կէօլիկէլէրի էնմէքտէ իքէն
օլ քէօյէ եագըն կէլտիլէր : Լաքին անլէրին

կէլմէսինտէն քէօյլիւլէր պի խապէր գալմա-
տըլար, զիրա անլէրին եադլաշտըգլարընը կէօ-
րիւր կէօրմէզ պէքճի քէօփէքլէր հէր թա-
րաֆտան հավլամազա պաշլատըլար, վէ անլէր
խրիսթիյանլարըն խանէլէրինէ եէթիշմէզտէն
գափուլար սըրթ իւսթիւ աչըլմըշ, վէ չէօքմէք
իւզրէ օլան գարանլրդ իշնտէն տօսթանէ
սէսլէր անլէրի խանէլէրինէ տա'վէթ էտիյօր-
լար իտի : Վէ նէ՛ ա'լա պիր խօշ ամէտի իլէ
խմթիգ պալ օլունտըլար : Անլէրէ պէօյիւք պիր
եէր ալթը սոտա վէրտիլէր, վէ չարչապըդ ու-
ժագ սու վէ չայ կէթիրտիլէր, վէ անլէր ի-
շէրի տօլմուշ օլան գոնչուլար իլէ կէօրիշիւպ
գօնուշը իքէն ախշամ եէմէյի չարչապըդ թէ-
տարիք օլունտու, վէ խրիսթիյանլար քէնտի
խանէլէրինտէն կէթիրէ պիլտիքլէրի սաֆի
եէյէճէքլէր խուսուսընտա պիրի պիրլէրինի
կէչէրլէր իտի :

Էրթէսի կիւն կիրակի օլուպ՝ հագիգաթը ը
հալտէ պիր զիքրէ շայան կիւն իտի : Թաօ—
հսիէնկտէ պէօյլէ մէճլիսլէր ասլա մա'լիւմ
տէյիլ իտի : Օրատաքի խրիսթիյանլար անճագ
պիր տէֆ'ա միսիօնէր կէօրմիշէր իտի իսէ
տէ, պու միսիօնէր եէնի կէլմիշ օլուրդըն-
տան անլէրին լիսանընը չոդ սէօյլէյէմէզ
իտի : Շիմոի իւշ էճնէպի վէ իքի տէ եէր-
մի երէց արալարընտա պուլունուր իտի : Ան-
լէր գրիստոսըն քիիսէսինին պէօյլէ ա'լա
պիր ճէմ'իյէթ օլաճաղընը էվլէլտէն սայքի
տէրք վէ ֆէհմ էտէմէզէր իտի :

Վէ ոլ թէնհա քէօյտէ միսիօնէրլէր պէօյլէ
իման վէ մուհապպէթ պուլտըգլարընտա զի-
յատէսիլէ միւթէ՞էսսիր օլտըլար ։ Խրիսթի-
յանլրդա թալիպ օլանլարտան չօգլարը վաֆ-
թիշ օլունմաղա զիյատէ՞իյլէ արզու էտէրլէր,
վէ Մր. Սթէվլնսըն թարափընտան քէնտիլէրէ
էտիլէն սի՞ալլէրէ վէրիլէն ճէվապլար փէք
զիյատէ տիգդաթա շայան իտիլէր ։ Քրիստոսա
սատըգ պուլուննագ շիւպհէսիդ թէ՞ատայիէ
գաթլանմագ, վէ հէմ 'էօմիւ պիլէ փէտա
էթմէք տէմէք օլտըլը անլէրէ պիլտիրիլտիքտէ՝
պիրիպիրի արգասընտան անլէր քէմալ ը շէվդլէ
ո՞ղիզ Քրիստոստան այրըլմագտան իսէ, էօլ-
մէյի սահա էյի սայարըզ,” տէյիւ ճէվապ
վէրտիլէր վէ վագթընտա թաստիգ օլունտը-
ղընա կէօրէ անլէրին պէօյլէ տէմէլէրի պօշ իփ-
թիխար տէյիւ իտի :

Օլ կիւն էօլէտէն սօնրա պիր սաքին մա-
հալ պուլունտու քի օրատա տաղըն աղընթը-
սընտան հասըլ օլան տէրէ սաքին վէ տէրին
օլարագ ագար իտի, վէ օրատա քիւչի քեէ-
շիլ շիմէն իւզէրինտէ պիրլիքտէ աշըգ հավա-
տա տիզ իւսթիւ կէլտիլէր ։ Քէօյլիւլէր իլք
տէ ֆ'ա օլարագ վագթիզ այինի խըտմէթինի
կէօրիւրլէր իտի, վէ Քրիստոսա քէնտի իման-
լարընը իգրար էտէնլէրին արասընտա ալթը
գատընլար տախի պուլունուր իտի :

Լաքին օլ սօն մուգատտէս սա՞աթտա սէյր-
ճիլէր եօգ իտի : Օլ զէման օլ սաքին կէ ճէտէ
փէլգանի օտա կիպի պիր եէրէ թէճէմմիւ,

Էթափիլէր, վէ օրատա իլք տէֆ'ա օլարագ
Ա՞շա ի թապպանի այինինի իճրա էյլէտիլէր,
վէ կէօրմէմիշ իքէն սէվմիշ օլուրգլարը Զաթը ը
ձէլիլի զիքր եյլէտիլէր ։ Հշի վէ Զիու մէճիսէ
տէլալէթ էյլէտիլէր, վէ պինլէր ճէ քիմսէլէ-
րին հազըր պուլունտըզը չօգ ՚իպատէթլէրտէ
պուլուննորչ օլան հոգզարտան պա՞զըլարըն շէ-
հատէթինէ պագարագ պունտան զիյատէ
միւթէ՞էսսիր օլորդլարը վէ գալպէրինէ տօ-
գունան պիր մէճիս զիքր էտէմէզլէր իտի :

Վէ էրթէսի կիւն եօլըրլար եօլա չըգար-
լար, Մր. Սթէվլնսըն շիմալէ օլ վիլայէթին
պաշընա չէ հրինէ կիտէճէք, վէ սօնրա սահիլէ
'ալատէթ էտէճէք, Զիու քէնտիսինին տաղը-
լարտա փէրաքէնտէ հալինտէ պուլունան սիւ-
րիսիւ արասընտա զալոնագ, վէ Հշի Մր.
Սթէնլի Սմթհ իլէ վիլայէթին ճէնուպ վէ
շարգ ևարափընտա օլան քէնտի իշլէրինէ 'ավ-
տէթ էթմէք իւզը ըրմաղըն օլ պիր թարա-
փընա կէչէճէքլէր իտի :

Կիւդ եագլաշմագտա իտի, վէ գըշ թէ-
տարիքի իշիւն էտիլէճէք չօգ շէյ զալըր իտի:
Անլէր իւմիտէրլէ տուռ եէնի հալու քէյֆի-
յէթլէրէ կիթմէքտէ իտիլէր :

Մր. Հօմթ զաթէն Հընկ-Թընկտա օլուպ՝
անլէրին եէթիշմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի, վէ
Հօհ-շօտա գատընլար արասընտա չալլըմագ-
իւզրէ իրի գատըն միսիօնէրլէր սահիլտէն օ-
րայա տողրու եօլա չըգ միշար իտի ։ Պիւթիւն
օլ ճիվարարտա իշ իշիւն եէնի գափուլար ա-
չըլմագտա իտի : Մէլճա՞խանէլէր վասըթա-

սըյլէ թէ՞սիր գապուլ էթմիշ օլան չօգ քիմ-
սէլէր վաֆթիղ օլունմաղա արզու էտէրլէր ի-
տի . Հշինին մու'ավինլէրի հէր տա՞իրէլրտէ
տահա զիյատէ թէճրիպէքեար օլուպ քէնտի-
լէրէ տահա զիյատէ էմնիյէթ էտիլր քիմսէ-
լէր օլուրլար իտի : Վէ եազըն գօնֆէրանս
մէճիսլէրինտէն տահա զիյատէ պէրէքէթլէրէ
մունթազըր օլարագ եէնի պիր շէվդ ու զայ-
րէթլէ արբլմշշլար իտի :

Մր. Սթէնլի Սմիթհ աթի իւլ վէճն եազմիշ
տըր . “Հշի քեամիլ պիր էֆէնտի վէ փէք սէ-
վիլիր պիր րէփիդ իտի : ’Ագլ վէ տիրայէթ
ճիճէթիլէ օ ’ալի տէրէճէտէն ֆիքրի ’աթիյէ-
լէրէ մալիք իտի : Պնըն գուվլէ ի միւթէխա-
յիլէսի , թէշքիլաթըր , պիր խաթիպ մագա-
մընտա օլան գապիլիյէթի , գուվլէ ի հափր-
զէսի վէ ֆիրասէթի , ատի շէյլէր տէյիլէր ի-
տի : Թապի՞աթը շէվդի , ճէսուր վէ գարար-
կիր իտի : 0 ճահիտ քիլիսէնին հագիդի պիր
ա'զասը օլուպ՝ օլ քիլիսէ իլէ պէրապէր տու'ա
իլէ եախօտ տու'ա վէ օրուն իլէ Շէյթանա
գարշը ճէնքիշմէքտէ իտի ?”

Էլեէվմ Տախիլի ջին միսիօնընըն միւտիրի
պուլունան Մր. Հոսթ տախի պէր վէճն ի աթի
պէյան ը էֆքեար էյլէմիշ տիր քի միւմայի-
լէյհ տախի օն սէնէ գատար Հջի իլէ մահրէ-
մանէ միւնասէպէթտէ պուլունմըն իտի . “Պնըն
մէշնուր զայրէթ վէ ֆա'ալիյէթի վէ գուվ-
լէթի էվսափը զաթիյէսի , քէնտի թապպընա
վէ Ալլահ թարափընտան տա'վէթ օլունմըն օլ-
տըր իշէ վագփը նէֆս էթմիշ օլմասըլէ

պիրլէշէրէք անտէ էօլիէ պիր հալ հասըլ է-
տէրլէր իտի քի անը եազընտան վէ տէվամ
իւզրէ պիլէն վէ թանըյան քիմսէ իւզէրինէ
հէփախնտէն զիյատէ թէ՞սիր էտէր իտի : Պնըն
խրիսթիյան թէճրիպէ ի զաթիյէսի տէրին օ-
լուպ՝ տուրլուն ճինստէն տէյիլ , անճագ իշէք
վէ զայրէթքէշ պիր էվսափը զաթիյէյի կէօս-
թէրիր իտի : Պնըն էօմըրիւ շէնրին գուվէթ-
լէրինէ գարշը ֆէրազաթ էթմէյէրէք ճէնքիշ-
մէքտէն ՚իպարէթ իտի : 0 քէնտի թահթը ը
հիմայէսինտէ պուլունանլուրըն կինահլարը վէ
քէտէրլէրիլէ ՚ատէթ իւզրէ եիւքլիւ պուլու-
նուր , վէ անլէր թարափընտան սսյըրի տա՞իմա
կէօլ եաշլարը տէօքէր վէ օրուն թութար ի-
տի : 0 տօզուշտան պիր գըլաղուզ օլուպ՝ ա-
նըն քէսքին կէօզլէրինտէն հիշ պիր շէյ դաշ-
մազ իտի , վէ օ տա՞իմա ինապը հալէ կէօրէ
թէքտիր , թա'լիմ եախօտ մու'ավինէթ էթ-
մէյէ հազըր իտի : Վէ պու սէրթնէ էվսափը
զաթիյէլէր իլէ պէրապէր տէրին մուհապպէթլէ
տօլու պիր եիւրէյէ , վէ հազիդի հիմ ըու-
հընա մալիք իտի քի՞ անճագ քէնտիսինի էյի-
նէ պիլէնլէր թարափընտան թանըլըպ թագ-
տիր օլունա պիլիր իտի : Սէնէլէր կէչափէնէ
անըն ամիրանէ թավըր ու հարէքէթի պիր լէ-
թափէթ վէ եումշագլրդ ֆէյտա էթտի , թա
քի օ պու տիւնեատան կէօլ էթտիքտէ պիր
փէտէր եախօտ պէօյիւք պիրատէր իշիւն աղ-
լար կիպի եիւզլէրնէ քիմսէլէր աղլատըլար տէ-
յէճէք օլսագ միւպալաղա էթմիշ օլմոյըզ :

Հշի պու շէտիտ թէճրիպէտէն զիյատէսիյլէ
իսթիֆատէ էթտի : Վէ պու միւմանա'աթ
ֆուրթունասը կէշտիքտէ անըն պիւթիւն իշի
տէվամ իւզրէ նա''իլ ի մուլափֆագըյէթ օ.
լուր իտի :

Պուրատա շունու զիքր էթմէք կէրէք տիր
քի ջինտէ պիր ատէմին միւլքինտէ պիրիսի
վէֆաթ էթտիյինտէ միւլքին սահիպի մէս-
ուլ թութըլըր . շէօյլէ քի մէլճա"խանէտէ
պիր վէֆաթ վուգու'ի պէօյիւք պիր մոխա-
թարա իտի : Մէլճա"խանէլըրտէ վագը' օլան
հէր պիր էօլիւմ էսնասընտա տու'այա ճէվապ
օլարագ Ալլահըն խուտուսի 'ինայէթիյլէ թէն-
լիքէ տա''իմա միւնտէֆի' օլմուշ տըր :

Սէնէլը սօկրա Հշի պու թէճրիպէ վազթը
իշին աթի իւլ վէճլէ եազմըշ տըր :

"Օլ վագըթտա Սէմավի ֆէտէր պանա
մոխալէֆէթ էթմէսի իշին Շէյթանա միւ-
սա'ատէ էթտի , վէ պէնի անտէն էվլէլ թէճ-
րիպէ ի զաթիյէլէ պիլմիշ օլարդըմտան քիւլ-
լիյէն ֆարդը պիր սուրէթտէ աթէշլէ թէճրի-
պէ էթտի , Մէլճա"խանէ իշի իլէ 'ալագատար
օլարագ իւչ սախթէ պիրատէրլէր վար իտի
քի պէնի էօլտիւրմէյի արզու էթտիլէր . Լաքին
Ռապպա ի'թիմատ էտէրէք պէն անլէրին էլ-
լէրինտէն գուրթուլտըմ : Պիզիմ պէօյիւք մէլ-
ճա"խանէլէրիվզուէն տէօրտինտէ աֆիօն իս-
թի'մալընը թէրք էթմէյէ շալրշմագտտա օլան-
լար արասընտա վէֆաթլար վազը' օլմուշ իտի,
վէ օլ պիրլէրին ճիւմլէսինտէ տախի պէօյիւք

1887 սէնէսինտէ երէց Հշի պիր դայէթ շէ-
տիտ թէճրիպէյէ տիւչար օլտու : Մէլճա"խա-
նէլը քիւշատր իշինտէ փէք ա'լս պիր խրտ-
մէթ իճրա էթմիշ օլան ֆան շիմու երէց Հշիյէ
շէտիտ սուրէթտէ միւմանա'աթ էտէն պիր
թազըմ քիւսէլէրին պաշընտա պուլունուր
իտի : Պու ատէմէնէր Հշինին միսիօնէլէրին 'ին-
տինտէ նա''իլ օլտրդը իզզէթ վէ հիւրմէթտէն ,
խուսուսա անա միւտիր երէց մագամընտա էլ
գօնուլ'ը օլմասընտան տօլայը հասէտ էթտի-
լէր : Պա թէ"էսսիւֆ տէրիղ քի Հշի քէնտի-
տինի հատտէն դիյատէ թէպրիք էտէրճէսինէ
'ալէնէն իրատ էլլէմիշ օլտրդը պա'զը սէօղ-
լէրիէ անլէրին պու միւմանա'աթընա մահալ
վէրմիշ օլտու : Պու սէօղլէրէ անըն տա''իմա
պաշդալրըն քէնտի արտը սրրա կէլմէլէրինէ
արզու էտէն թապի'աթը տա'խի 'իլավէ օլուն-
տու : Անա միւմանա'աթ էտէն ատէմէլէր փէք
փէնսա պիր րուհ կէսոմէրտիլէր , վէ անլէրին
թէտպիրլէրի պիւթիւն պիւթիւն պօշա չըղ տըր :

վէ խուսուսի կիւճլիւքլէրիմիդ վար իտի : վէ սայքի իքի սէնէ պութէնրիպէ տէվամ էթտի : Հէր տէֆ'ա աղըր թէնրիպէլէրէ թէսատիւֆ էթտիյիմ վաղըթ անլէրին հէփսինի պէնիմ սէմավի ֆէտէրիմին էլինտէն գապուլ էտէր իտիմ, վէ իւչ, աէօրթ եախօտ պէշ կիւն օրուն թութար իտիմ, վէ տէօքտիւյիւմ կէօզ եաշլարընըն հատոր հիսապը եօդ իտի : Լաքին թապպ պէնիմ իչիւն պիր գուրթուլուշ եօլը աշտը : վէ հէր նէ գատար պէն չոդ զայ՝ աթա օղրատըմ, եօրուլտըմ վէ միսիթարիպ օլոււմ իսէ տէ, սօնընտա սէլամէթ կէլտի : Զիրա անլէրին ճիւմէսինտէ թապպ պէնի միթէսէլի գըլըպ գուվիթէնտիրտի, վէ սօղումագտան վէ կէրի կիթմէքտէն հըֆդ էլլէտի :

Շիրքը օլուոն Ալլահըն ՚ինայէթինէ քի մէլճա՞խանէլէրիմիզին ճիւմէսի տէ շիմտի սէլամէթտէ տիրլէրը : ”

Հշինին 1887 սէնէսինտէն հէման սօնրա աշմաղա մուգթէտիր օլուլըր մէլճա՞խանէլէրին պիր ֆիհրիսթի պուլունուր : Պու մէլճա՞խանէլէրին ֆիհրիսթի ուզուն վէ տիգդամ ճէլպ էտէն պիր ֆիհրիսթ օլուպ՝ շէհը շէհը արգասունտան, գասապա գասապա արգասունտան վէ վիլայէթ վիլայէթ արգասընտան քէնտի իշինէ ալըր : Օլ էհալիսի չոդ օլան վէ պաշլըճա շէհրին էթրաֆընտա պուլունան օվատա սէքիզ մահալէր, Շան—սինին թա ճէնուպինտէ պէշ շէհրլէր, վէ տահա զիյատէ ճէնուպէ տօղու օլարագ եինէ Հօ—նանտա պէշ շէհրլէր, վէ

Սի—ան ֆուտտա, վէ մութթասրլ պուլունան ճիվարլարտա սա՞իր պէշ մուհիմմ մէրքէզլէր, ալթը սէնէ զարֆընտա քեափփէսի եիրմիտէն զիյատէ մէլճա՞խանէլէր աչըլուր, վէ անէբատէն հէր պիրի օրալարտա հիչ պիր միսիօնէր իշի պուլունմայան եէրլէրտէ աչըլմըշ իտի :

“Զիրա սէնին սաղ էլինտէն թութան, վէ սանա՝ Գորգմա մունին իմ տէյէն Ալլահըն թապպ պէն իմ : Էյ պէօճէք Յակոբ, Էյ իսրայէլ Փանիլէրի, գօրդմոյլնըզ . պէն սանա եարտըմ էտէճէյիմ տէյիւ թապպ վէ Գուտտուսը իսրայէլ օլան վէլին պույուրըր : Թագաթ սէն թապպտա մէսրուր օլաճագսըն . Գուտտուսը իսրայէլ իլէ իֆթիսար էտէճէք սին : ” Ես. 41. 13, 14, 16 :

“Պիրի տիւշէրսէ՝ Գալառըլլութըն՝ տէտիյինկտէ, Ալլահ միւթէվազը՝ օլանը խէլաս էտէճէք տիր : ” Յու. 22. 29 :

Վէ պունլարըն ճիւմէսի տէ անըն իչինտէն կէշմէք իշին տա՞վիթ օլունտըզ էն զիյատէ գարանլըզ միւտտէթին գարանլըգ կիւնէրինտէ պաշլանլըշ տրը : Զիրա Հշի օլ վագըթ Հընկ—թընկտա եալընըզ գալմըշ, վէ անտէն պիր գաչ հաֆթա սօնրա ծանըն չբգարտըզ կիւնիւքլէր մէյտանա կէլմիշ իտի, վէ իշթէ օլ վագըթտա Մր. Սթէվընսըն թարափընտան պիր խապէրնի կէլտի, վէ քէնտիսինի վիլայէթին պաշլըճա շէհրինտէ պուլմագ իւզրէ Հշիի օրայա տա՞վիթ էտէր իտի, Մր. Սթէվընսընըն պու զիյարէթի պու մուհիմմ թէրագզըյաթա գափու աչտը :

1887 տէ Օգոստոստա իտի քի Հշի միւրէտտէր գալպէլ ոլ եօլճըլըղը եալընըզնա էթմիշ տիր։ Պիր սէնէ էվիլէլ Մր. Հըտուրն թէյլըը հէման այնի եօլտան եօլճըլըդ էթտիյի վագըթտան պէրի քէնտի հալ ու քէյֆիյէթլէրի նէ՛ գատար թէպէտտիւլ էթմիշ իտի։ ՕԼ վագըթ հէր շէյ միւսթագպէլ իշիւն փարլագ վա'տլարէ տօլու օլուա՛ ֆա'իտէլի օլմագ իշիւն քէնտի էօնիւնէ աշըլան եէնի փուրսաթլար անը քէնտի զայրէթլէրինի իքի գաթ էթմէյէ տա'վէթ էտէրէր իտի։ Շիմտի իսէ կիւճիւքէր վէ զայրէթինի քէսր էտէն հալլէր հէր թարափտան անը սարմըշ, վէ պաշգա պիր շէյ տէյիլ՝ անճագ ուզագտան խայալ մայալ կէօլիւքէն պիր կիւճիւքէր տէրեասը անը իհաթէ էթմիշ իտի։

Պէօյլէ վագըթլարտա բապպ քէնտի գուլլարը էօնիւնէ աճա'իպ թարզտա եէնի մէնզարէլէր վէ մուճիպի զայրէթ եէնի փունարլար աչար։ “Իլմինին հիսապը եօդ տըր” (Մէջ. 147. 5)։ “Եզիլմիշ գամըշ” կիպի՞ մի հիսս էտիյօրսըն քէնտինի. վէ սէնին պիւթիւն խըտմէթին “թիւթէն ֆիթիլ” (Ես. 42. 3) կիպի՞ մի կէօրիւնիւր։ Իշթէ ոլ զէման եօդարըյա պագ։ Սէնին հալին իմանլէ թամմ քէնտիսինէ թէրք օլունաճագ պիր հալ տըր։ Հշի կիպի կէօրէնէքսին քի քէնտիսինին տահա սանաիհմիյաճը վար տըր։ Վէ էլու օլ լուրի նէրքի օլունաճագ պագ։

Պունլարըն ճիւմիէսինին նա՛սըլ վուգու պուլարըլարը փէք կիւզէլ տիր։ Մր. Մթէվըն-

սընըն գէյյարէթինին պաշլըճա մագսէտի՛ մէլճա՛ իսանէ իշինի զիյատէսիյլէ կէնիշէնտիրմէք խուսուսընտա քէնտի ֆիքրինտէ պիր վագըթտան պէրի պիր շէքլ ալմագտա օլան թէրթիպէր հագգընտա Հշի իլէ միւզաքէրէ էթմէք իտի։ ՕԼ վիլայէթտէ թէպչիլ ի պէշարէթիշինտէ իլէրիյէ տօղրու պիր հարէքէթ հէման պաշլամագտա իտի, վէ եէնի եէրլէրտէ իշաշըլըղը վագըթ գավմըն էմնիյէթինի գաղանմագ իշիւն պիր եարտըմ վէ մու'ավէնէթ մագամընտա անըն նէզարէթի թահմընտա օլարագ Հշինին ուսուլ վէ թէրթիպի գատար հիշպիր շէյ ֆա'իտէլի օլամագ իտի։

Վիլայէթին պաշլըճա շէճրինտէ օլան միսինէրլէրտէն պիրիսի անըն իլէ իշլէմէյէ, վէ պիւթիւն ֆինկ—եաօ օվասընտա խանէլէր քէրալամագ իշիւն լազըմ օլան ազչէյի թէտարիք էթմէյէ հազըր իտի։ Վէ պաշգա ճիվարլարտա տախի էվիլէ էմրտէ լազըմ օլաճագ մէսարիֆ խուսուսընտա կիւճիւք օլմայաճագ իտի։ Հշիյէ էտիիէն թէքլիֆ շու իտի քի քէնտիսիւլ լազըմ կէլէն իշիւէրի պուլուպ թա՛լիմ էտէճէք, միւնասիպ եէրլէրի ինթիխապ էտէճէք, վէ պալատէ զիքը օլունան ճիվարտա միւմքին ի մէրթէպէ չօգ մէրճա՛խանէլէր թէ՛սիս էտէճէք իտի, վէ միսիօն պու վէճհէ աշըլըշ օլան մէլճա՛խանէլէրին իշինին աչաճազը ֆուրուաթլարըն րուհանի ճիհէթլէրինէ մուգայեէտ օլաճագ իտի։ Մր. Օրը Ուկինկտէն մատա հիշ պիրիսի պու իշիւն տահա զիյատէ զայ-

րէթլի պիր ըէֆիդ օլամազ իտի քի պու զաթ՝
հալա Շան – սի խրիսթիյանլարը արասընտա
ատէմէլի քէնտիսինէ ճէլալ էթմէյէ պաշլամըշ
օլուպ, պունու կիւղէլճէ պէյան եօլընտա ա-
տէմէլի անը „ճէլի եիւղիւ“ թէսմիյէ էտէր-
լի իտի : Վէ Հշինին էօմրիւնէ վէ իշինէ
հիւսն ի թէվէճնիւս կէսօթէրիպ զիյատէսիլյէ
անկամըշ օլան Մր. Սթէվընսընտան մատա հիչ
պիրի ոլ գատար թագտիրէ մուգթէտիր պիր
նազըր օլամազ իտի :

Թէքիփ օլունան ճիվար ոլ պաշլրճա շէհ-
րին հէման ճէնուպինտէ մուհիմմ պիր ճիվար
իտի : Հիչ տէյիլ իսէ պիր միլեօնա եազըն է-
հալիսի օլուպ տօգուզ պէօյիւք շէհրլէր իլէ
տէօրթ պիկ գատար գասապալար վէ քէօյլէր
անըն տախիլինտէ պուլունուր, վէ պուրալա-
րըն հիչ պիրինտէ տահա պիր միսիօնէր իշի
պաշլանըլմամըշ իտի : Պու շէհրլէրին պաշլր-
ճասը Փինկ – եաօ օլուպ պու շէհր շիմալի Զի-
նին պանդա մուամէլէսինին պէօյիւք մէրքէզի
օլարագ՝ ոլ ճիվար տախի ‘այնի իսմիէ թէս-
միյէ օլունուր իտի : Թաճիրլէր վէ ՚ալիմէրլէ
տօլու օլուպ՝ եօլճըլար թարաֆընտան տա-
”իմա զիյարէթ էտիլտիյի սէպէպտէն պու շէհր
հատար զամընտա ինճիլ իշիւն մուհիմմ պիր
տա”իրէ իտի : Վէ անտէն հէր թարաֆա
տօլըու պիր շէպէքէ կիպի գասապալար
վէ քէօյլէր իւղըլինէ մէրքէզի պիր թէսիրի
վար իտի :

Էկէր թապպ եօլը աչարսա՝ մէրամ հէփ-

սինտէն էվլէլ Փինկ – եաստա պիր այագ պա-
սաճագ եէր թէտարիք էթմէք իտի : Աֆիօն
’իլէթլիէրի մէլճա”խանէսի էյի պիր վասրթա
օլարագ Մր. Օրը Ուխնկին պիր խանէ թութա-
պիլմէսինէ եօլ աչաճագ՝ վէ միւմայիլէյին օրա-
տա քէնտի իշինէ պաշլայարագ օրասընը պիր
մէրքէզ իթմիլսազ էտէպիլէճէք, վէ սօկրա
էօթէյէ պէրիյէ եայըլաճագ իտի : Սօկրա ճէ-
նուպտէ վագը՝ Հօհ – չոտան օվանըն պիթիւն
պոյընճա Հշի պիր սըրա մէլճա”խանէլէր, եա-
նի էկէր միւմքին օլուրսա հէր պիր հիսարլը
շէհրտէ պիր մէլճա”խանէ աչաճագ իտի : Պուն-
լարտան չօղընըն թէրագգը էտէրէք պագը
պիր միսիօնէր մէրքէզի օլաճաղը իւմիտ օլու-
նուր իտի :

Պու պէօյիւք պիր թէտպիր իտի, վէ Հշի
զիյատէսիյէ զայրէթէնտի, վագա’ա պիր վա-
գըթ քէնտի հալ ու քէյֆիյէթէրի միւսա’իտ
օլմատըլը իշիւն թասմիմ օլունան թէտպիրի
չօդ լիէրի կէօթիւրէմէտի : Տահա զիյատէ
տօսթլարա վէ հիւսն ի թէվէճճիւհէ, վէ տու-
’ատա եէնի միւշարէքէթէ վէ տահա կէլէճէք
օլան գարանլըգ կիւնէրտէ սապը, իւմիտ վէ
գուվէթ պախչ էտէր թէսավվուրլարա մալիք
օլարագ Հընկ – թընա կէրի կիթտի :

Հշինին փէք իւմիտի մուավինլէրի արա-
սընտա ոլ վագըթտա Հըսու իսմինտէ կէնձ
պիր շիֆթճի վար իտի քի՝ պու կէնճ Զաօ—
շէնկին զարպընտա անտէն պիր գաչ միլ ու-
ղագ օլան պիր գարիյէտէն իտի : Զաօ – շէնկաէ

իլք մէլճա"խանէ աչըլտըղնտա Հըսու աֆիօն իշմէյէ զիյատէսիյլէ էսիր օլմուշ պիրիսի իտի, վէ վազըթ միւրուրինտէ՝ քէնտիսի կիպի պիր աֆիօն թիրեաքիսինէ շիֆա վէրմէք պապընտա պու էճնէպիլէրին էթակըլէրինի թէճրիպէ էթմէյէ գանտըլըլտը :

Պիր խրիսթիյան օլմագ խուսուսընտա հիշ ֆիքրի օլմատըղը հալտէ Հըսու շէհրէ կիթտի, վէ գապուլ օլունմագ իշխն մէլճա"խանէյէ միւրաճա'աթ էյլէտի: Պու կէնճ ուզուն պոյլը վէ էնտամը կիւղէլ պիրիսի իտի իսէ տէ, ա ֆիօնըն մուճիպ ի ըէղալէթ օլան թէ՛սիրիյլէ աճընըլաճագ պիր սուրէթտէ ֆէնալաշմըշ իտի: Օ ֆէվգ էլ 'ատէ պիր գապիլիյէթ սա հիպի օլուպ՝ կիւղէլ պիր թա՛լիմ ու թէր պիյէ ալմըշ օլարագ՝ քէնտիսինին մալիք պուլունտըղը խասսիյէթլէրի էյիյէ եա քէօթիւ յէ իսթի'մալ էտէ պիլիր իտի, վէ իշմէ պու ճինս ատէմէլ չինին մէլճա"խանէլէրինտէ փէք զիյատէ մուհապպէթլէ գապուլ օլունտըղըլարը կիպի, պու տախի գապուլ օլունտու, վէ սէպէպինի Հըսու քէնտիսի տէ պիլմէզ իտի:

Անըն իշխն չօդ տու'ա էտիլտի, վէ անըն շիֆա պուլմասը քէմալը մուվաֆֆագըլըյէթլէ իլէրի կիթտի, լաքին մէլճա"խանէտէ չալըշանւարա մուճիպ ի քէտէր օլարագ Քրիստոսա րիւճու, էթմէքսիզին օրատան չըգտը կիթտի: Ֆագաթ պու շէյ անըն ֆամիլեասը վէ տոսթւարը արասընտա պէօյիք մէսէրըթ վէ շազ-

լղա սէպէպ օլտու, զիրա անլէր պու կէնճ քէնտիլէրէ օլմայա քի մէլճա"խանէտէ խրիսթիյան սիհրիյլէ սիհրէնմիշ օլարագ 'ավտէթ էտէր տէյիւ գորգարլար իտի:

Լաքին անլէրին խօշնուտիյէթի վագթընտան էվլէլ օլան պիր խօշնուտիյէթ իտի: Զիրա պիր ազ վազըթ հէր շէյ էյի կիթտի իսէ տէ, սօղուգ վէ եազմուրը կիւնլէր վէ իշտէ ատէմի թէճրիպէ էտէր կիւնլէր կէլտի: կէնճ Հըսու մահզուն վէ միւքէտտէր օլտու, ֆիւթուր կէթիրմէյէ պաշատը: Լսքի թէսէլլի եազըն իտի: Հըսու օլ աֆիօն իսթի'մալընըն աճը նէթիճէլէրինի ունուտարագ կէրիյէ քէնտի աֆիօն չըպուղնա տէօնտիւ: Վէ սօնրա շարչապըդ աշաղը տողըու էնտի: Պիւթիւն պիւթիւն քէնտի էսքի 'ատէթլէրինէ տէօնտիւ, վէ էվլէլքինտէն ֆէնա օլտու:

Այլար սօնրա միւզթարիպ վէ զէվալլը պիր հալտէ օլարագ թէքրար կէրիյէ քէնտի էն ա'լա տօսթլարընա կիթտի: Մէլճա"խանէնին գափուլարը անը գապուլ էթմէք իշխն աշըլտը: Անըն շիֆա պուլմասը իշխն մուհապպէթ վէ իհթիմամ տիրիդ օլունմատը: Թա քի օլ զէվալլը աֆիօն թիրեաքիսի գալպի գըրըլմըշ օլարագ վէ աղլայարագ քէնտիսինի Յիսուսըն այագլարընա աթմտը: Իշթէ օլ վագթ իտի քի Հշի անը եազալատը վէ տահա զիյատէ իմտատ վէ թա՛լիմ իշխն անը քէնտի խանէսինէ կէթիրտի: Օրատա Հըսու քեամիլ պիր գուրթուլուշա նա"իլ օլտու: Անըն աֆիօն իշ-

մէք՝ ատէթի քեամիլէն մազլուպ օլտու, վէ ոլ
վագրժտան պաշայարագ օ քէնտի պիւթիւն
՚էօմրիւնիւ պաշզ ալարըն ճէսէտլէրինին վէ
ըռւհարընըն խէլասրնա վագֆ էլլէտի:

Հըսու ճայիպ վէ ատէմին եխրէյինի դա-
ղանրը վէ միւլթա՚իտ վէ մուղթէտիր պիր
խաթիպ օլմասը, վէ զէրաֆէթ վէ զայրէթլէ
տոլու պուլունմասը ճիհէթիյլէ շիմտի քէնտի-
սինին պուլունտրգը ոլ եէնի վէ միւշքիլ տա-
"իրէտէ մուվաֆֆազը յէթէ նա"իլ օլմագ իշխւն
հէր վէճհիէ միւնասիպ իտի: լաքին անըն ըռւ-
հանի ՚էօմրիւնիւն տէրին վէ հագիզի օլմասը
ատէմէրին րուհարը իշխւն օլան մուհապպէ-
թի, տու՞աքեարըլը վէ հագիզի վագֆ ը-
նէֆսի պու գապիլիյէթլէրինին հէփսինտէն
զիյատէ իտի:

Հշինին պու եէնի թէշէպպիւստէ իլք տէֆ'ա
իսթի'մալ էթմէյի թասմիմ վէ թէսավլուր
էլլէտիյի ատէմ պու իտի: Հըսու պու իշ ի-
շխւն արզուքէշ իտի: վէ պու իշտէ օլան աղըը
կիւճիւքլէրին էօնիւ ալբնտըլը կիպի Հըսու
տու՞ա վէ իմանլէ գինկ—եաօյա տօղրու եօ-
լա չըգ արրլտը: Հըսու պիր էննէպի կիպի օլ
պէօյի.ք շէհրին մէշզուլ ՚էօմրիւնէ տալտըլըն-
տա, քէնտի հէմշէհրիլէրինին անա կէօնտէ-
րէճէյի իմտատըն ճիւմիւինէ միւհթաճ պու-
լունուր իտի: Մօնկօլիանըն իլք միսիօնէրի
աղէնիմ իշխւն տու՞ա էտիլմէտիյի հալտէ, քէն-
տիսինէ հավա վէրէն խօրթումտան մահրում
դալմըշ վէ տէնիզին տիպինէ էնմիշ օլան պիր

տալկըն կիպի, եախօստ եանան պիր պինանըն
թէփէսինտէ էլինտէ սուսըզ վէ պօշ պիր խօր-
թումը պուլունան պիր թուլումպաճը կիպի
հիսս էտէր իտիմ," տէմիշ տիր: լաքին Հըսու
ունուտուլմըշ տէյիլ իտի, վէ տու՞ալարա ճէ-
վապ օլարագ չօդ կէշմէզտէն ֆինկ—եաօտա
մէլճա"խանէ թէ"սիս օլունմըշ վէ պիթմիշ պիր
վագը՛ա իտի:

Պու արատա Հշի տահա պաշգա թարաֆ-
տա եէնի թէրագգըլար մէ"մուլ էթմէքտէ վէ
քէսպի ճէսարէթ էլլէմէքտէ իտի: ֆինկ—
եաօտան պիր հափթալրգ եօլ օլարագ, ոլ
վիլայէթին ճէնուպինտէ, վէն—շի իսմինտէ
թիճարէթ մէրքէզի օլան պիր շէհր քէնտի
եխովէրճէ ափիօն թիրեափիլէրի իէ՛ ամմա
արալարընտա հիշ պիր մէլճա"խանէ օլմայա-
րագ տուրմագտա իտի: Հշինին թէտավիսինին
նամը պու ճիվարլարա գատար եայըլմըշ իտի.
վէ խրիսթիյանլար հագգընտա հիշ պիր շէ՛
պիլմէյէն, ամմա միւմքին իսէ շիֆա պուլմա-
զա հասրէթ շէքէն պիր ատէմ 1888ին գըշ մէվ-
սիմինտէ աղըը վէ ՚ազապ շէքէրէք Հընկ—
թընա եօլճըլըգ էթմիշ իտի:

Եօլճըլըգ տան եօրդուն, իւշի միշ վէ պիքէս վէ
պիչարէ օլտրըլը հալտէ, վէ ափիօն իշէնլէրին գըշ
կիւնլէրինտէ էքսէրի օլտըգլարը կիպի, մէլճա"-
խանէնին եօլընը սօրտու, վէ զախիրէճիլէր չար-
շըրնըն օլ կիւզէլ գափուսընա տօղրու տէլա-
լէթ օլունտու: Պու եօլ քէնտիսինէ իւմիտի
կէօրիւնտիւ, վէ դափուճը անը մէլճա"խանէ-

Նին անըն իւզէրինէ աշըլտըղը կէնիշ վէ կիւ-
զէլ պիր հավլիյէ գապուլ էթտիյինտէ՝ եանկ-
լըշ եէրէ կիթմէմիշ օլարղընա էմին օլտու :
վէ օրայա մուհապպէթէ գապուլ օլունտը-
ղընտա քէնտի հիքեայէսինի աթի իւլ վէճի
սէօլէմէյէ ճէսարէթ պուլտու :

Եիւզ միլ էօթէտէ վէն—շի շէհրինտէ օլ
միւթէպէր մէլճա"խանէ հագդընտա իշիթմիշ
իտի : Քէնտիսինին ափիօնա էսիր օլմուշ հալի
մէ"յուս պիր հալ իտի : Լաքին իլթիճա էտէ-
ճէք սօն պիր մահալ մագամընտա հէր կիւն-
լիյէ գաթլանարագ մէլճա"խանէյէ գատար
կէլմիշ իտի : Վէ օլան մէսարիփի թէ"տիյէ էթ-
մէյէ հազըր օլուպ՝ մէլճա"խանէնին քէրիմ
միւտիրէրինին քէնտիսինի իշէրի գապուլ է-
տէճէքլէրինի իւմտա էտէր իտի :

Մէլճա"խանէտէն իշէրի գապուլ օլունտըղը
կիպի պու եէնի խասթա քէնտի վագթընը վէ
տիգգաթթընը ճէլպ էտէճէք չօդ չէյ պուլտու :
Հայրէթտէ գալմըշ օլարագ՝ քէնտի էթրա-
ֆընտա իճրա օլունմագտա օլան շէլէր հագ-
դընտա սօրուպ սիւ"ալ էթմէքտէն ասլա սօսան-
մազ իտի : Թէրէննիւմ, վա'զ, խրիսթիյան-
լարըն կէօսթէրտիքլէրի էյիլիք, վէ անլէրին
տու"այա ճէվապ վէրէն Ալլահընըն 'աճիալ
գուվլէթի, իշթէ պունկարըն ճիւմէսինէ զիյա-
տէսիյէ մէրագտա գալըր իտի :

“Եէկէր պիլմիշ օլսա իտիմ, սէնէլէր էվլէլ
կէլիր իտիմ,” տէտի :

Նիհայէթ քէնտի ափիօն իշմէք 'ատէթին-

տէն գուրթուլարագ մէլճա"խանէտէն այրըլա-
ճաղը վագըթ կէլտի : Լաքին “Խօցճա գալը-
նըզ” տէմէք կիւն իտի : Վէ վէն—շիտէն օլան
պու խասթա՝ կէրի էյալէթին ճէնուապինէ
տողրու կիթտիյինտէ, քէնտի գալպինին եա-
ըըսընը օրատա պրագտը :

Չօդ կէչմէզաէն օլ ուղագ շէհրտէն իքի
եա իւչ քիչի տախի եէթիշտի : “Պիզ անըն
տօսթլարը իզ : Պիզէ պու մէշնուր մէլճա"խա-
նէ հագդընտա օ սէօլէտի : Պիզ տէ շիփա
պուլմագ վէ Յիսուսա իման էթմէք իսթէրիզ,”
տէտիէր :

Վէ պիւթիւն գըշ հալ պէօլէ տէվամ էթ-
տի : Պու վէն—շի շէհրինին ատէմէրի պիրի
պիրի արգասընտան եախօտ քիւչիւք զիւմրէ-
լէրէ, վէ ափիօնըն մազարրաթլարըլէ ազ
չօդ ճիւմէտի տէ փէրիշան օլմուշ օլարգլարը
հալուէ կիւլէր եխուղիւ վէ տօսթանէ կէլիրլէր
իտի : Անլէր պիրէր պիրէր ճէսէտնէ էյի օլ-
մուշ, վէ բուհճա տախի էկէր խէլաս օլմամըշ
իսէլէր, հիշ տէյիլ իսէ թէնվիր գըլընմըշ օ-
լարագ կէրի կիթտիլէր : Վէ տա"իմա անլէրին
արգասընտան տահա զիյատէ կէլէնլէր վար
իտի : Թա քի օլ գըշ մէվսիմինտէ վէն—շի շէհ-
րինտէն օլան սայքի եիւզ խասթա Հընկ—
թընկ մէլճա"խանէսինտէն կէչմիշ իտի վէ հէփ-
սինտէն զիյատէ պա'խ ի մէսէրրէթ վէ զայ-
րէթ օլան խուսուս անլէրին խէլաս ինճիլի
հագդընտա կէօսթէրտիքլէրի մուհապպէթ վէ
մէրագ իտի : Պունլարտան չօդլարը խրիսթի-

յանլրդա թալիպ, վէ պա՛զըլարը հագիղի խրիսթիյանլար օլտըլար :

Հշի նիհայեթ՝ “Հազիգաթէն արթարքան Ալլահ արք : Պիզ չօդ տէրտ ու քէտէրէլը իշխնտէ աճիզ պուլունմաղա հազըր իսէք տէ, 0 քէնտի ՚ինայեթ մէրամ ու մագսէտէրինի եէնի վէ մէ՛մուլ օլունմայան եէրէրտէ ֆի՛իլէ կէթիրմէքտէ տիր : Բապպ ասլա եօրուլմազ վէ ասլա աճիզ պուլունմազ : Քե՛աշբի պիզ տահա եագընտան անըն իլէ եիւրիւսէ իտիք, ”տէտի :

Վէն—շի շէհինտէ ատէմէլը օլ գատար հիւսն ի թէվէննիւհ կէօսթէրիրլէր իտի քի օրատա պիր մէլճա՛խանէ աշըլսըլլնտա չօդ պէրէքէթ մէրքէզի օլտու : Հշի օլ շէհի պիր գաչ տէֆ'ա զիյարէթ էյլէտի : Վէ տահա սօկրա էյալէթին օլ գըսմընտա պաշգա տէօրիթ մէլճա՛խանէլը տախի թէ՛սիս օլունտու, քի պունլարտան պիրիսի Սարը ըրմաղըն քէնա՛ընտա մուհիմմ պիր մահալտէ իտի :

Եօգարըտա փինկ—եաօտա տախի իշ մուծիպ ի պէրէքէթ օլմագտա իտի : Հըսունըն մէլճա՛խանէսի տախի կէրէք մալիյէճէ կէրէք րուհանիճէ մուվաֆֆագ պիր հալտէ իտի : Հշի օլ ճիվարը չօդ տէֆ'ա զիյարէթ էտէր, վէ տահա կէնիշ թէրագդըլար իշիւն եէնի թէտպիրլէր տիւշիւնիւր իտի : Հշի հէր ատըմընտա Բապպա մունթաղըր օլուր, վէ թամմ քէնտիսինին իսթէտիյի եէրլէրէ տէլալէթ օլունմասը վէ իշ իշիւն թամմ լաղըմ օլան իշ-

Ֆիլէրին պուլունմասընա տա՞իր տու՛ա էտէրիտի : Վէ թապպըն էի անըն իլէ իտի : Օլ օվատա պուլունան տէօրիթ պաշլընա շէհրլէրտէ, վէ պիր գաչ քիւշիք գասապարտա վէ քէյշ լըրտէ մէլճա՛խանէլը աշըլմըշ, վէ րուհանինուր վէ պէրէքէթ մէրքէզիրի օլմուշլար իտի : Մր. Օրր Ուինկ օրատա իգամէթ էթմէք իշիւն փինկ—եաօյա կէլտի, վէ պաշգա միսիօնէրլէլ տախի անտէն սօնկրա կէլտիլէր : Նիհայեթ մէլճա՛խանէլըտէն իւշիւ միսիօնէր իշի տա՞իրէլէրի օլտնագ տէրէճէտէ թէրագդը էթտիլէր, վէ շիմտիյէ գատար տէվամ օլունմագտա տըրըլար : 1888ին պահար մէվամինտէն եա՞նի Հըսունըն օլ իշէ թէշէպիւս էթտիյի վագըթտան ալթը սէնէ սօնկրա (1894տէ) փինկ—եաօտա պիր գօնքէրանս մէճլիսի վագը՛ օլտու, վէ պու մէճլիստէ տօդսան քինիսէ ա՛զարը հազըր պուլունուր իտի, վէ օն տօդսուղ երքէքլէր տախի օլ վագըթտա վագիլիզ օլունտըլար : Վէ օրատա հազըր պուլունմայան տահա չօդ միւ՛մինլէր օլ պիւթիւն ճիվարտա քէնտի քէօյլէրինտէ էօթէտէ պէրիտէ փէրաքէնտէ պիր հալտէ եաշըլմըշլար իտի :

Պէօյլէճէ իշ տահա թէրագդը էտէր վէ Հշի տախի անըն իլէ պէրապէր թէրագդը էտէր իտի : Հէման օլ 1888 սէնէսինին գըշ մէվսիմինտէ քէնտիսինէ էօյլէ խապէրլէր եէթիշտի քի քէնտի գալպինի օլ զարպի տաղլար արգասընտա պուլունան պէօյիւք Սի—ան օվասընա փէք խուսուսի սուրէթտէ ճէլպ էյլէտի:

Օրատա օլ էսքի վէ պիր վաղըթ ջինին փայշախմբը օլան վէ՝ ամմէտէն նէֆրէթ էտէրնէսինէ հիսարլարլէ մուհիթ, վէ քէնտի գափուշարընը էճնէպիլէրին քէնտի իշինտէ իդամմէթի իշին ասլա աշմամըշ օլան շէհր պուլունուր իտի: Օրատա հիչ պիր միսիօնէր իշի եօդ, վէ էնի ի սէրլէթ վէ միթէ՝ ալլէմ սընժտան օլան քիմսէլէրին միւմանա՝ ալթը միսիօնէրլէրին օրայա կիրմէլէրինի զայր ի միւմքին գըլմըշ իտի: Սի—անըն պիւթիւն էթրաֆընտա օն իքի պին միւրէպպա՝ միլ պէօյիւքլիւյինտէ միւնպիթ, էհալիսի սըդ, հիչ պիր միսիօնէր իշի պաշլանըլմամըշ պիր մէմէքէթ պուլունմագ տա իտի: Պունուն տախիլինտէ եիրմի պիր հիսարըշ շէհր, չարշըր օլան ալթմըշ գասապա, վէ իշէրինտէ տոլու էհալի օլարագ սայքի պիհիսապ քէօյլէր օլուպ՝ պունլարըն արասընտա քրիստոսիշիւն շէհատէթ էտէն հիչ պիր քիմսէ սայքի պիր այագ պասաճագ եէր պուլամամըշ իտի:

Հշի քէնտի մուխթասար գայտարընտա պուսէնէլէր իշիւն եազողը որրատա՝ “իշիթտիմ քի եյալէթին պաշլընա շէհրի օլան Սի—ան քէնտի հիսարլարը տախիլինտէ միսիօնէրլէրին սաքին օլմալարընը պիր գաչ տէֆ’ա թէտտէթմիշ իտի: Իմտի բապպ պէնի օլ շէհրտէ պիր մէլճա՛խանէ աչա պիլմէյէ տէլալէթ էտիպ՝ մուգթէտիր գըլսըն, վէ ափիօն իշէնլէրի գուրթարմագ եօլըյլէ պիր գաշլարընը բապպ թիսուսա գըլաղուղլայա պիլէյիմ, վէ պու էճնէպի մուալլիմլէրին պիրիճիք մագսէտի կէրէք

ճէսէտի վէ կէրէք րուհը խէլաս էթմէյէ մուգթէտիր օլան միւժաէյի ի՛լան վէ պէյան էթմէմէք օլտրղընը կէօմթէրէ պիլէյիմ տէյիւ անա տուա էթտիմ”, եազողըշ տըր:

Անըն գալզի պէօյլէ պիր տա”իրէյէ տօղըրու հասրէթ շէքտիյի աճա”իպ տէյիլ տիր: Լաքին Սի—ան իշիւն տուա էթմէք վէ օրատա էմէք վէ զահմէթ շէքէն միսիօնէրլէրէ ճէմտէրտ պուլունմագ պաշգա, վէ Սի—անըն ինճիլ միւժտէսինի իշիթմէսի իշիւն ճէկտ ու զայրէթ էթմէք պաշգա պիր շէյ իտի: Օլ վագրթտա ջինտէ պէկրի Սի—ան շէհրի գատար մուհաֆազաքեար վէ էճնէպիլէրէ հիչ եիւզ վէրմէյէն պիր շէհր եօդ իտի: Պու շէհր Հշինին ասլ քէնտի քէօյիւնտէն ուզագ, Սարը Ըրմաղըն օլ պիր թարաֆընտա պիր գաչ կիւնլիւք եօլ օլուպ, պաշգա պիր էյալէթտէ պուլունուր իտի, վէ օրատա կէրէք լիսանըն սուրէթ ի թէքէլլիւմիւ վէ կէրէք ատաթ ու աթվար քէնտիսինին պիր էճնէպի օլտրղընը տէրհալ պէյան էտէճէք իտի: Օրատա նէ՛ տօսթլար, նէ՛ պիր իշէ պաշլանկըն, նէ՛ տէ պիր վէճհէ պիր թէ՛սիր վար իտի: վէ անըն ճճնէպիլէր իլէ վէ անլէրին վա՛զ էթտիյի տին իլէ իխթիլաթտա օլմասը անըն աչաճաղը մէլճճա”խանէ իւգէրինէ շիւպհէ տա՛վէթ էտէճէք, վէ հաթթա էօմրիւնիւ պիլէ մուխտաթարայա գօյաճագ իտի: Լաքին միսիօնէրլէր Սի—ան իշիւն էմէք վէ ճէֆա շէքմէյէ գաթլանտըրգլարը հալտէ քէնտիսի նիշիւն օ շէյլէրէ լազի օլմայաճագ իտի:

Օլ չէնրտէ հէման օլ վագըթտա եալընըզ
պուլունան պիր խրիսթիյան իշճինին ճէսուրա-
նէ չալրտըղընըն խապէրինի ալմրշ օլսա իտի՝
Յիսուս իշխան անըն չէքտիյի ճէֆայա քէնտի-
սի տախի հիսուստար օլմազա զիյատէսիյլէ ար-
զու էտէնէք իտի։ Զիրա չէնրին օլ պիր թա-
րաֆընտա ուզագտա էնալիսի չօդ օլան օլ օ-
վանըն ինճիլ միւժտէսինի իշիմմէսի իշխան Մր.
Պօթամ քէմալը սապը իլէ տու'ա էթմէքտէ
վէ զահմէթ չէքմէքտէ իտի և կէշէն եազ օ-
եալընըզա վէ զա'աֆլէ, վէ արճագտան զի-
յատէսիյլէ միւզթարիպ օլարագ, վէ հէմ բէ-
ֆազ աթտան մահրում պիր հալտէ, օլ չօդ
գասապալար վէ չէնրէր արասընտա եօլըլըդ-
էթմիշ, վէ քէնտի թարլասընը թէշքիլ էտէն
օլ ճիվարլարտա “հէր մախուգա” ինճիլի նէ
վէճհլէ վա'զ վէ թա'լիմ էթմէք մէս"ելէսիյլէ
մէշլուլ պուլունմըշ իտի։

Հանկ—չընկտա պիր տօսթա տէմիշ իտի
քի՝ “Պու իշ կիւն պիր իշ տիր, վէ մուվափ-
փազըյէթ իշխան ազ իւմիտ վար, ամմա պէն
գարանլըդտա Ալլահ իլէ եիւրիմէյէ բազի իմ։”

Անըն բէֆիգի օլան միսիօնէր՝ “Ալլահ իլէ⁹
գարանլըդտա մը . վայ, Անտէ վէ Անըն իլէ¹⁰
ասլագարանլըդ եօդ տըր,” տէյիւնիտա էթտի։

“Պանա թապի՝ օլան զուլմէթտէ եիւրիւ-
մէյէճէք” (Յով. 8. 12)։ Պու միւժտէ կէօյա
պիզզաթ թապատան կէլմիշ իտի։ վէ օլ վա-
գըթտան օլ իշխպիք իշխնտէ տա”իմա նուր
վար իտի, զիրա օ Ալլահ իլէ սաքին օլուր իտի

Գրշ կէլտիյինտէ իքի միւթթագի եէնի մի-
սիօնէրլէր Մր. Պօթամա րէֆագաթ էթտիլէր,
վէ պահարտա Մր. Պօթամ թէ՛էհիւլ էթտի, վէ
պու քիւշի զիւմիէ անըն կէնճ վէ Քրիստոսա
վագ ֆը նէֆս էթմիշ օլան զէվճէսինին քէնտի
արալարնա կէլմէսիյլէ եէնի պիր չէվգ ու
զայրէթ քէսպ էթտի։ Անէր շիմտի օվատա
տէօթթ քիշի իտիլէր, վէ եէրտէն եէրէ եօլ-
ճըլըդ էտէրլէր, վէ պիր եէրտէ եէրլէշէմէզ-
լէր, խանլարտա եէրլիլէրին եէտիքլէրի թա'ա-
մը եէրլէր վէ քէնտի էթրաֆլարընտա պու-
լունան էհալի կիպի կիյինիրլէր, եազ վէ գըշ
խանէսիզ, լաքին խանէ կիպի պիրի պիրլէրինին
վէ Ալլահըն մուհապէկթինտէ սաքին օլուրլար
իտի։ Պու ճիւմիշ իլէ անէր պուլունտըզլարը
հալտէ խօշուտ իտիլէր, վէ Մր. Պօթամ
չէօյլէ եազտը։

“Պիզ եէրսիզ եուրտսըզ, լաքին տիւնեատա
օլան պիւթիւն էմվալըմը պիր մէրքէպէ եիւր-
լէթմիշ վէ զէվճէմի տախի պաշգա պիր մէր-
քէպէ պինտիրմիշ օլարագ ինճիլի Շէրիֆի
Սի—ան օվայընտա եէնի պիր եէրէ կէօթիւր-
մէք իշխան եօլա չըգտըլըմտա օլտըզըմ գատար
ասլա մութլու օլմամըշըմ տըր։”

Օլ կիւնլէրտէ պիր եէրտէ ‘այնի վագըթտա
իքի քիշիտէն զիյատէ պուլունմազը ասլա էմին
սոյմազլար իտի, վէ իքի քիշի կիթտիքլէրին-
տէ պիլէ էհալի արասընտա տիգդաթ ճէլպ
էթմէմէք իշխան զիյարէթ էյլէտիքլէրի եէրտէ
ազ միւտտէթ գալըրլար իտի։ Անէր թապպըն

«Ոիզէ պիր շէհրտէ թէ՛ատահի էթահքլէրի զէ-
ման՝ տիկէրինէ ֆիրար էտինիղ,” (Մատ. 10.
23) տէյիւ պույուրատըզ էմրէ ֆի՛իլէն իթա՛աթ-
էտէրլէր իտի: Վէ չօգ տէֆ’ա սէսսիզնէ չը-
գըպ կիթմէյի ’ագըլլըլըդ սայարլար իտի:

Մր. Պօթամ եազմէշ տըր քի, “Լաքին պիր
տա՛իրէ շէհրինտէ ֆիրար էթմէյէ տա՛իմա
տիզգաթ էտէր իտիք: Վէ այնի մահալէ սըդ
սըդ կէտիյիմիզտէ ատէմլէր պիզի կէօրմէյէ
ալլըշմէշ օլուրլար վէ միւմանա՛աթ զա՛իլ օլ-
մաղա պաշլար իտի:”

Փէք զիյատէ մուզայագայա տիւչար օլմոշ
օլուզգլարը վագըթլարտա պիլէ քէնտի էֆէն-
տիլէրինտէն զիյատէ էյի հալու պուլունտը-
լարընը պիլիրլէր իտի, զիրա չօգ տէֆ’ա խա-
թըրլատըզլարը իւզրէ Անըն իշիւն խանտա պիլէ
եէր եօդ իտի: Վէ պէօյիք միւքեաֆաթլարը
պու իտի քի տիւչար օլուզգլարը օլ աճը վէ մու-
ճիպ ի քէտէր թէնրիպէ ի զաթիյէլէրի քէնտի-
լէրինի անճագ Անըն գալպինէ տահա եազրն
կէթիրիլէր իտի Պա՛զէն անլէր քէնտի էթրափ-
լարընտա սէօյլէնիլմիշ օլան սէօզէրի վէ ատէմ-
լէրին քէնտիլէրի տէհշէթլի ճինայէթլէրի իթ-
համ էտէն ի՛լանլարը օլ գատար քէսքին պիր
թարզտա հիսոն էթմիշ օլուզգլարը իշիւն քէն-
տիլէրինի թագպին էտէրլէր իտի:

Լաքին պիր կիւն անլէր տիւնեանըն Խէլաս-
քեարընըն “Հագարէթ գալպիմի գըրաը” (Մէդ.
69. 20) տէյիւ ֆէրեատ էյլէտիյինի տէրլսաթր
էթտիլէր. վէ պու անլէրի միւթէսէլլի գըլտը:

Զիրա անըն գատէ հինի իչմէքտէ, վէ
կիւն իլէ ալրշապիլտիքլէրի ’այլ վէ հագարէ-
թէ անըն իլէ հիսսէտար օլմայօրլար մը իտի:

Պիր ֆուրսաթլէ անլէր քէնտիլէրին իշտաշ-
լարը իլէ չօգ միւմանա՛աթ կէօրմիշ օլուզգ-
լարը պիր շէհրտէն կէլիյօրլար իտի, վէ Պօ-
թամլար ’աճէպա օլ հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ
օրատա պիր իշ կէօրէ պիլտիլէ՛ր մի տէյիւ
սիւ”ալ էյլէտիքլէրինտէ, կէնճլէր մէսէրրէթլէ
“Էվլէթ”, պիզ բապպա համտ ու սէնա էթ-
մէյէ մուգթէտիր իտիք” տէյիւ ճէվապ վէր-
տիլէր: Պունուն իւզէրինէ անլէրին տօսթլարը
տախի Ալլահա շիւքը էթտիլէր, վէ քէսպ ի
ճէսարէթ էյլէտիլէր:

Լաքին հէր նէ գատար Հշի պու ճիւմլէ
շէյլէր հագգընտա պիր շէյ պիլմէզ իտի իսէ
տէ, անըն թէֆէքքիրլէրի վէ տու՛ալարը
Սի—ան հագգընտա արթար վէ չօղալը իտի:

Պու թէշէպպիւսիւն կիւն օլուզգը սէպէպ-
տէն հէր նէ վագըթ եօլը աշըդ պուլուր իսէ
պիզզաթ քէնտիսի կիթմէյէ գարար վէրմիշ
իտի: Վէ նիհայէթ իլահի տէլալէթէ էմին օլ-
տըզընտա մէճա”խանէլէրտէ հէր շէյ հիւսն ի
հալտէ իլէրի կիթմէքտէ օլուզգլարը պիր վա-
գըթտա պիր ֆուրսաթ պուլուպ օլ ուզուն վէ
եալընըզնա էտէնէյի եօլըլլըզա պաշլարը:
Անըն մուխթասար էլ եազըլարը անըն թէն-
ըիպէ ի զաթիյէլէրի հագգընտա աղ հիքեա-
յէլէրի հավի օլուպ՝ պաշգա մա՛խւմաթ մէն-
պա՛լարը տախի փէք աղ տըր: Լաքին էն մու-

հիմմ օլան խուսուս պու իտի քի օ նա՛իլ ի
մուվաֆֆազը յէթ օլմուշ իտի :

Եղիլէ կէօրիւնիւյօր քի եօլուա այնի թա-
րաֆա կիթմէքտէ օլան՝ ասքէրի պիր մանտա-
րինէ թէսատիւ փ էթմիշ տիր : Պու մանտարին
ալիմ Հշիտէն խօշանարագ անըն քի՛մ վէ
նէ՛ մագսէտէ եօլըլըդ էթմէքտէ իտիյինէ
տա՛իր անա չօդ չէյլէր սիւ"ալ էթտի . վէ
Հշինին պիր հէքիմ օլուպ՝ աֆիօն իշէնլէրին
անտէն իփագամ պուլմալարընը տէր'էօհտէ
էթմէյէ հազըր պուլունտըլընա վագըֆ օլտը-
լընտա , քէնտիսինին տախի աֆիօն իշմէք՝ ա-
տէթինէ էսիր վէ անտէն գուրթուլմաղա ար-
զուքէ պուլունտըլընը իդրար էյլէտի : իշմէ
պու ֆիքրէ օլ մանտարին Հշիյէ տօսթ օլտու,
վէ Սի—ան չէհրինէ վասըլ օլտըգլարընտա
միւնասիպ պիր էվ քիրալամագ իշիւն անա
մատտի սուրէթտէ եարտըմ էթտի : Սօնրա
քէնտի արալարընտա պուլունան տինի էֆ-
քեար ֆարգընա րազմէն թէտավի իշիւն քէն-
տիսինի Հշինին էլլէրինէ թէսիմ էթտի , վէ
տու'այա ճէվապ օլարագ անըն շիֆա պուլմա-
սը քէմալ ը մու վաֆֆազը յէթլէ իլէրի կիթտի:
Պու միւսա՛իտ պաշլանկըն մուվաֆֆազը յէթի
թէ՛մին պապընտա չօդ ֆա՛տէլի օլտու , զի-
րա օլ մանտարին փէք մա՛լիմ պիրիսի օլուպ՝
աֆիօն իշէն չօդ տօսթլարը վար իտի :

Հշի մէլճա՛խանէնին մուվաֆֆազ օլմագտա
իտիյինի կէօրտիւյիւնտէ ի՛թիմատա շայան իքի
քէմսէլէր իշիւն մու'ավին երէց Սիյէ խապէր

կէօնտէրտի ո վէ օլ չէհրտէ վա՛զ վէ թա՛լիմ
էտէրէք պիր գաչ հաֆթա կէշիրտիքտէն սօն-
րա իշի օլ մու'ավինլէրէ թէսիմ էթտի վէ
օրատան չըգ տը , վէ վագըթ վագըթ զիյարէթ
էտէրէք իշէ նէ զարէթ էտէր իտի :

Պիր սէնէ սօնրա Սի—ան չէհրի իմթիհան
միւնասէպէթիյլէ թալէպէլէր իլէ տօլու պու-
լունտըլը էսնատէ իշտէն չէքիլմիշ օլան պիր
մանտարինին իքի օլուլլարը՝ քէնտի տիփլօմա-
լարընը ալմագ իւզրէ օրայա կէլտիլէր : Արգա-
տաշլըդ սէվէն պու իքի կէնծլէր գ օլայճա ա-
ֆիօն իշմէք՝ ատէթինէ ավ օլմուշար , վէ
շիմտի էյլէ պիր ճէֆայա տիւչար իտիլէր քի
անա ղալէպէ էտէմէզէլէր իտի : Ոլ պէօյիւք
չէհրին սօգագլարընտա պունլար քէնտի իխ-
թիյար՝ ասքէրի տօսթլարընա թէսատիւ փ էթ-
տիլէր : Եէքտիկէրէրինէ քէմալ ը հիւրմէթլէ
սէլամ վէրտիքտէն սօնրա կէնծլէր իխթիյար
մանտարինին կէօրիւնիւշիւնտէ վագը՛ օլմուշ
օլան թէպէտարիւլէ միւթէհայյիր գալարագ

աձէնէրալ էքէնտի , սիզէ մութլագա եէնի
պիր պախթ իսապէթ էթմիշ օլմալը : Սիզ էօմ-
րիւնիւզտէ հիշ պիր վագըթ պունտան տահա
էյի կէօրիւնմէմիշ սինիզ տիր : Պէօյլէ կէնծլէշ-
միշ օլմանըլըն սէպէպի նէ՞ տիր ,՝ տէյիւ նի-
տա էթտիլէր :

իխթիյար մանտարին թէպէսսիւմ էտէրէք՝
“Տօղրուսը էյի պիր պախթ՝ հէմ էյլէ պիր
պախթ տըր քի անա սիլ տէ հիսսէտար օլա
պիլիր սինիզ : Աֆիօնը թէրը էթտիմ ,” տէտի :

“Վայ. միւմքի՞ն մի : Պունու նէ՞ կիպի պիր սիհր վասըթասըյլէ եափապիլտին : Վէ պի- զիմ իշխն տէ իւմիտ վա՞ր մը տէյօրսըն :”

“Շիւապհէսիզ : կէլինիդ վէ պէն սիզի պէն նիմ Փինկ—եանկտան օլան Հշի նամ տօսթը մըն քէնտի մէշնուր թէտավիսինի իճրա էթ- տիյի մահալէ կէօթիւրէյիմ :” տէտի :

Մէլճա՞խանէտէ կէօրտիւքլէրի ճիւմիէ շէյ- լէրտէն խօշնուտ օլարագ պու իքի պիրատէր- էր ֆուրսաթտան իսթիփատէ էթմէյէ գա- րար վէրտիլէր, վէ իմթիհան սալօնընտան սալը վէրիլտիքտէ տօղրու մէլճա՞խանէյէ կիթտիլէր վէ քէնտիլէրինի խրիսթիյանլարըն թէտավի վէ ինթիմանընա թէսլիմ էյէտիլէր : Հափ- թալար կէչտի, վէ պու միւտտէթտէ անլէր Հադիգատիթ հագդընտա չոդ շէյ էօյրէնտիլէր, վէ քեամիլէն շիփա պուլտըգլարընտա խրիս- թիյանլարա տօղրու տէրին միննէթտարըդ վէ հիւսն ի թէվէճճիւհ հիսսիյաթըյլէ շէհրտէն մուֆարագաթ էթտիլէր :

Լաքին անլէրին փէտէրի անլէրի սէնէլէր- տէն պէրի օլ գատտար էյի վէ գուվվէթի կէօր- մէտիյի պիր հալտէ էվէ գապուլ էթտիյինտէ նէ՞ կիպի պիր խօշնուտիյէթ հիսս էթտի զանն էտէրսինիզ : Օլ իխիսթիյար էֆէնտի անլէրին հիքեայէսինի իշխտիպ, մէլճա՞խանէնին միւ- տիրէրի օլան խրիսթիյանլարըն նիզամ իւզրէ վէրիլմէսի լաղըմ կէլէն ադչէտէն զիյատէ պէօյիւք պիր մէպլաղըն քէնտիլէրէ թագտիմ օլունուպ տա գապուլ էյլէմէլէրի իշխն թէք-

րար պէ թէքրար քէնտիլէրէ զօր էտիլտիյին- տէ՝ անլէրին գապուլ էթմէմիշ իտիյինէ վա- գըֆ օլութգտաա՝ օլ գատտար մէմնուն վէ միւ- թէշէքրի օլուու քի՝ օլ մէլճա՞խանէտէ օլան իշի վէ անըն ֆազիլ մէ՞մուրէրինի մէտհ ու տէնա պապընտա եալտըզլը եազըլարէ եա- զըլմըշ կիւզէլ պիր չէյէ եա՞նի պիր լէվհա եա- զըլպ օրայս կէօնտէրիլմէսինի էմր էյլէտի : Պու գըյմէթի հէտիյէ մէլճա՞խանէտէ միւսա- ֆիր օտասընա ասըլտը, Սի—ան կիպի ըէսմի վէ ՚այիմ զաթլարէ տօլու պուլունան պիր շէհրտէ պու լէվհա ազ ֆա՞իտէլի օլմազ իտի :

Ալլահըն պէրէքէթիլէ մէլճա՞խանէ մու- վաֆիագըյէթտէ տէվամ էթտի : Զօդ քիմ- սէլէր աֆիօն իշմէք ՚ատէթինտէն գուրթուլ- տըլար, վէ անլէրտէն էփէյիլէրի ինծիլէ տօղ- րու հիւսն ի թէվէճճիւհ րուհըյլէ տօլտըլար : Հշի պու շէհրի պիր տէֆ’ա զիյարէթ էթտի- յինտէ խրիսթիյանլըզա թալիպ օլան տէօրթ- պէշ քիշի պուլու քի պունլար փութփէրէսիթ- լիյի թէրք էթմիշլէր, վէ անլէրին պիրիսի ա- շիքեարէ բապպ Յիսուսա րիյասըզնա իման է- տէր իտի : Իսմի Զանկ օլան պու քիմսէ վաֆ- թիզ օլունմազա զիյատէսիյլէ արզու էտէր ի- տի : Օլ շէհրտէ մէրճա՞խանէ մէ՞մուրլէրինտէն մա՞տա պիր խրիսթիյան նէ տէ եիւզէրճէ միլ մէսաֆէտէն եագըն պիր եէրտէ թէշըրիլ օ- լունմըշ պիր քիլիսէ պուլունուր իտի : Լաքին Հշի տու՞ա էտիպ օրուն թութտըգտան սոնրա անը գապուլ էթմէյէ գարար վէրտի, վէ Զանկ

օլ պիւթիւն օվատա Քրիստոսա օլան իմանընը իդրար էտէն իլք միւմին օլարագ վաֆթիղ օլունտու : Պաշգա պիր զաչ քիշիլէր տախի օլքիւշիք զիւմրէյէ իլհագ օլարլար , վէ Հշեն Սի—անտա Ալլահա տէօնէնլէրին արասընտա պիրտէն զիյատէ ֆուրսաթլարլէ կէօրտիւյիւ իման վէ Խրիսթիյան Պայրէթի վասրթասըլլէ փէքչօգ ճէսարէթ պուլտու :

Պու միւտտէթաէ օլ պիւթիւն էթրաֆտաքի ճիվարտա կիթտիքճէ պիր թէպէտտիլ հասըլ օլմագտա իտի : Մր. վէ Միսիս Պօթամըն վէ րէ Փիզլէրինին էմէքլէրինին սէմէրէլէրի կէօրիւլմէյէ պաշլտու : Անլէրին տու՝ ալարը վէ կէօլ եաշլարը ունուտուլմամըլշլար իտի : Եէնի կիւնիւն շաֆաղը աղըրճա տօղտու , ամմանի հայէթ տօղտու : Ա.աէմիէր արթրգ շիւպհէյի աղչօգ թէրքլէ եավաշ եավաշ տօսթլըգ կէօսթէրմէյէ պաշլտուլար : Միսիօնէրլէր եէրտէն եէրէ կիտիպ վա՛զ էլլէտիքլէրինտէ ղալապաւլըլար թօփլանըպ ինծիլին վա՛զընը տինկլէրլէր իտի : Գատրնլար Միսիս Պօթամըն զիյարէթլէրինի կէօղէթմէյէ պաշլտուլար , վէ սիւրիւ սիւրիւ անըն էթրաֆընա թօփլանըրլար վէ սանտալիյէլէր վէ չայ կէթիրիրլէր իտի , օլ միսիօնէրլէրին էօմրլէրի քէնտի իշլէրինի իճրա էթմիշ իտի : Անլէրճէ խանէլէրի օլմայը անլէր աշըգ թարզտա ճէմա՞աթ արասընտա եաշամըլշլար , վէ պիւթիւն վագըթ տօսթանէ վէ քէնտիլէրէ գոլայ եագլաշըլըր օլարագ ատէմէրին տիգգաթընը քէնտի իւզէրլէրինէ

տա'վէթ էլլէմիշէր իտի : Անլէր քէնտիլէրէ էտիլէն սիթէմ վէ հագարէթէ քէմալ ը սապրէթէնամիւլ էլլէմիշէր , վէ քէմիյէ պէտէլ անճագ էյիլիք էթմիշէր իտի : Անլէրին քէնտի էօմր վէ ախլագլարը լլէ վա՛զ էթափլէրի ինձիլ քէնտիլէրին շիփահէն վա՛զ էլլէտիքլէրի ինձիլ միւժտէսինէ եոլ աշտու : Նիհայէթ հէր նէրէտէ իսթէրլէր իտի իսէ պու շէհրաէ եա օլ պիր շէհրաէ եէրլէշմէյէ մուգթէտիր օլտըլար : Պու օվատա Մր. վէ Միսիս Պօթամ քէնտի քիշիք խանէլէրինի իլք տէֆ'ա թէ՛սիս էթտիքտէն իւչ սէնէ սօնրա , մունթազամ եէտի միսիօնէր մէրքէզիրի աշըլմըշ վէ պունլարըն հէր պիրիսինտէ էճնէպիլէր սիւքիւն վէ սէլամէթլէ իգամէթ էթմէքտէ պուլունուրը լար իտի :

Զիրա Ռապպ իշէ թագվիլէթ վէրմէք վէ լիլրի կէօթիւրմէք իշիւն քէնտի իմուտա վէ մու'ավէնէթինի թէտարիք էթմէքտէ իտի : Ուզագտա Ա.մէրիդատա Անըն էլի տէլալէթ էթմէքտէ իտի : Յիրանսէն նամ Շուէտիլի պիր միւպէշլիր՝ միսիօնէր զայրէթիլէ սուզան օլարագ նիւ Եօրքտան թա պահը ը մուհիթ իշարգի սէվահիլինէ գատտար Աքանտինաւեան քիլիսէլէր արասընտա պիր ինթիպահ ը ըուհանիյի իլէրի կէօթիւրմէքտէ իտի : Պու ըուհանի ինթիպահլարըն նէթիճէսի օլարագ իքի իւչ պէօլիւքլէրէ ջինէ եիւզ միսիօնէրլէր կէտիլէր , վէ ջինին Տախիլի միսիօնէր մէրքէզլէրի թարաֆընտան մուհապպէթլէ գապուլ

օլունտըլար։ Անլէրտէն փէք չօղը շիմալէ Շան-սիէ, Մօնկօլիայա վէ Սի—ան օվասընա կիթ-ատիլէր։ Օրատա անլէր քէնտիլէրտէն էվլէլ կիթմիշ վէ ոլ գատար ուզուն միւտտէթ եաւ լընըդնա կիւճլիւքլէրէ տայանմըշ օլանլար իլէ պիրլէշտիլէր վէ անլէրին էմէյինէ տախիլ ուտըլար։ Անլէր մուհապպէթ վէ ղայրէթլէտ տու օլարագ պիրի պիր արգասընտան միախօնէր մէրքէղլէրի աչտըլար վէ օրալարտա շիմտիյէ գատար չալրշմագտա տըլրլար։

Նիհայէթ պու պիրատէրլէրտէն պիրիսի շիւպհէսիդ պիր իմանլէ էյալէթին պաշլրնա շէնրինէ եագլաշտը։ Զիյատէ թէնրիպէքեար վէ պու իշին կիւճլիւքլէրինէ վագլքի օլան իշ-ճիլէր անը գանտըրարագ մէն՝ էթմէք իսթէտիլէր, վէ թա՞լիմ ու թէրպիյէ վէ սա՞իր ճիճէթլէրէ քէնտիսի Սի—ան շէնրինին ՚իլմ վէ քէմալ սահիպի սընփը իւզէրինէ թէ՞սիր էտէմէգ իտիյինի պէյան էթտիլէր։ Լաքին չօլման Սլլահըն տա՛վէթինի իշիթմիշ իտի, վէ ոլ մազրուր շէնրէ պաշգա պիր խապէր եա պիր գուվիթլէտէ տէյիլ, անճագ Յիսուսըն մուհապպէթիյլէ կիթմէքտէն գորգմաղ իտի։

Հօլման պիր խանէ թէտարիք էթտի, վէ պիր տէ ինճիլին քէլամկարընը տիգդաթլընա տիկէյէնլէր պուլտու։ Վէ ատէմէր անա գարշը էօվքէլէնիպ մէշչուր ՚ալիմիէր վէ րէսմի զաթլար անը թարտ էթմէք իշին կէլտիքլէրինտէ օ ասլա ի՞միրազտա պուլունմատը, անճագ անլէրի միւթէպէր միւսաֆիրլէր մագաւ-

մընտա գապուլ էյլէտի, վէ էլինտէն կէլէն էն ա՛լա շէյլէրլէ անլէրէ ՚իզզէթ իքրամ էյլէտի, վէ ՚աճէպա մուսիդ սէվէրլէ՞ր մի վէ պիր ազ կիթար մուզիգասը իշիթմէք իսթէրլէ՞ր մի տէյիւ անլէրէ սիւ՞ալ էթտի։ Անլէր պունա չօգ մէրագ էթտիլէր։ Ասլա էճնէպի մուսիզի իշիթմէմիշլէր իտի, վէ շալղըլը կէթիրմէսինի անտէն րէճա էթտիլէր։ Քէնտիսինի մուհաֆազա էթմէսի իշիւն գալպինտէն Սլլահա ֆէրետա էտէրէք չօլման սատէ Շուէտ մագամիշրըլը պիրի պիր արգ ասընտան իլահիլէր թէրէննիւմ էթտի, թա քի անլէրին թէ՛ասսուպը հէր նասուլ իսէ թէսքին օլմուշ օլարագ քէնտի տիւշմէնլէրի ինճիլին քէլամլարընը իշիթմէքտէ իտիլէր։ Պունուն նէթինէսի սէլամէթ իտի։ Հօլմանը օլորը եէրտէ գալմաղա գոյ վէրտիլէր։ Անա մուխալէֆէթ էթմէք նիյէթինտէ օլանլար պիր ազ հիւսն ի թէվէճճիւհ հիսս էթտիլէրի, պիր ազ տա էյլէնտիքլէրի իշիւն անա տօսթ օլմատըլար իսէ հիշ տէյիլ իսէ պիթարաֆ պիր մէսլէք թութարագ գալգըպ կիթտիլէր։ Պէօյէճէ օլ պէօյիւք շէնրտէ Շուէտ միախօն մէրքէզի թէ՞սիս օլունտու, վէ պու կիւնէ գատար տէվամ էթմէքտէ տիր։

Պու հիքեայէյի օգույանլար, օլ գատար էմէք վէ զահմէթլէ աչըլմըշ օլան պու տա՞իրէ ի թէպշիրիյէլէր իւզէրինէ պէօյիւք ըուհանի պէրէքէթլէրին տէօքիւմէսի պապընտա հէրարէթլի տու՛ալար թագ տիմ էթմէքլէ օլ իշէ հիսնէտար օլմագ իսթէմէզլէ՞ր մի։

Պու վաղը՝ ալար Սի—ան օվասընտա վուշ
գու՝ պուլմազտա իրէն, եագընտա պուլունան
Հօնան նամ էյալէթինէ եէնի կէլմիշ վէ իլք
տէֆ’ա օրայա կիթմիշ օլան միսիօնէրլէրին
սըզընթը չէքմէքտէ օլտըզլարընը իշխթախյին-
տէ Հշի եինէ իշխթիրաք ը հիսալէ տօլտու։ Պու
էյալէթ Հշինին ասլ քէնտի ճիվարընտան թամմ
ճէնուալէ տօղրու, Սարը Ծրմաղըն ոլ պիր թա-
րաֆընտա, ոլ վասի՛ վէ էհալիսի չօդ օլան, վէ
գու վլէթլի, նէճիպ ամման նիզ’աճը քիմսէ-
լէրտէն մէսքիւն օլարագ տուրմագտա իտի։
Անըն եիւզտէն զիյատէ օլան մա’մուր վէ հիշ
պիրինտէ միսիօնէր պուլուննայան չէհրլէրինին
պա’զըլարընտա իննիլին թօխմընը սաշմագ
իւզրէ պիր ճէսուրանէ զայրէթ էտիլմէքտէ ի-
տի։ Պիրի պիրի արդասրնտան չուրատա պու-
րատա շամաթա վէ հէնիեամէ չրդմըշ օլտըզըն-
տան միւպէշշիրլէր ֆիրարէ մէճպուր օլմուշար
իտի։ Հշի պու խապէրլէրի ալտըզընտա մէս’էլէ
Հուի—քինկ—ֆու նամ չէհր հագգընտա օլուպ՝
պու չէհր էյալէթին շիմալի զըսմընտա վէ
թամմ հուտուտի իւզէրինտէ պուլունտըզընտան,
Հշի պաշդա պիր չէյ տէյլի, անճագ իլէրիտէ
աչըլաճագ իշլէրէ տուհուլէթ վէրիր իւմիտիյլէ
օրատա պիր մէլբա՛խանէ աշմաղա արզու էթ-
տի։ Օրանըն էհալիսինին գորգուլըր քիմսէլէր
օլտըզլարը սէպէպտէն թէհիքէ Սի—ան օվա-
սընտա օլտըզընտան զիյատէ իտի։ Լաքին օ-
րայա կիթմէք հէր նէյէ տախսի մալ օլսա, ան-
էլէրէ իննիլի կէօթիւրմէք տէյէր իտի։

Զօդ տու՛ա վէ թէփէթքիւրտէն սօկրա Հշի
թամմ ատէմի պուլմըշ վէ պու եէնի թէրագ-
գը իշիւն վագըթ կէլմիշ տիր տէյիւ հիսս էթ-
տի։ Զէնկ օրայա կիթմէյէ զիյատէպիյլէ ար-
զու էտէր իտի, վէ պէրապէր ագ չէ վէ ի՛լաճ
ալարագ Հշնկ—թընկ քիլիսէսինին հիւսն ի
թէվէճճիւհիւ վէ տու՛ալարըյլէ եօլա չըդտը-
եօլտա հիշ պիր տօսմանէ արգատաշըլդ
պուլմատը, նէ տէ ոլ չէհրէ եէթիշիյինտէ
պիր քիմսէ անա պիր եարտըմտա պուլունմաղա
հազըր կէօթիւնիւր իտի։ Օրատա աֆիօն իշէն-
լէր չօդ իտի, վէ էվէր տէ վար իտիյի պէլի
իտի, ամմա քիրածը իսթէյէն էվ սահիպլէրի
եօդ իտի։ Հիշ պիր քիմսէ անա քիրա իլէ էվ
վէրմեզ, վէ մէլբա՛խանէ քիքըինէ հիշ պիր
քիմսէ հիւսն ի թէվէճճիւհ հիսս էթմէզ իտի։
Զիրա Հօնանլըլար ինթիյոթլը վէ քէնտի քէն-
տիլէրի իշինէ չէքիլմիշ ատէմէլէր իտիլէր։ Պիր
պազըշտա անլէր Զէնկին ոլ էյալէթին եէրլիսի
օլմատըզընը ակլատըլար, վէ չօդ կէշմէզտէն
անըն “իճնէպի շէյթ անլարըն թա՛լիմինի եէմիշ
իտիյինին” ֆարզընա վարտըլար, վէ քէնտի-
լէրին շէհրտէն թարտ էթմիշ օլտըզլարը մի-
սիօնէրլէր իլէ ալագատար օլտըզընը պիլտի-
լէր։ Թէ՛ասաուպ անլէրին գալպէրինի տօլտուր-
տու, վէ հէր նէ գատար անըն տէ տիքէրինին
ճիւմիէսի աղլա եագըն վէ շայան ը մէրագ ի-
տիլէր իսէ տէ անլէր անըն ա՛լա միթալա՛ա-
լարընա ինանմատըլար վէ անլէրտէն հիշ պի-
րինի գապուլ էթմէտիլէր։

լաքին զէնկին խրիսթիյանլըզը անլէրին զանն էթտիքլէրինտէն զիյատէ տէրին իտի : Խորիսմիլիանլըգ անը տահա զիյատէ սապրլը վէ էնլ ի սէպաթ գըլտը , քի պունուն սէպէպէլէրինի անլէր անլայամազլար իտի , վէ քէնտի քէլամլարընըն գապուլ օլունմամասընա լաթիֆ պիր բունլէ թէհամմիւլ էյլէտի : Անըն պուլաթիֆ թէհամմիւլիւ իտէ անլէրին ճիւմէ մուխալէֆէթլէրինտէն զիյատէ գուվէթլի իտի , զիրա օլ թէհամմիւլիւն արգասընտա չօդ սուլարըն սէօնտիւրէմէյէճէյի Մուհապակէթ մէլմուտ իտի :

Պու ճիւմէ իլէ հալ ու քէյֆիյէթլէր մուճիպ ի քէտէր իտիլէր , վէ զէնկ պիր կիւն եօրդուն վէ սայքի մէյուս օլարագ պիր չայճը տիւքքեանլընտա օթուրմագտա իտի : Հիշ պիր թարափտա քէնտիսի իշիւն պիր աչըդ գափուեօդ իտի : Լհալի քէմալը պիդայտի իլէ քէնտիսինի պուզ կիպի տօնստուրմաղա գարար վէրմիշ կէօրիւնիւր իտի : Եալընըզ վէ քէնտի խանէսինտէն ուզագտա օլարագ քէնտիսինէ իշթիրաքը հիսսի վէ ճէսարէթի մուճիպ օլամագ պիր սէօզէ նէ՛ գատար միւշթագ իտի :

Թամմ պու սըրատա օլ զալապալըլը սօգագտան աշաղը պիքէս վէ պիշարէ պիր քիմսէնին կէլմէքտէ իտիյինի կէօրտիւ քի պուզէվալը ատէմ քէնտիսինտէն զիյատէ եարտըմ վէ մուալէնէթէ միւհթաճ կէօրիւնիյօր իտի : Անըն պիր էճնէպի օլուզը պէլլի իտի , վէ անըն աճընըլաճագ կէօրիւնիւշիւնտէն գըլ-

յաս էտէրէք պիր պէտպախմթլըզա գուրպան կիթմիշ օլուզը աշիքեար իտի : Պիր թազըմ միւսմէնզի չօնուգլար անըն արգասընտան կիւտէրլէր իտի : Զէվալը ատէմ չայճը տիւքքեանընա տօղրու կէլտի : Միւթէպէր ատէմլէր նէօլաճազընը սէյլը էթմէք իշիւն ուզագտա տուրմըշլար իտի : Անլէրին ճիւմէսի տէ անըն հիքեայէսինի պիլիրլէր իտի , վէ անըն հագզընտա մալիւմաթ վէրմէք իշիւն հազըր իտիլէր :

Պու ատէմ ուզագտան կէլէն պիր եօլճը իտի : Պիր գաշ կիւն էվիլը չէհրտէն կէչմիշ վէեօլտա հայտուտլար քէնտիսինէ ճիւնում էթմիշէր վէ անը սայմըշլար իտի : Ճէպինտէ պիր փարասը եախօտ սըրթընտա թէմիզ պիր էլպիսէսի օլմատըլը հալտէ անա քիմ տօսթլըգ կէօմթէրէճէք իտի : Էվիլը օ զանն էթտի քիչուիքինկ էհալիսի հէման քէնտիսիփնէ եարտըմ էթմէյէ հազըր պուլունաճագլար տըր : Լաքին եանըլըշ օլուզընը կէօրմէքտէ իտի : Շիւպհէսիզ պէօյէ պիր իշէ հիշ պիր քիմսէքէնտիսինի կիրիթթար էթմէյէճէք իտի : Մահաքէմէյէ չէքիլմէյի վէ եախօտ օլ ատէմին քէնտի էլլէրինտէ գալմասընը իսթէմէզլէր իտի : Պունտան մատա օ խասթա վէ միւքէտէր իտի , վէ պու սէպէպտէն անըն մէս՛ուլիյէթինի իւզէրլէրինէ ալմագ տահա աղըր պիր չէյիտի : Լաքին զէնկ տայանամոզ իտի :

Ճէֆգաթտան թէշվիգ օլունարագ տօղրու պու պէտպախմթ զարիպին եանընա կիթտի . վէ օլ զէվալը ատէմ զէնկին քէրիմ եիւզիւնէ

պագտըղնտա վէ պիր տոսթ պուլմըշ իտիյինի կէօրտիյիւնտէ ինանաճաղը կէլմէզ իտի ։ Զէնկ անը քէնտիսինին տուրմագտա օլտրդը խանա կէօթիւրտիւ, վէ հէման անըն միւհաճ պուլունալդը շէյլէրի թէտարիք էտէրէք՝ անըն եօլճըլընըն գալան գըսմը իշիւն լազըմ կէլէն թէտարիքեաթը կէօրմէյէ պաշլատը ։ Ատէմ միւնասիպ թարզտա կիյինտիյինտէ վէ թրաշ օլուպ սոչը եէնիտէն տիւզէլսլտիյինտէ օլ զարիպ՝ զաթէն օլտրդը կիպի պիր էֆէնտի օլուու, վէ շէհր էհալիսի անա քէնտի շէհրլէրինտէ պէջլէ մու'ամէլէ էթտիքլէրի իշիւն հինապ էթմէյէ պաշլատըլար ։ Զէնկ ճան ու տիլտէն պու ատէմէ հէմտէրտ պուլունարագ քէնտիսինին տէր'էօհտէ էթմիշ օլտրդը իշի իճրա էթտի ։ Վէ քէնտիսինէ միննէթտար պուլունան պուզէվալլը քիմսէյէ էվինէ եէթիչէնէ գատար քեափի օլաճագ ագչէ տախի վէրէրէք էյի պիր արապաճը իլէ անը եօլա չըդարտըդը կիպի՝ քէնտիսի էթրաֆընա թօփլանմըշ տոսթանէ պիր թագըմ միւ'թէպէր քիմսէլէր պուլուու ։

Օլ տագիգէտէն շէհր էհալիսինին զէնկ հագդընտա օլան էֆքեարը թէպտիլ օլմաղա պաշլատը ։ Պու շէյ պիւթիւն շէհրտէ դիյատէսիլէ թագտիր օլունուր իտի ։ Գալպէրի միւթէ'էսսիր օլմուշ օլտրագ պու'ալիճէնապ շէհր էհալիսի արալարընտա պուլունան օլ սաքին վէ քէրիմ զէնկի եակլըշ անլամըշ օլտրդրընը հիսս էթմէմէք էտէմէզէրի իտի, վէ անըն

իւզէրինէ պու եէնի նուրլէ պագտըղլարընտա անըն տինի օլ գատար ֆէնա կէօրտիւնմէզ իտի ։ Վէ պէլլիթ տիր քի զէնկին կէօսթէրտիյի հէմտէրտիք ըուհը անըն թամմ քէնտիսինին տէր'էօհտէ էթմէք իսթէտիյի իշի իշիւն միւնասիպ ատէմ օլմասընա եարտըմ էթտի ։ Արֆիօն իշէնէրէ եափաճաղը իշի կէօրմէք իշիւն անա նիջիւն պիր էվ վէրմէյէծէքլէր իտի ։

Եիւպհէսիզ պէօյէ պիր շէյէ թէշէպպիւս էթմէք իշիւն քէնտի շէհրէրինտէ խարապ օլմուշ էփէյի 'էօմրլէր վար իտի ։

Պէօյէճէ զէնկ քէնտի մէլճա"խանէսինի աշտը, վէ պու մէլճա"խանէ մուճիպ ի պէրէքէթ օլուու ։ Զիրա կիւճլիւքլէր պիր շէյ տէյլիւ տիր ։ Դափուլարըմըզը պիզ աչար եախօս պիզ գափարըզ ։ Վէ "Սանա մէլէքիւթ իւսսէմավաթըն անախթարլարընը վէրէճէլիմ" (Մատ. 16. 19) տէյիւ սէօյէնիլմիշ օլան օլ ալա քէլամ հէր կիւնքի 'էօմրիւմիւզտէ պիզիմ պազէն տէրք վէ ֆէհմ էթտիյիմիզտէն դիյատէտու տողրու տըր ։ Ցուրսաթլարըմըզը պիզ քէնտիմիզ եափարըզ ։ Վէ անըն ըուհընտան թէշլիդ օլունարագ իճրա էտիլէն Քրիստոսընքի կիպի իշէր գափալլ գալպէրին Քրիստոսա աշըլմալարընա սէպէպ օլուրլար ։

Պու մէշղուլ սէնէլէրտէ իճրա էտիլէն չօդ թէրագ գըլարըն հիքեայէսինէ վագըթ միւսա ատէ էթմէզ ։ Հշինին 'էօմրիւ հագիգի պիրմանա իլէ պիր պուղտայ տանէսի կիպի աշազը գարանլըզա վէ մէվթէ կիթմիշ իտի, վէ

շիմտի կերէք քէնտինէ կերէք պաշտալարա
մուճիպի պէրէքէթ օլան “չօդ մէյվէ” իշխն
վագըթ կէլմիշ իտի: Ֆանըն չըգարատըղը կիւճ-
լիւքլէրտէն այթը սէնէ սօկրա Նշի ինկիլթէրա
վէ Ռւէլդ մէմէքէթինտէն զիյատէ կէնիշ օլան
մէմէքէթէլէրտէ վէ գրրգտան զիյատէ ֆարգ-
լը մահալլէրտէ մէլճա”խանէլէր աշմրշ օլարագ-
իլէրի կէօթիւրմէքտէ իտի: Անըն եարտըմա
միւհթաճ օլան խրիսթիյան քիմսէլէրէ պիր իշ
պուլմադ պազընտա օլան իւմիտէրի գուվ-
վէտէն ֆի’իլէ կէլմէքտէ իտի: Զիրա անըն
աշմրշ օլորզը մէլճա”խանէլէրտէ չալրշան թա՝
լիմի իշճիլէրին սայըրոը թագրիպէն իքի եխոզ
դատար իտի: Վէ ’էօմըլէրի թէրֆի’ օլունմրշ
վէ պէրէքէթէ նա”իլ օլոնւշ օլան ատէմէքտէ
կէօրիւլէն նէթինէլէր անըն տիլէտիյինտէն վէ
զանն էթտիյինտէն զիյատէ իտի, զիրա հէր
սէնէ մէլճա”խանէլէրտէն եխոզլէրճէ խասթա-
լար կէշմէքտէ, վէ անէլրտէն փէք չօդլարը
քէնտիլէրինի բազպըն իրատէթինէ թէսլիմ էյ-
լէմէք հարինտէ պուլունմագտա իտիլէր:

Երէց չի հէր նէրէյէ կիտէր իտի իսէ եօլ-
տա եօլճըլարա վէ իշէրինտէն կէշտիյի գա-
սապա վէ գարիյէ էհալիսինէ քրիստոսը վա’զ
էլլէմէք իշխն հէր ֆուրսաթը իսթի’մալ էտէր
իտի: Շան—սիտէ պուլունան չօդ խրիսթիյան-
լար էվֆէլա ինճիլ հագգընտա հիւսն ի թէ-
վէճիւն կէօթիլէրմէյէ պէօյլէճէ եօլտա պիր
շայճը տիւքքեանընտա, եախօտ կէճէլէյին պիր
խանտա պու եօրղուն վէ եօլճըլը սըդընթը-

լարըյլէ եխոքիւ օլան եօլճը չշի թարաֆըն-
տան սէօյլէնիլէն պիր սէօզ վասըթասըլըլէ տէ-
լալէթ օլունտըլար, զիրա օ Յիսուսըն մուհապ-
պէթի հագգընտա ատէմէլէրէ սէօյլէյէ մէյէճէք
տէրէճէտէ ապլա եօրղուն տէյիլ իտի:

Սօն սէնէլէրի ղարփընտա սէնէնին օն իքի
այլընըն օնընտա էվինտէն խարիճտէ պուլունուր
վէ եօլճըլը էտէրէք պէօյլէ իշէր իտի: Օլ
վագըթտա եօլճըլը էթտիյի էսնատէ էվլի-
քինտէն զիյատէ աղ հայվան եա արապա իս-
թի’մալ էտէր իտի, վէ ուզուն եօլճըլըլար
էթտիյինտէ աղ մէսարիփ օլուն տէյիւ, օլ
ճիվարլարըն ֆազիր ատէմէլէրի կիպի եօլճըլը
էտէր իտի, վէ եալը եօլը եխորիւր, վէ պիր
ֆուրսաթ պուլուն վագըթ անճադ շուրատա
պուրատա պիր մէրքէպէ պինէր իտի: Անըն
մէլճա”խանէլէրինտէն պա’զըլարը ուզագ մա-
հալէրտէ օլուպ՝ անըն զիյարէթ էթտիյի քիւ-
շիւք քէօյլէրին չօդլարը տախի տաղլար իշխնտէ
մէսթուր պուլունուրլար իտի: Պէօյլէճէ չօդ
տէֆ’ա միւշքիլ եօլճըլըլարը եալընըզճա էտէր,
վէ քէնտիսինէ միւթէ’ալլըդ օլան շէյլէրի տա-
խի չօդ միլլէր եօրղուն արղըն քէնտիսի թա-
շըր իտի: Ճատտէտէն տըշարը օլան պու քիւ-
շիւք եօլլարտա խան եօդ՝ վէ օլանլար տախի
փէք ’ատի ճինստէն շէյլէր իտիլէր: Լաքին
քէնտիսի քէնտի “Մու’ալիմի կիպի” խօնուտ
իտի, վէ փէրիչան եէրլէրտէ մէսէրրէթլէ գօնագ
էտէր, եաթար գալգար վէ պուլուն սատէ
թա’ամը եէր իտի: Ղալապալրդ վէ բահաթ-

որպեսք վէ պիր իշխնտէ վէ փէք ազ ույոյարագ չող կէճէլէր կէջրիր իտի։ Հշի ճէսէտնէ ասւ լա գուվէթի պիր ատէմ տէյիւ իտի, լաքին բապա անա պէօյիւք վէ տէվամի կիւճիւք իշխնտէ 'աճա'իպ սուրէթտէ գուվէթ իհսան էտէր իտի։

Պիր եօլըլըդնտան օլ պիր եօլըլըդնա գատար էվտէ կէջրտիյի միւտտէթտէ տասի տա"իմա քէնտի ատէմէրինի իշէրի իշիւն թա'լիմ էյլէմէք, միւքեաթէպէյէ պագմագ, հիսապլարը կէօղտէն կէջրմէք, վէ ՚իլաճ ետամագ, վէ տօղրու պիր հալտէ հրֆղ օլունմասը իշիւն իշիւն հէր թէֆէրրու'աթընա տիգգաթէ էթմէք, վէ Հընկ—թընկ ճիւվարընտա քէնտի երէոյիք վազիֆէսիյլէ, մէսէւ լա տիյիւնէրէ վէ ճէնազէ ալսյարընա րիյասէթ ետասոտ խասթալարը վէ էօլմէք իւզրէ օլանլարը զիյարէթ էթմէքլէ մէշլու պուլունուր իտի։

Պիր միւսափիր պիր տէֆ'ա անա "Սէն տա"իմա չօդ չալըշըսըն" տէտիյինտէ, Հշի ճէվապէն։

"Էվվէթ, պիր ատէմ բապաըն թարլասընտա հատտէն զիյատէ զայրէթի օլամագ։ Լաքին պէնիմ գալպիմ տա"իմա ղա"իլէտէն աղատ արը, " տէտի։

Տօղրուսը հագիգաթը հալ պու իտի, վէ վագըթ տէվամ էթտիքնէ պու հալտէ թէրագգը էյլէտի։ Պաշտալարը գայըրմագ վէ միւթէսէյլի գըլմագ իշիւն քէնտի քէնտիսինի ունութմըշ իտի։

Հշի շէօյլէ եագըյօր։ "Աֆիօն իշէնլէրին շիֆա պուլմասը վէ անլէրի բապպա թէվէք-քիւլ էթմէքլիյէ տէլալէթ պապընտա պէօյիւք կիւճիւքլէրէ րասթ կէլտիք, վէ չօդ տէֆ'ա վագը' օլուր իտի քի ատէմէր գուրթուլուպ էյի օլաճագլարը իւմիտ օլունտըզը վագըթտա թէքրար էվլէրինէ կիթմտիքլէրինտէ վէ քէնտի զէվծէլէրինի հալա աֆիօն իշմէքտէ պուլուգ-լարընտա վէ կէճէ եաթագ օտալարընտա պիլէ աֆիօնըն իղֆալ էտիճի տիւմանընտան աղատ օլմատրգլարընտան թէքրար աֆիօն իշմէք թէճ-րիպէսինէ ափւչար օլուրլար իտի։

"Խայլը վագըթտան պէրի գատընլար իշիւն տախի մէլճա"խանէլէր աշմաղա արզու էտէր իտիք իսէ տէ՝ պու իշի տէր ՚էօհտէ էտէճէք միւնասիպ քիմսէմիզ եօդ իտի։ իմտի զէվծէմի պու իշ իշիւն բապպա վագֆ էթտիմ։ Զէվծէմ իլք տէֆ'ա օլարագ Հընկ—թընկտա տահա օրայա պիր գատըն միսիօնէր կէլմէզտէն էվլէլ գատընլար իշիւն պիր մէլճա"խանէ աշտը։ Պու խուսուստա կէրէք զէվծէմ կէրէք պէն պէօյիւք միւ շըիլաթա վէ թէճրիպէլէրէ թէհամմիւլ էթմէյէ մէճպուր օլուգ։ Չօդ տէֆ'ա պու իշի եիւրէյիմէ պասան պիր գըլըն կիպի հիսս էթտիմ, վէ սայքի անա թէհամմիւլ էտէմէյէճէյիմ տէյիւ տիւշիւնիւր իտիմ։ Լաքին շիւքըլէր օլուն բապպա քի Շէյթան մաղուպ օլուու, վէ պու իշ իլէրի կիթ-մէքտէ իտի։"

Պու քէլամլար չօդ շէյ պէյան էտէրլէր,

վէ պիր շարդ խանէսինտէ պէօյիւյիւպ փէր վէրտէ օլունմըշ վէ էթրաֆընտա հիւքմ սիւր մէքտէ օլան փութփէրէսթլիքլէ մուհամթ օլան պիր դատընըն՝ մէլճա՛խանէ իտարէ էթմէք կիպի պիր լստմէթէ թէշէպպիւս էթմէսի նէ՛ տէմէք օլուղընը անճագ շարդ ահվալընա վա՛ դըֆ օլանլար անլայա պիլիրլէր։ Խրիսթիյան մէմէքէթլէրտէ կիւնահքեար վէ պիքէս քիմ-սէլէրին խայրը իշիւն խրիսթիյան գատընլա-րըն էթտիքէրի հիչ պիր թէրք ի նէփս վէ ալէնի փէտաքեարլըգ Հշինին զէվճէսինին քէնտիսինի ափիօն իշէն գատընլարըն խէլասրնա վագփ էտէրէք քէնտի խանէսինի վէ զէվճէ-սինի թէրքլէ ուզագ մահալէրէ վէ նամա՛իւմ ատէմէթէր արասընա կիթտիյինտէ էթտիյի փէ-տաքեարլըգլէ թաթպիգ օլունամազ։ Լաքին Հշինին զէվճէսի պունու էթտի, վէ զէվճի տա-խի պունու էթմէսի իշիւն անա զայրէթ վէ նէսարէթ վէրտի։ վէ անլէր պու եօլտա եիւ-րիտիքլէրինտէ գալպէրի էօյլէ տէրին վէ նազիք պիր մուհապպէթլէ տօլտու վէ էնրլէ-րինի տէրհալ ալտըլար, վէ շէքտիքլէրի կիւն-լիւքլէրի ունութեարար։

Հշինին զէվճէսի քէնտի զէվճինին 'էօմրիւ-նիւն պիւթիւն սօն պէշ սէնէլէրինտէ պու կիւն իշէ սայրի տա՛իմա մէշուլ պուլունուր իտի։ Մու'ավին երէց օլան Սիին զէվճէսի ա-նըն հէմշիրէսի օլուպ՝ Ղարպի Զանկ քէօյիւն-տէ հագիդաթը հալտէ անըն եէրինի տօլ-տուրմաղա միւգթէտիր օլուղընտան Հշինին

զէվճէսի էվ զա՛իլէլէրինտէն քեամիլէն աղատ իտի։ Շիւպհէսիդ Հշի անա մուգայեէտ օլուր վէ միւմքին օլուղընտա անըն իլէ պէրապէր եօլըլըգ էտէր իտի, լաքին չօգ տէֆ'ա Հշի պիր թարաֆա տա՛վէթ օլունմըշ վէ զէվճէսի իշիւն իսէ պաշգա պիր թարաֆտա իհթիյան կէօրիւլմիւշ օլուղընտա սայրի այլարնա պիրի պիրլէրինի կէօրմէգլէր իտի։ Լաքին օլ ճէսուր վէ ճէսէտնէ քիւչիւք վէ նազիք օլան դատըն իշինտէ տէվամ էտէր իտի։ Եալրնըլըգ, միւշ-քիլաթ վէ ատէմէթէրին քէնտի փիքրինի անլա-մամալարը քէնտիսինի իհամթէ էթմիշ իտի։ Րահամթսըլըգ, էյի եէյիպ իշմէմէք, կիւն վէ եիւրէք թիւքէտիր վաղիփէլէր իշինտէ, վէ ափիօն իսթի՛մալըլյէ ատիլէշմիշ օլան փութփէրէսթ գատընլարըն րէֆադաթընտա սըգըլըր վէ զահմէթ շէքէր իտի։ Ոնլէրի տահա էյի շէյ-լէրէ ճէլպ էթմէք իշիւն կէճէ կիւնտիւզ քէ-մալ ը մուհապէթ վէ սապրլէ անլէր իշիւն չալըլըր չապալար իտի։ Կիրակի կիւնիւնտէքի իպատէթէ ըիյասէթ էտէր, չօճուգլարա տէրս վէրիր, վէ խրիսթիյանըլըզ գապուլ էթմիշ օ-լանլարը էթրաֆընա թօփլար, օգումագ վէ տու'ա էթմէք իշիւն անլէրէ եարտըմ էտէր, վէ պիր ճանը թիսուսա տէլալէթ էթմէյէ վէ խէլսա էթմէք իշիւն անըն մալիք պուլունտրըզ աղիմ գուտրէթ հագգընտա ատէմէթէսէ սէօ-լէմէյէ հազըր պուլունուր իտի։

Րապպ պու զայրէթլէրի զիյատէսիլէ միւ-պարէք գըլտը։ Պիրի պիր արգասընտան շէնը-

լէրտէ եէնի եէնի իշէր աշըլըր իտի : Քի—
հսիէնտէն գինկ—եաօ օվասընա սայքի աշաղը
Սարը Ըրմաղա գատար գատընլար իշիւն չօդ
մէլճա”խանէլէր աշըլիշ իտի : Պու կէնիշ տա—
”իրէտէ չշինին զէվճէսի եօլճըլրդ էտէր , վէ
աշըլմըշ օլան գատըն մէլճա”խանէլէրի իշինի ի—
լէրի կէ օթիւրմէլէրի իշին քէնտիսինին թա՛լիմ
էյլէմիշ օլտըզը գատընլարա ճէսարէթ վէ զայ—
րէթ վէրիր իտի : Պա՛զէն ոլ պէօյիւք ճատտէ
իւղէրինտէ օլ էյալէթ իշինտէ քէնտի զէվճի—
նին արապասընա րասմ կէլիր , եախօտ տա—
հա պէօյիւք մէլճա”խանէլէրտէ անըն կիրակի
կիւնիւ խրտմէթինէ տէլալէթ էտէճէյինի ի՛լան
օլունմըշ պուլուր իտի : Պու կիրակիլէր սէմա—
նըն պիր քիւչիւք լէզզէթ վէ նումունէսինի
անլէրէ վէրիր իտի : Պա՛զէն անլէր էվլէրինտէ
պիր եա իրի հաֆթա պիրլիքտէ կէշիրիրլէր ,
վէ պէօյիճէ եէնիտէն պիր եէրէ կէլափըլէրի
վագըթ հիսս էթտիքլէրի մէսէրրէթ էսնասըն—
տա քէնտիլէրին պու տիւնեատա զարիպլէր
վէ միւսաֆիրլէր օլտըգլորընը սայքի ունու—
տուրլար իտի : Լաքին պու կիպի պիրլիքտէ
պուլունմալարը ուզուն միւտտէթ սիւրմէզ իտիւ

Օլ սէվկիլիւ չշի պիր տէֆ’ա չէօյլէ եազ—
մըշ տըր : “Պէն զէվճէմի սէվմէմ մի : Չօդ
տէֆ’ա օ շարդտա պէն ճէնուպտէ պուլունու—
րըմ . վէ պիր գաչ այլար պիր տիւզիյէ պիրի
պիրիմիզին եիւզիւնիւ կէօրմէյէ զայր ի միւգ—
թէտիր օլուրըզ , վէ անճագ իքիմիզ տէ եօ—
դարըտա պուլունան , վէ հէր քէսէ քէնտի իւ

շինէ կէօրէ վա՛տ օլունմըշ օլան շէյլէրի արա—
մաղլէ աղլայըպ տու’ա էտէրիզ : վէ հէր քէսէ
վա՛տ օլունան էճր քէնտի իշինէ կէօրէ օլա—
ճագ : Քիթապ ը Մուգատտէստէ շէօյլէ եա—
զըլմըշ տըր : Վլազըթ գըսալմըշ տըր . գալտը
քի՝ զէվճէսի օլանլար զէվճէսի եօգ կիպի օլ—
սունլար’ (Կոր . 7. 29) : Պէն վէ զէվճէմ քի—
թապ ը Մուգատտէսին պու քէլամլարըն թէ—
զէքքիւր էտէրէթ թէսէլի օլտըգ , վէ գալ—
լէրիմիզ սէլամէթտէ հրֆզ օլունտըլար :

Վագըթ միւրուրինտէ մէլճա”խանէ իտա—
րէսի իշինտէ պուլունանլարըն ’ումումի թէպ—
շիր ի պէշարէթ իշինէ կիրմէլէրինէ միւսա’ատէ
օլունսո՞ւն մը օլունմասըն մը տէյիւ մէս”էլէ
զուհուր էթտի : Վէ իշմէ թամմ պուրատա
չշինին հիքմէթի Ալլահըն տէլալէթի թահ—
թընտա արայա կիրէրէք իշէնիլմէսի գապիլ
օլան պէօյիւք պիր եանլըլըլըլըն էօնիւ ալրնտըր
Ատէմէլէրի քէնտի գապիլիէթլէրինին մաֆէվ—
գինտէ օլան շէյլէրէ սիւրմէնին՝ եախօտ քէն—
տիլէրին անլէր իշիւն հազըրլանմամըշ օլտըգ—
լարը մէս”ուլիյէթլէր իշիւն անլէրէ զօր էթմէնին
ֆա՛իտէսի եօգ տըր : Պու ատէմէր քէնտիլէրի
չօդ տէֆ’ա իմանա եէնի կէլմիշ վէ հէր քէսէ
պէլի օլան կիւնահլարը իրթիքեապ էթմիշ օլան
քիմաէլէր իտիլէր : Անլէր քէնտի մէշղուլ կիւն—
լէրինտէ տու’ա վէ Քիթապ ը Մուգա—
տտէսի միւթալա’ա էթմէյէ վագըթ պուլ—
մագ իշիւն նէ էտէ պիլիրլէր իսէ էթմիշէր
իտի , քի պէօյլէ էթմէյիննէ քէնտիլէրին ըու—

հանի հայալթը թէրագգը էթմէյէճէք իտի :
վէ քէնտիլէրին թահթը ը իհթիմամշարընտա
պուլունան խասթալար վէ էթրաֆլարընա
թօվլանան քիմսէլէր արասընտա տախի Քրիս-
տոսը՝ էօմրլէրինտէ բէսմ էտէրէք եաշամագ վէ
վա'զ էթմէք իշիւն հէր փուրասթա մալիք իտի-
լէր Հշի զիյատէսիյէ իշկիւղար պիր զաթ օլուպ՝
չօդ իշ կէ օրմէք իսթէտիյի կիպի՝ կէ օրիւլէն իշին
էյի կէ օրիւլմէսինէ տախի մէրագլը իտի :

Քէնտիսի շէօյլէ եազմըշ արը : “Ճու’ա է-
տիպ օրուն թութմըտան սօնրա մէլճա”խա-
նէլէր իշիւն գանունլար չըլտրմ, վէ մէլճա”-
խանէլէրտէ չալրշանլարըն անճագ քէնտի պու-
լունտրգլարը միւ’էսսէսալժ տախիլինտէ վա'զ
էյլէմէլէրինի վէ էթրաֆլարընտա պուլունան
եէրլէրտէքի թէպշիր ի պէշարէթ իշինէ կի-
րիշմէլէրինի թավսիյէ էյլէտիմ : Պու գանուն
պանա էլզէմ կէ օրիւնտիւ , զիրա մէլճա”խանէ
մէ”մուրլէրի էքսէրիյա օլ գատար թէճըիպէ-
քեար օլմայրպ իմանլարը զա'փ իտի, հէմ
տէ պուլունտրգլարը եէնի եէնի եէրլէրին իի-
սանլարընըն սուրէթ ի թէքէլիւմիւնէ վէ ’ա-
տէթլէրինէ վազըփ տէյլիլէր իտի : Լաքին պէն
եէրաէն եէրէ եօլըլըլդ էտիպ մէլճա”խանէլէ-
րի զիյարէթ էթտիյիմտէ կէրէք շէհրլէրտէ
կէրէք քէօյլէրտէ լնճիլի վա'զ էյլէմէք իշիւն
հէր փուրասթը իսթիմալ էտէր, վէ չօդ տէ-
փ'ա տախի խասթալարը սաղալըրը վէ ճինլէ-
րի չըգարըր իտիմ : Պէօյլէճէ չօդ միւ”մինլէր
կէրէք պու կէրէք պաշգա եօլ իլէ պիր գաչ-

մէլճա”խանէլէր իլէ մինասէպէթտէ օլա-
րագ , կիրակի կիւնլէրի օրալարտա իճ-
րա էտիլէն ՚իպատէթտէ հազըր պուլունուր-
լար իտի , ամմա անլէր ասլա աֆիօն իշէնլէր
տէյլիլէր իտի : ”

Լաքին վագըթ միւրուր էթտիքճէ հալ ու
քէյփիյէթլէր թէպէտտիւլ էթմէյէ պաշատը-
լար . Մէլճա”խանէլէրտէ չալրշանլար ՚ինայէթ ի
իլահիյէ վէ թէճըիպէ ի զաթիյէ ճիճէթիյլէ նէշվ
ու նէմա պուլորլար Անլէրին էմէք վէ զահմէթ-
լէրի պէրէքէթի մուճիպ օլուու , վէ քէնտիլէ-
րէ տօզրու չօդ հիւսն ի թէվէճճիւն հիսս էթ-
մէյէն ճէմա”աթլարըն նազարընտա պիլէ անլէր
էյի պիր մէվգը՝ թութմարլար իտի : Անլէրին
էթմէքտէ պուլունտրգլարը էյիլիյի հէր քէս
կէ օրիւպ՝ անլէրին սա”իդալրընըն րիյասըզլը-
ղընը . վէ կէշիրմէքտէ օլտրգլարը ՚էօմրիւն
Ալլահա վագփ վէ թախսիս օլունմըշ ՚էօմրլէր
իտիյինի հիսս էտէպիիր իտի : Հէր թարափ-
տա անլէրին տօսթլարը պուլունուր իտի , վէ
պունլարտան չօգլարը միննէթտար խասթալար
օլուպ՝ պունլար րուհանի մէճիսլէր իշիւն քէն-
տի խասնէլէրինի աշմաղա հազըր իտիլէր : Հէր
պիր մէլճա”խանէտէ չալրշանլարըն սայըըլ
իւզէրինէ պաշգալար զամմ օլունուպ տա տա-
հա զիյատէ թէճըիպէքեար օլան խրիսթիյան
իշճիլէր մէլճա”խանէլէրի պաշգալարա թէքքէ
վագըթ վագըթ կիւնլէրճէ վէ հաֆթալարճա
ինճիլի վա'զ վէ թա’լիմ իշիւն էօթէյէ պէ-
րիյէ կիթմէյէ սէրպէսթ օլտրգլարընտա՝ պաշ-

գա հիշ պիր միսկօնէր պուլունմայան եէրլէր-
տէ չօդ իշ կէօրիւլէ պիրիր իտի :

Պու թէքիփ՝ թէսավվուր վէ թէ-
ֆէքիւրլէրինի թագտիր էթտիյի տոսթ-
լար թարաֆընտան կէլտիյինտէն երէց Հշի
իշիւն անլէրին գըյմէթի պաշգա իտի : Հշի
իհթիյածը վէ ֆա"իտէլէրի կէօրտիւ , վէ
հէր սընֆտան օլան ատէմէրին միննէթ-
տարլըղնը էլէ կէթիրէճէք տէրէճէտէ օլ միւշ-
քիլ վէ կիւճ իշէ քէնտի էօմրլէրինի վէրմիշ
օլտրգլարը հէր քէսէ մա'լիւմ օլան քիմսէ-
լէրտէն զիյատէ հիշ պիր քիմսէ ճէմա'աժմ-
լար արասընտա գապուլ վէ զիյատէ թէ՛-
սիրի օլամայաճաղընա քեամիլէն գանմըշ տըր-
լաքին պու մէս"էլէյէ 'ալագատար պա'զը
խուսուսլար վար իտի , վէ Հշի իհթիյաթլը
հարէքէթ էտէն պիրիսի օլուպ՝ պիր իշէ կի-
րիշմէզտէն էվլէլ օլ շէլին Ալլահտան իտիյինէ
էմին օլմագ իսթէր իտի : Հընկ—թընկ ճիվա-
րընտա օլան մուճիպ ի էսէֆ վագը'ալար վա-
սըթասըլէ ատէմէրին ումումա 'ա"իտ օլան
իշլէրէ փէք չապրգ կիրմէլէրի ֆա"իտէլի օլ-
մատըղնա գանմըշ իտի : իմանա եէնի կէլմիշ
օլան իւմիտի չօդ քիմսէլէր ինճիլի վա'զ էթ-
մէյէ զայրէթլէնտիրիլիպ իպրամ էտիլսիլէր
քի պունլարըն էօմրլէրի քէնտի շէնատէթլէ-
րինի միւ"էսսիր գըլաճագ տէրէճէտէ օլ հա-
գիգաթլն թէ՛սիրի թահթընտա տէյիլէր ի-
տի : Պու հալին նէթիճէսի պիրի պիրի արդա-

սընտան էօյլէլէրին էմէքլէրինին պօշա չրդմա-
սը օլտու : Քէնտիէրին միւնասիպ օլմատըգ-
լարը մէվզը՛ըն թէճրիպէլէրինէ տիւչար օլ-
տըգլարընտա զուրուր վէ խօտպինլիքլէ սիւ-
րիւլիւպ կէօթիւրիւլտիւլէր :

Լարին պունտան սօնրա տահա սաքին սէ-
նէլէր կէլտի , վէ շիւպհէսիզ շիմտի Հընկ—
թընկ խրիսթիյանլարը արասընտա պէօյէ պիր
իշ իշիւն չօգլարը հազըը իտիլէր : Անլէր տէ-
յիլ եալընըզ ինճիլի քէնտի հիւսն ի ըիղա-
լարըլէ վա'զ էթմէքտէ , անճագ վա'զ-
լարընա մուվաֆըգ վէ պաշգալարընա տախի
մուճիպ ի պէրէքէթ օլան խրիսթիյան էօմ-
րիւնիւ եաշամագտա իտիլէր : Պա'զըլար Քի-
թապ ը Մուգատտէս հազ զընտա էփէյի մա'-
լիւմաթ էլէ կէթիրմիշլէր , վէ վա'զըլար մա-
գամընտա էօյէ գապիլիյէթ իպրազ էյլէմիշ-
լէր իտի քի՝ քէնտի գարնտաշլարը արասընտա
մուհապպէթլէ գապուլ օլունմալարընա պա'փո
օլտու : Պու ատէմէլէր մէլճա"խանէ մէ"մուրլէրի
իւզէրինէ զամմ օլունտրգտա հէմ զաթէնն
մէվճուտ օլան իշին զըյմէթինի արթագրա-
ճագ , հէմ տէ կէնիշ պէրէքէթլէրի մուճիպ
օլաճագ պէօյիւք թէրազգըյա վասրթա օ-
լաճագ իտի :

Հշինին էվսափ ը զաթիյէսինտէն իտի քի
էքսէրիյա պիր իշ եափմագ իշիւն ասլ վագըթ
կէլմիշ իտիյինէ՝ հէմ տէ էտիլէճէք ասլ շէյ
նէ՛ իտիյինի պիրիր իտի . վէ պու շէլէրի պիլ-
տիյի կիպի տախի հէման իշէ պաշամասընա

պիր շեյ մանի՛ օլամազ իտի : 1893 սէնէսինին իպթիտալարընտա պու թէտպիրին Ալլահտան իտի յինի պէրրագ թարզուա հիսս էթմէքտէ օլուպ՝ շիմաի Հօհ—չօյա եօլճըլըգ էթտիյի սըրատա օլ թէտպիրի մէֆզը՝ ի ինքայա գօմագ իշին ատրմար ալմագ իւղէրինէ տիւշինիյօր իտի : Քէնտափիսի հէր նէ գատար ֆարգընտա տէյիլ իտի իսէ տէ , պու թէշէպպիսիւ հազդիգաթը ը հալտէ քէնտի ՚էօմիրիւնիւն իշինէ սօն պիր շէքլ ու սուրէթ վէրմէք իտի :

Հշի շէյլէ եազմըշ տըր : “Հօհ—չօտա գօն ֆէրանս էսնասընտա մէլճա՛խանէլէր իշին եէնի թէրթիպէր էյլէմէյէ տէլալէթ օլունտըմ , վէ էօյէ իման էյլտիմ քի թապպ զիյատէ իշինիէր կէ օնտէրէնէք՝ շէյլէ քի պունտան պէյոյէ հէր պիր մէլճա՛խանէ իշին մէա՛ուլ օշան իքի ատէմ պուլունուպ՝ պունլարտան պիրիսի մէլճա՛խանէ տախիլինտէ օլան իշէրէ պագսըն , վէ օլ պիրիսի մէլճա՛խանէ ճիվարնտա հէր եէրտէ ննծիլի վա՛զ էյլէմէյէ մուգայեէտ օլսուն : Միւնսասիպ կէօրինիւպ էօյէ գարար վէրիլտի քի պու միւպէշիրէր պէրապէրլէրիննէ եօլ իշին եէյէնէք ալմասընլար , զիրա պա՛զը խասթալըգլարըն թէտափիսի իշին մէլճա՛խանէլէրտէն մէնճանէն ՚իլաճ վէրիլմիշ օլորդընտան , տէյիլ եալընըզ աֆիօն իշմէքտէն գուրթուլմըշ օլան խասթալար անլէրի սէվինէրէք գապուլ էտէնէք , անճագ պաշգա չօգլարը տախի անլէրի մէնճանէն վէ մէսէրրէթէ քէնտի խանէլէրինէ միւսափիր գապուլ էտէնէքլէր իտի :

“Պիրատէրլէրտէն պա՛զըլարը իշմիլէրին պու գատար արթմասըլլէ էլտէ օլան մըգտար ագչէ քետափի օլմայաճագ տէյիլ գօրդու պէյան էթտիլէր իսէ տէ , պէն քիթապը ը Մուգատէսին քէլամիարընը ալտըմ վէ ՚էվլէլա Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ անըն սալահընը թալէպ էտինիղ՝ (Մատ . 6. 32) վէ սիզին Սէմավի ֆէտէրինիղ մութլագա սիզին հէր իհթիյաճընըզը գայրաճագ՝ տէյէրէք անլէրէ զայրէթ վէրտիմ : Պէն տախի տա՞հմա Յիսուսըն մուգատտէս քէլամիարընա իթիմատ էտէրէք պիլա խավի իլէրի կիտէնէյիմ : ”

Իշմէ պու վէճճլէ իտի քի մէլճա՛խանէլէր կիթտիքնէ նիզամը տա՞հրէսինտէ թէպշիր իպէշարէթ մէրքէղլէրի օլտըլար : Զիրա պու ուսուլ Ալլահըն պէրէքթիյլէ կիւզէլ ՚ամէլի նէթիճէլէր հասըլ էթտի : Պու եօլտա իշէյէն ատէմէրին չօգլարը վա՛զ էթմէքտէ վէ չօպանլրգ խըտմէթինտէ էյիճէ իլէրի կիթտիլէր : Վէ չշինին ՚էօմիրինիւն սօն սէնէլէրի էօյէ չապրգ չապրգ կէշմէքտէ իքէն՝ քիւշիւք քիւմսէրին թէշքիլ օլունմասընը վէ անլէրին մուճիպ ի պէրէքթ օլմալարընը կէօրէրէք շապրգ վէ մէսէրրէթ սէնէլէրի օլուրլար իտի : վէ իլէրի կէլէն պու միւպարէք իշ իսէ պաշգա պիր վէճճլէ հասըլ օլամայաճագ իտի :

տա ինձիլի իշ իւղէրինէ նէզարէթ էտէրլէր
իտի , վէ օն պէշ երմի սա՞իր պիրատէրլէր
տախի մահալի մէրքէզէրտէ օլան իշէ մու-
գայեկտ օլուրլար իտի : Պէնիմ նասիհաթըմ
իւղէրինէ պու իշճիլէրին ճիւմիկսինէ երէց
չշի պիր նէվ՝ եպիսկոպոսլրդ սէլահիյէթինի
հա՞իզ իտի :

“Պու ատէմիէրտէն հիշ պիրիսի նէ այլրդ
նէ տէ պիզիմ միսիօնտան եախօտ էճնէպի
պիր մէնպա’տան ազչէճէ պիր եարտըմ ալըր-
լար իտի : Անլէրին ճիւմիկսի տէ քէնտի քէն-
տիլէրինի գայրըրլար իտի : Եա պիր նէվ՝ կէ-
շիմիէրի վար իտի , եախօտ էքսէրիսի քէնտի
կէշիմիէրինի չրգարմագ իշիւն չալըշըրլար իտի:

“Պու մուհմմ խուսուստա պիզիմ թութ-
տըրըմիզ մէպտէ” պու իտի : Պիր քիմսէ քէն-
տիսինին իշի քէնտի գարնտաշարընա մագ-
պուլ վէ ֆա՞իտէլի օլուրընը ֆի’իլէն իսպաթ
էթմէտիքճէ քիլիսէ խատէմէսի օլմաղա թա՛-
եին օլունամազ իտի : Քիթապը Մուգատտէ-
սին 1 կոր. 12ինճի պապընտա պուլունան թա՛-
լիմի կիպի թա՞իմիլէրի շունա տէլալէթ էտէր-
լէր իտի քի՝ հէր նէրէտէ Ալլահըն թուհու
փութքէրէսթլէր արասընտան միւ”մինլէրին
պիր զիւմրէսինի ճէմ’ էտէրսէ , պիւթիւն
ճէմ’իյէթին ըէֆահ ը հալը վէ ֆա՞իտէսի ի-
շիւն անլէրին իշինտէն պա’զը տէրէճէտէ վէ
միւխթէլիփ եօլլարլէ մուգթէտիր ֆէրտլէր
տախի իլէրի կէթիրէճէք տիր : Տօղուսը պի-
զիմ հալիմիզ պու հագիգաթըն փէք սատէ

ԵՐԵՅ ՀՇԻՆԻՆ ՍՈՆ ՍԷՆԱԼԵՐԻ
Վ. ՍԷՄԱՎԻ ԲԱՀԱԹԸՆԱ. ՏԱԽԻԼ. ՕԼՄԱՍԸ

Մր. Հօսթ շէօյլէ եազմըշ տըր :

“Ոէնէլէր կէշտիքճէ՝ շիւքրանիյէթլէ տէ-
րիմ քի պէնիմ երէց չշի իլէ օլան միւնասէ-
պէթլէրիմ կիթտիքճէ կէրէք քէնտիլէրիմիզ
իշիւն կէրէք քիլիսէլէր իշիւն տահա զիյատէ
սըգը վէ միւֆիտ օլարագ արթար վէ չօղալըր
իտի : Ինձիլին իշի տախի տէվամ իւղրէ թէ-
րագդը էտէր իտի : Քէօյէրտէքի ճէմ’իյէթլէր
կէրէք սայրտա կէրէք խրիսթիյան էվսափը
զաթիյէսինտէ իլէրիլէրլէր իտի , վէ չշինին
խասմալըշ զէմանընտա եէտի եիւղ գատար
քիշիլէր վաֆթիղ օլունտըլար քի անլէրտէն
պէշ եիւղիւ հալա հայաթտա օլուպ՝ էյի խրիս-
թիյանլար տըրլար : Ինձիլին իշի եիւղլէրճէ
միլ մէսափէյէ գատար տալլար եայմըշ , վէ
Շէն—սի , Հօ—նան վէ Զի՞ն—լի նամ պիրի
պիրլէրինէ հէմճիվար պուլունան իւչ էյալէթ-
լէրտէ էյիճէ մուվագիագ օլուշ իտի :

Տէօրթ մու’ավին երէցլէր վար իտի քի
պունլար պու տա՞իրէնին կէնիշ գըթ’ալարըն-

թարզտա վէ տողրուտան գապուլ օլունմասը նա պիզի մէ ճպուր էտէր իտի : Լաքին ինսանի մու՞ալիմէր վասըթասըյլէ տախի պու ատէմէ լէրի թա՞լիմ էտէրէք անլէրին տահա զիյատէ ֆա՞իտէլի օլաճագլարը խուսուսընը տախի ու նութմատրդ : Վէ 'ալէնի 'իպատէթլէր թէ րադգը էթտիքնէ քիլիսէլէր արասընտա չալըշան պու ատէմէրին Քիթապը ը Մուգատտէս խուսուսա 'Ոհտը ձէտիտ հագղընտա տահա զիյատէ քէսպի ի մա՞իւմաթ էյլէմէլէրի վէ անը տահա զիյատէ ֆա՞իտէլի վէ 'ամէլի պիր թարզտա իզան վէ թէֆսիր էտէպիմէլէրի պիզիմ իշխն մուհիմմ պիր խուսուս իտի :

“Քիթապը ը Մուգատտէսի միւթալա՞ա էթտիյիմիզտէ շունու զիքր էթմէք չօդ մուհիմմ տիր քի մազ սէտիմիլ հագիտաթ հագղընտա տահա պէրրադ ֆիքրէ մալիք օլմագտան 'իպարէթ օլմալը տրը : Պէն Արահամին իսահակը զուրպան թագտիմ էթմէսինտէ չօդ շէյ կէօրէ պիլիրիմ, լաքին պէնիմ 'Էօմրիւմտէ տախի պիր Մօրիա տաղը վար տըր : Վէ պէնիմ իշխն հագիտաթը ը հալտէ մուհիմմ մէսս “էլէ պու տրը : Պի՞այնիհի պէն Յակոր նահա պետին թէճրիապէ ի զաթիյէսինտէ վագը՝ օլան թէրագգըլը կէօրէ պիլիրիմ քի բեթէլ պիր մէնզիլի վէ քէնուէլ ֆարգըլը պիր մէնզիլի թէշքիլ էտէրէր, վէ իքի մէնզիլէր արասընտա չօդ ուզուն պիր մէսափէ վար տրը : Լաքին սօնրա պէն քէնտիմ տախի 'այնի եօլտան կիթմէլի իմ:

Հշի Ալլահա թէսլիմ օլունմըշ օլան 'Էօմրէ հիշ պիր շէյին զարար իրաս էտէմէյէճէյինի, վէ անճագ Ալլահըն աշգ մէրամ ու մագսէտի վէ միւսա'ատէսիյլէ օլապիլիր իտիյինի, վէ Շէյթան թարափընտան տէրտ ու քէտէրի մուճիպ օլմագ իւզրէ մէրամ իլէ թէրթիպ օլունան շէյլիր եա՞նի “Պէնի թա՞ճիզ էթմէք իշխն վէրիլէն Շէյթան մէլէյինի” (2 կոր. 12. 7) Քէնտի ճէլլիլ գուվլէթինին տահա տօլու պիր թարզտա իզնար օլունմասընա եա՞նի “գուվլէթին զա՞իֆիլիքտէ թէքմիլ օլուր” (2 կոր. 12. 9) իտիյինէ պիր վասըթա էտէսպիլէճէյինէ ինանմազա տէլալէթ օլունտու : Օլ վագըթ թա՞իֆէլիրին պէօյիք ըէսուլը օլան Պօղոսըն նուարէթ վէ սիւրուր նազմէսի Հշինին տախի գալպինին նազմէսի օլտու :

“Պու էճտէն Քրիստոս իշխն զա՞իֆլիքլէրէ, սիթէմէլէրէ, զարուքէթլէրէ, թէ'ատահիէ վէ մուղայագտալարա րազի իմ. ցինքի զա՞իֆ օլուրըմ զէման գուվլէթի իմ” (2 կոր. 12. 10) :

Քէնտի րուհանի հայաթընա մութապըգ օլարագ՝ ‘Էօմրիւնին սօնընա տօղրու ճէմա’աթլարըն կէօղլէրինի քէնտիսինտէն չէվիրիպ կիթտիքնէ տահա զիյատէ տօղրուտան տօղրույս անլէրի Ալլահա տէլալէթ էթմէյէ արզու էտէր իտի : Վէ կիւնլէրի կէշտիքնէ էլլէրինի խասթա եախօտ ճինն թարափընտան ’աղապ չէքմէքտէ օլանլար իւզէրինէ գօմագ վէ անլէրին տէրհալ շիֆաեապ օլմալարը իշխն տու՞ա էթմէք խուսուսընտա տահա զի-

յատէ իհմիրազը իտի : Պունուն սէպէպի իսէքնտի իմանընըն աղ օլմասը տէյիլ իտի, անձագ պաշըն շէյ Ալլահ իլէ տօղրու պիր վաղիյէթտէ պուլունմագ կէրէք իտիյինի տահա զիյատէ կէօրիւր, վէ օլս պիրիր քի Շապպ օլ խասմալըդը անը չէքէն րուհու քէնտիսինէ տահա եագըն կէթիրմէք իշիւն իսթի'մալ էտիյօր տէյիւ տիւշիւնիւր իտի : Ոտէմէյէր հագիգաթէն Շապպը թալէպ էթտիքլէրինտէ էվլվէլքի գատար անլէր իշիւն տու'ա էթմէյէ վէ անլէրին խասմալըդտան գուրթու լմալարընը Շապպտան թալէպ էյլէմէյէ հազըր իտի : Լաքին պիր գաչ զիքրէ շայան թէճրիպէ ի զաթիյէլքրէ շունու էօյրէնմիշ իտի քի ատէմէյէր Շապպը թալէպ էթմէտիքլէրի հալտէ անլէրի խասմալըդտան գուրթարմաղա զիյատէ ղայրէթ էթմէք "ինծիլին գուվլէթինի սու"ի իսթի'մալ էթմէք" օլուր, վէ պունու եափմագ իսթէմէյէ իտի :

Պիր մէճա՛խանէտէ իսթի'մալ օլունան իքի ատէմէյէր արասընտա պիր տէֆ'ա շէտիտ պիր միւնազա՛ա վագը՝ օլուու :

Իւշիւննիւ կիւնտէ Հշի տահա օրուն թութմագտա իքէն քէնտի տու'ալալընըն ճէվապընը ալմըշ իտիյինէ թէմին օլուու : Օլ զէման թէ՛խիր էթմէքսիզին օլ գարնտաշլարը արամաղա կիթտի, վէ պէրապէր անլէրի քէնտի օտասընա կէթիրէրէք՝ պիր գաչ թաթլը սէօլլէրէ պիւթիւն ածըլըդը վէ պիրի պիրէրի 'ալէյհինտէ շիքեայէթ էթմէյէր պէր թարափ է-

տէրէք հէր պիրիսինին քէնտի գապահաթընը Ալլահա վէ պիրի պիրէրինէ իգրար էյլէմէլէրինի ըէճա էթտի :

"Գարնտաշլար, գապահաթ պաշըն պէնիմ տիր : Լիկէր պէն տահա զիյատէ տու'ա քեար օլսա վէ սիզին րէֆահ ը հալընըզ իշիւն տահա զիյատէ տիգդ աթլը պուլունսա իտիմ, սիզի իհմիմալէն 'այնի մէճա՛խանէյէ գօմայաճագ իտիմ: Պէն պու խուսուստա հէմ Ալլահա գարշը հէմ սիզէ գարշը կիւնահ իշլէմիշ օլտըզըմը հիսս էտէրիմ: Պիրի պիրիմիզէ 'աֆվէտիպ Ոնըն 'աֆվընը թալէպ էթմէյէճէք մի իզ," տէտի :

Օլ ատէմէյէրին էօվքէսի պիւթիւն պիւթիւն էնտի : Շիքեայէթ վէ իթհամ նէվինտէն պիր սէօլ պիէ սէօյէյէթմտիլէր : Հշի մուհապպէթ վէ րուհ իւլ գուտալէ մէմլու օլարագ, թանլէր չօգ կէօլ եաշլարըյլէ սուրհ վէ արայա կիրմիշ օլան նիդա՛ քիւլիյէն տէֆ' օլունճայա գատար անլէր իլէ տու'ա էթտի :

Մր. Հօսթ պու վագը՛ա հագգընտա սէօյէտիյի սրբատա՝ "Պէն հիշ պիր վէճհիլէ քէնտի գուվլէթինէ օլ գատար իթիմատ էթմէյէն պիր ատէմի ասլա թանըմամըշըմ: Ոնըն իլէ չօգ միւնասէպէթտէ պուլունան պիր ատէմ իշիւն տէվամի պիր տէրս իտի օ: Զիրա էկէր պիր քիմսէնին թէնէ իթիմատ (Փիլիպ. 3. 3) էթմէյէ պիր սէպէպի վար իտի իսէ՛ օտախի սէվիկիւլիւ Հշի իտի : Լաքին Հշի օլ րուհտան քեամիլէն վազ կէչմիշ վէ գուրթուլ-

մըշ իտի : Օ Ալլահըն տէլալէթիյլէ օլմատըգ-
ճա քէնտի ֆիրասէթինէ պիլէ ասլա կիւլէն-
մէզ իտի : Պիրիսի անտէն փէք սատէ պիր չել
թալէպ էթտիյինտէ պիլէ՝ “Անըն իշխն տու՞ա
էտէյիմ . տահա շիմտի պիլմէմ” տէյիւ ճէ-
վապ վէրիր իտի : Եախօտ՝ “Րապպա սիւ”ալ
էտէյիմ տէ սօնկրա սանա տէրիմ,” տէր իտի :

1995 սէնէսինին եազ մէվսիմինտէ Օդոս-
տոսըն սրճագ կիւնէրինտէ պուղտայ խար-
մանը գալտրըլտրդ տան սօնկրա՝ Հշի մէլճա՝
խանէ իշինէ թագվիյէթ վէրմէք , վէ տահա
զիյատէ թէվսի՝ զըլմագ թէրթիպլէրինի նա-
շար ը տիգգաթա ալմագ իւզրէ , քէնտի խա-
նէսինէ խուսուսի պիր գօնֆէրանս մէճիսի
տա՛վէթ էթտի : Պու իշին իսթիգպալտաքի
իհթիմալիյէթի հագգընտա անըն ֆիքրինտէ
փէք չօգ չել վար իտի : Րապպ մազիտէ ՚ածիպ
չէլլէր էթմիշ , վէ անլէրին էօնիւնէ ացրգ վէ
միւ՛էսօմիր պիր գափու գօմուշ իտի , վէ քէն-
տիսի իսթիգպալ իշխն իւմիտ վէ թէ՛մինաթլէ
տօլու իտի :

Ուզագտան եազընտան մէլճա՝խանէ իշճի-
լէրի քիլիսէ ա՛զալարը պէրապէրլէրինճէ օլա-
րագ կէլտիլէր , վէ ղարպի Զանկ քէ՛յիւնտէքի
օլ էսքի խանէ իքի եթւզ միւսափիրլէրլէ տօլ-
տու : Հշի քէմալ ը մէսէրրէթ վէ մահզուղի-
յէթլէ պու սէվկիւլիւ տօսթլարը գապուլ էյ-
լէտի վէ անլէրին լէվազիմաթընը գ այըըտը :
Լաքին գօնֆէրանսըն թէճէմիւլէրի պաշա-
տըլընտա տահա զիյատէ եէնի պիր ՚աշդ ու

զայրէթլէ տօլտու : Մէլճա՝խանէ իշի իւզէրինէ
թէ՛սիր էտէն չօգ մէս՝էլէլէրին տու՞ա իլէ
նազար ը տիգգաթա ալընմասը լազըմ իտի :
Պու իշտէ տահա զիյատէ թէճրիպէքեար-
լըգ քէսպ էտիլմիշ օլարագ՝ թէրագ գըյաթ
վէ իսլահաթ պիթթապ՝ պէլլի օլաճագլար .
վէ եակըլըլըգլարտան վէ սիւրիւշմէլէրտէն
նէ վէճհլէ սալիմ օլունաճաղը , վէ իշին
րուհանի ֆա՝իտէսինին նա՛սըլ արթըպ չօղա-
լաճաղը թահթ ը միւզաքէրէյէ ալընըր իտի :
Հէրնէ գատար Հշի մէլճա՝խանէլէր թէրթիպլէ-
րի իւզէրինէ միւքէմմէլ թէտպիրլէր նազարըլէ
պագմազ իտի իսէ տէ անլէրի պէյէնիր , վէ
Ալլահըն պէրէքթիյլէ իշէ պաշալըգլարը վա-
ղըթտա օլարգլարընտան զիյատէ ճանլարըն
խէլասընա պա՛խս օլաճագլարընը հիսս էտէր
իտի : Գէնտիսինին պէրրագ պիր թարզտա
կէ օրտիյիւ պիր չել պու իտի քի իշէ տահա
զիյատէ նէզարէթ էթմէք վէ պագմագ լազըմ
իտի , վէ թէճրիպէքեար պիրատէրլէրին քէն-
տի ըէֆագաթըլէ իշին միւսթէլիվ գըսմարը
իւզէրինէ նէզարէթ էթմէլէրի վագթը կէլմիշ
իտի : Վէ չօգ կէչմէզտէն պէօլլէ մէս՝ուլիյէթ
տէր ՚էօհտէ էթմէք իշխն միւնասիպ օլմագ
իւզրէ պիր գաշ պիրատէրլէրին թէրագգը
էթմէքտէ օլարգլարընը քէմալ ը մէսէրրէթլէ
կէօրիր իտի :

Ոլ եազ մէվսիմինտէ վագը՝ օլան ՚ումումի
թէճէմմիւ՚իւն փարլագ կիւնլէրի , օլ շազ ու
մէսրուր իման , մուհապպէթ վէ պիրլիք , Ալ-

լահըն՝ ինայէթինին իճրա էթտիյի իշ, էօյրէն նիլմիշ օլան տէրուլէր վէ տահա զիյատէ քէմալէ վասրլ օլմուշ օլան գուտրէթլէր իւզէրինէ տուրուպ սէօյլէմէյէ ատէմ արզու էտէր։ Հշի ալթ'ըշընճը սէնէսինէ վասրլ օլմուշ օլրուպ՝ պիլա ֆէրաղաթ վէ ատէմին թագաթընը գաթ' էտէն էմէք վէ զահմէթլէրինէ բաղմէն տահա տինճ պիր ատէմ կէօրինինիւր իտի։ Հշիյի օրատա քէնտի խանէսինտէ, վէ չօդ մուգատտէս պաղլարլէ քէնտիսինին անլէրէ փէք սէվկիւրիւ օլորզը տոսթլարը վէ իշտաշըրը յիէ իհամթէ օլունմիշ, վէ շիւքրանիյէթլէ կէրիյէ վէ եէնի պիր թագտիս ի նէֆուէ իլէրիյէ տօղրու պագմասընը կէօրմէք տօղրուսը փէք ա՛լա պիր շէյ իտի։

Գօնքէրանսըն սօն կիւնլէրինին պիրինտէ Հշի պիր վա՛զ վէրտի քի ասլա ունուտուլմայածագ տըր։ Խրիսթիյանլըղա թալիպ օլան չօդ քիմսէլէր հազրը օլորզլարը կիպի, եագընտան օլան խրիսթիյանլար վէ մէլճա"խանէ իշճիլէրի տախի հազրը պուլունուրլար իտի։ Ոնըն վա՛զընըն թէմէլ ի քէլամը զէնկին ատէմ վէ Ղազարոս թէմսիի իտի։ "Հէր կիւն" վէ արալարընտա պուլունան "պէօյիւք կիրտապ" քէլամլարընա խուսուսի տիգգաթ տա՛ւ վէթ էտէր իտի։ Պիզիմ պուրատա եաշատը զըմզ էօմրիւն իլ էլ էպէտ պագը օլան նէթիճէլէրի հագգընտա սէօյլէտիյի վագըթ անըն քէլամլարընը զանն էտէրսին սէմատան կէլէն պիր նուր թէնվիր գըլար իտի։ ՕԼ վա՛զ

ճիտտիյէթ վէ գուվվէթլէ տօլու իտի։ Էկէր օ քէնտիսինին օլ գատար սէվմիշ օլտրղը քիլսէյէ սօն տէֆ'ա օլարագ սէօյլէյօր տէյիւ պիլսէ իտի Ալլահա պիւթիւն գալպտէն տէօնմէք իշիւն պունտան տահա զիյատէ կէրմի իլէ անլէրէ րէճա վէ նասիհաթ էտէմէզ իտի։ Վէ օլ խրիսթիյան իշճիլէրին դիւմրէսի տահա զիյատէ ույանմըշ արզուլար վէ էպէտիլիք իշիւն շէնատէթ էտէն էօմրլէր եաշամագ գավլ ու գարարըյլէ տաղըլլպ քէնտի իշլէրինէ կիթմտիլէր։

Պու գօնքէրանստան պիր գաչ կիւն սօնքա Հշի զահիրէն սըհհէթի պէր քէմալ օլարագ Մր. Հօսթը կէօրմէք իւզրէ Հընկ—թընկա կիթտի։

Կիւն սըճագ իտի վէ եօլցըլըգ՝ եօրզընլըզը մուճիպ օլուր պիր եօլցըլըգ իտի իսէ տէ, զանն էտէրսին Հշի անը հիսս էթմէզ իտի, վէ օլ ալսչամ օրալարտա իլէրի կիթմէքտէ օլան իշլէրի կէօրէրէք մահզուզիյէթլէ տօլու իտի։ Լաքին նասըլ իսէ պիրտէն պիրէ անըն էթրաֆընտա օլանլար պիր թէպէտտիւլ հիսս էթտիլէր։ Հշի պայլըլը վէ տահա պիր քիմսէ անըն եանընա եէթիշմէզտէն քէնտիսինտէն պիխապէր օլարագ եէրէ տիւշտիւ։ Պիր ազտան ագլը պաշընա կէլտի իսէ տէ, զիյատէսիյլէ զա՛փ իտի, վէ պիր իքի կիւն կէշտիքտէն սօնքա, քէսպ ի գուվվէթ էթմէտիյինտէն, Մր. Հօսթ Տօդ։ Միլրը Ուկիւլընը կէօրմէք իշիւն Հշիյի փինկ—եանկա կէօմթիւրմէյի միւնասիպ սայտր։

Փինկ—եանկտա օլ էսքի միսիօն խանէսին-

տէ Հշի քէմալը մուհապպէթլէ գապուլ օլուն~
տու ~ Անլէր անը րահաթ պիր օտայա գո~
տըլար , վէ պիր գաչ կիւն իսթիրահաթտան
սոկրա թէքրար ի'ատէ ի սըհհէթ էտէճէյինի
իւմիտ էտէրլէր իտի : Լաքին էտիլմէսի միւմ~
քին օլան հէր շէյ էտիլտի իսէ տէ իփագաթ
պուլմատը :

վէ պէլքի էվինտէ տահա էյի օլուր տէյիւ
տիւշիւնտիւլէր : վէ նասըլ իսէ պիլա թէ'խիր
եօլա շրգմագ իսթէտի : Պէօլէնէ քէնտի ա~
րապասը կէօնտէրիլտի , վէ քէմալը իսթիմամ
վէ տիգգաթլէ անը կէրիյէ Ղարպի Զանկ գա~
րիյէսինէ կէօթիւրտիւլէր : Միսիօն խանէսինտէն
այրըլարլընտա՝ “Հէր նէ տախի վագը՝ օլուր~
սա , հէման ի'թիմատըմ թապպա տըր՝” տէտի :

Էվիլլա միւզթարիպ օլանագ պիր սէպէպ
եօգ տըր կիպի կէօրիւնտիւ : Օ քէնտի կիւնէշի
վէ պաղէյէ նազիր օտասընտա եաթար վէ
շէյլէր էվիլլքի կիպի իլէրի կիտէր իտի , ան~
ճագ քի Հշինին զէվճէսի պիւթիւն վագըթ
էվտէ զէվճինին եանընտա գալըր իտի : Հշի
քէնտիսինէ պազըլմաղա չօգ միւհթաճ տէյիլ
իտի , զիրա պիր ազրը աճըսը եօգ իտի : Լա~
քին զէվճէսինին անըն եանընտա պուլունմասը
էյի իտի , զիրա Հշի փէք զա'իֆ իտի : Մըր~
Հօսթ չօգ տէֆ'ա օրատա իտի , վէ հէր նէ
գատար փէք զա'իֆ օլտըլընտան չօգ սէօյէ~
յէմէզ իտի իսէ տէ , Հշի անըն կէլմէսինտէն
խօշանըր իտի : Մու'ավին երէց օլան Սի հէր
շէյէ մուգայեէտ օլուր , վէ սէվիլիւ երէց

Հշինին չարչապըդ իփազաթ պուլմասը ի~
շիւն պիւթիւն օլ ճիվարլարտա տու'ալար 'արզ
էտիլիր իտի :

Լաքին հաֆթալար այլար օլտու , վէ սօն
պահար չիմէնլէրի օվայը գափլատը իսէ տէ ,
Հշի հալա քէսպ ի գուվէթ էթմէտի : Տօգո~
Միլըր Ռւելսըն վէ Տօգ . Հուէթ ֆինկ—եանկ~
տան կէլտիլէր , վէ մուհապպէթ վէ մէհարէթին
էտէպիլէճէյի հէր շէյի էթտիլէր : Լաքին պիր
ֆա'իտէ հասըլ օլմատը : Անըն խասթալըզը սէ~
նէլէրծէ հատտէն զիյատէ չալըշմագտան իլէրի
կէլէն զա'ափ վէ թագաթուրզըդ օլուպ՝ անըն
իլէ պէրապէր եիւրէք խասթալըզը էմա~
րէլէրի տախի վար իտի : Լաքին անճագ չօգ
վագըթ սոկրա իտի քի տօսթլարը անըն ի~
ֆագաթ պուլմայաճաղընա կիւճ իլէ գանտըլարը

Էկէր միւմքին օլսա իտի քէսպ ի գուվէթ
էտիպ տէ քէնտիսինէ օլ գատար զիյատէ ին~
թիյած հիսո օլունան իշտէ Հշի էմէք վէ զահմէթ
շէքմէյէ նէ՝ գատար արզու էտէր իտի . Օլ
կէչմիշ վէ գարանլըդ կիւնլէրտէն պէրի , հէման
օլ 'այնի օտատա անճագ աֆիօն իշմէք իշին
եաշատըզը կիւնլէրտէն պէրի . Ալլահըն 'ինայէթի
նէ՝ 'աճիպ թարզտա իզհար օլունմըշ իտի :
Լաքին վագըթ օլ զէմանտան պէրի նէ՝ չա~
պըգ կէչմիշ կիթմիշ իտի : Պիր ազ իշ կէօ~
րիւլմիւշ , 'էօմրիւն պիր գաչ տէրսլէրի էօյրէ~
նիմիշ , վէ Անըն պիլկի վէ միւշապէ հէթինտէ
նէշլ ու նէմա պուլմագ իշիւն պիր գաչ ֆուր~
սաթլարտան իսթիփատէ էտիլմիշ , “վէ Անըն

գըյամէթինին գուվէթինի վէ էօլիւմիւնէ
միւշապիհ զըլընարագ էլէմէրինին միւշարէքէ-
թինի” (Փիլիպ. 3. 10) հիսս էթմէյէ տէլալէթ
օլունմըշ, լաքին տահա նէ՛ գատար չոգ շէյ
գալըր իտի Պա՛ղը ճանլար խէլաս օլմուշ, վէ
պիկէրճէ աֆիօն թիրեաքիլէրի գուրթուլմըշ,
փագաթ պունլար անճագ պիր պաշլանկըն ի-
տիլէր, վէ տահա վասի՛ փուրսաթլար եագըն
կէօրիւնիւրէր իտի Վէ հագիգաթէն էօյլէ
իտի Լաքին պու փուրսաթլար անըն էլիյլէ
փի՛լէ կէրմէյէճէքլէր իտի :

Թագաթտան տիւշմիւշ, ամիսա սէվտիյի
Ռապպըն խըտմէթինտէ թագաթտան տիւշմիւշ
իտի Գըրըլմըշ, ամիսա Անըն այագլարընտա
գըրըլմըշ իտի Անըն այագլարընտա ճիւմէ
գուվէթի վէ լէթագէթի պոլ պոլ սարփ օ-
լունմըշ իտի Ա՛հ, քէնտիսի զէնկին վէ միւ-
պարէք իտի Քէնտի էթրաֆընտա պուլունան-
լար տէօնիւպ աղլայա պիկիրլէր իտի, լաքին
էկէր մէլէքլէր ինսանի գալպէրին սա՛տէ-
թինէ հասրէթ չէքպիլիրլէր իսէ էօլմէք
իւզրէ օլան զաթա օլ կէօլկէտէն էօթէտէ
պէքլէմէքտէ օլան խօշ ամէտիյի վէ շաղըը
պիլէրէք մէլէքլէր անա հասէտ էթմիշ օլմալը
տըլըլար :

Չոգ զա՛իֆ հալէ տիւշմէզտէն երէց Հշի
փէք ուղագտա պուլունան պա՛ղը մէլճա՛խա-
նէլէրին գափատըլմասը իշիւն էմրէր վէրտի Ք-
էնտի ինթիգալընտան սօնրա պիր կիւնիւք
փագթը կէլէճէյինի պիլիր իտի, վէ միւմքին

մէրթէպէ օլ խուսուստա հազըրըդ կէօրմէյէ
չալըշտը Մուճիպ ի իղթիրապ օլան մէս՛էլէլէր
հագգընտա սիւ՛ալ էթտի, վէ իշ հագգընտա
այնի տէրին հիւսն ի թէվէճճիւհիւ իպրազ
էթտի, վէ իշ բէնտի ճէլալը իշիւն օլարգճա
րապպ օլ իշի գայըրաճաղը վէ իշին տէվամ
օլունաճաղը հագգընտա իղնար ը թէ՛մինաթ-
էյլէտի Լաքին կիթտիքճէ գուվէթի պիթէր վէ
թիւքէնիր իտի, վէ հէյէճանա տայանամաղ իտի
նիհայէթ արթըդ տու՛ա էթմէք իշիւն տիզ
իւզէրի կէլէմէզ իտի, վէ սէօլլէմէսի պիլէ
զայր ի միւմքին օլտու Պիր ՚իլլէթ եալիօտ աղրը
աճը եօդ իտի, անճագ հայաթի գուվէթլէրին
ֆէնա պուլմասընտան էվվէլ հայաթըն եալիաշ
եավտշ քէնտիսինտէն կէրի չէքիլմէսի իտի :

“Րապպ պէնիմ գուվէթիմ ալմագտա
տըր, վէ պունուն սէպէպի պէնիմ իշիմին
պիթմիշ օլմասը տըր,” տէտի :

Թամմ ալթը այ էօլիւմ իէ հայաթ արա-
սընտա պուլունուր իտի, վէ սօնրալարը վա-
գըթ վագըթ քէնտիսինտէն պի խապէր պիր
հալէ տիւշէր իտի Խանէ տօլու իտի իսէ տէ,
հէր չէյ ասուտէ պիր հալտէ իտի, վէ չոգ
տու՛ա արզ օլունուր իտի Յունվարըն նիհա-
յէթինէ տօղրու սօղուգ ալմագլըդ տան իլէրի
կէլէն պօղաղ աղրըսընտան սրգ ընթը չէքմէյէ
պաշլատը, վէ պունուն նէթիճէսի օլարագ
թէնէֆփիւս կիւնիւյիւ հասըլ օլտու, վէ օլ
փագթը էթրաֆընտա պուլունանլար անըն էօմ-
րիւնիւն խիթամը եագըն իտիյի գանըշընա

կէլտիլէր։ Զօգտան մէ՛մուլ էթտիքլէրի պու
մախուֆ հալ եխողլէրնէ քիմսէլէր իշխն պէօ-
յիւք պիր տարապէ իտի, զիրա անլէր անը
թա՛րիփ օլունմաղ տէրէճէտէ սէվէրլէր իտի։
զուվզէթի ատէմէր հիսս էթտիքլէրի տէրտ
ու քէտէրէ թէհամմիւլ էտէմէյէրէք չօնուգ-
լար կիպի հէօնկիւր հէօնկիւր աղլարլար իտի։
Լաքին անըն զէվճէսի քէնտի կէօղ եաշարը
իշխնտէ։

“Պէն Յիսուս հազդընտա տիւշիւնիւրիւմ—
վէ օ քեափի տիր,” տէմէյէ միւղթէտիր իտի։

վէ պէօյլէճէ 1896 ֆետրվար 19ըն սապա-
հընտա օ տար ը պագայա վէ անըն տահա-
ալի խըտմէթինէ ինթիգալ էյլէտի։

Պիր քիմսէ անըն հազդընտա էօլմիւշ տիր
կիպի տիւշիւնէմէզ, անճադ զանն էտէրսին օ
տահա զիյատէ եաշամմագտա տըր, օլ տիյարտա
քի օրատա Անըն գուլլարը Անըն եխուզիւնիւ կէօ-
րէրէք Անա խըտմէթ էտէրլէր։ Պուրատա գա-
րանլրդ իշխնտէ օ մալիք օլտրղը հէր շէյի անա
վէրտի։ Յիսուս իշխն իսթիմալ օլունս պիլէն
հիշ պիր շէյ անա թագտիմ օլունմայաճագ-
տէրէճէտէ գըյմէթի օլմատրղը կիպի, ուղու-
րընա Յիսուսըն էօլտիւյիւ պիր ճանըն խէլասը
իշխն տախի հիշ պիր էմէք վէ զահմէթ օլ
գատար աղըր տէյիլ իտի։ Բապպ իշխն թա-
շընըլան հիշ պիր խաչ աղըր օլմատրղը կիպի,
Անըն միւպարէք այագլարընըն՝ իշխնտէն կէչ-
միշ օլտրղը հիշ պիր եօլ տախի կիւճ տէյիլ իտի։
“Եկէր պիր քիմսէ պանա խըտմէթ էտէր-

սէ, արտըմնա կէլսին, վէ պէն նէրէտէ իսէմ,
խըտմէթքեարըմ տախի օրատա օլաճագ տըր։
կէկէր պիր քիմսէ պանա խըտմէթ էտէրսէ,
փէտէր անը միւշէրրէփ գըլար։” Յովէ. 12. 26։

վէ պէօյլէճէ օ պիզիմ պասարըմըդտան
պիւթիւն էպէտիլիքտէ Բապպ իլէ քեամիլ
պիր իթթիհատըն տահա տօլու հայաթընա
կէչմիշ, վէ օրատա պինիհայէ մէսէրըթտէ
նէշվ ու նէմա պուլմագտա, վէ անըն ճէլիլ
մէրամլարընը իթմամ էթմէքտէ, վէ անըն
հիւքիւմէթինին նիհայէթի օլմայան Զաթը ը-
ձէլիլէ խըտմէթ էյլէմէքտէ տիր։ Ես. 9. 7։

՚ԻԼԱՎԵ ՊԻՐ ՊԱՊ

ԶԻՆՏԷ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ԽՐԻՍԹԻՑԱՆ ՄԻՍԻՈՆԱՐ

Ասիանըն շարգընտա պուլունան Զին մէմ լէքէթի տիւնեատա պիր հիւքիւմէթին թահթ ը իտարէսինտէ պուլունան էն պէօյիւք տիյար տըր։ Հինտիսթան անըն իւչ րուպ'ը պէօյիւք իւյիւնտէ տիր։ Ընըն սէքէնէսինին սայրսը թագրիպէն 400,000,000, եա՞նի պիր թիւն տիւնեանըն սէքէնէսինին պիր րուպ'ը տըր։ Զինին փէք էսքի պիր թարիխի վէ մէտէնիյէթի վար իսէ տէ, անըն օլ ճէսիմ էհալիսինին եիւզտէ տօդսան տօդուզը փութփէրէսթ տիրլէր։ Կոնֆիւկիոս մէզհէպի պիր տին օլ մագտան զիյատէ պիր ՚իլմ ի ախլագ ֆէլսէֆէսի տիր։ Զինտէ էհալինին պիր պէօյիւք գըսմը Պուտտա մէզհէպի թարափտարը տըրլար։ Լաքին էճտատա ՚իպատէթ էտէր տէրէճէսինտէ անլէրէ կէօսթէրիլէն հիւրմէթ վէ րի՞այէթ հէր հանկը պիր տինտէն զիյատէ աչըգ սուրէթտէ վէ ՚ումումէն Զինլիլէրին տինի տիր։ Գատիմի մուհարրէրաթա զիյատէսի տէսիյէ հիւրմէթ վէ րի՞այէթ կէօսթէրմէք, վէ պիր ատէմին նէ տէրէճէ ՚ալիմ պիրիսի

օլմասը թամմ պու գատիմի վէ մէշհուր մուհարրէրաթ հաղգընտա մալիք պուլունտը մա՛ լիւմաթ նիսպէթինտէ սայմագ ՚ատէթ օլմուշ տըր։ Հէմ հալ ը հազըրէտէք պիր քիմսէնին պիր մէ՛մուրիյէթ էլտէ էթմէք իւմիտի տախի գատիմի մա՛լիւմաթ հաղգընտա մալիք պուլունտը վուգուֆա մէնութ տըր։ Զինլիլէրտէ իդթիտա գապիլիյէթի, միւտավէմէթ վէ սէպաթ պուլունուր, վէ կվրօփալըլարըն տայանամայաճաղը սըհհէթէ մուզիրը հալ ու քէյժիյէթլիրտէ անլէր եաշարլար վէ սէմիրիրլէր։

Անլէր քէնտիլիլէրինէ կիւվէնէն վէ քէնտի քէնտիլիլէրինէ քեափի օլան պիր գավմ տըրլար։ Զինլիլէրին միլի մէվճուտիյէթի 2,000 սէնէ կէրիյէ կիթտիյի կիպի, անլէրին մուսատտագ բէսմի թարիխի իսէ 2,600 սէնէ գատար էսքի տիր։ Վէ ուփագ թէփէք թարիխի գայտլար իսէ, 3,200 սէնէ էսքի տիրլէր։ Ղարպի վէ մէրքէղի Ասիատա, վէ ճէնուալի շարգի կվրօփատա պուլունան գատիմի վէ կէմիշ պէօյիւք գրալլարա մու՛ասր օլմասըլէք պէրապէր՝ պունլարըն ճիւմէսի տէ էթէվմ անճագ թարիխտէ կէօրիւլիւրլէր իսէ տէ՝ Զինհալա քէնտի մէվճուտիյէթինի մուհափազա էյլէմիշ տիր։ Պու նէսլին զուրուրը վէ էճնէսպիլէրէ տողրու իպրազ էյլէտիքլէրի ՚ատէմի րի՞այէթ թապի՞ի տիր։

Զինլիլէր տէօրթ սընփտան ՚իպարէթ տիրլէր։ կվկէլա՝ էտէպիյաթա մէնսուտ սընփ, իքինճի զրա՛աթլէ մէշղուլ պուլունան սընփ,

իւչիւնճիւ էհլ ի սան'աթ օլան սընփ , տէօր՝
տիւնճիւ թիւճճարան սընփը : Անլէր՝ 'ասքէրի
պիր գավմ օլմատըգլարընտան արալարընտա
'ասքէրի պիր սընփ եօդ տըր :

Սէքէնէսի փէք սըդ օլուպ՝ քիւչիւք չօ
ճուգլարը թէլէֆ էթմէք 'ատէթի փէք 'ու
մումի տիր :

Զինին փէք զիյատէ էմէքլէ քէմալէ էրտիւ
րիլմիշ պիր էտէպիյաթը վար տըր , վէ պու-
նուն պաշլանկընը 3,000 սէնէտէն զիյատէ էսքի
տիր : Պու էտէպիյաթ թարիխի վէ շի՛րի , վէ
'իլմ ի ախլագտան վէ ֆէլսէֆէտէն վէ 'իլմէ
միւթէ' ալլրդ մէվատտան պահիս քիթապլարը
տախի հավի տիր : Զին էտէպիյաթընտա թա-
պի'աթտան եախօտ խարիդ իւլ՝ 'ատէ պիր
զաթըն սըֆաթընտան պահս էթմէք պապըն-
տա հիշ պիր զայրէթ կէօրիւլմէզ : Զին "Սէմա"
խսմի թահթընտա օլարագ՝ Ալլահը տօնուդ
պիր թարզտա արար :

Խրիսթիյանլրդ Զինէ խրիսթիյան թարի-
խնին իլք 'ասրլարընտա կէօթիւրիւլմիշ տիր:
Պիր ըիվայէթէ կէօրէ թուվմաս առաքեալ ին-
ճիլի Զինտէ վա՛զ էյէմիշ տիր :

Պու պէլլի տիր քի ալթընը 'ասրըն իպ-
թիտալարընտա նեստորականլար միսիօնէր մա-
գամընտա օրայա կիթտիլէր , վէ գամօլիք
միսիօնէրլէր տախի օն իւչիւնճիւ 'ասրոտա
ո-
րատա խրիսթիյանլրդը թա՛լիմ էթմէյէ պաշ-
լայարագ օն ալթընը 'ասրտա պէօյիւք մու-
վաֆֆագլէթէ նա՛իլ օլտըլար : Պինտէն դի-

յատէ քիլիսէլէր թէ՛սիս օլունտու , վէ իմա-
նա կէլէնլէրին սայըսը եխւղ պինլէրճէ իտի :

Ինճիլի խրիսթիյանլարըն Զինտէ խրիսթի-
յանլրդը թէ՛սիս էթմէյէ չալըշմաղա պաշլա-
մալարը եխւղ սէնէտէն պիր աղ զիյատէ տիր:
կլի սէնէ էլլիլինէ գատար ինըա օլունան
իշլէրին ճիւմլէսի տէ ումուր ը իպթիտա՛լիէ-
տէն 'իպարէթ օլուպ՝ փէք մահտուտ պիր իշ
իտի : Միսիօնէրլէր վէ օրատա իդամէթ էտէն
ճիւմլէ էննէպիլէր Զինին սահիլինտէ պուլու-
նան պիր գաշ շէնրէրին էյինէ մուհաֆաղա
օլունմըշ օլան գըտիալարընտա գափանմըշ գալ-
մըշլար իտի :

Լօնտրա միսիօնէր շիրքէթի թարաֆընտան
րօպէրթ Մօրիսընըն իլք Փրօթէսթան միսիօ-
նէր օլարագ Զինէ կէնտէրիլմէսի վէ Քան-
թօնտա Քիթապ ը Մուգատտէսի թէրճէմէ
էթմէթլիք իշինէ պաշլամասը կէլէճէք սէնէ
եա՛նի 1907տէ թամմ եխւղ սէնէ օլաճագ տըր :

Էլեկվմ Զինտէ թէպլիր ի պէշարէթ իշիյէ
մէշուու պուլունան ինկիզ , Ամէրիդան վէ Ալ-
ման օլարագ չօդ միսիօնէր վէ Քիթապ ը
Մուգատտէս շիրքէթլէրի պուլունուր : Պիւ-
թիւն Զինտէ պուլունան միսիօնէրլէրին ճիւմ-
լէսի 3,107 օլուպ , պունլարըն 1733իւ գա-
տըն միսիօնէր տիրլէր :

Զինիլէրին նիհայէթ խրիսթիյան թա՛լիմ-
նի իշիթմէյէ տէլլալէթ օլունտըգլարը ուսուլ
պաշլամա Քիթապ ը Մուգատտէսին թէվզի՛ի
լիէ պէրապէր անըն հաղիդաթլարընըն վա՛զ

օլունմասը, վէ իքինճի՝ ատէմէրին ի՞թիմատ վէ հիւրմէթինի ճէլպ էթմէք պապընտա փէք վասի՝ սուրէթտէ հէքիմ միսիօնէրէրին իշենին մէլգը՝ ի ինրայա գօնուլմասը ուսուլը օլ մուշ տըր։ Զինտէ սալթ Ամէրիդան Քիթապ ը Մուգատտէս շիրքէթի թարաֆընտան 10,000, 000 նուսիսէ Քիթապ ը Մուգատտէս թէվզի՝ օլունմըշ տըր։ Պրիթանիա վէ իսդօչիա վէ Ամէրիդա Քիթապ ը Մուգատտէս շիրքէթէրի թարաֆընտան մէյտան ը ինմիշարէ չըգարըշ մըշ քիւթիւպ ի մուգատտէսէ նուսիսէլէրի 50,000,000տան չօդ էքսիք տէյիլ տիր։

Քիթապ ը Մուգատտէսին քէնտի իշինի իշէրի կէօթիւրտիւյիւ եօլ ճալիպ ի տիգգաթ վէ ՚իպրէթամիզ պիր եօլ տըր։ Թագրիպէն օթուղ սէնէ մուգատտէմ Զինլի պիր օյմանըն նըն էլինէ Նինչայտա պիր նուսիսէ ինճիլի Շէրիփ կէշտի, քի պու ատէմին իսմի Տիւ իտի։ Ատէմ օլ քիւշիւք քիթապը օդուտու վէ քէնտի քէնտինէ՝ “Պու քիթապ էյի։ Պէն պու քիթապը սաթան ատէմի կէօլէճէյիմ վէ պագաճաղըմ քի անըն ՚ամէլլէրի տախի քիթապա մութապըգ մը տըր,” տէտի։ Տիւ օլ քիթապը սաթան ատէմի պուտու։ պու պիր ինկիլ միսիօնէր իտի։ Պու միսիօնէր իլէ գօնուշտու։ անը կիզիճէ կէօլէթտի։ օ էօթէյէ պէրիյէ եօլնըրդ էթտիյի էսնատէ անըն արդասընտան կիթտի վէ անը Հանաքոտա միսիօն խանէտէ կէօրտիւ։ Տիւ վագք օլտու քի պու միսիօնէր հէր կիւն տիդ

իւգէրինէ կէլէրէք Ալլահա տու’ա էթմէյէ չօդ վագըթ վէրիր իտի։ Քէնտի քէնտինէ՝ “իկէր եալընըզ պուլունտըզ վագըթտա վէ քէնտի սինի կէօրէն քիմսէ պուլունմատըզ հալտէ եինէ տու’ա էթմէյէ վագըթ վէրիրսէ, պու ատէմին տինինտէ պիր շէյ օլմալը տըր,” տէտի։ Պէօլէճէ Տիւ տու’ա էթմէյի ատէմէ խօշ վէ մէրզուպ գըլան տին հագգընտա սօրուպ սիւ”ալ էթմէյէ պաշլատը։ Պիր գաչ այ սօկրա խրիսթիյանլըզ գապուլ էթտի վէ վագիթիզ օլունտու։ Պիր վագըթ սօկրա քէնտիսինին Քրիստոսա իման էթմէքտէն մա’տա պաշգա պիր վազիփէսի վար իտիյի Քիքրինէ կէլտի։ Քրիստոս հագգընտա տօսթլարնա սէօլէմէսի կէրէք իտի։ Պէօլէճէ ասլ քէնտի շէհինէ կէրի կիթտի, վէ քէնտի ախզ ու ի’թապըլէ մէշզուլ պուլունտըզ սրրատա պաշլատը հէր քէսէ՝ Յիսուս Քրիստոսըն քէնտիսինէ նէ՝ պէօյիւք շէյլէր էթմիշ իտիյինի սէօլէմէյէ։ Պու կէշէն սէնէտէ Տիւ վէ Փաթ էթմիշ տիր, վէ անըն ճէնազէ ալյայընտա Զինլի չօդ խրիսթիյանլար հազըր իտիլէր պունլար անըն քէլամէրը վէ էօրնէյի վասըթապըլէ Քրիստոսա տէլալէթ օլունմըշզար իտի։

Հինկուատա պուլունան Զինլի պիր խրիսթիյան կէշէնլէրտէ միսիօնէրէրտէն պիրիսինէ քէնտիսինին նա’սըլ խրիսթիյան օլուցընը եազմըշ տըր։ 1866տա քիթապնըլար պու ատէմին քէօյիւնտէ Քիթապ ը Մուգատտէս սաթապըլար։ Օ տէյօր քի՝ “Պու մէյվէ պուն-

տան հասրլ օլմուշ արը : Պինկ քիշիտէն զիյա-
տէ քիմսէլէր Քրիստոսա տէլալէթ օլունար-
լար : Օն եւտի քիլիսէլէր թէշքիլ օլունտու :
Օլ ճիվարլարտան օն պիր քիշիլէր միւպէշիլ
օլորլար , վէ եխւղէրճէ խրիսթիյան թալէպէ-
լէր թօֆլանըլու : Պու մէքթուպը եազմամտան
մագսէտ թէվզի՝ օլունան քիթապը լ Մուգատ-
տէս վասըթասը լիէ պէնիմ էօլիւմտէն գուր-
թուլուղըմը պիլտիրմէք վէ քիթապը լ Մու-
գատտէս Շիրքէթինին աճէնթինէ սէլամլար
'արզ էյլէմէք տիր :'

Իշթէ պու վասըթալարլէ Զինտէ ինճիլի
քիլիսէլէրին ա'զալարընըն սայըսը 144,000է
պալիղ օլմուշ քի պունլար 400,000տէն ՚իպա-
րէթ պիր ինճիլի խրիսթիյան ճէմա'աթը կէոս-
թէրիրլէր : Միսիօնէրլէր իլէ 'ալագալարը ո-
լան եէրլի վա'ըզարըն վէ մու'ալլիմէրին սա-
յըսը 8,313 օլուպ՝ միսիօնէր մէքթէպէրինտէ
պունան շակիրտանըն սայըսը 50,000 դա-
տար տրը :

Ճափօն վէ րուս մուհարէպէսինտէն պէրի՝
Ղարպտան կէլէն 'իլմ վէ մա'լիւմաթ հագ դընտա
Զինլիէրին թութաղը մէվզը՝ 'աճիպ թարզ-
տա թէպէտտիւլ էթմիշ տիր : Ատէմէր զարպի
միլէթէրին նէ' տիշլինտիւքլէրինի վէ նէյէ'
ինանտըլարընը քէնտիլէրէ պիլտիրէն քի-
թապլարը օդումաղա զայէթլէ արզուքէշ տիր-
լէր : 1904տէ Զինտէ իլիր միլեն նուսիէ քի-
թապը լ Մուգատտէս եախօտ 'Ո.հտ ը Ճէտիտ
տաղըտըլմըշ տրը : Միսիօնէրլէրին մէքթէպ-

լէրի տօփտոլու տըրլար : Զինտէ չալշան լն-
ճիլի խրիսթիյան միսիօնէրլէր իշիւն ֆուրսաթ
կէլմիշ տիր : Տօղրու տըր քի օլ մէմէքէթտէտէ
Ղարպի թէ՛սիրէ գարշը օլան չօդ քիմսէլէր
պունունուր : Շիւպհէսիզ տահա խրիսթիյան-
լլլա միւթէ՛սպրդ օլան հէր շէյէ գարշը պէլլի
չօդ միւմանա'աթլար կէօսթէրիլէճէք տիր :
Լաքին պունլարըն ճիւմէսի ույանմագտա օլան
օլ էսքի մէմալիքին արասընտա վագը՝ օլմագ-
տա օլան թէպէտտիւլիւն սալթ պիր զըսմը
տրը : Օլ մէմէքէթտէտէ պէօյիւք ատէմէրտէն
չօդլարը Տինի Մէսիհիյէ գարշը պէօյէ պիր
միւմանա'աթ կէօսթէրմէզլէր : Միւթթէհիտէ ի
Ամէրիգայը զիյարէթ էթմէքտէ օլան Զինլի
պիր հէյէթ ի սիւֆէրա կէշէն ֆետրվար այը-
նըն իպթիտալարընտա Նիւ Եօրք շէհրինէ վա-
սըլ օլտու : Ամէրիգանըն միսիօնէր շիրքէթլէրի
թարաֆընտան պու Զինլի հէյէթ ի սիւֆէ-
րայա վէրիլէն պիր զիյագէթտէ սէգիրէրտէն
պիրիսի շու վէճնէ իրատ ը քէլամ էյլէմիշ
տիր : 'աբէմալ ը մահզուզիյէթլէ շէհատէթ է-
տէրիլ քի Ամէրիգան միսիօնէրի Զին էհա-
լիսինին թէրագդընըն թէսհիլինէ վասըթա
օլմուշար տրը : Անլէր Ղարպ մէտէնիյէթինին
նուրընը Զին մէմալիքինին հէր քէօյէ վէ պո-
ճաղընա կէօթիւրմուշէր տիր : Անլէր Ղարպըն
տինի վէ 'իլմի քիթապլարընը Զինլիէրին լի-
սանընա թէրճէմէ էթմէք զահմէթ վէ էմէյի
վասըթասըլլէ՛ Զին իշիւն թագտիրի դայր ի
միւմքին օլան պիր խրտմէթի հիքա էյլէմիշլէր

տիր : Անլէր խասթախանէլէր վէ մէքթէպլէր
թէ՛սիսիյլէ՝ փուգարայա վէ պիշարէկեանա
թէսէլի վէ սա'ատէթի հալ պախշ էթմէքտէ
պիզէ եարտըմ էտէրէր : Զինտէ 'անգարիպ
փուգու'ի մէհուզ պուլունան ոյանմագլրդ իշի
գալիլ մրգտարտա օլմայարագ՝ միսիօնէրին է-
լինին իշի սայըլապիլիր : Պու խըտմէթինի-
զէ մուգապիլ Զին նանքէօր պուլունմայաճագ
տըր :՝ Միսիօնէր իշի հագգընտա պէյան օ-
լունան պէօյլէ պիր էֆքեար խրիսթիյան մէմ-
լէքէթլէրտէն կէլէն թէ՛սիր իշիւն Զինին ար-
թըգ գափալը պիր մէմէքէթ օլմատըլընը
պէրրագ թարդտա կէօմթէրիր :

Հալ պէօյլէ օլտըղընտան, շիմտի Ո.մէրիգա-
տա վէ ինկիլթէրատա օլան քիլիսէլէր՝ պիւ-
թիւն տիւնեատա Զին գատար պէօյիւք էհէմմի-
յէթի օլան, վէ օլ գատար պէօյիւք իհմիմա-
լիյէթլէրի հավի պուլունան հիչ պիր միսիօնէր
թարլասը եօգ տըր էֆքեարընտա տըրլար :
Բապպ գափույը աշմըշ տրը : Կիտիպ հէր մախ-
լուգա ինծիի վա՛ղ էթմէք խուսուսընտա օ-
լան էմրի նիհայէթ տէրէնէտէ ինրա վէ իթ-
մամ էյլէմէք քիլիսէնին վազիֆէսի տիր : Պու-
նունլէ պէրապէր Զինտէ պուլունան խրիսթի-
յանլար զալրէթի, հագիդաթա գավիլէն գան-
մըշ, քիլիսէտէ 'էօմր փաքիլինէ չալըշմագտա,
վէ Բապպըն քէնտիլէրի իշիւն նէլէ՛ր էթմիշ
օլտըղընը պաշտալարա սէօյլէմէյէ սայ՝ էթ-
մէքտէ տիրէր : Եէրի խրիսթիյանլար թա-
ռաֆընտան էտիլէն շէհատէթլէր վասըթասըլլէ

չօգ Զինլիլէր խրիսթիյանլըղը գապուլ էյլէ-
միլէր տիր : Իմնոի Զին թարաֆընա կէօգիէրինի
չէվիրէնլէրին՝ ձիւմիէսի մայալանընճայատէք իւշ
էօլշէք ուն իշինտէ կիզիլէնիլէն մայա հագգընտա
իրատ օլունմըշ օլան թէմսիլէ պիր էօրնէք կէօ-
րէնէյինէ իման էթմէք իշիւն էյի սէպէպլէր
մէվճուտ տըր :

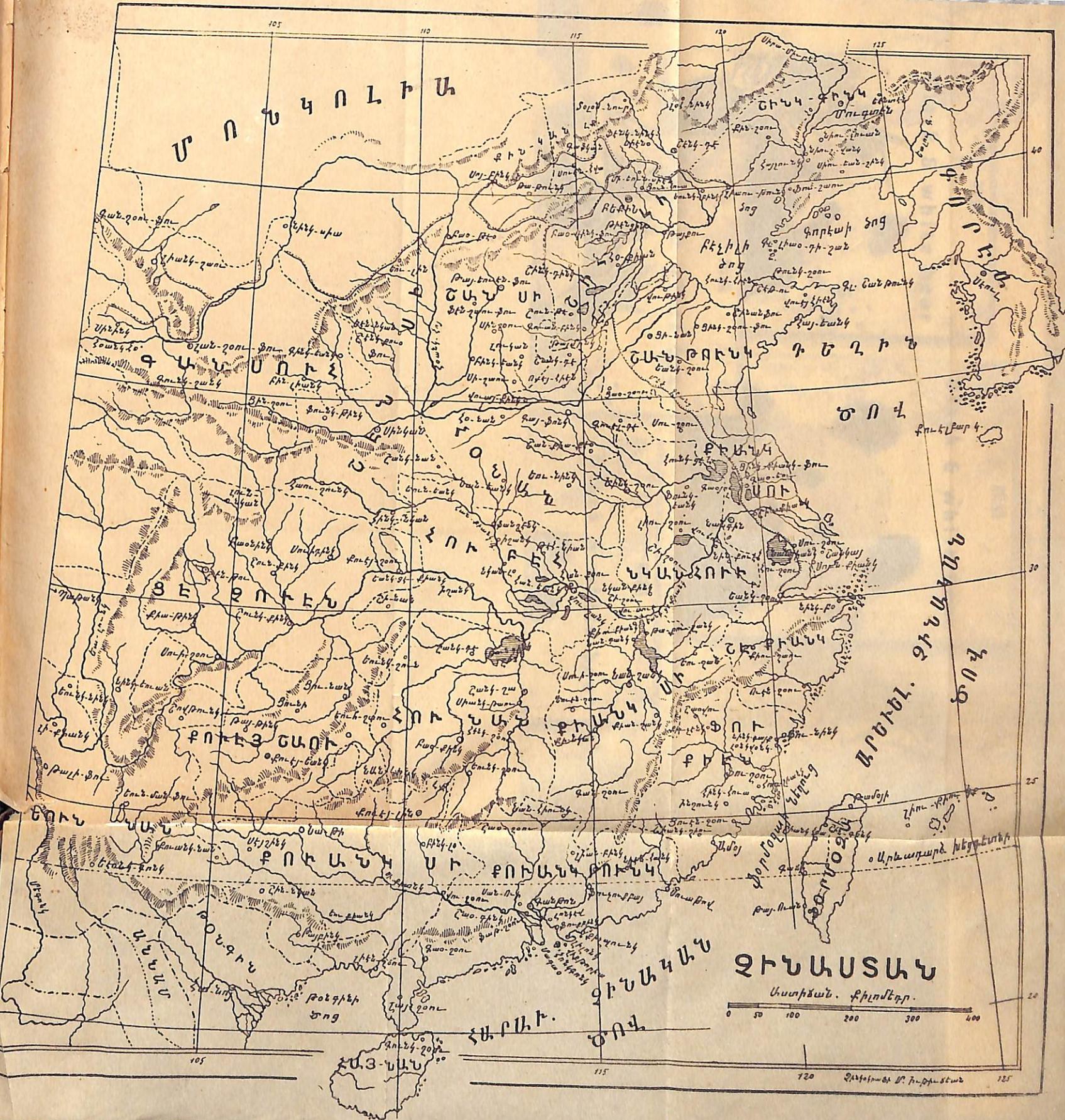
Խ Ի Թ. Ա. Մ

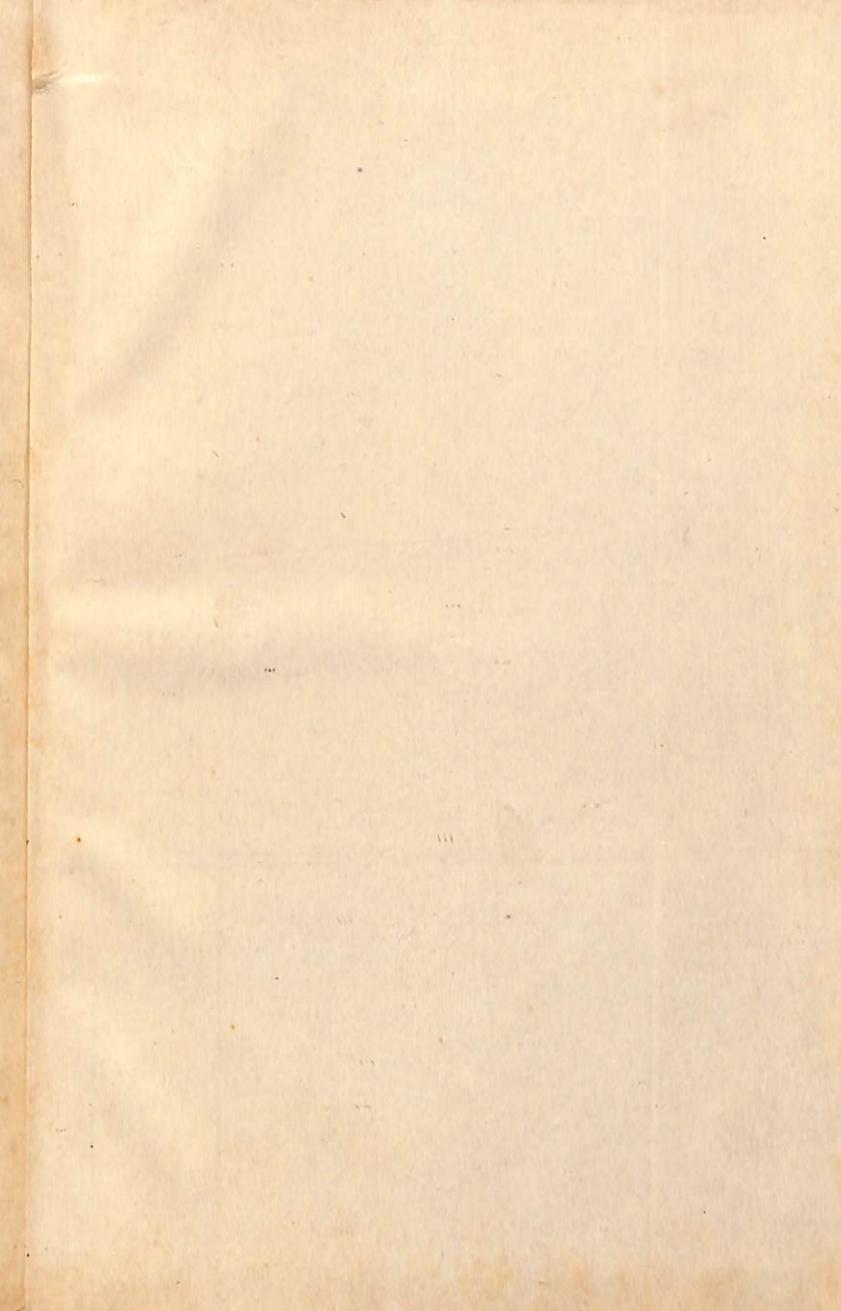
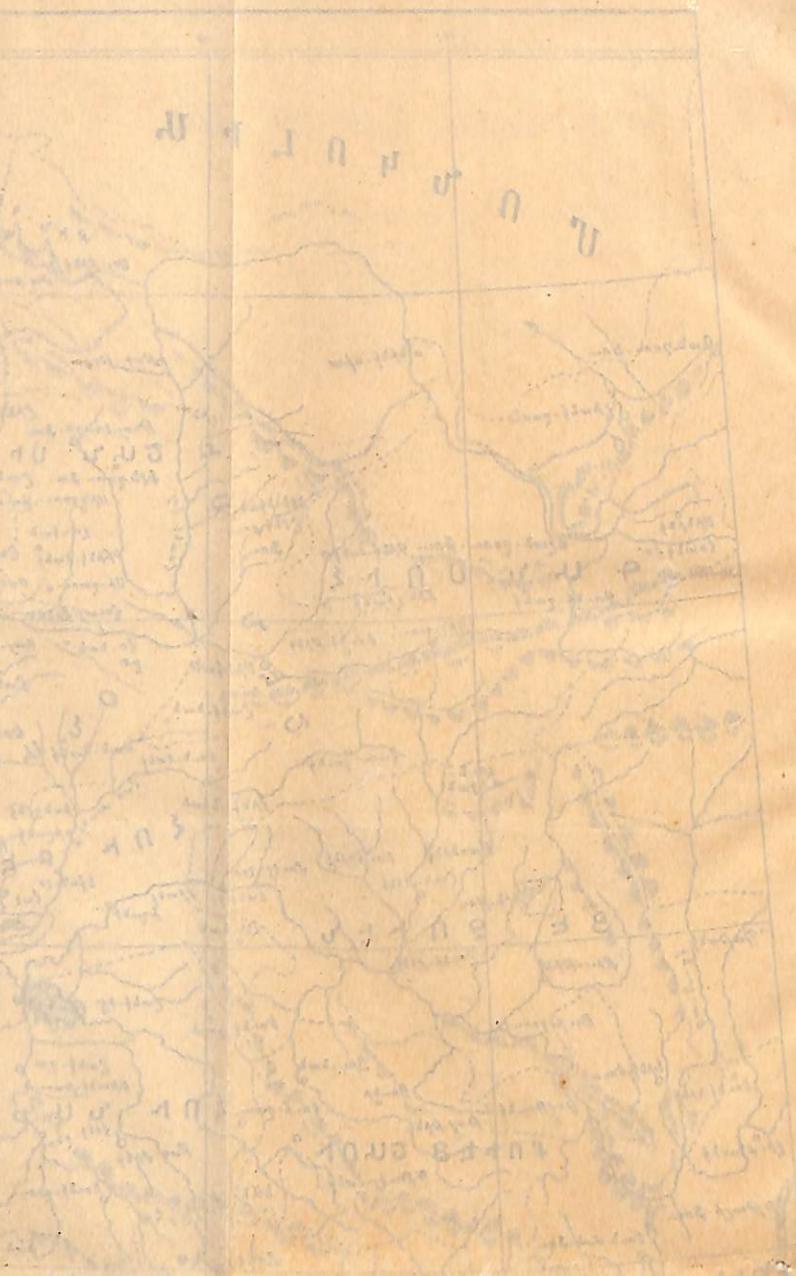

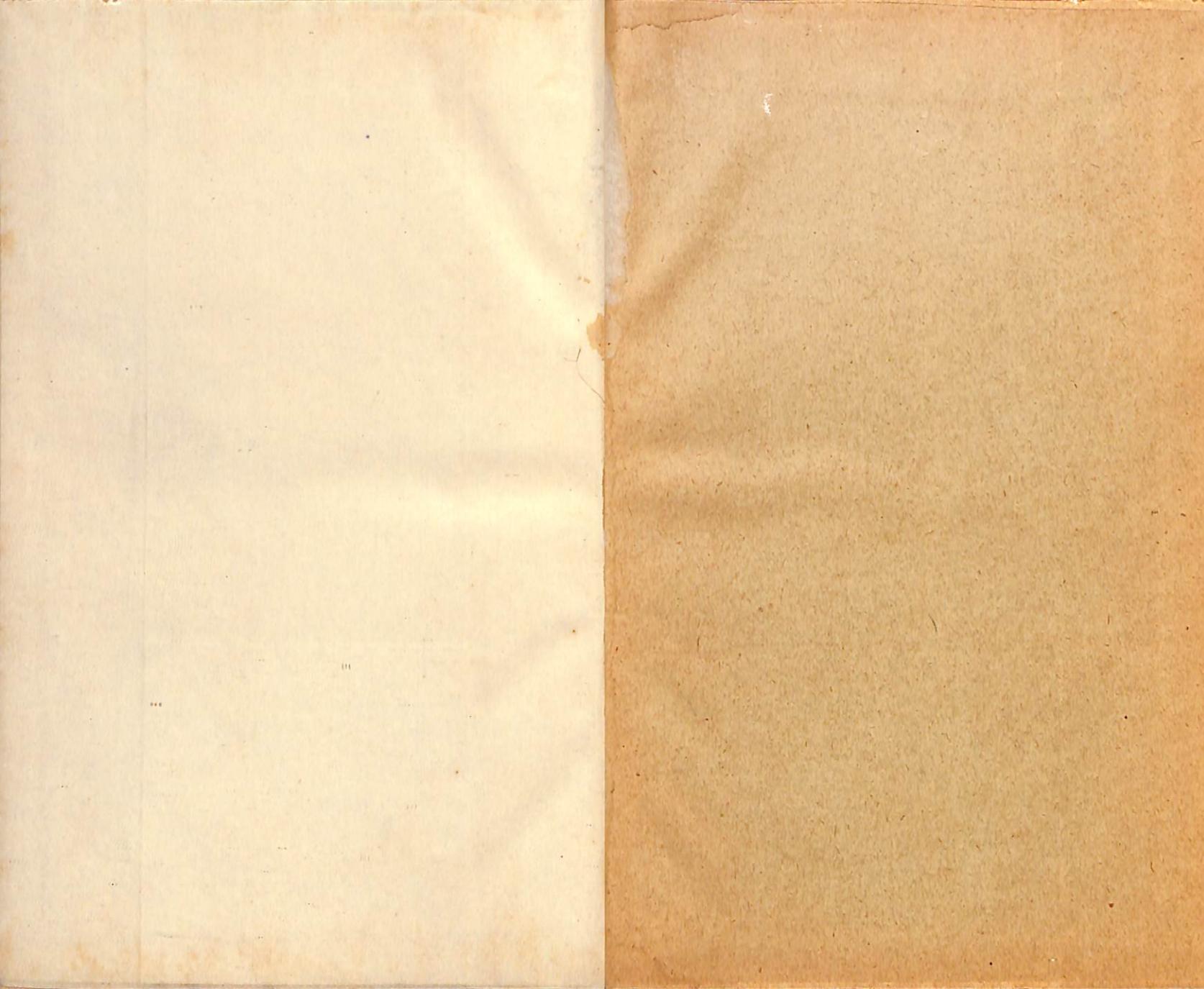
ՊԱՊԼԱՐԸՆ ՖԻՇԻՍԹԻ

Պ-ու	Ա-հէֆ
1 Պիր 'ԷՕՄՐԻՒՆ ԲՈՒՀԱՆԻ ԹԷՊԵՏՏԻԼԻԻ	7
2 ՀՇԻՆԻՆ ՍԱ."ԻՐԼԵՐԻ ԽԸՏՄԵԹ ԿԹՄԵՍԻ,	
Վ. ՄԱՂԻԻՄԱԹ Ը ՏԻՆԻՑԵ Վ. ԹԷՃ-	
ՐԻՊԵ Ի ԶԱԹԻՑԵՃԵ ԹԷՐԱԳԳԸԸԸ	18
3 ՔԵՕՅ ՓՈՒԹԼԱՐԸՆԸՆ ԱՃԼՃԳՏԱՆ ԿՈԼ-	
ՄԵԼԵՐԻ	29
4 ԱՅԻՕՆ ՄԵԼՃԱ."ԽԱՆԵԼԵՐԻ	36
5 ԽՈՒՍՈՒՍԻ ԹԷՃՐԻՊԵԼԵՐ	53
6 ԵԵՆԻ ՊԻՐ ԹԷՐԱԳԳԸ	66
7 ՀՇԻՆԻՆ ԲԵՍՄԵՆ ԶՈՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍ Օ-	
ԼՈՒՆՄԱՍՐ , ՏԻՐԵՔԹՕՐ ՍԹԵՎԼՆՍԲ-	
ՆԲՆ ՇԵՀԱՏԵԹԻ	82
8 ԸՐՄԱԳՃՆ ԴԱՐՊ ԹԱՐԱԳԸ	97
9 ԹԷՃՐԻՊԵԼԵՐ , ԳՈՒՐԹՈՒՆՈՒՇԼԱՐ Վ. Ի-	
ՇԻՆ ՔԵՍՊ Ի ՎԼԻՄԱԹ ԵՅԼԵՄԵՍԻ	126
10 ԵՐԵՅ ՀՇԻՆԻՆ ՍՈՆ ՍԿՆԵԼԵՐԻ Վ. Ա-	
ՄԱՎ.Ի ԲԱՀԱԹԸՆԱ ՏԱԼԻԼ ՕԼՄԱՍՐ	176
ԻԼԱՎ.Ե ՊԻՐ ՊԱՊ . ԶԻՆՏԵ ՊՈՒՆՈՒՆԱՆ	
ԽՐԻՍԹԻՑԱՆ ՄԻՍԻՈՆԱՐ	192

—•—

Ա 8

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0853730

